

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

62 NUMARALI ANADOLU AHKÂM DEFTERİ

(METİN – DEĞERLENDİRME)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ARİF TUNÇ

İSTANBUL 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

62 NUMARALI ANADOLU AHKÂM DEFTERİ
(METİN – DEĞERLENDİRME)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ARİF TUNÇ

TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. RECEP AHİHALI

İSTANBUL 2019

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Arif TUNÇ'un **62 Numaralı Anadolu Ahkam Defteri (Metin-Değerlendirme)** konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Recep AHISHALI
Üniversitesi : Marmara Üniversitesi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet TAŞTEMİR
Üniversitesi : Marmara Üniversitesi

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ekrem TAK
Üniversitesi : İstanbul Medeniyet Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 09/12 / 2019 tarih ve 2019/26-5 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

T.C.	1
İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR.....	VI
GİRİŞ	1
1. 2. VİYANA'DAN KÜÇÜK KAYNARCA'YA OSMANLI DEVLETİ.....	1
1.1. 1768-74 Osmanlı Rus Savaşı Öncesi ve Savaş Esnasında Genel Durum	4
2. 62 NUMARALI ANADOLU AHKÂM DEFTERİ GENEL ÖZELLİKLERİ.....	7
2.1. Kâtipler.....	8
2.2. Hükümlerin İçeriği	9
2.3. Tımarlarla Alakalı Hükümler	12
2.4. Vakıflarla Alakalı Hükümler.....	12
2.5. Esnaflarla Alakalı Hükümler.....	13
2.6. Diğer Hususlar.....	15
2.7. Vergiler.....	16
SONUÇ.....	19
KISA HÜKÜM ÖZETLERİ.....	69
TRANSKRİPSİYON	72
TIPKI BASIM.....	317
KAYNAKÇA.....	360

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nde en üst karar mercii Dîvân-ı Hümâyûn olup çok farklı alanlarda belgeler üretilmekteydi. Burada üretilen belgelerin kaydına mahsus defterlere genel olarak Ahkâm Defteri denilmiştir. Bu hükümler padişah adına hazırlandığı için ferman ismini de almışlardır. Hükümler konularına göre farklı defterlere kaydedilmiştir. Divan'da alınan kararlar, ferman suretleri, şikâyetlerle alakalı verilen kararlar Ahkâm-ı Mühimme kısaca mühimme adı verilen defterle kaydedilmiştir.

Şikâyetlerle alakalı hususlar, şikâyetlerin artmasıyla eyalet ayrımı olmadan Şikâyet Defterleri ismi verilen defterlere kaydedilmeye başlanmıştır. On sekizinci asrın ikinci yarısından itibaren eyaletlere göre kayıtlar yapılmaya başlanmıştır. Ahkâm Defterleri adı verilen bu defterler muhteva itibarıyla Şikâyet Defterleri'nin devamı niteliğindedir. Başkanlık Osmanlı Arşivleri'nde Kamil Kepeci ve Divan-ı Hümayun Defterleri Katalogu tasnifinde muhafaza edilmektedir. Anadolu Ahkâm Defterleri ise Divan-ı Hümayun Defterleri Katalogunda "A.DVNSAHK.A...d" koduyla muhafaza edilmekte ve H.1115-1306/ M.1742-1889 tarihleri arasındaki 184 defteri ihtiva etmektedir. Defterlerde merkez sancak Kütahya başta olmak üzere Hüdavendigâr, Harahisâr-ı Sâhib, Saruhan, Aydın, Kastamonu, Bolu, Menteşe, Sultanönü, Ankara, Kengiri(Çankırı), Teke, Hamid ve Karesi sancaklarına ait hükümler bulunmaktadır.

Tezimize mevzu olan 62 numaralı Anadolu Ahkâm Defteri de üç aylık bir defter olup içerisinde 342 hüküm vardır. Transkripsiyonu yapılırken okunamayan yerler "...” işaretiyle, metinde yazılmayıp boş geçilen ve özel isim olmayan yerler "(boş)" özel isim olan yerler ise "(Boş)" şeklinde belirtilmiştir. Doğruluğundan emin olunamayan okumalarda hemen yanına "(?)" işareti konulmuş, metinde olması gereken ancak yazılmamış ya da atlanmış yerler de "[]" işareti içerisinde yazılmıştır. Hükümlerin varak numaraları köşeli parantez içinde ya hükmün başında ya da hüküm diğer sayfaya geçmişse geçtiği kısımda metin içinde gösterilmiştir. Bazı açıklamalar dipnotta aktarılmıştır. Transkripsiyon yapıldıktan sonra özet yapılmış özet de konularına göre tekrar tasnif edilmiştir. Defter, genel bir değerlendirme yapılarak hüküm sonlandırılmıştır.

Lisans döneminden daha uzun süren ve yaklaşık altı yıl devam eden yüksek lisans serüvenim yaşadığım sağlık problemlerine rağmen başta ailem olmak üzere, hocalarım, arkadaşlarım ve dostlarımın destekleriyle nihayete ermek üzere. Bu süre

zarfında hep yanımda olan en büyük destekçim aileme, ders döneminde beni zorlamadan sağlığın daha önemli diyerek kolaylık sağlayan hocalarım Prof. Dr. Erhan Afyoncu'ya, Prof. Dr. Muzaffer Doğan'a, Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil'e, dostlarıma, tezimde sıkıştığım yerde her türlü desteği esirgemeyen değerli büyüklerim Selman Soydemir ve Harun Tuncer'e, defterin tekrar renkli taramasının yapılmasını sağlayarak işimi kolaylaştıran Osmanlı Arşivlerinden Ebul Faruk Önal'a, müstakbel hayat arkadaşıma, isimlerini sayamadığım daha nicelerine ve tezim boyunca her türlü desteği esirgemeyen, yardımcı olan danışman hocam Doç. Dr. Recep Ahışalı'ya şükranlarımı arz ederim.

Arif TUNÇ

10.07.2019 BAĞCILAR

ÖZET

Ahkâm Defterleri Divan-ı Hümayun'dan yazılan hükümlerin suretlerinin kaydedildiği defterlerdir. Şikâyet Defterleri ile aynı muhtevaya sahip olup onun daha ihtisaslaşmış halidir. Halkla devlet arasındaki şikâyet ve taleplerin nasıl olduğunu ve süreci görmemize yardımcı olmaktadır. Ancak tek taraflı bir yargıda bulunmak için yetersizdir. Farklı defter ve belgelerle desteklendiği zaman önemli bir tamamlayıcı olacaktır.

Tezimizin konusu olan 62 numaralı Anadolu Ahkâm Defteri 39 varak olup 342 hükümden oluşmaktadır. Evâsıt-ı Şaban 1190-Evâsıt-ı Zilkade 1190 tarihleri arasında yazılmış üç aylık bir defterdir. Divani hattıyla yazılan hükümler Latin harflerine çevrilmiş ve günümüz Türkçesiyle özetlenmiştir. Sonunda tıpkıbasımı yer almaktadır.

Küçük Kaynarca Antlaşması'ndan iki sene sonraya ait olduğundan döneminin sıkıntılarını görmek mümkündür. I. Abdülhamid dönemine ait bir defterdir. Hükümlerde gasp, hırsızlık, cinayet, vergi, nafaka, miras, vakıflar, berat yenilenmesi gibi konular vardır.

Anahtar Kelimeler: Ahkâm Defteri, Küçük Kaynarca, Vergi, Gasp

ABSTRACT

Statute Books are the registers kept by the Imperial Diwan. Also the Complaints Registers have almost the same content, yet the latter have some specialties. They give us the chance to see the demands and complaints of the public and the response given by the governing body, as well as helping us see how the process worked. However, it is hard to attain a concrete notion just using those pieces.

The 62 numbered Anatolian Statute Book is composed of 39 folios and holds 342 entries of register. It covers three months in between Shaban 1190 H – Dhu al-Qa‘da 1190. Written down with diwani script the text has been transcribed and the summary of the registers are given. At the end of the study follows the facsimile of the book.

As it is kept under the reign of Abdulhamid I and just two years after the notorious Treaty of Küçük Kaynarca (Treaty of Kuchuk-Kainarji) it is possible to follow the hardships experienced by the state and the people. The registers have a variety of subjects such as usurpation, theft, murder, tax, alimony, legacy, waqfs and warrant renewals etc.

Key words: Statute Books, Kuchuk-Kainarji, Diwan, Tax, Usurpation

KISALTMALAR

a.g.e. Adı geçen eser

a.g.m. Adı geçen makale

B Receb

bkz. Bakınız

C. Cilt

C Cemaziye'l-Âhir

Ca Cemaziye'l-Evvel

DİA Diyanet İslâm Ansiklopedisi

h. Hüküm

L Şevvâl

N Ramazan

S. Sayfa

Sy. Sayı

Ş Şaban

Râ Rebîu'l-evvel

Zâ Zi'l-kâde

Z Zi'l-hicce

GİRİŞ

1. 2. VIYANA'DAN KÜÇÜK KAYNARCA'YA OSMANLI DEVLETİ

On sekizinci asır Türk ve dünya tarihi açısından birçok değişim ve dönüşümün yaşandığı bir asırdır. Osmanlı tarihi açısından baktığımızda ise bilhassa 1683 2.Viyana Seferi ile başlayan süreç sonuçları günümüze kadar devam eden bir etki yapmıştır.

2. Viyana Seferi'nin mağlubiyetle neticelenmesi ve akabinde yaşanan, Avusturya, Venedik ve Lehistan arasında yaklaşık on altı yıl süren savaşlar ülke ekonomisinin büyük kayıplara uğramasına sosyal yapının çökmesine sebep olmuştur. Savaş devam ederken zaman zaman barış girişimleri olsa da sonuçsuz kalmıştır. 1697 Zenta mağlubiyeti neticesinde Osmanlı askeri Tuna kıyılarına çekilmiş, Venedikliler Mora yarımadasından ilerleyerek Atina, Dalmaçya ve Bosna'daki birçok kaleyi işgal etmiştir. Farklı cephelerde savaş devam ederken, 1695 yılında Rusya Kırım tarafından hücumla geçip 1696 yılında Azak Kalesi'ni ele geçirerek savaşa dâhil olmuştur. Bu durumlar Osmanlı Devleti'ni tekrar barış istemeye mecbur bırakmıştır.¹

Savaşın on altı yıl sürmesi devletin iç düzenini bozmuş, halk vergi yükü altında ezilmiş, köyler boşalmış, Anadolu'da asayiş sorunları baş göstermiş Rumeli'de Hıristiyan tebaa isyana kalkışmıştır. Bütün bu hadiseleri göz önüne alan devlet erkânı uzun süren bir barış görüşmesine başlamış ve nihayetinde süreç 1699 tarihinde yapılan Karlofça Antlaşmasıyla tamamlanmıştır. Ancak ilk üç devletle mutabakat sağlandığı halde Rusya ile yalnızca beş yıllık bir mütareke imzalanabilmiştir.²

Sıcak denizlere inme hayalindeki Rusya, Karlofça ile Azak Kalesi'ni ele geçirerek Karadeniz'e bir çıkış yakalamıştır. Diğer bir çıkış noktası da Baltık denizi idi ve İsveç'in kontrolü altındaydı. Öncelikle İsveç'in üzerine yönelen Rus ordusu 1700-1721 arasında Büyük Kuzey Savaşları diye bilinen savaşla İsveç ve Lehistan'la uzun süre mücadele etti. Bu savaşların ilk aşamasında İsveç kralı Demirbaş Şarl Rus çarına yenilince yaralı olarak Osmanlı topraklarına sığındı. Rusya'nın sığınmış olan kraldan dolayı Osmanlı'yı sıkıştırması, yapılan anlaşma şartlarına uymaması ve Osmanlı Devleti'nin de Azak kalesi geri almak istemesi gibi sebeplerle bir savaş kararı alındı.

¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C.5, S.2, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları

² Abdülkadir Özcan, *Karlofça Antlaşması*, DİA, C.24, S.504-507, İstanbul 2001

1711 yılında Prut nehri civarında cereyan eden savaşta Osmanlı kuvvetleri galip geldi ve anlaşma yapıldı. Buna göre Azak kalesi geri alındı ve bazı kaleler yıkıldı.

Osmanlı Devleti Prut savaşıyla Karlofça'da kaybettiği yerleri geri almış barış şartlarını da ihlal eden Venedik'e savaş açma kararı almıştı. Ancak Fransa ile savaştan yorgun çıkmasına rağmen Osmanlı tehdidi ciddi boyutlarda gören Avusturya, Venedik ile 13 Nisan 1716'da ittifak anlaşması imzaladı ve Osmanlı Devleti'nden anlaşmanın ihlal edildiğini söyleyerek Venedik'ten aldığı yerlerin iadesini istedi. Osmanlı Devleti ise İspanya ile yaşanan veraset savaşından yorgun çıkan Avusturya'dan Karlofça'nın rövanşını almak istiyordu.³ Nihayetinde Avusturya'ya savaş ilan edildi. Ancak kaybedilen yerleri almak şöyle dursun Belgrad ve Tımsıvar gibi önemli yerler de işgal edildi. Durumun kritik olduğunu anlayan Osmanlı hükümeti barış talebinde bulundu ise de niyeti bir anlaşma yapmak değil bir süreliğine mütareke yapmaktı. Avusturya ise kazanımlarının teyit edildiği kalıcı bir anlaşma yapılmasını istiyordu. Yaklaşık bir ay süren görüşmeler neticesinde 1718'de hem Avusturya hem de Venedik ile anlaşma imzalandı. Aynı zamanda ticaret anlaşmaları da imzalandı. Bu anlaşmayla Eflak'ın Küçük Eflak denilen kısmı, Sırbistan'ın Belgrad dâhil kuzey kısmı ve Kuzey Bosna Avusturya'ya bırakılmıştır. Osmanlı Devleti yaşadığı bu toprak kayıpları ile Orta Avrupa'dan çekilmiş Avrupa için artık güçlü bir devlet olarak görülmemeye başlanmıştır. Belgrad, 1739'da Belgrad anlaşmasıyla geri alınmıştır.⁴

Uzun süren savaşlardan sonra sonradan Lâle Devri diye isimlendirilen, görece bir refah dönemi başlamıştır. Bu süre içerisinde imar faaliyetleri artmış, Paris, Viyana ve Moskova'ya elçiler gönderilerek, elçilerden diplomatik ve ticari vazifelerinin yanında gittikleri ülkelerin siyasi ve askeri güçleri hakkında bilgi edinmeleri istenmiştir. Bu elçilerden en mühimi ve aktardıkları ile Avrupai kültürün intikalinde damga vurmuş Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'dir. Mehmet Efendi Paris'e XV. Louis'e elçi olarak gönderilmiş ve dönüşünde eğitimden kültüre Fransa'nın kültüründen birçok unsur taşımıştır.⁵

Bu devirde birçok yenilik hayata geçmiştir. Tulumbacılar Ocağı kurulmuş, tersanede yeni gemiler inşa edilmiştir. Daha önce gayr-i Müslimler tarafından kullanılan matbaa ilk defa devletin de desteğiyle 1727 yılında Yirmisekiz Çelebizade Mehmed Said Efendi

³ Abdülkadir Özcan, *Pasarofça Antlaşması*, DİA, C.34, S.177-181, İstanbul 2007

⁴ Özcan, a.g.m., s.177-181

⁵ Abdülkadir Özcan, *Lâle Devri*, DİA, C.27, S.81-84, İstanbul 2003

ve İbrahim Müteferrika'nın gayretleriyle açılmış ve Müslümanlar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Yeni kütüphaneler açılmış, telif ve tercüme eserler hazırlanmıştır. Dönemin en bilinen şairi sarayda hafız-ı kütüb olan Nedim'dir. Bu dönemi minyatürlerine de yansıtan Levni'dir. Barok ve rokoko tarzı süsleme sanatımıza girmiş ve yeni inşa edilen yapılarda, ciltlerde bu tesirler görülmeye başlanmıştır. Yoğun bir lale ve çiçek yetiştiriciliği başlamış, botanik ilmi ilerleme kaydetmiş Şükûfenâme ismiyle eserler kaleme alınmıştır. Kâğıthane ve çevresinin önemi artmış birçok kasır ve köşk yapılmıştır. ⁶

Bu refah döneminde saraydan aşağıya doğru artan lüks tüketim alışkanlığı başlamış israf artmıştır. Yapılan ölçsüz masraflar, konulan ağır vergiler ve bütün bunlara bağlı olarak yaşanan ahlaki yozlaşma rahatsızlık uyandırmaya başlamıştır. Askeri sistemde reform yapılma isteği de boş zamanlarında ticaret yapan yeniçerileri rahatsız ettiği gibi artan vergiler de bellerini büküyordu. Bardağı taşıran son damla ise doğudan geldi. Rusya Hazar denizi sahillerine kadar olan bölgeyi işgal etmiş halkı da Osmanlı'dan yardım istemişti. Batı İran şehirlerine giren Osmanlı ile Rusya karşı karşıya kalmış Fransa'nın girişimiyle bir anlaşma yapılarak bazı İran şehirleri paylaşılmıştı. İran'daki iktidar değişimi ve yeni Han'ın yapılan anlaşmayı kabul etmemesiyle Osmanlı İran savaşı başladı ve savaşı Osmanlı Devleti kaybetti. Hemedan, Tebriz İran'ın eline geçti. Bu durum İstanbul'da tepkilere sebep oldu ve daha önceden biriken öfkeyle bütünleşerek Patrona Halil önderliğinde bir isyana dönüştü. Ayaklanma sonucunda Damad İbrahim Paşa öldürüldü, padişah tahttan indirildi yerine 1. Mahmud geçti ve bir dönem sona erdi. ⁷

Osmanlı Devleti'nin doğusunda İran'da Nadir Şah iktidara gelmiş Dağıstan tarafına, Hindistan'a sefer düzenlemiş muzaffer olarak dönmüştü. Fetihlerini bildiren mektup ve hediyelerle elçilerini İstanbul'a göndermişti. Mektubunda daha önceki görüşmelerde gündeme gelen Caferilik'in beşinci mezhep olarak kabul edilmesi ve Kâbe'de dört mezhebin rüknü yanında Caferi mezhebi içinde bir rükun konulmasını tekrar gündeme getiriyordu.⁸ Ancak ehl-i sünnet hassasiyeti çerçevesinde bu kabul edilmemiş ve savaş sebebi sayılmıştır. Bilahare savaş ihtimali iyice ortaya çıkınca Irak tarafına Bağdat valisi Ahmet Paşa, Azerbaycan tarafı seraskerliğine Diyarbakır valisi Köse Ali Paşa

⁶Özcan, *a.g.m.*, 81-84

⁷Özcan, *a.g.m.*, s.81-84

⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, c.5, S.299-313,

tain edilmiştir. İş bu aşamaya gelince Nadir Şah Erzurum taraflarına asker sevk etmiştir.

Kars kalesi, Musul ve Kerkük kaleleri muhasara edildi. Revan'da İran kuvvetleriyle muharebe edildiye de tam netice elde edilecekken leventlerin harp meydanını terk etmeleri istenen neticeyi vermemiştir. Revan vakasından sonra sınırlara asker sevk eden Osmanlı Devleti'yle etrafındaki adamları da öldüğünden bir suikasta uğrama ihtimali olan Nadir Şah'ı sulha sevk etti. Tekrar görüşmeler başladı ve üzerinde çok iddia ettikleri mezhep hususunda daha yumuşak davranarak sulh yapıldı.⁹ Nadir Şah sulhtan bir süre sonra öldüğünden İran kendi iç durumuyla ilgilenmek durumunda kalmıştır.¹⁰

On sekizinci asırda devleti uğraştıranlardan birisi de aşiretlerdi. Türk ve Kürd aşiretlerinden bir kısmı iskânı kabul etmiyor, isyan ediyor ya da iskân edildikleri yerleri terk ediyorlardı. Bir diğeri ise leventlerdi. Bunlara kara leventleri denirdi. Leventler herhangi bir valinin maiyetinde istihdam edilir ve maaşlı hizmet ederlerdi. Ancak çoğu zaman zararları olmuştur, hele hizmetinde oldukları vezir azledilmişse kapısız kaldıklarından çete kurup köyleri basarak eşkıyalık yapmışlardır. Ayanlığın güç kazanmaya başladığı dönemde onların yanında yer alarak onların sivrilip bir güç odağı haline gelmesinde de önemli rol oynamışlardır.¹¹

1.1. 1768-74 Osmanlı Rus Savaşı Öncesi ve Savaş Esnasında Genel Durum

Lale devrini saymazsak Osmanlı Devleti 2. Viyana Seferi'nden bu yana sürekli savaşıyor ve toprak kaybediyordu. 1739-68 yılları arasında Rusya, Avusturya ve İran ile uzun süreler savaşmış, hem askeri hem de mali açıdan yorgun düşmüştü. Hassas meselelerde bile çekingen davranıyordu. Lehistan, Rus müdahalesinin engellenmesi için yardım talep ediyor buna karşılık Podolya eyaletini Osmanlı'ya bırakmayı teklif ediyordu. Her ne kadar Sultan 3. Mustafa savaşı arzu ediyorsa da askeri durumun zayıflığından dolayı vezir-i azam Koca Ragıp Paşa savaşa karşı çıkıyordu.¹² Sonuç itibarıyla Ruslar'ın anlaşmaların aleyhine hareket edip Lehliler'i himaye etmek bahanesiyle asker sevk etmeleri, kendilerine yakın kral seçtirmek için Leh halkını

⁹ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.306-309

¹⁰ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 310-313

¹¹ Mücteba İlgürel, *Levent*, DİA, C.27, s.149-151, İstanbul 2003

¹² Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.366

kışkırtmaları ve Osmanlı hudutlarına tecavüz edip Karadağlı ve Boğdanlılar'ı da isyana teşvik etmeleri sebebiyle savaş açıldı.¹³

Yaklaşık altı yıl devam eden savaş sırasında Hotin, Kartal(Larga) gibi muharebeler de yapıldı. Savaş ilanının aceleye getirilip hazırlık içi geç davranılarak Ruslar'a hazırlanacak zaman tanınması, savaş esnasında önemli bir kuvvet olan Kırım Tatarları'nın gerekli desteği vermemesi, mağlubiyete zemin hazırlayan en büyük etkenlerdi.¹⁴

Savaşın devam ettiği sırada Mısır Memlûkleri'nden Bulutkapan Ali Bey savaşı fırsat bilerek isyan etmişti. Gayesi Mısır'ı Osmanlı Devleti'nden ayırmaktı¹⁵. Bulutkapan Ali Bey Osmanlı ordusunun sürekli devam eden mağlubiyetinden istifade ederek Medine-i Münevvere'nin iskelesi Yenbu kasabasını zapt etmiş Mekke Şerifini azletmiş ve Cidde gümrüğünü kendi emrine alıp Mısır hazinesini de göndermemişti. Savaştan dolayı Bulutkapan'la ilgilenemeyen devlet Mısır'a vali tayin edememiş ve bu şahıs dört yıl Mısır'ı kısmen de Filistin, Güney Suriye ve Hicaz'ı bilfiil elinde bulundurmıştır. Bulutkapan Ali Bey'in bu kadar palazlanmasının bir nedeni de Rusya'nın desteğiydi. Akka'daki Zahir Ömer de destek olmuş zaman zaman işbirliği yapmışlardır. Adamlarından Ebuzzehep Mehmet Bey onunla ters düşmüş, aralarında yaptıkları muharebede yaralanmış ve yaranın tesiriyle ölmüştür. Bir kayda göre de zehirlenmiştir.¹⁶

Devletin başına bela olan ve savaşı fırsat bilen bir şahıs da Zahir Ömer'dir. Devletin içinde bulunduğu durumdan istifade ederek Akka, Sayda, Yafa, Hayfa, Remle ve Nablus taraflarını yayılmıştır.¹⁷ Ruslar'ın desteğini aldığı gibi Dürziler'le de işbirliği yapmış etki alanını genişletmiştir. Yaptığı bu isyan bir defa affedilmiş ancak ikinci isyanında Akka önlerine gelen Gazi Hasan Paşa kaleyi bombardıman ettirmiş devlete bağlı olan askerlerden de bir yardım göremeyince kaçmaya teşebbüs etmiş ve öldürülmüştür.¹⁸

Muhammed b. Abdülvehhâb önderliğinde kurulan Vehhâbîlik Dir'iye emiri Muhammed b. Suûd'dan siyasi himaye görerak yayıldı. Daha çok göçebe halinde

¹³ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.368

¹⁴ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 379-386

¹⁵ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 430

¹⁶ Uzunçarşıl, *a.g.e.*, s.432-433

¹⁷ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 433

¹⁸ Feridun Emecen, *Zâhir el-Ömer*, DİA, C.44, S. 90-91, İstanbul 2013

yaşayan halk üzerinde hâkimiyet kurup genişlemek isteyen Muhammed b. Suûd da şeyhten destek aldı. On sekizinci yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan hareket yüz yılın sonunda Necid, Riyad, Ahsa gibi yerleri ele geçirmişti.¹⁹ Başlangıçta bu durumu önemsemeyen devlet müdahalede geç kalmış Suûdî-Vehhâbî ittifakı 1801'de Kerbela'ya baskın yapmış, 1803-1805 yılları arasında Taif, Mekke ve Medine'yi ele geçirmiştir. Bağdat ve Şam eyaletlerinin ittifak kuvvetlerini engelleyememesi sonucu Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa görevlendirilmiştir. Mısır kuvvetleri 1813'de Mekke ve Medine'yi tekrar geri aldı, Suûdîler Necid'e çekildiler. Liderleri Abdülaziz b. Muhammed ibn-i Suûd İstanbul'a getirilip idam edildi. Ancak vaktinde müdahale edilemeyen bu hadise ileride devletin çok başını ağrıtmış günümüzde de bir sorun olarak islâm dünyasını etkilemektedir.²⁰

Ruslar'ın gönderdiği casuslar Mora'da Manyatlar'ı kışkırtmış ve isyana hazırlamışlardır. İngilizler'in desteği ile Baltık'ta hazırlanan Rus donanması Akdeniz'e girmiş ve Mora yarımadasına asker çıkarmıştı. Bu isyan Muhsinzade Mehmet Bey'in gayretleriyle bastırıldı.²¹

Ruslar Midilli Adasının güney taraflarında olan Osmanlı donanmasını İstanbul'dan yardım gelmeden bertaraf etmek istiyorlardı. Koyun Adaları civarında daha çok iki kaptan kalyonunun savaşı denebilecek bir savaş yaşanmış Rus amiralin kalyonu ile Gazi Hasan Paşa'nın kalyonu ateş aldığından yanmıştır. Aynı zamanda yangın da çıktığından Osmanlı gemileri yangının kendi gemilerine de sirayet etmemesi için açılmışlar Rodos sancak Beyi Cafer Bey akşam karanlığından istifade ederek Çeşme limanına girmiştir. Ancak gemiler herhangi bir durumda manevra yapacak şekilde limana demirlememiş, gemilerin Çeşme limanına bu şekilde demirlediğini gören İngiliz amirali Elfinston'un tavsiyesiyle Ruslar Çeşme limanına gelerek limanı top ateşine tutmuşlar ve çıkan yangında kaçış imkânı bulamayan gemiler yanmıştır.(7 Temmuz 1770)²²

Ayanlar eskiden beri devletle halk arasında bir aracı vazifesi görür halkın işlerinin görülmesinde yardımcı olurdu. Halk tarafından seçilen ayanlar 1768 seferinden itibaren yüklü paralar karşılığında valilerin buyruklarıyla tayin edilmeye başlanınca verdikleri parayı çıkarmak için halkı ezmeye başlamışlar zaman içerisinde devletin resmi

¹⁹ Mehmet Ali Büyükkara, *Vehhâbilik*, DİA, C.42, s.611-615, İstanbul 2012

²⁰ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 441-442

²¹ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 398

²² Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.398-401

görevlilerinden daha etkili olmaya başlamışlardır.²³ Eyalet ve sancaklarda görevlilerin tayin ve azilleri her sene tebdil ve ibka şeklinde olur, hasları da kaldırıldığından beri maaşlarını savaş olmadığı zaman imdad-ı hazeriyye vergisinden, savaş zamanında ise imdad-ı seferiyye vergisinden alırlardı. Ancak 1768 savaşıyla birlikte zaten bozulmaya yüz tutmuş sistem iyice bozulmuş ve göreve tayin edilen vali ve sancak beyleri vermeleri adet olan caizeleri verince tamamen boşa çıkmışlardır. Hem kaybettikleri parayı telafi etmek hem de görev almadıkları süre zarfında kendine yetecek meblağı temin etmek için halkı ezmeye başlamışlardır. Bazı yerlerde valilerin bir kısmı ayanların tahakkümü altından olduklarından, ayanlar fiili yönetici duruma gelmişler ve zamanla mahalli hanedanlıklar oluşturmuşlardır.²⁴

Osmanlı- Rus savaşı bu şartlar altında başlamış ve sonuçlanmıştır. Savaş sonunda sonuçları sonraki yüz yılları etkileyen ve etkileri günümüze kadar da devam eden maddeler ihtiva Küçük Kaynarca Antlaşması imzalanmıştır. (26 Temmuz 1774) Anlaşmanın en önemli maddeleri Kırım'ın bağımsız olması ancak Kırım'da Osmanlı'nın hilafet hakkının devam etmesi, Kırım hanlarının Kırım halkı tarafından seçilmesi ve İstanbul'da Rus tüccarlar ve Kudüs'e giden Hâcılar için Rus Ortodoks itikadına sahip bir kilise açılmasıdır.²⁵ Kırım'ın bağımsız olması ve hanların seçim şekli Rusya'nın Kırım'a daha fazla müdahale etmesine imkân tanımış ve sıcak denizlere inme gayesine bir adım daha yaklaşmıştır. İstanbul'da bir Rus Ortodoks kilisesi açılmamış ancak Ruslar bu maddeyi kendilerince yorumlayıp Ortodokslar üzerinde himaye hakları olduğunu iddia etmişler, Balkanlar ve Kudüs'teki Hıristiyanlar üzerinde müdahil olmuşlardır.²⁶

Tezimize mevzu olan 62 numaralı Anadolu Ahkâm Defteri anlatmaya gayret ettiğimiz hadiselerin tesirlerini içermekte, savaşın sosyal ve mali düzeni nasıl etkilediğini gözler önüne sermektedir. Tabir caizse sığağı sığağına bir defter olup Osmanlı Tarihi'nde bir dönüm noktası olan ve yakın çevremizde yaşanan hadiselerin de temeli niteliğindeki Küçük Kaynarca'dan iki sene sonraya aittir.

2. 62 NUMARALI ANADOLU AHKÂM DEFTERİ GENEL ÖZELLİKLERİ

²³ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.436

²⁴ Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.437-438

²⁵ Kemal Beydilli, *Küçük Kaynarca Antlaşması*, DİA, C. 26, S.524-527, İstanbul 2002

²⁶ Beydilli, *a.g.m.*, s.524-527,

Kapak sayfasında her ne kadar hicri 1191 tarihi yazsa da hükümlerdeki tarihlere baktığımızda bunun sehven yapılan bir hata olduğunu görmekteyiz. Defter, I.Abdülhamid döneminde, evâsıt-ı Şabân 1190 - evâsıt-ı Zilkâde 1190 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden üç aylık bir defterdir. Defterin cildi Ethem Efendi Battalı ile ebrulanmıştır. Toplam 39 varak (76 sayfa) 342 hükümden oluşmaktadır. 4 sayfası boştur. 9b varağın 65 numaralı hükmünün olduğu kısmı ile 10a varağın 69 numaralı hükmünün olduğu kısmı yırtılmıştır. Hattında divani kırmacı kullanılmıştır. Dili sade olup, ifade ve kullanılan kelimeler bakımından Şer'îye Sicillerine yakın bir üslubu vardır.

2.1. Kâtipler

Kâtiplere göre yazıların okunurluğu değişmektedir. Her bir kâtibin rumuzu vardır. Tespit edebildiğimiz kâtip rumuzu 52'dir. Kâtipler ve rumuzları Tablo.1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

فرخی = Ferruhî	نافز = Nâfız
تاءبی = Tâibî	ندیم = Nedîm
سزایی = Sezâyî	شریفی = Şerîfî
نجاتی = Necâtî	حسبى = Hasbî
نسیمی = Nesîmî	زکی = Zekî
ثنایی = Senâyî	قیاسی = Kıyâsî
حمدی = Hamdî	رامی = Râmî
صاری = Sârî	حامی = Hâmî
تاءبی = Tâibî	سامع = Sâmi‘
ادیب = Edîb	مصفی = Musaffâ
اشرفی = Eşrefî	صبری = Sabrî
راسم = Râsim	جمیل = Cemîl

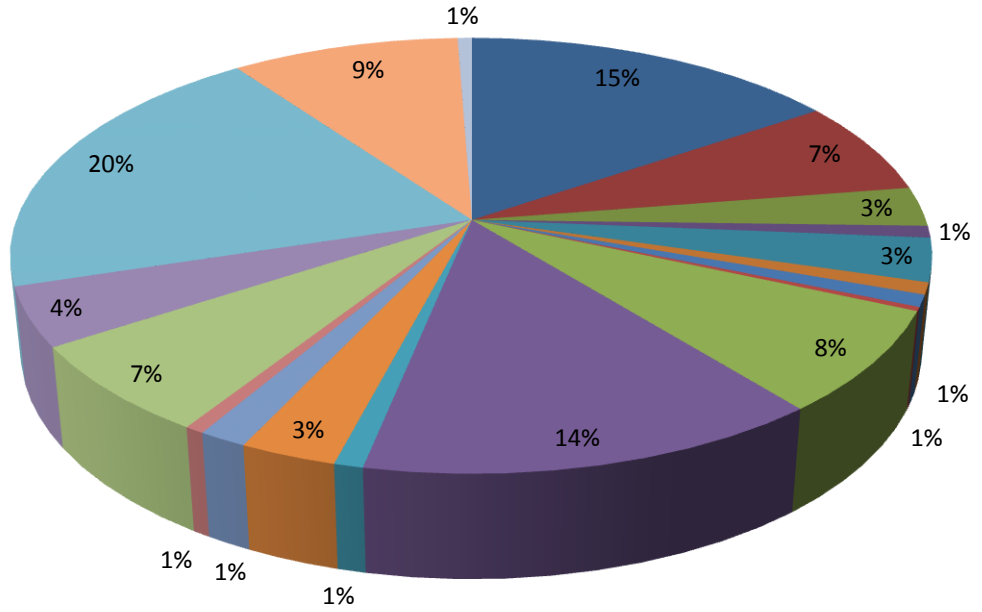
نعيمًا = Na'îmâ	شفيق = Şefîk
شوقى = Şevkî	عونى = Avnî
حالتى = Hâletî	صامى = Sâmi
رامز = Râmiz	رشحى = Reşhî
نجيب = Necîb	مليحى = Melîhî
فاهيم = Fehîm	صابري = Sâbirî
زاتى = Zâtî	واجد = Vâcid
نائلى = Nâilî	صنعى = Sun'î
حالى = Hâlî	مغبى = Muğbî
كريمى = Kerîmî	مانى = Mânî
انيس = Enîs	معينى = Mu'înî
ساجل = Sâcil	كلامى = Kelâmî
حسنى = Husnî	لييب = Lebîb
هاشم = Hâşim	مفتى = Müftî

2.2. Hükümlerin İçeriği

Hükümlerin çoğunluğu Batı Karadeniz, Batı Anadolu ve Marmara'nın doğusu ağırlıklıdır. Daha çok gasp, zimmete para ve mal geçirme ve zorbalık yapma ile hadiseler önemli yer tutmaktadır. Aynı hükmün içerisinde hırsızlık, cinayet, adam yaralama gibi birden fazla hadise olabilmektedir. Ancak daha anlaşılır olması için hükümdeki asıl mevzuyu teşkil eden olay baz alınarak bir ayrıma gidilmiş ve aşağıda grafikte gösterilmiştir.

Grafik 1.

- Satışa ve Tasarrufa Müdahale
- Fazladan ve haksız yerere vergi ve öşür talep etme
- Vergi vermekte zorluk çıkarma
- Vergilerini başkasına ödetme
- Miras
- Vergi muafiyeti olanlara vergi yükleme
- Yerini terk etme
- Hırsızlık
- Cinayet
- Alacak ve hisse tahsili
- Ferman Yenileme
- Mükellef olmadığı vergi ve ücreti talep
- Yaralama
- Nafaka
- Vakıf gelir kalemlerine müdahale, vakfı zarar uğratma ve ücretlerine kanaat etmeme, ücret vermeme
- Yapılan işe müdahale
- El koyma, gasp
- Zorbalık yapma, musallat olma
- Fuhuş

Grafikte de görüldüğü üzere hükümlerin içerisinde en çok yer alan olaylar gasp, satışa ve tasarrufa müdahale, alacak ve hisse tahsili konusundadır. Bu da gösteriyor ki ya ekonomik sıkıntı içerisinde olan görevli gelirlerini tamamlamak için böyle bir yola başvurmuş ya da boşluktan yararlanıp bir şeyler koparma derdindeki şahıslar böyle bir harekete kalkışmıştır. Ancak bütün hükümlerdeki olayların yaşanmasına en büyük sebep savaşlar sebebiyle bozulan idari, sosyal ve ekonomik düzendir.

Her kesimden insan hükümlerde muhatap olmuştur. 45, 188, 212 ve 290 numaralı hükümler zimmîler ile Müslüman arasında; 65, 66, 171 ve 186 numaralı hükümler zimmî ve Müslümanın karışık olduğu; 40, 66, 88, 149, 178, 190, 206, 225, 250, 253, 272, 278 ve 316 numaralı hükümler bir Müslüman ile zimmî arasında; 46, 141, 179 ve 260 numaralı hükümler bir zimmînin başka bir zimmîye açtığı davaları, geri kalanı (321 hüküm) ise Müslümanlar arasında olan davaları ihtiva etmektedir. Oranları aşağıda gösterilmiştir.

Grafik.2

Hükümleri ele aldığımızda, hadiselerin yaklaşık on sene önce meydana geldiğini, neredeyse her hükümde zikredilen “bin yüz seksen tarihinden berü” ifadesinin sık zikredilmesinden anlamak mümkündür. Bu hadiselerle ilgili ferman, ilam ve fetva

verilmiş olmasına rağmen bir çözüme kavuşturulamamasını ve on sene sonra tekrar gündeme getirilmesini savaşlardan dolayı aksayan idari ve adli sisteme bağlayabiliriz.

2.3. Tımarlarla Alakalı Hükümler

Yaşanan savaşlar gelirleri düşürmüş, sancak beyleriyle beraber sefere giden tımarlı sipahiler ya dönememiş ya da döndüklerinde tımarlarının gasp edildiğini görmüşlerdir. Tımara tasarruf eden birisi vefat ettiğinde yakınları onu, sahib-i arzdan²⁷ alacağı tapu ile tasarruf etmek istemiş ancak engellerle karşılaşmışlardır. Aynı zamanda gelirlerin düşmesinden olsa gerek bazı tımarlı sipahiler başka sipahinin tasarrufunda olan yerlere müdahale etmiş ya da hak iddia etmişlerdir.

Böyle durumlarda, tımar ve zeametlerle alakalı yaşanan sıkıntılarda, mahsul ve vergilerin tasarrufunda, tasarruf edilen köylerdeki hak iddialarında durumu teyit etmek ve haksız tasarruf ve müdahaleyi önlemek için Defterhâne-i Âmire’de muhafaza edilen Ruznamçe Defterleri ile Mufassal ve İcmal Defterlerine müracaat edilerek tüm ayrıntılar çıkarılmış ona göre kadiya, kadı naibine ya da mütesellim, voyvoda ve valiye ferman yazılmıştır.²⁸

2.4. Vakıflarla Alakalı Hükümler

Hükümlerin bir kısmı da vakıflarla alakalıdır. Vakıf mütevellilerinin vakıf çalışanlarına hizmetlerinin karşılığını vermemeleri, çalışanların ücretlerine kanaat etmeyip daha fazlasını istemeleri, vakıf köylerinde yaşayan ahalinin köylerini terk edip vakfın zararına sebep olmaları, Vakıf arazilerinin tasarrufunda hak iddia edilmesi ve vakıf kaymakamlarının gelirleri, kendi işleri için kullanıp vakfın zararına sebep olmaları hükümlerde göze çarpan hususlardır. Vakıflarda yaşanan sıkıntılarda da Defter-i Evkaf’a müracaat edilerek işler düzeltme yoluna gidilmiştir.

Vakıf kurucularından bir kısmı kadın olup mütevellileri de kadındır. Gülçiçek Hatun Vakfı’nın mütevelliyeleri olan Şerife Fatma ve Şerife Refiye Hanım’ın isimleri geçerken söylenen “muhaddarât” ifadesinden hanedana mensup oldukları anlaşılmaktadır.

²⁷ Dirlik olarak kendilerine verilen arazilerden topladıkları gelirlerle geçinen ve bu gelirlerine göre asker yetiştirip sefere katılan kişilerdir. Sipahiye verilen başka bir isimdir. (Erhan Afyoncu, Dirlik, DİA. C.37, S.256-258, İstanbul 2009)

²⁸ Erhan Afyoncu, *Defterhâne*, DİA, C.9, S.100-104, İstanbul 1994

Bazı vakıflar İstanbul merkezlidir ancak hepsinin merkezini sadece hükme bakarak çıkarmak zordur. Zaviyeler de gelir kalemleri ve yaşanan sıkıntılarıyla konu edilmiştir. Tespit edebildiğimiz vakıflar ve zaviyeler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Cem Sultan, Sultan Mehmet ve Sultan Ahmet Vakfı	Germiyanzade Yakup Çelebi Vakfı - Kütahya
Ayşe Sultan Vakfı	Gülçiçek Hatun Vakfı - Bursa
Hafsa Sultan Vakfı	Ravza-i Münevvere Vakfı
Musa Fakye Vakfı	Haydar Vakfı
Sarı Hatip Medresesi Vakfı - Ankara	Hâcı Mehmet Efendi Vakfı - İzmir Kasap İlyas Mahallesi
Orhan Gazi Vakfı - İznik	Beyce Sultan Vakfı
Gazi Hüdavendigâr Vakfı - Bursa	Germiyan Vakfı - Alaşehir
Yıldırım Bayezid Vakfı - Bursa	Davud Paşa Vakfı - Bursa
Mahmut/Mehmet Çelebi bin İbrahim İmaretî Vakfı	Ebâ Eyyüb el-Ensârî Vakfı - İstanbul
Sinan Bey Vakfı - İznikmid	Şeyh Şehabeddin Sühreverdi Zaviyesi - Eskişehir
Beyce Sultan Zaviyesi	Kıssahan Hâcı Muslihiddin Vakfı – Sakarya Kaynarca
Hamza Sultan Zaviyesi – Kurşunlu Kengırı	Şeyh Ali Zaviyesi – Küre-i Nühas

2.5. Esnaflarla Alakalı Hükümler

Defterde esnaflarla alakalı bilgileri de bulmak mümkündür. Esnaf kethüda ve şeyhlerinin işlerine müdahale edilmemesi, beratının yenilenmesi, sanatta üstat olan bir

kişiden işi öğrenmeden esnaf teşkilatının içine dâhil olup nizamlarını bozanlara engel olunması gibi sorun teşkil eden unsurlar çözümlenmeye çalışılmıştır. Tespit edebildiğimiz kadarıyla hükümlerde geçen esnaf grubu şöyledir.

a-Bozmacı esnafı

Bu esnaf grubunun adı Bursa ile alakalı 278 numaralı hükümde geçmektedir. Hükümde, çalıştıkları Davut Paşa Vakfı'na ait olan Bit Pazarını, yangından dolayı bırakıp Hallaçlar Çarşısı'na geçtiklerinden ve bu durum da vakfa zarar verdiğinden esnafın eski yerlerine dönmeleri istenmektedir. Esnaf grubu ile alakalı pek fazla kayıt yok. Ancak ikinci el diye nitelendirilen eşyanın tamirini yapıp satan bir grup olduğundan bahsedilmektedir. Buldukları çarşayı da göz önüne alırsak bu mümkün gözükmektedir. İstanbul esnaf tarihi ile alakalı bir eserde de kürkçü esnafının talebi üzerine Bit pazarında ve mahalle aralarından bozmacıların eski ve yeni kürk satmalarının yasak olduğu buna rağmen emre aykırı hareket ettikleri belirtilmektedir.²⁹

Başka bir kaynakta ise kuyumcular arasında modası geçmiş mücevherli malları alıp bozarak onların elmasını, altınını ayırıp tartı ile kuyumcu esnafına satan esnafa dendiği belirtilmektedir. Bu durumda şu değerlendirmeyi yapmak mümkündür. Bozmacı esnafı döneminin ikinci el ve geri dönüşümcü esnafıdır diyebiliriz.

b- Sünnetçi esnafı

Müslümanların çocuklarını İslami usullere göre sünnet eden esnaf grubudur. Evliya Çelebi seyahatnamesinde yalnız İstanbul'da 300 dükkânda 400 kişinin çalıştığından bahsetmektedir.

c- Nalıncı esnafı

Ayakkabı yapımı ve satışı ile ilgilenen esnaf grubudur.

d- Kömürcü esnafı

Kömür yapımı ve satışı ile ilgilenen esnaf grubudur.

Doğrudan hüküm konusu olmasa da isimleri zikredilen iş yerleri ve esnaf grupları:

²⁹ Ahmet Kal'a (Proje ve yayın yönetmeni), *İstanbul Ahkâm Defterleri İstanbul Esnaf Tarihi 1*, s.277, 297, C.1, İstanbul 1997

Tablo.3

Boyahane – Kastamonu Tosya – Hüküm 133	Fincan Kârhanesi – Kütahya – Hüküm 82
Haffâf – Bursa – Hüküm 254 Bozmacı – Bursa - Hüküm 278	Sarrâf – İzmir Bergama – Hüküm 249, 250
Değirmen – Kütahya – Hüküm 82, Sinop Boyabat – Hüküm 197	Debbağhane – Hüküm 313
Kuruyemişçi – Hüküm 258	Bakkal – Aydın – Hüküm 110

2.6. Diğer Hususlar

Hükümlerde en çok yer teşkil eden husus gasp, zimmetine mal geçirme, hırsızlık, alacak davası, tasarrufa ve satışa müdahale, mükellef olmadığı vergiyi halka yükleme ya da fazladan vergi talep etme gibi hususlardır. Ayanların durumunu yukarıda bahsetmiştik. Sahip oldukları gelirleri, devlet ve yerel idare nezdindeki itibarlarını kullanan birçok sancaktaki ayan ya da ayanlık iddiasındaki kişiler kendileri için halktan zorla para istemişler ya da üst düzey görevlilere dayanarak bir şeyler koparma derdine düşmüşlerdir. Haksız yere bir halkın evi basılmış, mal ve eşyası yağmalanmıştır. Eşkıyalık faaliyetinde bulunanlar yol kesip mal ve eşya gasp etmişler, adam öldürmüşlerdir. Ehl-i örf³⁰ dayanarak eşkıyadan bazı kişiler de vefat eden bir şahsın malını almak için zorla hanımını nikâh altına almaya çalışmışlardır.

Sahib-i arzın verdiği belge üzerine veya babadan intikal eden bir mülk üzerinde aradan on beş yıl geçmesine rağmen haksız yere hak talebinde bulunup müdahale edenler çıkmışbunlar da fıkıhtaki “on sene geçen tarla davasının istimai yani gündeme getirilmesi memnudur” hükmünce engellenmiştir.

Günümüzden çok da farklı olmayan miras davaları da hükümlerde dikkat çeken bir başka konudur. Miras konusunda mirasçılardan bazısı malın tamamına el koyup diğerlerini mahrum bırakırken bazıları da bir kısmını verip diğerlerini zimmetine geçirmiştir. Bu konuda kadınlar haksız durum karşısında sessiz kalmamışlar haklarını arama konusunda en üst mercilere kadar başvurmaktan çekinmemişlerdir. Vefat eden

³⁰ Ehl-i örf, Osmanlı Devleti'nde padişahın yönetim ve askeri yetkilerini temsil eden ulema dışındaki görevlilerdir. (Mehmet İpşirli, *Ehl-i Örf*, DİA. C.10, S.519-520, İstanbul 1994)

asker kökenli şahısların terekeleri ise kısmet-i askeriye (bknz. h.298) mahkemeleri tarafından taksim edilmiştir.

Anne babası vefat edip bir vasi gözetiminde bulunan çocuğa akıl baliğ olunca hakkını vermeyen kişilerden, nafaka konusunda yükümlülüklerini yerine getirmeyen babalardan (bknz. h.195) ve evlendiği hanımından uzun süre ayrı kalıp geçimi için nafaka bırakmayan kişilerden eşlerinin ve çocuklarının haklarının alınması için emirler verilmiştir.

Kayım sistemi o zamanda işletilmiş ve on beş seneden beri hayatta olup olmadığı belli olmayan şahsın mallarının idaresi için akrabasından kayyım tayin edilmiştir.(Hüküm 208) Yine metinde geçtiği üzere “sâdât ve askerî zâdesinden” olup yönetici ailelerine mensup olmalarını kullanarak daha az vergi vermek isteyen kişilere de müsaade edilmemiş reaya ile müsavi tutularak vergileri tahsil edilmiştir.(Hüküm 330) Bir nevi vergide adalet uygulanmaya çalışılmıştır.

Devam eden savaşlar asayiş bozduğu gibi sosyal yapıyı da olumsuz etkilemiş gayr-i meşru (bknz. h.111) hadiseler çoğalmıştır. Aydın Güzelhisar kazasında olduğu gibi ahali bu durumdan rahatsız olsa da eşkıya takımı ile bir olup ve rüşvet alarak bu işe göz yuman görevliler sayesinde fahişe kadınlar ortalıkta dolaşmaya başlamıştır. Bunlardan suçu tespit edilenlerin farklı farklı adalara sürgün edilmesi için karar çıkmıştır. Yine medresede talebelik yapan (bknz. h.42) ancak evli olan bir şahsın hanımını kaçırap başka bir şahısla zorla nikâh yapmışlar yine Bursa’da başka bir kadını cariye (bknz. h.254) diye satmışlardır.

2.7. Vergiler

Hükümlere göre insanları en çok zorlayan ve sıkça görülen husus haksız ve fazladan vergi yüklenmesidir. Mütesellimler, voyvodalar, sancak beyleri veya ayanlık iddiasındaki kişiler vergi mükellefi olanlardan fazladan vergi almışlar vermedikleri takdirde mal ve eşyasına el koymuşlar ya da mükellef olmadıkları vergiyi talep etmişlerdir. Aynı zamanda vergi mükellefi olan halk, vergi mükellefi olmayan kişileri de kendileri gibi vergi vereceksin diyerek zorlamışlar ya da vergilerini bu şahıslara ödettirmeye çalışmışlardır.

Osmanlı mali sistemi değişip iltizam ve malikâne sistemi devreye girdiğinden vergileri talep eden, hükümlere konu olmuş kesimler mültezim ve malikâne sahipleridir. Aşağıda, hükümlerde tespit ettiğimiz vergilere kısaca değinilecektir.³¹

Öşür: Toprak mahsullerinden alınan zekâttır. Bilinen ismiyle elde edilen mahsulün onda birini vermektir. Ancak yetiştirmede, sulamada bir masraf, ek bir ücret varsa yirmide bir olarak verilmektedir. Onda bir her zaman bu şekilde uygulanmamış hükümde sıkça karşımıza çıktığı şekilde sekizde bir olarak alınmıştır.

Avâız: Başlangıçta savaş masraflarını finansa etmek için konulan ancak savaşların artmasıyla sürekli hale gelen vergilerdir. Nüzül vergisi, İmdadiyye vergileri birer avarız vergisidir.³²

Bedel-i Nüzül: Sefere giden ordunun yiyecek ihtiyacını karşılamak için duğday, arpa gibi hububattan alınan aynı vergilere nüzül denirdi. Genellikle sefer sırasında ve sefer güzergâhında olan yerlerden tahsil edilirdi. Ancak seferlerin uzun sürmesi bunu sürekli hale getirdiği gibi nakliye masraflarının fazlalığı, ürünlerin zayi olma gibi sebeplerden hububata bedel olarak nakit olarak alınmaya başlanmıştır. Buna da bedel-i nüzül denilmektedir.

İmdâdiyye: Savaş masraflarını karşılamak için halktan alınan örfi ve nakdi vergiye denilmektedir. Sefer zamanında alınır ise İmdâd-ı Seferiyye, savaş zamanı dışında alınır ise İmdâd-ı Hazeriyye adını almıştır.³³ Daha sonra sürekli kalıcı hale gelmiştir.

Rüsûm-ı Serbestiyye: 17. yy'dan itibaren ekonominin, savaşların etkisiyle aynı değil daha çok nakdi ağırlıklı olmasıyla tımarlar iltizama verilmeye başlanmış sonra da malikâne sistemine geçilmiştir. Padişah hasları da serbest olduğundan iltizama verilmesi daha kolaydı. Daha önceden sipahiye verilen vergiler de önce mültezime sonra da malikâne sahibine verilmeye başlanmıştır. Cürm ü cinayet resmi, arûs resmi, resm-i tapu, bennak, mücerred ve resm-i çift bu serbest resimlerdendir.³⁴

Resm-i Çift: Çiftçinin elindeki toprak için vermekle mükellef olduğu vergidir. Çift tabiri iki öküz tarafından sürülebilecek alanlarını belirtmek için kullanılmıştır. Çiftlik

³¹ Mehmet Genç, *İltizam*, DİA, C.22, S.154-158, İstanbul 2000

³² Halil Sahillioğlu, *Avâız*, DİA, C.4, S.108-109, İstanbul 1991

³³ Ahmet Tabakoğlu, *İmdâdiyye*, DİA, C.22, S.221-222, İstanbul 2000

³⁴ Ahmet Tabakoğlu, *Resim*, DİA, C.34, S.582-584, İstanbul 2007

ise çoğunlukla iki öküz tarafından sürülebilen tarlaydı. Alanı verimine göre 60-150 dönüm arasında değişiyordu.³⁵

İspençe: Çift resmine benzer gayr-i müslim tebaadan alınan toprak vergisidir.

Bâd-ı hevâ: Ne zaman tahakkuk edip tahsil edileceği belli olmayan ve ihtiyaca ve duruma göre alınan vergilerdir.

Bennâk: Toprağı sürececek güçte olup evli olan erkeklerden alınan vergidir. Elinde çok az toprağı olan ya da hiç toprağı olmayan erkekler bennâk olarak yazılırlardı.³⁶

Mücerred: Bekâr erkeklerden alınan vergidir.

Arûs Resmi: Düğün veya gerdek için alınan bir vergidir ve tımar sahibinin reayadan aldığı bir hakkıdır.

Resm-i Cürm ü Cinayet: Dirlik toprakları içerisinde işlenen suçlardan alınan para cezalarıdır.

Çift Bozan Resmi: Başka mesleklere geçmek için veya farklı sebeplerle toprağını terk edenlerden alınan vergidir.

Resm-i Zemîn ve Resm-i Dönüm: Yerleşik veya konargöçer halkın çiftlik statüsü dışındaki toprakları için ödedikleri vergidir.

Resm-i Tapu: Toprak parçası el değiştirdiğinde veya farklı bir kullanım için ayrıldığında sahib-i arza ödenen vergidir.

Resm-i Ağnam: Küçükbaş hayvanlarda alınan vergidir. Mahalline göre miktarı değişmektedir.³⁷

2.7. Sığırcık suyu

Hükümlerden bazı ilginç bilgilere de ulaşmak mümkün olmaktadır. Mesela Yabanabad kazası Kuzviran/Şeyhler köyünde çıkan Sığırcı Suyu bunlardan birisidir. Sığırcık suyu, Hazret-i Ömer evladından Şeyh Ali Semerkandi'nin bir kerameti olarak dedesi Hazret-i Ömer'den intikal eden asasını yere vurmasıyla çıkmış ve mahsullere dadanan çekirge, fare gibi haşeratı def etmek için kullanılmıştır. Şifalı bir sudur. Bu

³⁵ Tabakoğlu, *a.g.m.*, s.582-584

³⁶ Feridun Emecen, *Bennâk*, DİA, C.5, S.458-459, İstanbul 1992

³⁷ Tabakoğlu, *a.g.m.*, s.582-584

suyun kullanımı rivayete göre Sultan Murat Hüdavendigâr dönemine kadar gider.³⁸ O zamandan beri bir beratla su, şeyh ailesine bırakılmış ve çekirge istila eden yerlere su ulaştırmak şartıyla bazı vergilerden muaf tutulmuşlardır. Suyun bulunduğu yerde bir zaviye kurulmuş zaviyenin şeyhleri de Sığırcık Şeyhleri diye anılır olmuştur. Resmi belgelerde ilk defa 1586'da Çorum kadısına yazılan bir belgede rastlanmaktadır. Belgede Üsküdar bölgesini istila eden çekirgelere karşı kullanılmak için sığırcık suyunun gönderilmesi istenmiştir. On sekizinci yüzyıldan sonra belgeler sıklaşmaktadır.

Su, Balkanlar'dan Ortadoğu'ya, Kırım'dan Mısır'a kadar birçok bölgeye ulaştırılmıştır. Çekirge istila eden herhangi bir mahalle su ulaştırılmak istenirse öncelikle İstanbul'dan izin alınır, ondan sonra sığırcık suyunun bulunduğu şeyhe haber gönderilir, şeyhle birlikte veya şeyh ailesinden birisiyle su gideceği yere götürülürdü. Su götürmek için şeyhlerin gitmek için izin istediklerine dair ve onlara yardımcı olunması ile alakalı belgeler vardır.³⁹

Sığırcık suyunu almak ve kullanmak için belli şartlar vardır. Öncelikle Şeyh Ali Semerkandi'nin türbesi ziyaret edilir. Yasin-i şerif okunur ve dua edilir. Suyun bulunduğu yerde kurban kesilir ve su usulüne göre alınır. Görevlileri tarafından afet bölgesine ulaştırılan su, kaplara paylaştırılarak mahallin cami veya mescidinin minber ve minaresine konulur. Merasimden sonra sığırcık kuşları bölgeye gelir ve haşereyi yiyip yok ederler.

SONUÇ

Hülasa edecek olursak Ahkâm Defterleri sosyal ve ekonomik tarihimiz açısından önemli defterlerdir. Ancak tek başına ele alındıklarında bir bütünlük sağlamak da mümkün gözükmemektedir. Fermanların suretlerinin yazıldığını göz önünde bulundurup hükme konu olan hadiseler de öncelikle kadı ve naiplere yansıdığından Şer'îye Sicilleri ile beraber değerlendirilmelidir. Bu durumda defterde bir kısmı verilen olaylara daha geniş çerçeveden bakma imkânı olacak kapalı kalan kısımlar daha da aydınlanacaktır. Mühimme Defterleri kadar çok çalışılmadığından daha fazla çalışılması

³⁸ Abdülkerim Erdoğan, *Şeyh Ali Semerkandi ve Sığırcık Suyu*, Reyhan Basım Yayın Tic., Ankara 2010

³⁹ Hüseyin GÖCEN, *Sığırcık Suyu Şeyhleri*, Toplumsal Tarih Dergisi, Sy.298, S.38-48, Ekim 2018

durumunda kendi ilerinde bir değerlendirme yaparak daha fazla bilgiye ulaşmak mümkün olacaktır.

HÜKÜM ÖZETLERİ

1-Seferihisarı Günyüzi kazasındaki Yeni Hamamın mutasarrıflarına satıştan yirmi sene geçmesine ve on beş sene geçen emlak davasının da tekrar açılması yasak olmasına rağmen yapılan müdahalenin engellenmesi için Zaimzade Şaban ve İsmail'in talebi ve defterde yazıldığı üzere hareket edilmesi için Seferihisar-ı Günyüzi kazası naibine hüküm yazılmıştır.

2-Bazarköy kazası Gerelik karyesinden Fatıma Hatun'un sahip olduğu arsa ve mahsulünü fuzuli zapt eden kişilerden bu haklarının alınması için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Bazarköy kazası naibine hüküm yazılmıştır.

3-Mustafa isimli şahsın iltizamında olan yerleri fuzuli ahz eden ve ödemedi vefat eden Atranos kazası ayanı Yazıcızade Hâcı Mustafa'nın varislerinden ve müteveffanın malından tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Atranos kazası naibine hüküm yazılmıştır.

4-Üzerlerine edası lazım gelen vergilerini eda eden Tarak ve Karaköy ahalilerinden defterde yazılı olandan fazla altı yüz guruş akçelerini alıp zorbalık yapan kazanın ayanı ve oğullarından fazladan aldıkları akçenin tahsil edilmesi ve haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Yarhisar kazası naibine hüküm yazılmıştır.

5-Molla Halil, Şerife Havva ve Şerife Hatice adlı kişiler ile Simav voyvodası Salih ve oğulları Hüseyin ve Ahmet arasındaki Seyyid el-Hac Hüseyin Efendi'nin öldürülmesinden dolayı çıkan anlaşmazlığın çözülmesi için Anadolu valisine ve Kütahya naibine hüküm yazılmıştır.

6-İznikmid'de nalbantlık sanatında tam olarak yetişmediği halde bu sanata dâhil olarak sanatın eskiden beri devam eden nizamlarına hâlel getirip müdahale eden kişilerin engellenmesi için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

7-Mültezim Mustafa'nın iltizamında olan öşür mahsulünü gereksiz yere alıp ödemedi ölen Mehmed oğlu Ömer'in varislerinden hakkının alınması için Anadolu valisine ve Bilecik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

8-Yabanabad kazası sakinlerinden Hâcî Mehmed isimli kimseye fuzuli müdahale edip iki bin guruşu ile iki katırını gasb eden Mehmed, Ayşe ve Fatma'dan haklarının alınması Yabanabad kazası naibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

9-Küre-i nühas Uzunöz karyesi sakinlerinden İsmail oğlu Hüseyin'in eşyasını gasp eden kardeşinin oğlu İbrahim'den hakkının alınması için Küre-i nühas kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

10-Ankara'da Sarı Hatip medresesinin vakfından olan köylerin ahalileri ziraata uygun topraklarını kanuna aykırı olarak bırakıp başka köylerin topraklarına gittiklerinden bu durum da vakfın mahsulünün azalmasına sebep olduğundan mani olunmaları için vakfın mütevellileri talebi üzerine Ankara kazası naibine hüküm yazılmıştır.

11-Balıkesir'de Bostan Çavuş isimli hayır sahibinin yaptırmış olduğu Darulhadis'in içindeki mektepte muallim olan Halil'in hocalığına karışıp ve sana hocalık yaptırmam diyerek müdahale ve taarruz eden Ahmed'e mani olunması için Halil'in talebi üzerine Balıkesir kadısına hüküm yazılmıştır.

12-Mehmed ve Ahmed isimli kimselere babalarının vefatıyla onun yirmi senedir vergisini vererek tasarruf ettiği emlaki intikal ettiğinden müdahale olunmak gerekmezken burası önceden benimdi diye iddia eden Salih isimli kimsenin engellenmesi için kardeşlerin talebi üzere Anadolu valisine ve Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

13-Hafize, Ayşe ve diğer Ayşe isimli hatunların kıraat muallimi olan ve kendi arzıyla uğraşan kardeşleri Hâcî Ali Efendi'yi katleden Gemlik kasabasından ve Yeniçeri zümresinden kişilerin mahallinde teftiş edilip haklarından gelinip şerle görülmesi için ailenin talebi ve Yeniçeri ağası Ahmet'in talebiyle Anadolu valisine ve Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

14-Kengiri kazasından Nasuh oğlunun nikâhı altındaki kimseyi nikâh üzerine nikah caiz olmamasına rağmen boş yere alıp Ali isimli kişiye nikah yapmak iddiasında olan kişilere mani olunup hanımının da kendisine alınıvermesi için Kengiri sancağı mutasarrıfına ve Kengiri kadısına hüküm yazılmıştır.

15-Ayasofya Camii'nin hatiplerine vakfedilen Bolu'daki araziler üzerinde başka bir caminin vakfı ile yaşanan tasarruf probleminin defterde yazıldığı şekilde çözülmesi için Bolu voyvodasına ve Oniki divan ve Zerzene kadılarına hüküm yazılmıştır.

16-Gürle nâm-ı diğer Bazarköy kazasının karyesinden Hasan Beşe'nin sahip olduğu mülk bağ, bahçe ve diğer emlakini haksız yere zapt edip ve buna eziyet eden Halil ve Hâcı Ahmed'in zapt ettikleri emlakın alınması ve mahallinde şerle görülmesi için Hasan'ın talebi üzerine Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Gürle nâm-ı diğer Bazarköy kazası naibine hüküm yazılmıştır.

17-İznikmid'de oturan Ayşe isimli kadının vefatıyla intikal eden mallarından hisse vermeyen kocası Abdi'den haklarının alınması için mirasçıları Mehmet ve Zeliha'nın talebi üzerine İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

18-Cezayir eyaletinin defterî çavuşlarından İsmail'in ortaklaşa tasarruf ettiği yerlerin öşür ve vergilerine müdahale eden Sinan Bey vakfı mütevellisinin engellenmesi defterlerde nasıl yazıyorsa ona göre işlem yapılması için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid naibine hüküm yazılmıştır.

19-Yazıcı İbrahim Paşa'nın cariyelerinden olup ve Kocaili sabık mutasarrıfı Ömer Paşa'nın zevcesi Ayşe Hatun'un müteveffa kocasından intikal eden malları haksız yere zapt eden paşanın kethüdası Abdurrahman'ın mübaşir marifetiyle İstanbul'a getirilip hükmünün verilmesi için İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

20-İbrahim oğlu Ahmed isimli sipahinin Hüdavendigâr sancağı Göynük nahiyesinde beratıyla mutasarrıf olduğu ve bazı engellerden dolayı toplayamadığı tımarı karyelerinin mahsul ve vergilerini mültezimi talep ettiğinde vermekte muhalefet eden kimselerden bu mahsul ve vergilerin alınıp muhalefet ettirilmemek için sipahinin talebi üzerine Göynük kadısına hüküm yazılmıştır.

21-Yalvaç Karaağaç kazasından ve zalimlerden el-Hac Ramazan isimli şahıs ve adamları Anadolu valisine elli kese akça verdim diyerek halktan zorla para talep edip bazı kişileri de öldürdükleri gibi ayrıca müezzin Ömer'in kardeşi Halil'i de haksız yere katlettiklerinden Ömer'in talebi üzerine, Kütahya'ya getirilerek şeriat üzere görülmesi için Anadolu valisine ve Yalvaç Karaağaç ve Kütahya kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

22-İstanbul sakinelerinden Şerife Neslihan ve kız kardeşine babaları Seyyid Halil'den intikal eden mirastan Neslihan'ın hakkını alıp pay vermeyen Mustafa ve kız kardeşinin ellerinden bu hakkının alınması ve mahallinde şerle görülmesi, eğer muhalefet ederlerse mübaşir marifetiyle İstanbul'a getirilmeleri için Bursa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

23-Hâcı Mehmed oğlu İsmail ve kardeşi Hüseyin tarafından tüfek kurşunuyla darp edilip katledilen Ahmed'in babası el-Hac Süleymân'ın talebi üzere bu kişilerin hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ... kadısına hüküm yazılmıştır.

24-Şeyhlü kazasından kendi halinde olup kimseye kötü bir hareketi olmayan Seyyid Hasan'a sen benim efendime tüfek kurşunu attın diyerek mütegalibeye dayanarak musallat olan Gökçe oğlu İbrahim'in bu tasallutunun engellenmesi için Hasan'ın arz-ı hali üzere mahallinde şerle görülmesi için Şeyhlü kadısına hüküm yazılmıştır.

25-İznikmid'den Ümmügülsüm isimli kadının Salih isimli kimseden değerini vererek aldığı ev ve bezirhaneyi başkasına değeriyle satmak isteyince bu mülkleri satın aldığı Salih'in değer bahasıyla almadım diye başkasına satışına yapmış olduğu muhalefetin engellenmesi için İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

26-Harmancık kazasından Seyyid Hüseyin, isimleri yazıl kişilerin zimmetinde olan bin kuruş alacağını talep ettiğinde Nasuh oğluna dayanarak vermedikleri gibi evini de yaktıklarından ve emniyeti olmadığı gibi hali de perişan olduğundan, mahallinde şeriat üzerine haklarından gelinmesi eğer mümkün olmazsa da Kütahya'ya getirilmeleri için Anadolu valisine ve Kütahya ve Harmancık kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

27-Şeyhlü kazasının bir köyündeki camide imam ve hatip olan ve üzerine edası lazım gelen vazifelerini yapıp resm-i raiyyet ve diğer vergilerden muaf olan İsmail Halife'yi kanun hilafına bu vergileri talep ederek rencide eden köyün zabitanın engellenmesi için Şeyhlü kazası naibine hüküm yazılmıştır.

28-Molla Hasan ve Molla Mustafa'nın ziraat edip öşürlerini verdikleri sınırları belli arazilerinde bu yer benimdir diyerek fuzuli müdahale eden Zeliha Hatun'un bu müdahalesinin engellenmesi ve kanun üzere hareket edilmesi için Üskübi kazası naibine hüküm yazılmıştır.

29-Şeyhlü kazasından Seyyid Hasan'a sen bana tüfek kurşunu attın diyerek musallat olan Gökçeoğlu İbrahim'in huccet üzere engellenmesine rağmen tasallutundan vazgeçmediğinden engellenmesi için tekrar Şeyhlü kadısına hüküm yazılmıştır.

30-Üskübi kazasından Süleymân, Ahmed ve Mustafa isimli kişilerin Vakıf Deresi yakınında üç imzalı şer'î huccet ile babalarından intikal eden ve ellerinde olan arsa, bina ve iki adet değirmenlerini, aynı kazanın zaviyesinin zaviyedarı Hasan adı geçen

mülkler bu zeviyenindir diyerek zapt ettiğinden bu zaptının engellenmesi ve elinden alınması için Bolu voyvodasına ve Üskübi kazası naibine hüküm yazılmıştır.

31-Züleyha isimli kadın Bilecik kazası Vezirhanı kasabasında sakin Ali ile eşi Ayşe hatundan zimmetlerinde olan bin beş yüz guruş alacağını talep ettiğinde vermekte muhalefet ettiklerinden çavuş mübaşeretıyla zimmetlerinde olan alacak hakkının alınması için Bilecik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

32-Seyyid Hâcı Süleymân'ın annesi Fatma Hatun zimmetinde bulunan hakkının, annesinin vefatı dolayısıyla bu hakkı zapt eden üvey babası Osman'dan alınabilmesi için talep edilen emir üzerine Bursa kazası naibine hüküm yazılmış eğer tahsil olmazsa bu durumun bildirilmesi istenmiştir.

33-Soma kasabası ahalisi üzerlerine düşen vergileri memura verdikleri halde bunların vergilerine karışarak kendisi için defterde yazılı olandan fazla on beş kese zam yapıp bunun gibi çok zulüm yapan Abdülaziz ve Nabi oğlu İbrahim'in haklarından gelinerek verilen emir üzerine işlem yapılması için Anadolu valisine ve Soma kadısına hüküm yazılmıştır.

34-Gerede kazası Evrenbaşı karyesinden kendi halinde yaşayan Süleymân'a musallat olan kişinin engellenmesi için Bolu voyvodasına ve Gerede kadısına hüküm yazılmıştır.

35-Hükümde isimleri yazılı kimselerin Ahmed isimli kimsenin zimmetinde bulunan üç yüz guruş alacak haklarını vermekte muhalefet eden kişiden alacaklarının tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Bursa İnegöl kazası naibine hüküm yazılmıştır.

36-el-Hac Mehmed Hayrullah'ın beratla tasarrufunda olan zeametinden olan Karatekeli cemaatinin 1184-85 ve 86 senelerinin bedel-i iltizamını adı geçen cemaatten Mustafa ve eski Teke mütesellimi olan kişiler vermekte türlü bahanelerle muhalefet ettiklerinden zimmetlerinde olan hakkının alınması için Anadolu valisine ve zikri geçen yerlerin kadılarına ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

37-Boyâbâd kazasından kardeşi ile beraber babalarından intikal eden arsayı tasarruf eden Hüseyin başka bir yere gidince kardeşi bu arsayı Yusuf isimli bir şahsa sattığından geri dönünce tarlasını kullanmak isteyince kardeşin bana sattı diyerek zorluk çıkarıp muhalefet eden Yusuf'tan fetva gereğince hissesinin kendisine alınması için Boyâbâd kazası naibine ve Kastamonu mütesellimine hüküm yazılmıştır.

38-el-Hac Süleymân ve Ömer'in beratla malikana beraber uhdelerinde olan Aydın sancağı Kuyucak kazasına tabi olan köylerin ahaliyelerinden defterde yazılı olan bazıları yerlerini terk edip başka yerlere yerleşip dönme konusunda muhalefet ettiklerinden, muhalefetlerinin engellenmesi ve eski yerlerine nakledilmesi için Kuyucak kadısına ve reayaların bulunduğu yerlerin kadılarına hüküm yazılmıştır.

39-Boyâbâd kazasına tabi karyelerden isimleri yazılı kimselerden vergi adıyla akça talep eden ve zorbalıktan geri durmayan sipahinin engellenmesi için Boyâbâda kazası naibine hüküm yazılmıştır.

40-Kuzat'ttan Mevlana Ali'nin Yalakabad kazasına tabi Çağşak karyesinde yaşayan ve isimleri geçen zimmilerden iki yüz beş guruş alacak hakkını talep ettiğinde vermekte zorluk çıkaran kişilerden, bu hakkının vekil tayin ettiği Mazlum Ali'ye alınırması ve muhalefet ettirmemek için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Yalakabad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

41-Tefenni kazasından Eyüp'ü haksız yere katleden Halil'in hakkından gelinip, durumunun şer üzerine görülmesi için ailesinin arz-ı hali ve aldıkları şer'î ilam üzerine işlem yapılması eğer mümkün olmazsa da durumun bildirilmesi için Anadolu valisine ve Tefenni kazası naibine hüküm yazılmıştır.

42-Cide kazasından ve ilim talebesinden Hafız Hüseyin'in, medresede tahsilde iken evini basıp babası Ahmed'in iki yüz gurusunu, üç yüz gurusluk eşyasını ve beş sene önce nikahı altına aldığı zevcesini alıp ve bu zevcesini de nikah üstüne nikah geçerli olmamasına rağmen adamlarından İsmail'le nikah yapan isimleri yazılı kişilerin hakkından gelinip mahallinde şerle görülmesi için Anadolu valisine ve Cide kadısına hüküm yazılmıştır.

43-Bursa kazasından Zeliha Hatun'a vefat eden babası Türkmenzade'den intikal eden terekeden şer'î hisselerine kanaat etmeyip bunun da hissesini zorla zapt eden kardeşi Abdurrahim ve oğlunun kızı Zeliha'dan zapt ettikleri hakkının alınması için Zeliha Hatun'un talebi üzerine Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Bursa naibine hüküm yazılmıştır.

44-Bursa kazasından kendi halinde olup kimseye zararı olmayan Mustafa'yı Kocaoğlu ve Hâcı Ahmet isimli kimseler haksız yere katlettiklerinden bu kişilerin hakkından

gelinmesi için annesi Ümmühan ve kardeşi Hâcı Ahmet'in talep ettikleri fetva gereğince şerle görülmesi için Yenişehir-i Bursa kadısına hüküm yazılmıştır.

45-Vefat eden İbrahim'in terekesi irs-i şerle İbrahim ve müteveffanın zevcesi ve kızına intikal etmişken bu iki kadın terekenin tamamını alıp İbrahim'e tereke vermediklerinden, İbrahim'in aldığı fetva hükmünce hakkının alınması için Bursa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

46-İstanbul Beyoğlu'nda oturan isimleri yazılı kız kardeşlere Yalakabad'da anne ve babalarından intikal eden ev, bağ ve eşyaları bunların küçük olmasından dolayı yine isimleri yazılı zimmiler tarafından zapt edildiğinden bunlar erişkinliğe erip talep ettiklerinde zaman geçti diyerek vermekte zorluk çıkarıp muhalefet ettiklerinden mallarının geri alınması için aldıkları fetva gereğince mahallinde şerle görülmesi için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Yalakabad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

47-Bilecik Sarmaşık karyesinden Bayram oğlu Ahmed'in hane-i avarız benzeri vergi alınmasını gerektirecek bir emlaki olmamasına rağmen bizimle beraber vereceksin diyerek zorbalık yapan köy ahalisinin kanun hilafına yapmış oldukları bu hareketlerinin önlenmesi için talep ettiği padişah hükmü gereğince kanun üzere görülmesi için Bilecik kadısına hüküm yazılmıştır.

48-İstefan isimli zimmînin İbrahim isimli muameleciden aldığı borcu ödemesine rağmen, İbrahim'in haksız yere yaptığı mal talebinin önlenmesi için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

49-Kengırı Dikenli karyesinden kendi halinde olup kimseye zararı olmayan Mustafa'nın Karaoğlan oğlu isimli şahsın menzilin basmışsın diyerek dört yüz gurusunu gasp eden kişilerden parasının alınıp mahallinde şeriat üzere görülmesi için Kengırı kadısına ve ve mütesellimine hüküm yazılmıştır.

50-Kengırı Dikenli karyesinden ve kendi halinde olup kimseye zararı olmayan İsmail Beşe'yi haksız yere şiddetli bir şekilde darp edip iki yüz elli gurusunu da alan isimleri yazılı kimselerin hakkından gelinip hakkının alınması için Kengırı kadısına ve mütesellimine hüküm yazılmıştır.

51-Tımar sahiplerinden Mustafa Sipahi'nin Ankara sancağı Murtazaabad nahiyesi köylerindeki mahsul ve vergilerine müdahale eden kişilerin engellenmesi ve tarafına alınmaması için Murtazaabad naibine hüküm yazılmıştır.

52-İvrindi kazası Ergama halkının haksız ve kanunsuz olarak paralarını alan kişilerin haklarından gelinip aldıkları paraların da tahsil edilmesi için kaza ileri gelenlerinin talebi üzerine Balıkesir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

53-Şaban ayının on dördünde Anadolu valisi tayin olunan Karaman valisi Abdullah Paşa'nın görev yerine gelinceye kadar eyaletin işlerinin takip edilmesi için mütesellim tayin edilen dergâh-ı muallâ kapıcıbaşlarından Abbas'ın işlerine karışılmaması için kapı kethüdası Halil'in talebi üzerine Anadolu eyaletindeki kadılar ve kadı naiplerine hüküm yazılmıştır.

54-Küre-i nühas sakinleri vermeleri gereken imdâd-ı hazeriyye vergilerini mütesellim eliyle verdikleri halde fazladan para talep edip zorluk çıkaran kişilerin engellenmesi için Küre-i nühas naibine hüküm yazılmıştır.

55-İsimleri yazılı şahısların beraberce iltizamlarında olan köylerden almaları gereken sekizde bir öşür ve salariye haklarını vermekte zorluk çıkaran ahaliden bu haklarının alınması için talepleri üzerine Keskin ve Kengiri kadılarına hüküm yazılmıştır.

56-İznikmid kazasına bağlı isimleri yazılı köyler ahalileri üzerlerine düşen vergilerini verdikleri halde Kocaili sancağı mutasarrıfının tayin ettiği adamlarının vasıtasıyla haksız yere yaptıkları taleplerinin önlenmesi için İznikmid kazası naibine hüküm yazılmıştır.

57-Akçamescid sakinlerinden Hâcî Mustafa bin Mehmed'in Taşçı Beşe'nin oğlu Veli'de almış olduğu ev, bahçe ve arsayı, kardeşinin olduğunu iddia edip kullandırmayan ve zorluk çıkaran kişiye mani olunup şeriat üzere işlem yapılması için On iki divan kadısına hüküm yazılmıştır.

58-Dergah-ı mualla yeniçerileri serdengeçti ağalarından ve bundan önceki seferde Özi Kalesi muhafızı maiyyetinde üç sene hizmeti olan Mehmet Ağa'nın tasarrufunda avarızhane vergisi alınması gereken emlak ve arazisi olmamasına rağmen ,sende bizim gibi vergiden hisse vereceksin diyerek üzerine musallat olup taciz eden köy ahalisinin engellenmesi için talebi üzerine Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

59-Hanlı köyünden Satılmış'ın mülk arsasını, ben burayı kardeşinden aldım diyerek el koyup üzerine ev yapıp vermekte zorluk çıkaran Habip oğlu Mustafa'dan bu arsasının alınıp, zararının karşılanması için talebi üzerine Taşköprü kadısına ve Kastamonu mütesellimine hüküm yazılmıştır.

60-Hanlı köyünden vermesi gereken vergilerini diğer köylüler gibi veren Satılmış'tan tekrar vergi talep edip zorluk çıkaran ehl-i örf tayfasının yaptıkları bu zorbalığın men edilmesi ve kanun üzere işlem yapılması için hüküm yazılmıştır.

61-Cihanbeyli konargöçer Kürt aşiretinden sekiz yüz evden fazla kişi, Seferihisar-1 Günyüzi kazasında güzden bahara kadar kalıp hayvanlarını otlatıp köylünün hayvanlarının telef olmasına sebep oldukları gibi tasarruflarında olan korularının odun ve kerestelerini kesip kazalarının harap ve perişan olmasına da sebep olduklarından engellenip def olunmaları için Anadolu valisine ve Seferihisarı Günyüzi kazası naibine hüküm yazılmıştır.

62-Cihanbeyli Kürt aşireti reisi Alişar Bey sekiz yüzden fazla kişi ile Seferihisar-1 Günyüzi kazasına izinsiz olarak gelip güzden bahara kadar burada kalıp meralarda hayvanlarını otlatarak ahalinin hayvanlarının telef olmasına ve tasarruflarında olan korunun odun ve krestelerini de yakarak kazanın harap olmasına sebep olduklarından engellenip def olunmaları için Anadolu valisine ve Seferihisar-1 Günyüzi kazası naibine hüküm yazılmıştır.

63-Panaz kazası Susuz köyünden Küçük Mehmet oğlu Musli'nin haksız yere ve intikam almak için evini yakıp altmış keseden fazla zarara uğramasına sebep olup ailesinden de uzakta kalıp perişanlığına sebep olan kişiler buna uygun ilam da aldıklarından hususun yalana da ihtimali bulunduğundan durumun yerinde araştırılıp hakikatin bildirilmesi için Panaz kadısına hüküm yazılmıştır.

64-Kastamonu sancağından ahaliden bazı kişiler üzerine düşen vergilerini vermekte zorluk çıkarmışlar ancak ileri gelenler vasıtasıyla ödemelerini yaptıklarından tekrar talep edilip zorluk çıkarılmaması için Hoşalay kazası naibine hüküm yazılmıştır.

65-Erbab-1 tımar tekaüdlerinden Ömer'in ortağıyla beraber tasarruf ettikleri tımarlarından Murtazaabad nahiyesi İmrendi köyünden ve diğer köylerden onda bir öşür alacak haklarını vermekte zorluk çıkaranlara mani olunup kanun üzerine alınıp işlem yapılması için Murtazaabad kadısına hüküm yazılmıştır.

66-Tımar tekaüdlerinden Ömer tasarrufunda olan olan tımarının vergilerini ortağı ile kanun üzere talep ettiklerinde vermekte zorluk çıkaran kişilerin engellenip defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için Murtaza âbâd kadısına hüküm yazılmıştır.

67-Bursa Yenişehir kazasından Hâcı İsmail ile ortaklık yapan Hâcı Mehmet bu ortaklıktan elde edilen gelirden hissesini talep edip alamadığından, aldığı fetva ve talep ettiği hüküm gereği hakkının alınması için Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Bursa Yenişehir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

68-Gedos nahiyesinden Halil'in on iki seneden beri tasarrufunda olup öşür ve vergilerini verdiği tarlasına müdahale eden Hüseyin'in engellenmesi için Gedos nahiyesi naibine hüküm yazılmıştır.

69-Tuna nehrinden gemilerine eşya yükleyip İstanbul'a gelirken şiddetli rüzgar sebebiyle kazazede olan gemi reislerinden Hâcı Veli oğlu Molla Veli ve diğer bir şahıstan gemideki hissemi isterim diyerek hakkı olmamasına rağmen zorbalık yapan Hâcı İbrahim'in, tasallut ve zorbalığının engellenmesi için hüküm yazılmıştır.

70-Yörükân-ı Araç kazası Kızılviran köyünde imam ve hatip olan Ahmet'ten muaf olmasına rağmen kanunsuz bir şekilde reaya vergisi ve diğer vergilerden talep eden ehli-i örf tayfasının engellenip kanun üzere işlem yapılması için Yörükân-ı Araç kadısına hüküm yazılmıştır.

71-Bursa Tarakçı müderrislerinden Ali'nin babasından intikal eden isimleri yazılı kimselerin zimmetinde bulunan ve vermekte zorluk çıkardıkları miktarı belli gurusş alacak hakkının alınması için talebi üzerine Kocaili mutasarrıfına ve Görele kazası naibine hüküm yazılmıştır.

72-İstanbul sakinlerinden Mustafa'nın İmam oğlu diye bilinen ortağı zimmetinde olan alacak hakkının vekil tayin ettiği kişiye alınması için talebi üzerine Anadolu valisine ve Göynük kazası naibine hüküm yazılmıştır.

73-İznikmid Sarıçayır kazasının bir köyünün Sipahiler mahallesinden kendi halinde olup zorluk çıkarmak gerekmeyen Molla Mehmet'e bir şeyler diye iddia edip gönderdikleri mübaşirin ücretini de bundan talep ederek zorluk çıkaran isimleri yazılı kimselerin bu zorbalıklarının engellenmesi için talebi üzerine İznikmid kadısına ve Sarıçayır kazası naibine hüküm yazılmıştır.

74-Viranşehir kazasından, ehl-i örf taifesi ile beraber olup fakirleri gammazlayıp haksız yere akçalarını alan Ahmet'in yaptığı bu zorbalığın men edilmesi için Viranşehir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

75-Vergi alınmayı gerektiren emlak ve yerleri olmayan Mehmet'e sende bizimle beraber vergi vereceksin diye zorluk çıkaran köyler halkının zorbalıklarının engellenmesi ve mahallinde şeriat üzerine işlem yapılması için Viranşehir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

76-Viranşehir kazasına bağlı bir köyden Halil'i sana iki yüz kuruş kıymetinde bir baş at verdim diyerek iddia edip adamlarını üzerine salarak şiddetli darp edip çok zorbalık yapan eşkiyadan Yusuf'a bir türlü mukavemet imkanı olmadığından tasallutunun önlenmesi ve bulunduğu mahalde şeriat üzere hakkından gelinmesi için Bolu hassı voyvodasına, Bolu ve Viranşehir kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

77-İzmir'den Hâcî Mehmet Ağa'nın sahip olduğu ve aile fertlerine satmış olduğu yirmi üç tane dükkanını ortaklaşa zapt etmek isteyen ailesine fuzuli müdahale ve zorbalık yapan isimleri yazılı kişilerin engellenmesi için İzmir kadısına hüküm yazılmıştır.

78-Farklı mahallerden İstanbul'a gemilerle üzüm nakledilip vergilendirilmesi yapılarak dağıtılmasına rağmen Yahudi ve Nasraniler'den bazıları kendi imkanlarıyla üzümleri alıp kayıklarla nakledip ham sirke yapmak için mahzenlerde depoladıklarından bunların engellenip eskiden olduğu gibi nakledilmesi hakkında üzüm nakledilen yerlerin kadılarına hüküm yazılmıştır.

79-Kiçinos kazası bağlı bir köyünden İbrahim Beşe'nin sen benim eşyalarımı aldın hırsızlık yaptın diyerek otuz kuruşunu alıp zorbalık yapan isimleri yazılı şahısların hakkından gelinip gasp ettikleri paranın aliverilmesi için Bolu voyvodasına ve Kiçinos kadısına hüküm yazılmıştır.

80-Kengiri Korgun Buğay köyünden Mustafa'nın evini basıp beş yüz kuruşluk eşyasını alan, ailesine taarruz edip tüfek göstererek ziyade zorbalık yapan isimleri yazılı kişilerin gasp ettikleri eşyasının alınması için Kangırı kadısına ve mütesellimine hüküm yazılmıştır.

81-Bursa sakinlerinden Ayşe Hatun'un kırk adet altın ve yüz elli kuruş kıymetli bir saat ve üç yüz kuruş kıymetinde bir atını haksız yere alan Balıkesir voyvodasının oğlu

Ahmet'in hakkından gelinmesi ve zapt ettiği eşyanın Ayşe Hatun'a alınması için Anadolu valisine ve Balıkesir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

82-Kütahya'da yaşayan Emine, Ayşe ve kardeşleri Süleymân'a babalarının vefatıyla intikal eden ev, değirmen, bahçe, fincan kârhanesi gibi düşen yüklü miras, taksim olunmadan mirasçılardan Süleymân da vefat ettiğinden bütün mirasa el koyan dayıları Hâcî Ömer'den haklarının alınması için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

83-Sünnetçi tayfasından olup işini yapan Balyanbolı kazası Çomaklar köyünden Mehmet'e, aynı esnaf tayfasından bazı kişilerin yaptıkları müdahalenin engellenmesi için Balyanbolı kazası naibine hüküm yazılmıştır.

84-Karacasu kasabasından ve ehl-i örf taifesinden olan Hâcî Osman'a sen benim voyvodalığıma ait vergilerin toplanmasına engel olursan seni İstanbul'a ve valiye gönderirim diye tehdit eden kazanın voyvodası Ali'nin engellenmesi için Aydın muhasılı vezire ve Aydın Yenişehir kadısına hüküm yazılmıştır.

85-Bursa Yenişehir Ayas köyünden ve kendi halinde olan Derviş Paşazade el-Hac Mehmet Emin'e iftira eden ve mukavemete gücünün yetmediği isimleri yazılı kişilerin veli tayin edilerek şeriat üzere haklarından gelinmesi için Burusa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

86-Söğüt kazasına tabi köyün ahalilerinin vergi ve sair işlerini yürütmek için yine ahali tarafından vekil tayin edilen ve on sene kadar işlerini görüp kadı huzurunda da vekâlete dair muhasebeleri görülen Seyyid Hali'in haksız yere iki bin kuruşunu gasp eden kişilerden hakkının alınması alınması ve zorbalıklarının da engellenmesi için Anadolu valisine ve Söğüt kazası naibine hüküm yazılmıştır.

87-Taşköprü Sofiler köyü ahalileri sekizde bir öşürlerini Devrekâni nahiyesinden Ömer veled-i Ali'ye verip başka sipahilerin zeamet ve timar köylerini ziraat etmedikleri için başka bir öşür talep edilerek yapılan zorbalığın engellenmesi ve defterde yazıldığı şekliyle işlem yapılması için Taşköprü kadısına hüküm yazılmıştır.

88-Kavak iskelesinde boğularak ölen ve boğanları da bilinmeyen zimmîlerin vereseleri, boğuldukları iskele köyde bulunduğundan diyetleri ahalden talep ederek zorluk çıkarmışlardır. Padişah değişikliğinden dolayı fermanların yenilenmesi emredilmiş olmasına rağmen köylüler tarafından işitilmediğinden bu durumla alakalı daha önce

verilen fermanın yenilenmesi ve buna göre işlem yapılması için Karamürsel nahiyesi naibine hüküm yazılmıştır.

89-Bigadiç kazasından Timurcu oğlu Mehmet'in vergi ve öşrünü ödediği tarlasına müdahale eden Alîme Hatuna mani olunması için Bigadiç kazası naibine hüküm yazılmıştır.

90-Domaniç kazasından isimleri yazılı kişilerin hayvanları meralarının yanındaki tarlaya girip ekinlere zarar vermiştir. Zarar gören ekin sahiplerinin bunların üzerine musallat olup yaptıkları zorbalığın engellenmesi için Domaniç kadısına hüküm yazılmıştır.

91-Hüseyin'in Boyâbâd kazası Orta köyünden Ömer isimli kişinin zimmetinde olan alacak hakkınının Ömer'in vefatıyla mirasçılara intikal eden terekesinden tayin ettiği vekili Hüseyin'e alınıp mirasçılardan zorluk çıkarmalarının engellenmesi için Boyâbâd ve Bafra kadılarında, Canik muhassılı vekiline ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

92-İsmail isimli şahsın evini basıp bin kuruşluk mal ve eşyasını gasp eden kişilerin haklarından gelinmesi için Bolu hassı voyvodasına ve Bolu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

93-Bozok civarında oturan konargöçer Türkmen aşiretinden isimleri yazılı kimselerin Kengırı ve civarındaki kaza ve köylerde haksız yere insanların evlerini basarak mal ve eşyasını gasplarının engellenmesi ve haklarından gelinmesi için Türkmen aşiretinin buldukları kazaların naiplerine ve Yeni il kadı ve voyvodası vekiline hüküm yazılmıştır.

94-Arap oğlu İbrahim ve beraberindekiler Abdullah, Mehmet ve Ayşe'nin babası Ali'yi haksız yere katledip suçlarını da kadı huzurunda kabul ettiklerinden şeriat üzere haklarından gelinmesi için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Sabanca naibine hüküm yazılmıştır.

95-Eşkîya korkusundan on dört sene önce çiftliğini terk edip İstanbul'a yerleşen sipahilerden Memiş Kastamonu kalesinde kalebend olup ailesi de müşkil durumda kaldığından affedilip, bu duruma düşmesine sebep olan eşkıyaya göz yuman mütesellim ve adamlarının cezalarının verilmesi hakkında Bolu voyvodasına hüküm yazılmıştır.

96-Kıssahan vakıflarının beratla mutasarrıfı olan Mehmet'in vekili Hâcî Ali'nin işlerine fuzuli müdahale eden kimselere engel olunması için mütevellinin talebi üzerine Kocaili mutasarrıfına, Kandırı, Şeyhler ve Ada nahiyeleri naiplerine hüküm yazılmıştır.

97-Mustafa isimli şahsın Göynük kazası Boğaz köyünden isimleri yazılı kimmeler zimmetinde olan ve vermekte zorluk çıkardıkları bin altmış kuruş alacak hakkının alınması için Anadolu valisine ve Göynük kazası naibine hüküm yazılmıştır.

98-Sultanhisar kazasına bağlı olan yerlerin ahalileri eyalet ve vilayet mutasarrıfları için tayin olunan vergilerini verdikleri halde, mutasarrıfların bununla yetinmeyip ahaliden ayanlık iddiasında olanların da sevk ve idaresiyle mal, zahire ve yüklü miktar para talebinde bulunarak yaptıkları zulmün engellenerek daha önce verilen emir gereği işlem yapılması için Aydın muhassılı vezire hüküm yazılmıştır.

99-Bir önceki hükümlerle bağlantılı olarak Anadolu valisine, Köşk ve Pavlı kazaları naipleri ahalinin arz-ı haliyle bir sureti başka tarihte yazılmıştır.

100-Şeyh Ali zaviyesinin berat ile ortaklaşa zaviyedarı olup zaviyedarlık işlerinde de bir kusurları olmayan kişilerin zaviyedarlıklarına zaviyedarlığı ben zapt ederim diyerek müdahale eden Mehmet'in engellenmesi ve mahallinde şeriat üzere görülmesi için Küre-i Nühas kadısına hüküm yazılmıştır.

101-Hasan'ın kardeşi Mehmet'le tasarruf ettikleri yüz dönümlük meyve bahçesine, başkalarıyla bir olup el koyan kardeşi Mehmet'ten hissesinin alınması ve mahallinde şeriat üzerine görülmesi için Bolu hası voyvodasına ve ... kadısına hüküm yazılmıştır.

102-Gedos kazası sakinlerinden isimleri yazılı kişileri bir iddia ile şikâyet edip kadı huzurunda da yalanları ortaya çıkan, yine haksız yere iki üç defa üzerlerine musallat olup para ve eşyalarını alan kişilerin hakkından gelinip aldıklarının da tahsil edilmesi için Gedos kazası naibine hüküm yazılmıştır.

103-Kavacık oğlu diye bilinen kimse kardeşiyle beraber babalarından intikal eden yerleri tasarruf etmişlerdir. Ancak kardeşi Bıçakçı Mustafa kaybolup hayatta olup olmadığı belli olmadığından diğer kardeşinin oğlu Ömer haksız yere bu tasarrufa müdahale etmiştir. Müdahalesinin engellenmesi mahallinde şeriat üzere görülmesi için Hoşalay kadısına ve Kastamonu mütesellimine hüküm yazılmıştır.

104-Kengırı sakinlerinden Hasan'ın ortağı Keskin kazasından Molla Mehmet oğlu Mehmet ile ortaklıklarından elde edilen mahsulden hakkı olan yarısını talep edip

alamadığından bu hakkının alınması için Keskin kazası naibine ve Kangırı sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

105-Eskişehir'deki Şeyh Şehabeddin Sühreverdi zaviyesine ait Haydarpaşa yerleri diye bilinen mezraanın ve hudutları belli yerlerin öşürlerinden hak iddia eden Kabasakal zaviyesi zaviyedarının kanun hilafına yaptığı müdahalenin engellenmesi için Eskişehir kadısına hüküm yazılmıştır.

106-Eski Bergama voyvodası olan Veli isimli şaki voyvodalığı esnasında konağında misafir olan el-Hac Osman Ağa'yı haksız yere katletmiş yine isimleri yazılı kişiler de konağını basarak yüklü miktar mal, eşya ve hayvanlarını gasp ederek çok zorbalık yapmışlardır. Bu kişilerin buldukları yerden çavuş mübaşeretiyle alınıp Bergama kadısı huzurunda şeriat üzere haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Bergama kadısına hüküm yazılmıştır.

107-Şeyhli kazası sakinlerin Hüseyin, Osman'ın kız kardeşi ile ortaklaşa tasarruf ettikleri iki adet dükkânda Osman'ın hissesini satın almıştır. Ancak Osman dükkândan şuf'a hakkı talep ederek zorluk çıkarıp müdahale ettiğinden engellenmesi için Şeyhlü kadısına hüküm yazılmıştır.

108-Avşar köyünden Osman oğlu Ali ve Mustafa isimli kimseler vermeleri gereken vergilerini vermelerine ve avarızhane vergisi vermelerini gerektiren emlak ve yerleri de olmamasına rağmen siz de bizimle beraber vergi vereceksiniz diyerek kanuna aykırı olarak hareket edip zorbalık çıkaran ahalinin men edilmesi ve mahallinde şeriat üzere görülmesi için Balya kadısına hüküm yazılmıştır.

109-Tokad kazasından Seyid Abdurrahmân'ın vakf ettiği malından, hayatta iken cariyesi olduğunu iddia eden kişinin hisse talebinin engellenmesi için Tokad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

110-Ortakçı kazası Kapucak/Kuyucak kasabasındaki caminin şeyhi olup vazifesi karşılığında da iki adet bakkal dükkânını tasarruf eden Cafer Efendi'nin tasarrufuna yine aynı kasabadan Ali isimli şahıs ben dershanım, bu ders veren hocalara vakfedilmiştir ve ben kullanırım diye iddia ederek altı seneden beri müdahale ve zapt edip gelirlerini almıştır. Yapılan incelemede dükkânların şeyhlik için vakfedildiği tespit edildiğinden Güzelhisar-ı Aydın'a getirilerek müdahalesinin engellenmesi hakkından

gelinmesi için Aydın muhassılı vezire, Ortakçı ve Güzelhisar-ı Aydın kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

111-Güzelhisar kazasında bundan önceki seferler sebebiyle fahişe kadınlar ortaya çıkıp görevli zabitler de rüşvet karşılığında göz yumduklarından kötü fiiller, zina aşikâr hale gelmiş ve eşkıya da açıkça gece gündüz rahatça dolaşır hale gelmiştir. Bu durum insanlar ve onun çocuklarının zarar görmelerine sebep olduğundan fuhşu sabit olan kadınların kazadan uzaklaştırılmaları suçsuz olanlara da müdahale edilmemesi için Aydın muhassılı vezire ve Güzelhisar kazası naibine hüküm yazılmıştır.

112-Hüdavendigâr sancağı kazalarında tımarlara tasarruf eden sipahiler mahsul ve vergilerini almayı talep ettiklerinde has mutasarrıfı olan kişiler kendi hislerinden fazla talep edip zorluk çıkardıklarından defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için Anadolu valisine ve Mihaliç kazası naibine hüküm yazılmıştır.

113-Ankara kazasından Hasan'ın, haksız yere evini basıp malını, eşyasını ve parasını gasp eden Hasan oğlu Mahmut'tan bu malların alınması için talebi üzerine Ankara kazası naibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

114-Lefke sakinlerinden Keskinzade Hâcî Ali Ağa'nın Düzmeşe ve Çiftlik köyleri sakinlerinden isimleri yazılı kimseler zimmetlerinde bulunan vermekte zorluk çıkardıkları hakkının alınması için Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Gölpaazarı maa Lefke kazası naibine hüküm yazılmıştır.

115-Lefke kazasından şeriata ve kanuna aykırı herhangi ters bir hareketi olmayan kendilerinden hoşnut olunan isimleri yazılı kişileri şikâyet eden bazı köylülerin, yaptıkları hareket şeriata aykırı ve memleketin düzeninin de bozulacağına sebep olduğundan mani olunmaları için Lefke kazası naibine hüküm yazılmıştır.

116-Manisa sakinlerinden Hâcî İsmail'in konargöçer Gündeşli cemaatinden isimleri yazılı kişilerde olan ve vermekte zorluk çıkardıkları haklarının alınması için Saruhan sancağı mütesellimine ve Saruhan sancağında isimleri geçen kişilerin buldukları kazaların kadılarına hüküm yazılmıştır.

117-Hamid sancağı mutasarrıfı Ahmet'in, önceden Teke sancağı mütesellimi olup vefat eden Hâcî Yusuf'un zimmetinde olan alacak hakkının kalan kısmının Hâcî Yusuf'un terekesinin intikal ettiği Burdur'da yaşayan evladından tahsil edilmesi ve mahallinde şeriat üzere görülmesi için Burdur kadısına hüküm verilmiştir.

118-Bursa müderrislerinden Osman'ın babasından intikal eden ve Bazarköy ahalisinden isimleri yazılı kimseler zimmetinde olan ve vermekte zorluk çıkardıkları alacak hakkının alınması için Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Bursa naibine hüküm yazılmıştır.

119-Ali isimli şahsın Kale köyünden Karacalarlı Halil oğlu Mehmet'in zimmetinde bulunan vermekte zorluk çıkardığı alacak hakkının alınması için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

120-Mehmet Beşe'nin evini basarak eşini dağa kaldırıp yüz kuruşluk mal ve eşyasını alan Ahmet ve diğer bir şahıstan eşinin ve eşyasının alınması için Anadolu valisine ve Yabanabad kadısına hüküm yazılmıştır.

121-Bursa'da oturan ve isimleri yazılı kişilerin akrabaları olan Gevher Hatun'u katledip üzerindeki değerli eşyasını gasp ederek cesedini de gizleyen zimmîlerle, zorba taifesinden Süleymân'ın da yardımıyla kadı huzurunda haklaşma mümkün olmadığından bu kişilerin mübaşir tarafından Anadolu Divanı'na getirilmeleri için Anadolu valisine ve Kütahya naibine hüküm yazılmıştır.

122-Ehl-i örf taifesi ile beraber olup Hâcı Musa oğlu Mustafa'nın miktarı belli mal ve eşyasını alarak iki tane de evini yıkıp kendi evini yapan Hâcı Ahmet oğlu Süleymân'ın hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Kepsut kadısına hüküm yazılmıştır.

123-Gerede kazasının Üçpınar köyünden Ali, Hasan ve Mustafa isimli kardeşlerin üç yüz kuruşunu, ehl-i örf taifesine dayanarak gasp eden İsmail'den bu haklarının alınması için Bolu voyvodasına ve Gerede kazası naibine hüküm yazılmıştır.

124-Gerede kazası Üçpınar köyünden Ali, Hasan ve Mustafa isimli kardeşlerin Çepni Divanı Ümid köyünde avarızhane vergisi vermeyi gerektirecek yerleri olmamasına rağmen siz de bizimle beraber vergi vereceksiniz diyerek zorbalık yapıp kırk kuruşlarını alan Ümid köyü ahalisinin engellenmesi ve haklarının alınması için Bolu voyvodasına ve Gerede kazası naibine hüküm yazılmıştır.

125-Hala Özi valisi olan Mehmet Emin Paşa'nın kapı kethüdası Hâcı Halil'in beratla üzerinde olan yerlerin 1190 senesine ait öşürlerinin alınması için tayin ettiği Kara Veli isimli kişiyi öşür toplamak için gittiği yerde tüfek kurşunuyla yaralayıp ölümüne sebep olan Mustafa'nın, keşif hücceti ve fetva gereğince hakkından gelinmesi için Anadolu

valisine ve Saruhan sanacağında adı geçen katilin bulunduğu yerin kadısına hüküm yazılmıştır.

126-Bartın kasabasından Hüseyin yine aynı kasabadan Ali Ağa isimli kimseye isimleri yazılı kişilere verilmek üzere teslim ettiği üç yüz kuruş başkaları tarafından birkaç defa kullanılıp zarar görmüştür. Hüseyin daha sonra ortaya çıkarak parayı sana vermiştin senden alırım diyerek Ali Ağa'dan isteyerek zorbalık yapıp rencide etmiştir. Hüseyin'in engellenmesi için Bolu voyvodasına ve Bartın kadısına hüküm yazılmıştır.

127-Bazar köyü ahalisinden isimleri yazılı kişiler mülklerinin bulunduğu Çay kasabası ahalisi ile vermeleri gereken vergiyi verdiklerinden, kanuna aykırı olarak vergi alınmamak ve kasaba ahalisi gibi vergilerinin alınması için Çay maa Karaman kazası naibine hüküm yazılmıştır.

128-Mehmet Sipahi'nin tımar köylerinden olan ve adı geçen kazaya bağlı köy toprağında sınırları belli arsayı tasarruf eden Elif'in vefatıyla, bu arsayı kanun üzere tapu vergisi ile tasarruf eden Elif'in kız kardeşine müdahale edip edip zorluk çıkaran Esmâ Hatun'un engellenmesi için Çalâbâd kadısına hüküm yazılmıştır.

129-Sultan Bayezid-i Veli'nin vakfının cami ve imaretine tahsis edilmiş ve ziraat edilip öşür ve vergileri alınan yerlerde izinsiz bağ dikilmiştir. Bağ dikilen yerler üç sene geçip üzüm de gelmediyse sökülmesi eğer üç sene geçip üzüm de geldiyse üzümlerden şeriata göre öşürlerinin alınması ve verilen fetva ve kanuna aykırı davranılmaması için Edincik kazası, Erdek ve Bandırma nahiyeleri naiplerine hüküm yazılmıştır.

130-Mehmet Emin ve Halil isimli kişilerin amcaları Mustafa'yı eşini boşaması için zorlayan, boşamayınca da şiddetli bir şekilde darp edip ölümüne sebep olan Gökçe ağaç kazası sakinlerinden isimleri yazılı eşkıyanın haklarından gelinip diyetinin alınması için mütesellim vasıtasıyla Kastamonu'ya getirilmeleri için Kastamonu kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

131-Yabanabad kazasının bir köyünden isimleri yazılı kişiler ürettiklerini satıp pazar vergilerini vermekte de bir kusurları olmamasına rağmen, para talep edip zorluk çıkaran garaz sahiplerinin engellenmeleri için Yabanabad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

132-Kengirı sakinlerinden müderris Hafız Ahmet'i haksız yere alıp Kengirı kalesi zindanına kapatıp doksan günden fazla zincire vurarak eziyet eden bununla beraber evini basıp bin kuruştan fazla tutar kitap ve sair eşyasını alan, hapisten kurtulmak için de altı yüz yetmiş kuruş talep eden Ali Ağa'nın hakkından gelinmesi ve gasp ettiği eşyanın alınması, mübaşir tarafından kadı huzuruna getirilip şeriat üzere işlem yapılması için Anadolu valisine ve Çerkeş kadısına hüküm yazılmıştır.

133-Tosya kazasında Hâcı Ahmet'in sahibi olduğu boyahane dükkânını bu seferde iken elimde senedim var diyerek zapt edip başka birisiyle de yakan, aynı zamanda Hâcı Ahmet'in kardeşi Mehmet'in beş yüz kuruştan fazla mal ve eşyasını alan Kolcuk/Kulcuk Alemdar'ın hakkından gelinmesi ve verilen fetva gereğince işlem yapılması için Anadolu valisine ve Tosya kadısına hüküm yazılmıştır.

134-Kengirı'daki Kasım Bey Camii görevlileri beratla üzerinde olan görevlerini yaptıklarından ücretlerini vakfin mütevellileri Ahmet ve Yasin'den talep etmişler onlar da vermedikleri gibi vazifelerini de üzerlerinden alma kastıyla zorbalık yapıp ücretlerini kendi işlerine kullandıklarından haklarının alınıp zorbalıklarının engellenmesi için Kengirı kadısına ve Kengirı sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

135-Boyabat Akpınar köyünden Hüseyin'in Havâss-ı Hümayun Kırâç mukataasında tasarrufunda çift resmi alınacak atıl durumda yeri olmadığı halde, yer hakkı diye tabir olunan çift bozan resmi talep ederek zorbalık yapan mültezimin engellenmesi için Boyabat kadısına hüküm yazılmıştır.

136-Lefke kazası sakinlerinden Hâcı Ali Ağa isimleri yazılı kişiler zimmetinde olan alacağından kalan kısmı talep ettiğinde vermekte zorluk çıkarıp muhalefet ettiklerinden hakkının alınması için Anadolu valisine ve Beypazarı maa Lefke kazası naibine hüküm yazılmıştır.

137-Ömer isimli şahıs Murtazaabad İmrendi köyünden isimleri yazılı kişiler zimmetlerinde olan zahire ve para alacağını talep ettiğinde, şahıslar vermekte zorluk çıkardıklarından, buldukları yerde şeriat üzere haklarından gelinip alacağını da tahsil edilmesi için Ankara ve Murtazaabad kadılarına ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

138-Boyabat Kalemli ve diğer köylerin seksen dört senesinden beriki mahsul ve vergiler Tımar sahiplerinden Mehmet'in beratla üzerinde iken bu hakkını kanuna aykırı olarak

alan aynı köy sakinlerinden Huri oğlu Ahmet isimli şakiden bu haklarının alınivermesi için Boyabat kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

139-Anton isimli zimmî, Karaburun nahiyesinden olup İzmir'de misafir olarak duran İbrahim isimli şahıs zimmetinde olan on dokuz bin sekiz yüz elli kuruş alacağından on dört bin yedi yüz elli kuruşunu alabilmiştir. Kalan miktarı vermekte muhalefet edip zorluk çıkardığından mani olunup hakkının da tahsil edilmesi için İzmir kadısına ve İzmir hâssı voyvodasına hüküm yazılmıştır.

140-Molla Halil, vasisi olduğu sabi çocuklar Ahmet ve Seyyid Abdullah'ın babalarının üç bin altı yüz kuruş alacağını, parayı kullanan kişi vefat ettiğinden varislerinden talep ettiğinde vermekte zorluk çıkardıklarından bu hakkın vasi olarak kendisine alınivermesi için Anadolu valisine ve Simav kadısına hüküm yazılmıştır.

141-Artin isimli zimmînin başka bir zimmî zimmetinde olan ve vermekte zorluk çıkardığı yüz seksen kuruş alacağını alınması için İzmir mollasına ve İzmir hâssı voyvodasına hüküm yazılmıştır.

142-Daday kazası Bezirgan köyünden Molla Mehmet gücüne göre üzerine düşen vergilerini ödediği halde köy ahalileri kanuna aykırı olarak vergi yükleyip zorluk çıkardıklarından fazla vergi yüklemelerinin engellenmesi için Daday kadısına hüküm yazılmıştır.

143-Hâcioğlu köyünden kendi halinde olana Halil Beşe oğlu Mustafa'nın ehl-i örfe dayanarak haksız yere kırk kuruşunu alan Kabasakal Ömer'in hakkından gelinip aldığı akçanın da tahsil edilmesi için Çeklene kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

144-Köseler köyünden Halil Beşe oğlu Ahmet'in şer'î huccet ile tasarruf ettiği emlakı ve arsasını zorla zapt eden aynı köyden kişilerden hakkının alınması ve mahallinde şeriat üzere görülmesi için Anadolu valisine ve Çeklene kadısına hüküm yazılmıştır.

145-Bolu kazasından Ömer Beşe oğlu Ali'ye babasının 25 yıl önce vefatıyla tarlaları meccanen buna intikal etmiş ve öşür ve vergilerini her sene vermiştir. Ancak Mudurnu kazasından isimleri yazılı kişiler üzerinden on sene geçen tarla davasının tekrar gündeme getirilmesi yasak olmasına rağmen ehl-i örfe dayanarak tarları zapt edip iki yüz kile buğday, arpasıyla bir inek ve eşeğini de almışlardır. Bu kişilerden aldıkları tarla

ile mahsul ve hayvanlarının alınması için Anadolu valisi vezire ve Mudurnu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

146-İstefan kazasından Molla Mehmet, Süleymân ve Hasan isimli kardeşlere babaları Ali'nin vefatıyla intikal eden mirasa müdahale gerekmezken aynı kazanın Taracılar köyünden Mahmut Reis isimli kimse merhumdan intikal eden para, mal ve eşyayı haksız yere aldığından alınırvermesi için İstefan kadısına hüküm yazılmıştır.

147-İznikmid sakinlerinden Mehmet isimli şahıs Baş suyu harkı diye bilinen su harkının tamiri için malından bin kuruş vasiyet etmişbunun için de damadını vekil yapmıştır. Ancak bazı kişiler ortaya çıkıp meblağı talep edip bunu başka işlere harcarız diyerek vekilin işine karıştıklarından mani olunması için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

148-Mengen kazası Ellezler köyünden Selman yirmi beş sene önce Mahmut Ağa oğlu Abdullah'a bir kelp muallimi vermiş karşılığında da bir keçi oğlağı almıştır. Ancak Abdullah zorbadan olduğundan on beş sene geçen hukuk davasının tekrar gündeme getirilmesi yasak olmasına rağmen ben sana keçi oğlağı vermiştin onun neslinden iki yüz baş keçi olmuştur hepsini alırım diyerek iddia etmiş ve haksız yere de on kuruşunu almıştır. Abdullah'a mani olunmak ve aldığı akça da tahsil olunmak için Bolu hâssı voyvodasına ve Mengen kadısına hüküm yazılmıştır.

149-Şile nahiyesinden ve dergâh-ı muallâ yeniçerilerinden Mehmet'in evine hırsılık için girip Mehmet'i de sol kolundan tüfek kurşunuyla yaralayıp kolunu kullanılamaz hale getirmişlerdir. Kolunun diyetini de bu kişilerin hizmetçisi oldukları Hâcı Halil vermeyi taahhüt edip vermediğinden diyetinin alınması için Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Şile nahiyesi naibine hüküm yazılmıştır.

150-Dirgine kazası Kızancı köyünden isimleri yazılı kimselerin haksız yere miktarı belli akçalarını alan Seyyid Hâcı Ali'den haklarının alınması için Bolu hâssı voyvodasına ve Dirgine kadısına hüküm yazılmıştır.

151-Siroz kasabası Karamanlı köyünden Zeynep hatunun kocası Halil'in de babası Hasan Beşe'yi evini basıp haksız yere katleden, evdeki dört bin kuruşluk mal ve eşyayı alıp evi de yakan kimselerin şeriat üzere haklarından gelinmesi için Siroz nam-ı diğer Tefenni kazası naibine hüküm yazılmıştır.

152- Seyyid Abdurrahman'ı katledip eşyasını da alan eşkıya hakkında naibe hüküm yazılmıştır.

153-Şorba kazasından Molla Ahmet'in evini basıp haksız yere otuz altı kuruş parasıyla kıymetli bir kılıcını alıp tüfek doğrulttuğundan karşı koymak mümkün olmayan ayanlık iddiasındaki kişi sabit bir yerde de olmadığından bulunduğu yerde hakkından gelinip para ve kılıcının da geri alınması için Ankara ve Şorba kadılarıyla Ankara sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

154-Yabanabad kazası Şeyhler köyünden olup çekirge ve fare istila eden yerlere Sığırcık suyu veren Hazret-i Ömer evladından olan kişilerle köy ahalisinden otuz kırk kişinin, ayanlık iddiasındaki kayın atasına dayanarak üç kile mahsullariyle evlerini açıp üç yüz kuruşlarını gasb edip müdahale eden Eğlen oğlu İsmail ve oğlu İbrahim'in haklarından gelinip aldıklarının da tahsil edilmesi için Ankara naibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

155-Hadika-i hâssa ustalarından Ahmet'in serbest vergilerine kanuna aykırı olarak müdahale eden kişilere men olunmak için emr verilmesine rağmen Kocaili mutasarrıfı da müdahale ettiğinden verilen emre göre işlem yapılması için İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

156-Sultan Beyezid'in İstanbul'daki camiinin vakfı köylerinden Mehmet Emin'e babasından intikal eden ve tasarrufunda olan öşür ve vergisini verdiği yerlerini kanuna aykırı olarak zapt eden Hâcı Derviş oğlu Ali'den hakkının alınması için Edincik naibine ve Edincik voyvodasına hüküm yazılmıştır.

157-Hamza Sultan'ın dervişlerine vakfettiği yerleri isimleri yazılı sipahiler kendi tımarları olarak iddia edip müdahale ederek zorbalık yaptıklarından, vakfın mütevellisinin talebi üzerine defterde yazıldığı şekilde hareket edilip sipahilerin müdahalelerinin engellenmesi hakkında Kurşunlu kadısına hüküm yazılmıştır.

158-Küre-i nühas'dan Seyyid İbrahim'in üzerine on beş yirmi kişi ile beraber gelip haksız yere iki yüz kuruşluk kıymetli atıyla beş yüz kuruşluk mal ve eşyasını alan Devrekâni kazasından Emir oğlu Seyyid Ali ve oğlu Hali'in haklarından gelinip aldıklarının da geriye alınması için Devrekâni kadısına ve Kastamonu sacağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

159-Küre-i nühas'dan Seyyid İbrahim ve Seyyid Halil'i otuz kırk kişiyle on beş gün tutup haksız yere üç yüz yüz kuruşlarını alarak çok zorbalık yapan kişilerin haklarından gelinip aldıkları miktarın da tahsil edilmesi için Küre-i nühas kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

160-Dergah-ı mualla yeniçerilerinden Mustafa kendisinden bağ bekçilik ücreti talep eden Mehmet ve Süleymân isimli şahıslara bu ücreti verecek olmasına rağmen bunlardan Süleymân Mustafa'nın üzerine hücum edip tüfek kurşunuyla yaralandığı gibi kızının da örtüsünü alıp firarına sebep olduklarından haklarından gelinmesi ve şeriata göre işlem yapılması için Anadolu valisine ve Sefer-i hisar-ı Günyüzi kadısına hüküm yazılmıştır.

161- Rusçuk muhafazasında bayrağı altında olduğu alaybeyi Ahmet'in arzıyla yedi bin beş yüz akça tımarı beratla tasarruf eden Hasan'a tımarının vergi ve mahsullerini almasına engel olup zorla kendileri alan kişilerin haklarından gelinmesi ve defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için Hoşalay kadısına ve Kastamonu mütesellimine hüküm yazılmıştır.

162-Mustafa Beşe, Veli Beşe ve Seyyid Ali isimli kardeşlerin eşya ve paralarını haksız yere alan Azdavay kazasından Mustafa'dan bu haklarının alınması için Azdavay kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

163-Virânşehir kazasından isimleri yazılı kişilerin bal, inek, miktarı belli eşyalarını ve paralarını haksız yere gasp eden Ahmet'in hakkından gelinmesi için Bolu voyvodasına ve Virânşehir kadısına hüküm yazılmıştır.

164-Bursa müderrislerinden Ali'ye babasından intikal eden miktarı belli alacağını vermekte zorluk çıkaran isimleri yazılı kişilerden bu hakkının alınması için Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfına ve Gürle nam-ı diğer Bazarköy naibine hüküm yazılmıştır.

165-Çaka kazasının bir köyünden isimleri belli kişilerin, arkadaşlarıyla bir olup köyleri basarak haksız yere dokuz yüz kuruştan fazla mal ve eşyalarını gasp eden Hâcî Kerim oğlu Hüseyin'den haklarının alınması için Bolu hâssı voyvodasına ve Bolu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

166-Bolvadin kazası yol üzerinde ve ahali de menzilci olup üzerlerine düşen görevi gereği gibi yerine getirdiklerinden bazı vergilerden muafırlar. Ancak eyalet ve sancak mutasarrıfları tarafından gönderilen memur bu vergileri talep etmiş muaf olduklarını belirtmiş oldukları halde kabul etmemiş vali tarafına götürülecek muafiyet ilamı için de bir ücret istemiştir. Ahali menzil görevlerini yerine getirdikleri gibi menzilin işlerini yapmak için tahsil edilen miktar da yetmediğinden tahammülleri kalmadığından muaf oldukları vergilerin alınmaması ve padişah değişikliğinden dolayı Sultan Mustafa döneminde verilen emrin yenilenmesi için Bolvadin kazası naibü'ş-şer'ine hüküm yazılmıştır.

167-Teke sancağı mutasarrıfı Çelik Paşazade Mir Ahmet'i babalarını öldürdü diye iddia ederek şikayet edip zorbalık yapan eski Teke müteselliminin çocuklarının zorbalıklarının önlenmesi ve bu hususa tayin olunan vezirin huzurunda durumun görüşülüp karara bağlanması hakkında Burdur kadısına hüküm yazılmıştır.

168-Tımar sahiplerinden Ahmet ve Halil'in ortaklaşa tasarruf ettikleri Menteşe sancağı Muğla nahiyesine bağlı köyden almaları gereken sekizde bir oşür haklarını vermekte zorluk çıkaran köylülerden bu haklarının alınıpve kanuna aykırı olarak muhalefet ettirilmemek için Muğla kadısına hüküm yazılmıştır.

169-Beypazarı sakinlerinden Mehmet'in altı yıldır elinde olan katırını, dokuz ay önce kapısız tayfası almıştı senin elinde buldum benimdir alırım diyerek alan ancak iddiasını ispat edemeyen Âmir Hâcı Ahmed oğlu Hâcı Osman'ndan katırının alınivermesi için Anadolu valisine ve Ayaş kadısına hüküm yazılmıştır.

170-Bolu kazası Gökçesu nahiyesinden seyyidlerden Gedik oğlu Seyyid Ali üzerine intikam sevdasıyla varıp haksız yere şiddetli bir şekilde darp edip on sekiz kuruşunu da alan ve zimmetlerinde olan yirmi kileden fazla buğday ve arpasını dahi vermeyen eşkiyadan Mehmet ve oğlu Mehmet'ten bu haklarının alınması için Bolu hâssı voyvodasına ve Bolu kazası nibine hüküm yazılmıştır.

171-Tımar sahiplerinden Osman'ın Durağan kazası Hasan ... köyü ve diğer köylerden iki bin akça tımara mutasarrıf olduğu köylerinden defterde yazıldığı şekilde alması gereken mahsul ve vergilerine müdahale edip tımarı mahsulünün azalmasına sebep olan kişilere mani olunup defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için Anadolu valisi vezire ve Durağan, Ayandon kadılarına hüküm yazılmıştır.

172-Ayşe Hatunun cediti Ramazanoğlu Vakfı'ndaki vazifesinin karşılığı olan yüz doksan iki kuruşunu vakıf mütevellisi adına alıp, talep ettiğinde de beratı yeniledim, masraf ettim diyerek türlü bahanelerle vermekte muhalefet edip zorluk çıkaran Çakıcı(?) oğlu Hâcî Salih'in hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Balıkesri kazası naibine hüküm yazılmıştır.

173-Taraklı Borlu'daki kalenin dizdarı Seyyid Hâcî Abdülhalim'e kaleyi bize teslim et diyerek beş yüzden fazla adamıyla üzerine gelip musallat olan, on iki yaşındaki evladını da alıp türlü eziyetler yapıp tehditler eden Kazdağlı Kara Mehmet ve kardeşi Hâcî Abdurrahman'ın yaptıklarının teftiş edilip durumun bildirilmesi için Bolu hâssı voyvodasına ve Taraklı Borlu kadısına ferman yazılmıştır.

174-Emine bint-i Süleymân'ın babası Çakmak(?) Hâcî Süleymân ve ana baba bir kardeşi Osman vefat edince terekeleri bununla kardeşleri Mustafa ve Ali'ye intikal etmiştir. Ancak Mustafa hissesine kanaat etmeyip bir miktar hisse verdikten sonra geri kalan beş yüz otuz dört kuruşunu da vekil tayin ettiği Ali Beşe bin Yusuf'a vermesi gerekirken vermeyip zorluk çıkardığından başka, defterde yazılı olmayan başka mal ve eşyayı da sakladığından hakkının alınması için Anadolu valisi vezire ve Yenişehir-i Bursa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

175-Gerede kazasının bir köyünden Hüseyin'in babasının on sene, onun vefatıyla da kendisinin sekiz senedir tasarruf edip öşür ve vergilerini verdiği sınırları belli olan tarlasına on sene geçen tarla davasının gündeme getirilmesi yasak olmasına rağmen müdahale eden yine aynı köyden kişilerin haklarından gelinmesi için Gerede kadısına hüküm yazılmıştır.

176-Kastamonu kasabasından Hüseyin ve oğlu Süleymân'ın tapu ve temessükle ziraat edip öşür ve vergilerini verdikleri sınırları belli yerlerini zapt edip buğday, para ve eşyasını gasp eden Hüseyin Ağa'dan haklarının alınması için Anadolu valisine ve Kastamonu kadısına hüküm yazılmıştır.

177-Seferîhisarı Günyüzi kazasından Ayşe'nin kocası Ayşe, Amine ve Cennet'in babaları Hüseyin'i katleden ve diyetlerini talep ettiklerinde vermekte zorluk çıkaran keşif hüccetinde isimleri yazılan kişilerden bu diyetin alınmaması için Anadolu valisine ve Seferîhisarı Günyüzi kadısına hüküm yazılmıştır.

178-Kıptî tayfasından Fatma ve Ayşe'nin murisleri Yakup oğlu ve Gülli oğlu Hasan'ı katledip zorbalık yapan kişilerin şeriat üzere haklarından gelinmesi için Gemlik naibine hüküm yazılmıştır.

179-Sefertari isimli zimmînin Kork isimli zimmî zimmetinde on yedi bin beş yüz kuruş alacağı olup defalarca talep etmesine rağmen vermediği gibi tüccar olduğu için de farklı kazalarda dolaştığından Mihaliç kadısı huzurunda hakkının görülmesi eğer mümkün olmazsa da İstanbul'a gönderilmesi için Mihaliç kazası naibine hüküm yazılmıştır.

180-Bolu kazası Kara ... köyü ahalileri üzerlerine düşen vergileri verdikleri halde Bolu hâssı voyvodasının adamlarının, dağda şahin çıktığında korumazsınız diyerek her birerinden mübaşiriye ücreti adıyla otuzar kırkar kuruş paralarını alıp zorbalık çıkardıklarından engellenmeleri için Bolu naibine hüküm yazılmıştır.

181-Kepsud kasabasından Züleyha isimli kadın ve çocuklarına vefat eden kocasından intikal eden emlak ve araziye müdahale eden kişilerin engellenmesi için Kepsud kadısına hüküm yazılmıştır

182-Eflani kazası Beş Osman köyünden Mustafa Bey oğlu diye bilinen Abdullah isimli kişinin doksan kuruşunu alıp çok zorluk çıkararak ve ehli örf taifesi ile beraber olan Seyyid Osman bin Seyyid Ali ve müttefiki Eyüp'ten bu hakkının alınması için Anadolu valisine ve Eflani kadısına hüküm yazılmıştır

183-Ahmet isimli kişinin miktarı belli akçesini gasp eden Ali Ağa ile Hâcıoğlunun kızı hatundan bu hakkının alınması için Boyabat kadısına hüküm yazılmıştır.

184-İshak isimli kişinin babası Hâcı İsmail'den veraseten intikal eden ve Osman zimmetinde bulunan iki katır ve doksan iki kuruş alacağı ile yine babasından intikal eden yine Osman'ın zorla zapt ettiği hudutları belli arsasının alıverilmesi için Anadolu valisine ve Yabanabad kadısına hüküm yazılmıştır

185-Pavlı kazasından Hafız Mehmet'in tasarrufunda olan ve vergilerini verdiği sınırları belli çiftliğine müdahale edip zorluk çıkararak kişilerin engellemesi için Mudurnu naibi ne hüküm yazılmıştır.

186-Kömürcü tayfasından bazıları eşkıya ile ülfet ettikleri gibi meskenlerinde eşkıyanın oturmasına izin vermişlerdir. Yine kömür çıkarımı ve satışı ile alakalı yapılan iftiranın asılsız olduğunu, kömürcülere kethüdalarının kefil olduğunu bildiren

emir verildiğinden aksi bir durumla karşılaşırsa cezası verileceği hakkında Yalakabad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

187-Mudanya kazasından Fatma isimli kadının Mudanya serdarının hizmetinde olan oğlu Mustafa'yı haksız yere darp ve katledip üzerindeki mal ve eşyasını alan kimselerle mahallinde haklaşma mümkün olmadığından verilen emirle de İstanbul'a getirilmesi bildirilmiş olduğundan daha önce mübaşir vasıtasıyla gönderilen emir gereği işlem yapılması için Mudanya kazası naibine hüküm yazılmıştır

188-Yüz seneden beri Bursa'da oturan Yani ve isimleri yazılı zimmiler zeamet köylerinden Akseki kazasında tabii bir köyün reaya oğulları olmadıklarından ispençe vergisi alınması ve tekrar bu köye gönderilmeleri mümkün değilken ismi geçen köyün zaiminin iddia ettiği gibi on senedir Bursa'da oturmadıkları ve defterde yazıldığı gibi yüz seneden beri burada yaşadıkları tespit edildiğinden adı geçen zaimin engellenip kanun ve defter hilafına vergi alınmaması için Bursa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

189-Şorba kazasından Ahmet'i korkutup, ondan kardeşinin elli kuruşuyla oğlu Mehmet'i de alıp zorbalık yapan Karakayışın bölükbaşısı Ali'den hakkının alınması için Anadolu valisi vezire ve Şorba kadısına hüküm yazılmıştır.

190-İznik kazasına bağlı köy ahalileri kendi hallerinde iken bunların haksız yere iki bin kuruluşlarını alan aynı köyden zimmilerden haklarının alınması için Kocaili mutasarrıfına ve İznik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

191-Eyüp Ensari Baba Haydar Nakşibendi mahallesinde evinde ölü bulunan Fatma Hatun'un ölümünden sorumlu tutulan Bursalı Osman, Kumkapı'dan bir kurşunlu kayığı ile Bursa tarafına kaçtığından bulunduğu yerde yakalanıp İstanbul'a getirilmesi için Bursa kazası naibine ve Hüdavendigâr müstesellimine hüküm yazılmıştır.

192-Müteveffa kıssahan Hâcı muslihiddin Camii Vakfı'nın görevlilerinden imam, müezzin ve kayyım gibi görevlileri yaptıkları hizmetlerinin karşılığını vakıf mütevellisinin elinden almayız diye karışıklık çıkardıkları gibi vakfın gelirlerine de taarruz ettiklerinden engellenmeleri için Müteveli Mehmet'in talebi üzerine Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Sabancı kazası ve Kandırı nahiyesi naiplerine hüküm yazılmıştır.

193-Boyâbâd kazası Gökçeâğaç nahiyesinde çeltik mukataası köyleri ailelerinden ve asker taifesinden kimseler topraklarındaki yaptıkları ziraatlerinden sekizde bir öşür ile kendi ihtiyaçları için besledikleri kovanlardan elde ettikleri ballardan onda bir öşür verdikleri halde fazlasını istemek gerekmez iken köylerin zabiti fazlasını talep edip zorluk çıkardığından mani olunması ve kanun üzere işlem yapılması için Boyâbâd kadısına hüküm yazılmıştır.

194-Bolu kazasının bir köyünden Seyyid Ali'yi adamlarıyla birlikte haksız yere alıp şiddetli bir şekilde darp ederek yaralanmasına sebep olan ayanlık iddiasındaki Ali'nin hakkından gelinmesi için Bolu voyvodasına ve Bolu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

195-Ayşe hatunun boşandığı zevcesi Mehmet Beşe, kızları için tayin olunan nafaka ve kisve bahayı türlü bahane ederek vermediğinden dolayı Ayşe hatunun talebiyle üzerinde toplamış olan bu hakkının alınması eğer mümkün olmazsa da çavuş vasıtasıyla İstanbul'a getirilmesi için Manisa kazası naibine hüküm yazılmıştır

196-Cihanzade Seyyid Hüseyin Köşk kazasına bağlı köyün ahalilerinden isimleri yazılı kimseler zimmetinde bulunan bin kuruş alacak hakkını talep ettiğinde adı geçen köyde İbrahim Ağa isimli kişinin çiftliği olduğundan meblağın tahsiline muhalefet ettiğinden, muhalefet ettirilmemek ve alacağı tahsil edilmek için Aydın muhasebe vezire ve Köşk kadısına hüküm yazılmıştır

197-Yerevend deresi köyünden bir kişinin tarlasının içinden geçen ve eskiden beri değirmen için kullanılan bir su harkı olmamasına rağmen, değirmeni için su harkı geçirip tarlasında ziraat yapmasına mani olan Mustafa'nın engellenmesi için Boyabat'a kazası naibine hüküm yazılmıştır

198-Karıpazarı kazasının bir köyünden Ali'yi omuzundan yaralayıp hanımı Güllü'yü ve başka bir şahsı da darp edip beş yüz kuruş miktarı malını da gasp eden Abdurrahman oğlu Mustafa ve oğlundan haklarının alınması için Karıpazarı kadısına ve Kangırı sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

199-Karıpazarı kazası Kara Hasan köyünden Mehmet isimli şahsın hudutları belli ve on yedi seneden beri tasarrufunda olan çayırlarında başkasının alakası olmadığı gibi on sene geçen toprak davasının tekrar gündeme getirilmesi yasak olmasına rağmen bu çayırlar önceden babamızın idi şimdi senden alırız diyerek zorluk ve karışıklık çıkaran

Ahmet ve oğulları Kerim ve Mehmet'in engellenmesi için Karıpaazarı kadısına hüküm yazılmıştır.

200-Taşköprü kazasından Kerime hatunun hudutları belli çiftliğini yine sana veririm diyerek zapt edip haksız yere de zorla otuz altı kuruşunu alan İsmail vefat ettiğinden, bu alacak hakkını vermekte zorluk çıkaran vereselerinden vekil tayin ettiği Mehmet isimli kimseye alınması için Taş köprü kazası naibine hüküm yazılmıştır.

201-Tımar sahiplerinden Seyyid Ömer ve Şaban'ın Zile kazasının köylerinden berat ile tasarruf ettikleri tımarlarına kanuna aykırı olarak müdahale eden şahsın engellenip defterde yazıldığı şekilde mahsul ve vergilerinin alınması için Sivas valisi el-Hac Halil Paşa'ya ve Zile kadısına hüküm yazılmıştır.

202-Mehmet isimli şahsın Haremeyn-i Şerifeyn evkafı mukataalarından iltizamı altında bulunan arazilerden kasabanın toprağında arazi tasarruf eden kadın vefat edip oğlu da olmadığından, hatunun tapu üzerine tasarruf ettiği yeri bu yerler benim zevcemindi yine meccanen ben kullanırım diyerek tapu üzerine kullanmasına müsaade etmeyen kadının kocasının engellenmesi için Aydın muhasebe ve kazasında ibine hüküm yazılmıştır.

203-Önceden Adana valisi olan Yusuf Paşa'ya verilen Karahisar-ı Sahib ve Niğde sancaklarından Karahisar-ı Sahib sancağına, vali tarafından mütesellim tayin olunan Süleymân'ın işlerine karışılmaması ve paşa tarafına alınması gereken vergilerin de alınması için Yusuf Paşa'nın kapı kethüdası İbrahim'in arzuhalı üzerine Karahisar-ı Sahib sancağındaki kadılara ve naiplere hüküm yazılmıştır.

204-Domaniç kazası Hisar köyündeki hayır sahibi Bey'in yaptırdığı cami ve tekke'nin görevlileri olan kişiler vazifelerinin karşılığı olan ücretlerine kanaat etmeyip daha fazla isteyerek zorluk çıkardıklarından cami ve tekkenin mutasarrıfı Seyyid Ahmet'in talebiyle, bu kişilerin hak ettiklerinden fazla ücret taleplerinin engellenmesi için Anadolu valisine ve Domaniç naibine hüküm yazılmıştır.

205-Yaban ile kasabasından isimleri yazılı kimselerin sahibi arzdan tapu vergisi ve ellerindeki tapu ile alıp ortak tasarruf ettikleri tarlalarına müdahale eden Seferoğlu Ahmet ve kardeşi Hüseyin ve Abdi Beşenin engellenmesi için talep ettikleri emir gereği Yaban ili kazası naibine hüküm yazılmıştır.

206-Mustafa'nın Mudanya kazası Dereköy köyünden isimleri yazılı zimmiler zimmetinde olan dört yüz kuruşluk alacak hakkı ile Çavuş Çiftliği denilen çiftliğinin içindeki bin beş yüz kuruşluk mülk binalarını ve anbarlarını yıkıp aksamını da köylerine götürdüklerinden bu mülklerinin de kıymetlerinin alınması için Anadolu valisine ve Mudanya naibine hüküm yazılmıştır.

207-Kengırı kazasına bağlı bir köyden Osman'ın tasarrufunda olan, sınırları belli mülk evi ile yine eskiden hakkı olan ve tekrar geldiğinde kullanımına müsaade edilmeyen menziline müdahale eden kişilere mani olunması için Kengırı kadısına ve Kengırı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

208-Azdavay kazası Turnalı köyünden on beş seneden beri hayatta olup olmadığı belli olmayan Hüseyin bin Ahmet'in mal ve eşyasına kayyım tayin edilen akrabalarının işlerine müdahale eden Seyyid Mehmet'e mani olunması için Azdavay kadısına ve Kastamonu kadısına hüküm yazılmıştır.

209-Kazancı köyünden isimleri yazılı kimselerin tasarruflarında olan sınırları belli yerlerinden elde ettiklerinden öşürlerini verdikleri köylerinin zabiti Seyyid Hâcı Ali Ağa'nın defterde yazılı olandan fazla yapmış olduğu talebinin engellenip zorluk çıkarmaması için Ergene kadısına hüküm yazılmıştır.

210-İzmir Kasap İlyas Mahallesi'ndeki Hâcı Mehmet Efendi Vakfı'nın berat üzerine mütevellisi olan Yusuf'un mütevellilik işlerine, vakfiyeye ve şeriata muhalif olarak karışanlara mani olunması için İzmir Mollasına hüküm yazılmıştır.

211-Danişmendli sakinlerinden Eyüp isimli kimseyi yolda kendi halinde devesini çekip giderken yolunu kesip sol kolunu yaralayarak iş görmez hale getiren ve kolunun diyetini de vermekte zorluk çıkarıp muhalefet eden kimselerden hakkının alınması için Aydın muhassılı vezire ve Güzelhisar-ı Aydın kazası naibine hüküm yazılmıştır.

212-Isparta kasabasının bir mahallesinden Pavlı isimli zimminin sahibi olduğu evi başkasına satmasına müdahale eden kimselerin bu müdahalelerin engellenmesi için Isparta kadısına hüküm yazılmıştır.

213-Taşköprü kazasından ve yeniçerilerden olan İslam oğlu Mehmet tasarruf ettiği tarla ve koruyu kendi rızası ve vakıf mütevellisi marifetiyle Derviş Bey oğlu Osman'a vermişbu da dergâh-ı muallâ yeniçerilerinden Osman'a vermiş, Osman'da yirmi beş

senedir vergilerini vererek buraları kullanmaktadır. Ancak Mehmet on sene geçen tarla davasının yasak olmasına rağmen tarlayı verirken koruyu vermemiştim önceden beri benimdi diyerek yaptığı kanunsuz müdahalenin engellenmesi için Taşköprü kadısına hüküm yazılmıştır.

214-İbrahim Beşe isimli kişinin babası Ahmet'ten intikal eden sınırları belli tarlasında başkasının alakası olmayıp ve müdahale etmek gerekmezken müdahale ederek tarlayı zapteden şahinoğlu Aliye mani olunması ve İbrahim'in vekil tayin ettiği Halil Bey'e bu tarlanın alınivermesi için ... kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

215-Dörtdivan sakinlerinden Osman'ın Bolu'ya giderken yolunu kesip yüz kuruş akçesi ile kılıç ve tüfeğini alan kişilerden bu haklarının alınması için Bolu hassı voyvodasına ve Bolu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

216-İstanbul'a koyun nakleden celepçi taifesinden ve konargöçer Türkmen aşiretinden olup eskiden Gündadı kışlağında otururken bazı muhalefet sebebiyle huzursuz olup zorunlu olarak kışın Haymana'da yazın da tasarruflarında olan Aydos yaylağında durup vermeleri gereken yaylak vergilerini verip iyi hayvanlarını da seçerek gönderip tekrar Haymana'ya döndükleri halde bu aşirete müdahale ederek yaylaya çıkmaktan men etmek için üzerine asker ile varıp zorbalık yapan Ankara mütesellimi ve Hâcıbayram şeyhi olan kişinin engellenmesi için kasap başı Mehmet'in vasıtasıyla yapılan arz üzerine Anadolu valisine ve Ankara kazası naibi ne hüküm yazılmıştır.

217-Ehli örf taifesine benim adıma akçe ver diye tembih etmediği halde senin için yüz otuz üç kuruş verdim diyerek Molla Süleymân isimli kimseyi rencide edip zorbalık yapan Nebi ve imam oğlu İbrahim'e mani olunması için Anadolu valisine ve Kütahya naibine hüküm yazılmıştır.

218-Küre(?) köyü sakinlerinden Abdullah isimli şahsı intikam almak kastıyla yaralayıp ölümüne sebep olan dumanlı oğlu İbrahim'in hakkından gelinmesi için Nevşehir kadısına ve Kengiri sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

219-Orhan Gazi'nin İznik'teki vakfının camisinde imam olan kişilerin vazifeleri karşılığında tasarruf ettikleri yerlerde başkasının alakası olmamasına rağmen Bursa Yenişehir mukataası mutasarrıfı Ahmet'in tasarrufunda olan yerlere kanaat etmeyip imamlara tahsis edilmiş yerlere de müdahale ederek yaptığı zorbalığın engellenmesi

ve defterlerde yazıldığı şekilde işlem yapılması için İznik ve İnegöl kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

220-Çavdır(?) mukataasının bulunduğu kaza ahalilerinden bazı kimseler, masrafları için Uşak voyvodası Seyit İbrahim'den aldıkları altı bin otuz altı kuruş borçtan ödedikleri kısmın kalanını vermekte zorluk çıkardıklarından mani olunmaları ve kalan miktarın da tamamen tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Kütahya sancağındaki ... kadısına, Çavdır ve Sungurbey mukataalarının bulunduğu kazaların kadı ve naiplerine hüküm yazılmıştır.

221-Çal kazasının bir köyündeki Beyce Sultan Zaviyesinin zaviyedarı ve vakfı'nın mütevellisi olan Seyyid Halil bin Süleymân'ın işlerine müdahale edenlere mani olunması için ferman ve Çal kazası naibine hüküm yazılmıştır.

222-Zerzene kazasının bir köyünden Molla Osman'ın kardeşi Ahmet'in evini basarak on beş kese akçe kıymetindeki hayvan, mahsül ve eşyasını alıp haksız yere de katleden Gölpazarı, Bartın ve Perşembe kazasından isimleri yazılı kimselerden bu haklarının alınması için Anadolu valisine, Bartın ve Perşembe kadılarına hüküm yazılmıştır.

223-Bursa'daki Gazi Hüdavendigâr Vakfının Çekirge'deki bağlarının sahipleri bu bağları tayin ettikleri kişilerle güzelce muhafaza edip dışarıdan müdahale etmek gerekmezken, bu bağları size bekletmeyiz diyerek müdahale eden ve eşkıyadan olan kimselere mani olunması için Bursa kadısına hüküm yazılmıştır.

224-Tımar sahiplerinden Seyyid Yakup ve Mir Mehmet'in Sındırgı nahiyesi köylerinden tasarruflarında olan yerlerinin vergilerine, kendi yerlerinin vergilerine kanaat etmeyip bunların tımarlarına da müdahale eden Osman'ın müdahalesinin engellenmesi ve defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için Anadolu valisi vezire ve Karesi sancağı Temrezler nahiyesi naibine hüküm yazılmıştır.

225-Mustafa ve Ayşe isimli kimselerin varisleri oldukları İsmail, Mudanya kazası Dere köyünden isimleri yazılı zimmîlerin zimmetinde olan iki bin yedi yüz elli kuruş alacak hakkını alamadan vefat ettiği için veraset gereği intikal eden bu hakkını talep eden Mustafa ve Ayşe'ye vermekte zorluk çıkaran zimmîlerden haklarının alınması için Anadolu valisine ve Mudanya naibine hüküm yazılmıştır.

226-Alaiye sakinlerinden Seyyid Mehmet Halil'in babası ve Anadolu kadılarından olan Seyyid Abdullah Efendi'yi Mudanya'ya giderken yolunu keserek katledip yanında mevcut olan para ve eşyasını da alarak Mudanya ayanından katip oğlu Ali'ye veren zimmiler hala bu kişinin yanında olduklarından haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Mudanya naibine için yazılmıştır.

227-Hasan Ağa köyünden dininde ve diyanetinde olan Şerife Rukiyye bint-i Seyyid İbrahim isimli kadın kendisine musallat olan Molla Ömer oğlu diye bilinen eşkıya yüzünden evini terk ettiği gibi, kadının evini basıp kocasını da alarak çok kötülük yapanların yakalanıp haklarından gelinmesi için Bursa kazası naibine ve Hüdavendigâr sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

228-Kütahya kazası Çobanlar köyünden isimleri yazılır kimselere iftira edip şiddetli darp ederek akıllarını giderip onları evlerinde zincire bağlayan ve beş yüz kuruşlarını da alan Germiyan Vakfı mütevellisi Yusuf Ağa'dan bu haklarının alınması için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

229-Uluborlu kazasının bir köyünden Arap oğlu Mehmet ve Topal Hasan oğlu Halil'in ehli örf taifesine dayanarak haksız yere yüz kuruşlarını alan Hâcı Musa oğlu Mehmet'in hakkından gelinmesi için Anadolu valisi vezire ve Uluborlu kadısına hüküm yazılmıştır.

230-Timurcı kasabasından Fatma hatunun kardeşi İsmail Bey vefat ettiği için tapu ile tasarruf ettiği tarlayı almaya talip olmalarına rağmen ismi yazılı olan kimse zorluk çıkardığından arz sahibinden tapu resmi ile kendilerine alınmasını için Anadolu valisine ve Timurcı kadısına hüküm yazılmıştır.

231-İstefan kazasına bağlı köyün sakinlerinden isimleri yazılı olan kimseler kendi hallerinde oldukları halde bunların haksız yere ve zulümle iki yüz kuruşlarını alan Hafizoğulları İsmail ve Emin'den haklarının tamamen alınması için İstefan kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

232-Beşikte iken anne ve babası vefat edip sonra da bülüğa eren Şerife Hatun'a, vermediği halde ben sana nişan adıyla eşya vermiştim seni alırım diyerek zorluk çıkaran dayısının oğlu Abdullah'a mani olunması için Hamit sancağı mutasarrıfına ve Avşar kadısına hüküm yazılmıştır.

233-Şehzade Cem Sultan, Sultan Mehmet ve Sultanahmet Vakfı'nın köylerinin vergisine müdahale eden ehl-i örf taifesinin engellenmesi için vakıf mütevellisi Hasan'ın talebi üzerine Gemlik ve Edincik kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

234-Hâcı Süleymân'a iki adet dükkânını satan Sarı Mehmet isimli şahıs bu dükkânlar Hâcı Süleymân'ın mülkiyetine geçmesine rağmen daha fazlasına başkasına satarım diyerek şeriata aykırı olarak tekrar musallat olduğundan mani olunması için Anadolu valisine ve Baklan kadısına hüküm yazılmıştır.

235-İlgın kasabasındaki esnafın şeyhi olup hizmetini de güzel bir şekilde yapan Zeynelzade Şeyh Halil'in işlerine karışan kişilere mani olunması için Ilgın kadısına hüküm yazılmıştır.

236-Mudurnu kazası Demre köyünden Abdurrahman isimli şahsın haksız yere iki yüz kuruşunu gasp eden İsa ve Mahmut isimli kimselerin haklarından gelinmesi için Mudurnu kazası naibine hüküm yazılmıştır.

237-Bolvadin Kasabası sakinlerinden Seyyid Mustafa isimli şahsın kız kardeşi ile hukuka dair bir davası olup kendi halinde iken bir bahane ile mübaşir vasıtasıyla Bolvadin'den aldırıp sekiz yüz kuruşluk emlakini de zorla zapt edip satan ve çok zorbalık yapan Yılanlızâde Seyyid Hüseyin'in hakkından gelinmesi eğer mümkün olmazsa da bildirilmesi ve İstanbul'a getirilmesi için Anadolu valisine ve Isparta kazası naibine hüküm yazılmıştır.

238-Tımar sahiplerinden Çavuşzade Seyyid Abdullah, tasarrufu altındaki köylerin ahalisinden defterde yazıldığından fazla vergi talep ettiğinden mani olunup almış olduğu meblağın da taraflarına tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Kızılca Tuzla kazası naibine hüküm yazılmıştır.

239-Manisa sakinlerinden Halil isimli şahsın isimleri yazılı Yahudilere sattığı üç yüz kuruşluk ipeğin meblağının ödenmesi, satılan kişilerin iflası ve ortadan kaybolmasından dolayı mümkün olmadığından, onlara kefil olan kişiden hakkının alınması ve zorluk çıkarmaması için İzmir kadısına hüküm yazılmıştır.

240-... kazasının ileri gelenleri ve ahali üzerlerine düşen vergilerini ödedikleri ve vilayetin ayanı tarafından akça talebiyle zorbalık yapmak gerekmediği halde ayanlık iddiasından olan kişiler kendileri için haksız yere kanuna aykırı olarak vergi

yüklediklerinden engellenmeleri ve kanunsuz olarak vergi talep edilmemesi için ... kazası naibine hüküm yazılmıştır.

241-Uluborlu sakinlerinden Himmet Efendi'nin hanımı Fatma hatunu haksız yere darp edip zorbalık yapan Abdurrahman ve Hüseyin isimli şahısların hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Uluborlu kadısına hüküm yazılmıştır.

242-Karıpazarı kasabası fakirlerinin altı yüz kuruş nakitleriyle iki yüz vukiyye sade yağlarını zorla alıp zorluk çıkaran İbrahim Ağa'dan bu haklarının alınması için Kengiri kadısına ve Kengiri sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

243-Sındırgı kazasında kendi arazisi ile uğraşıp kimseye kötü bir hareketi olmayan Hâcî Halil'in, ehli örf taifesine dayanarak haksız yere yüz elli kuruş parası ile başka bir eşyasını alan Salıcı(?) oğlu Mehmet'in hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Sındırgı kadısına hüküm yazılmıştır.

244-Tosya kazasından kendi halinde yaşayıp kimseye kötülüğü olmayan şahsın, ehli örf taifesine dayanarak haksız yere üç yüz elli kuruş parasıyla yüz elli kile buğdayını alıp zorbalık yapan Mehmet isimli kişiden bu hakkının alınması için Tosya kadısına ve Kengiri sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

245-Alaşehir kazasındaki Yıldırım Bayezid Vakfı'nın mütevellisi İbrahim, zimmetinde olan bin iki yüz kuruş hakkından kalan kısmı vermekte zorluk çıkardığından mani olunup vekil tayin edilen Hafız Mehmet Sadık bin Ömer'e alınması için Aydın muhassılı vezire ve Alaşehir kadısına hüküm yazılmıştır.

246-Boğaz maa Aktaş kazasından Veli'nin ambarını kırıp yüz kile buğdayı ile otuz adet koyununu çalıp zorbalık yapan isimleri yazılı kişilerden bu hakkının alınması için Boğaz kadısına ve Kandırı sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

247-... kazasına bağlı köy sakinlerinden Ali'nin harman yerindeki 18 keyl buğdayı ile bir adet mülk ambarını haksız yere zapt eden Hâcî Baki oğlu Mehmet ile yine miktarı belli buğday ve mahsülünü alan Hâcî Mansur oğlu Hüseyin ve kardeşi Ahmet'ten bu haklarının alınıp zorluk çıkarmamaları için Bolu hassı voyvodasına ve ... kadısına hüküm yazılmıştır.

248-Pavlı kazası sakinlerinden Hasan, Abdullah, Mehmet ve Hâcî Hasan isimli şahısların yirmi üç seneden beri ortak tasarruf ettikleri mülk değirmenlerine müdahale

eden Hâcî Hüseyin ve Hüseyin Beşe'ye mani olunup zapt ettikleri değirmenlerinin de sahiplerine alınırvermesi için Bolu Voyvodasına ve Pavlı kadısına hüküm yazılmıştır.

249-İznik kasabasından Hayriyye hatuna babası Mustafa'nın vefatıyla intikal eden iki dönüm bağı zapt eden Vâli(?) Ahmet burayı Mustafa Kethüda isimli kimseye satmış Mustafa da Müfti Ali Efendi kimseye verdiğiinden aldığı fetva gereğince bağı kendisine alınırvermesi için İznik kadısına hüküm yazılmıştır.

250-Şerife hatunun Bursa sakinlerinden Yani isimli zimmî zimmetinde olan üç yüz kuruş alacak hakkının alınması ve muhalefet ettirilmemesi için Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Bursa mütevellisine hüküm yazılmıştır.

251-İznikmid sakinlerinden Seyyid Süleymân'ın sahibi olduğu ve liva mutasarrıflarının ikametine mahsus konaklardan olmayan evde, aylık kırk kuruşa kiracı olarak oturan önceden Kocaeli mutasarrıfı olan Kasım'dan birikmiş kira hakkının alınması için Kocaeli mutasarrıfına ve İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

252-Beypazarı sakinlerinden Ali Bekâr oğlu İbrahim, ücretle iş yapan birisi olduğundan Tatar oğlu Halil ve oğlu Molla Ali isimli şahıslara 1180 senesinden beri yaptığı hizmetin karşılığını talep ettiğinde bu şahıslar vermekte zorluk çıkardıklarından hakkının alınması için Beypazarı kazası naibine ve voyvodasına hüküm yazılmıştır.

253-Kütahya sakinlerinden Hasan, Aleksandri isimli sarrafla olan hesaplarını görüp zimmetinde olan üç bin beş yüz kuruşu ödeyip üç yüz kuruşluk borcu kalıp ödediğinin tahvilini de eline vermesine rağmen bunu saklayıp Çavuşlar kethüdası isimli şahısla bir olup mahkemeye çıkartılıp haksız yere kırk gün hapis ve zorla elinden tahvil almışlardır. Bu tür tahvil çıkartmak caiz olmamasına rağmen çıkartıp zorluk çıkarıp mal ve eşyasını da aldıklarından haklarının alınması için Anadolu valisi vezire ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

254-Bursa'da oturan Âmine hatun kimsenin cariyesi olmadığı halde isimleri yazılı kişiler Hafız Hüseyin isimli şahsa cariyeye diye sattıklarından ve kocası talep ettiği halde Hüseyin'de vermekte zorluk çıkardığından hanımın elinden alınması için Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfına ve Bursa Yenişehir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

255-Cezayir eyaleti zaim müteferrikalarından el-Hac Abdullah'ın vefatıyla müteferrikalık ve tasarruf ettiği tımarlar Kaptan-ı Derya Gazi Hasan Paşa tarafından

Halil bin Salih'e verildiği halde tımarının mahsul vergilerine müdahale edenlerin engellenmesi ve defterde yazıldığı şekilde işlem yapılması için İzmir kadısına hüküm yazılmıştır.

256-Kastamonu kazasına bağlı bir köyden Mahmut'un ehl-i örfeye dayanarak haksız yere üç yüz kuruşunu alıp zorluk çıkaran kişilerden hakkının alınması için Kastamonu kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

257-İstanbul sakinlerinden olup Soma kasabasında misafir olarak bulunan Seyyid Mehmet bin İlyas'ın, Hâcı Halil Efendi'de olan alacağının parça parça, vekil tayin ettiği Soma kasabasında oturan kardeşi Tatar İbrahim'e alınması için Bergama kadısına ve Bergama hâssı voyvodasına hüküm yazılmıştır.

258-Gemlik kazası Umru(?) Bey köyündeki caminin imamı ve hatibi olan kişiler, vergi alınacak yerleri olmasına rağmen üzerlerine düşeni halka yükleyip zorluk çıkardıklarından mani olunup halka beraber vergi vermeleri için Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

259-Gemlik kazası Umru(?) Bey köyünden eski serdarlardan Mehmet isimli şahıs avarızhane alınması gereken yerleri olmasına rağmen üzerine düşen vergileri halka ödettiğinden mani olunması için Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

260-Bursa sakinlerinden Kork isimli zimmînin Mihaliç kazasında olan zimmî zimmetinde bin kuruş alacağı olup bu kişi vermekte zorluk çıkardığından mahallinde hakkından gelinmesi eğer mümkün olmazsa Bursa'ya getirilmesi için Bursa mollasına ve Mihaliç kazası naibine hüküm yazılmıştır.

261-İznikmid kasabasından Ali'ye, oğlum senin Hasan yanında çalışırken atına bindirip düşürüp ölmesine sebep oldun diyetini senden alırım diyerek zorluk çıkaran Ahmet'e mani olunup herhangi bir para talep etmemesi için İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

262-Tımar sahiplerinden isimleri yazılı sipahilerin defter gereği tasarruf ettikleri vergi ve mahsullerine müdahale eden Edremit hassı voyvodası Emin Ağanın men olunup defterde yazıldığı şekliyle işlem yapılması için Anadolu valisine ve Edremit kadısına hüküm yazılmıştır.

263-Sinan Paşa'nın Edirne'deki imaretine vakfettiği Bursa Yenişehir kasabasındaki köylerin ahalilerinden bazıları vermeleri gereken sekizde bir öşür ve salarierlerini

vermekte zorluk çıkardıklarından defterde yazıldığı şekliyle alınması için Bursa Yenişehir kazası naibine hüküm yazılmıştır.

264-Mustafa'nın iltizamında olan zeamet ve tımar köylerinden iki senelik iki bin kuruşluk mahsulünü zapt ederek zorluk çıkarıp vermekte muhalefet eden Hâcı Mustafa, Uzun Hüseyinzade Ahmet ve Ömer'den zapt ettikleri bu mahsulün alınmaması için Anadolu valisine ve Karahisar-ı Na'llu kadısına hüküm yazılmıştır.

265-Kütahya'da oturan Alime Hatuna musallat olup onu darp eden Fatıma Hatunun hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

266-Daday kazası Akpınar köyünden Mustafa ve Züleyha'nın evini intikam almak için basarak harp aletleri ile üzerlerine hücum edip helakine sebep olup zorbalık yapan kişilerin hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Daday kazası naibine hüküm yazılmıştır.

267-Daday kazası Akpınar köyünden Mustafa'nın kardeşi Mehmet seferde vefat edip erkek evladı da olmadığından terekesi buna ve Mehmet'in hanımı Fatma hatuna intikal etmiş ancak miras paylaşılmadan Fatma Hatunu oğluna zorla nikah yaparak bütün mirasa el koyan kişiden ve oğlu Hasan ile hanımından hakkının alınması için Daday kazası naibine ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

268-Ali isimli şahsın isimleri yazılı kişilerin zimmetinde olan ve vermekte zorluk çıkardıkları beş yüz kuruş hakkının alınması için Anadolu valisine, Bursa mollarına ve Bursa Yenişehir naibine hüküm yazılmıştır.

269-Ali isimli şahsın yolda yürürken yolunu kesip üzerinde mevcut olan paralarını gasp edip zorluk çıkaran kişilerin haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Yarhisar kadısına hüküm yazılmıştır.

270-Gemlik kazası Emrudlu köyünde Musli Efendi mescidinde berat üzere imamlık yapan Hafız Ömer'den bazı vergilerden muaf olduğu için vergi alınmak gerekmezken, kanuna aykırı olarak vergi talep edenlerin hakkından gelinmesi için Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

271-Müderrislerden Abdurrahman Paşazade Mir Hüseyin'in Saruhan sancağında malikâne tasarrufunda olan yerlerin ahali üzerlerine düşen vergileri ödedikleri halde

bazı şahıslar tarafından vergi talep edildiğinden perişan olmuşlardır. Ahalinin korunup fazladan vergi talep edilmemesi için Saruhan sancağı mütesellimi Kara Osmanzade el-Hac Ahmet'e ve Manisa naibine hüküm yazılmıştır.

272-Bazarköy kazası Yeni köye işini görmek için giden Seyyid Ahmet'in üzerine hücum edip sarığını boynuna takarak darp edip yaralayan ve zorluk çıkararak eşkıyadan zimmî Abram'ın hakkından gelinmesi için Gürle nam-ı diğer Bazarköy kadısına hüküm yazılmıştır.

273-Kurıkavak nahiyesinin köyünden Hüseyin'in, ehl-i örfe dayanarak yirmi sekiz kuruşunu haksız yere gasp eden Hacı Bey oğlu İbrahim'den hakkının alınması için Anadolu valisine ve Bolu sancağı nahiyesi naibine hüküm yazılmıştır.

274-Yabanabad kazasına bağlı bir köyün ahhalilerinin eskiden beri kullandıkları yolu haksız yere kapatıp yol benimdir diyerek geçişlere mani olup zorbalık yapan Mehmet'in zorbalığının engellenmesi için Yabanabad kazası naibine hüküm yazılmıştır.

275-İstanbul Şehremini yakınlarında Deniz Abdal mahallesinde oturan, Simkeş Ali Ağanın kızı Zeliha Hatuna dokuz sene önce nikah kıyıp nikahtan bir sene geçtikten sonra hiçbir nafaka ve geçinecek bir şey bırakmadan firar edip gittiği yerden para da göndermeyerek hanımının perişan duruma düşmesine sebep olan ve Aydın muhassılı Vezir Abdullah Paşa'nın delilbaşısının maiyetinde olan kocası Simkeş Mustafa'nın hakkının görülmesi için İstanbul'a getirilmesi derkenar olduğundan derkenar gereği hareket edilmesi için Aydın muhassılı Vezir Abdullah Paşa'ya hüküm yazılmıştır.

276-Hoşhan Mehmet Fakye'nin vakfında şart koştuğu üzere Virancık çiftliğine tasarruf eden nesebinden Hasan'ın beratının yenilenmesi talebi üzerine durumun araştırılıp ilam yazılması için Gerede kazası naibine hüküm yazılmıştır.

277-Merkûze sakinlerinden Mehmet'i ehl-i örf taifesi ile ittifak ederek haksız yere iki gün hapsedip dört yüz kuruşunu da alarak çok zorbalık yapan Ahmet isimli Sipahi'nin hakkından gelinmesi için Araç kadısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm yazılmıştır.

278-Bursa'da Davutpaşa Vakfından olan Bitpazarında 200 seneden beri Bozmacı esnafına mahsus dükkânlar bir kaza ile yanmışve pazarın yenilenmesi taahhüt

edilmesine rağmen yenilenmemiştir. Bunun için esnafın bazısı eski nizama aykırı olarak Hallaçlar pazarına gitmişler bu durum da vakfı boş ve harap duruma düşürdüğünden Bozmacı esnafının kethüdalarının yaptığı başvuru çerçevesinde Hallaçlar pazarında ikametten men edilip tekrar Bitpazarına dönmeleri için Bursa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

279-Mustafa'nın iltizamında olan köylerden hasıl olup ambara koyulan iki yüz kuruşluk mahsulünü haksız yere zapt edip zorluk çıkaran Göynük kazası sakinlerinden ismi yazılı şahıstan hakkının alınması için Anadolu valisine ve Göynük kazası naibine hüküm yazılmıştır.

280-Göynük kazası ahalisi üzerlerine düşen vergilerini defterde yazıldığı şekliyle verip zorluk çıkarmak gerekmezken ayanlık iddiasıyla ortaya çıkıp bunlara zorluk çıkaran kişilerin hakkından gelinmesi için Göynük kazası naibine hüküm yazılmıştır.

281-Ayşe Sultan'ın vakfının Beypazarı kasabasında olan çiftliklerin kethüdası Tabanlı oğlu Hâcı Hüseyin zimmetinde olan bin kuruşu ödemedi vefat ettiğinden, terekesini alan mirasçılardan bu hakkın alınması ve merhumun malından tahsil edilmesi için vakfın mütevelliyesi Hanım Sultan'ın talebi üzerine Anadolu valisine ve Ayaş kadısına hüküm yazılmıştır.

282-Tımar sahiplerinden Hâcı Mahmut'un tasarruf ettiği tımar köylerinden iltizama verdiği 89 ve 90 senelerinin iltizamından Abdülkerim Bey oğlu Mustafa Bey zimmetinde kalan alacak hakkının alınması için Aydın muhasılı vezire ve ... kazası naibine hüküm yazılmıştır.

283-Kütahya'da Germiyanzade Yakup Çelebi Vakfı'nın köylerinin ahalileri vermeleri gereken onda bir öşrü vakıf mütevellisine verdikleri halde müteveli bu onda bir öşrü almaya kanaat etmediği gibi ehl-i örf'e dayanarak eziyet edip haksız yere 800 kuruşlarını da aldığından, mütevellinin hakkından gelinmesi ve alacaklarının tahsil edilmesi için Anadolu valisine Kütahya naibine hüküm yazılmıştır.

284-Kadı oğlu Ahmet'in isimleri yazılı kimselerle ortaklaşa tasarruf ettiği sınırları belli yerleri bu kişiler zorba takımından olduklarından tek başlarına tasarruf etmek istemişlerdir. Bunun için hissesini ziraat için gönderdiği oğlu Memiş'i darp ettikleri gibi bunun yüz kuruşunu da aldıklarından haklarından gelinmesi ve aldıkları paranın da tahsil edilmesi için Bolu hâssı voyvodasına ve Gerede kadısına hüküm yazılmıştır.

285-Yenice köyü sakinlerinden Molla Ahmet'in ehli örf tarifesine dayanarak, haksız yere dört yüz kuruşunu gasp edip zorluk çıkararak kişilerin haklarından gelip parasının tahsil edilmesi için Aydın muhasılı vezire ve Aydın Yenişehir kadısına hüküm yazılmıştır.

286-Yenice Köyü'nden Molla İsmail'in dedesinin vefatı ile annesine intikal eden miras, onun vefatı ile de kardeşine ve kendisine, kardeşinin vefatı ile onun çocuklarına da intikal ettiğinden, ancak yeğenleri ve anneleri, annesinden düşeni vermekte muhalefet ettiklerinden mani olunup hakkının alınması için Aydın muhasılı vezire ve Aydın Yenişehir kadısına hüküm yazılmıştır.

287-Mustafa'nın Göynük kazasındaki zeamet ve tımar köylerinden olan isimleri yazılı şahıslar zimmetinde olan miktarı belli bin sekiz yüz kuruşluk mahsul alacak hakkının alınması için Anadolu ve ailesine ve Göynük kadısına hüküm yazılmıştır.

288-Mir Ali'nin mütevellisi olduğu dedesi Mehmet Çelebi bin İbrahim'in imareti vakfının köyleri ahali vermeleri gereken sekizde bir öşürleri ve salarilerini üç yıldır vermeyip vakfa zorluk çıkardıklarından mani olunmak ve öşürle salarilerinin vakfa alınması için Kocaeli sancağı mutasarrıfına ve Gürle maa Bazarköy kadısına hüküm yazılmıştır.

289-Mir Ali'nin mütevellisi olduğu dedesi Mahmut/ Mehmet Çelebi bin İbrahim'in imareti Vakfı'ndan olan köylerin ahali üç sene önce tarla açıp tapu ile ziraat etmeleri talep edildiğinde muhalefet ettiklerinden, deftere müracaat edilerek eğer vakfın sınırları içerisinde açılmış ve üzerinden de on sene geçmemişse tapu ile tasarruf teklif edilmesi, kabul ederlerse onlara vermek eğer kabul etmezlerse de başkasına vermek kanun olduğundan ona göre işlem yapılması için Kocaeli sancağı mutasarrıfına ve ... Pazarköy kadısına hüküm yazılmıştır.

290- Sarraf Bogos, Soma sakinlerinden olan Hasan'ın zimmetindeki alacağını onun vefatıyla tahsil edemediğinden terekesini alan, ölenin büyük Mustafa ve küçük çocuklarının vasisinden tahsil edilmesi zorluk çıkarırlarsa da İstanbul'a gönderilmeleri için Anadolu valisine, Bergama voyvodasına ve Soma kadısına hüküm yazılmıştır.

291-Boyabat kazası köyünden isimleri yazılı Kişiler kendi hallerinde olup kimseye bir zorbalıkları olmadığı halde yine başka bir köyde isimleri yazılı kişiler bunların bakire

kızlarını zorla alıp büyük zulüm yaptıklarından haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Boyabat kazası naibine hüküm yazılmıştır.

292-Yıldırım Bayezid Vakfı'ndan isimleri yazılı köylerden bazı kişiler ziraat yaptıkları yerlerdeki öşürlerini vermekte, zorluk çıkardıklarından muhalefet ettirmemek ve öşürlerinin vakfa alınması için mütevellisi Abdurrahman'ın talebi üzerine Bursa vekiline hüküm yazılmıştır.

293-Ünlü Köyü'nden Molla Hüseyin bin Ahmet'in babasından intikal eden arsasını zorla zapt edip üzerine bina yapan Mahmut'tan şeriat üzerinde arsa elinden alınmasına rağmen biraz masraf yaptım senden alırım diyerek zorbalık yapmaya devam ettiğinden hakkından gelinmesi için Anadolu valisine ve Konrapa kadısına hüküm yazılmıştır.

294-Hasan ve Hüseyin'i mal almak sevdasıyla haksız yere alıp haps eden ve çok zulüm yapan kişinin hakkından gelinmesi için Anadolu valisi vezir Abdullah Paşa'ya hüküm yazılmıştır.

295-Konargöçerlerden Mahmut'un hanımı düşük yapıp müdahale gerekmezken bunun için keşif yaparım ve keşif ücreti isterim diyen kadı ile mal almak sevdasıyla bunun üzerine musallat olup ceriha ismiyle para talep eden kazanın serdarı, voyvodası ve ehli örf taifesinin engellenmesi ve zorluk çıkartmamaları için Sabancı kazası naibine hüküm yazılmıştır.

296-Başmakçı Köyü'nden isimleri yazılı kişilerin Ateşzade Mahmut Bey'den aldıkları dokuz bin kuruş borçlarını ödeyecek güçleri olmadığından kıymetli mallarından satılarak ödenmesi için Dazkırı kazası naibine hüküm yazılmıştır.

297-Dergahı Mualla Yeniçeri Ocağı Mir-i Miranlarından İsmail'in zeametinde olan köylerin vergilerine müdahale eden kişilere mani olunup müdahale ettirmemek için Gölpazarı ve Yenice-i Taraklı kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

298-Karamürsel kasabasından sagir Abdülhamid ve Abdülkadir'in mallarından alıp, vermekte zorluk çıkaran Köle Hüseyin'den bu haklarının alınması için İstanbul'a getirilmesi için, vasiyyeleri Nefise Hatunun talebi ve askeri kassamın ilamı üzerine Karamürsel kazası naibine hüküm yazılmıştır.

299-Hafsa Sultan Binti Sultan Mehmet'in camiinin vakfı köylerinden ziraat edilip öşür alınan yerlere bağ diken köylülere mani olunup diktikleri bağların söktürülerek tekrar

ziraat ettirmek için vakfın mütevelliyesi Zeynep Hatunun talebi üzerine Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

300-Gülçiçek Hatun Vakfı'nın mütevelliyeleri tarafından vakfın işleri için kaymakam tayin edilen ancak vakfi iyi idare edemeyip harap olmasına sebep olan ve zimmetine para geçirerek azledilen Mehmet'in, yerine tayin olunan kaymakam İbrahim bin Mehmet Halife'nin işlerine karıştırılmayıp zimmetinde olan şeylerin de yeni kaymakama teslim edilmesi için Bursa mollasına hüküm yazılmıştır.

301-Bazarköy kazasına bağlı köyün ahalilerinin eskiden beri hayvanlarını otlatıp otundan ve suyundan istifade ettikleri meralarını yakınlarındaki köyün sakinlerinden Salih ve Şahbazoğulları isimli kimselerin merayı biz kışla edip hayvanlarımızı otlatırız diyerek kanuna aykırı olarak yaptıkları ve hayvanlarının sefil olmasına sebep olan müdahalelerinin engellenmesi için Gürle maa Bazarköy kazası naibine hüküm yazılmıştır.

302-Taşköprü kazası Kocaeli köyünden ve Yeniçeri zümresinden olan kişiler vermeleri gereken vergilerini köylüler ile verip zorluk çıkarmak gerekmezken kanuna aykırı olarak vergi talep eden köyün mültezimi ve ehl-i örf taifesine mani olunmak ve kanuna göre işlem yapmak için Taşköprü kadısına hüküm yazılmıştır.

303-Mehmet isimli şahsa, Haremeyn-i Şerifeyn vakfı mukataalarından iltizamında olana yerlerin ziraatlarından elde edilen mahsulden hakkını vermeyen kimselerden bu hakkının alınması için Tire kazası naibine hüküm yazılmıştır.

304-Manisa'daki Ali Bey Camii'nde berat üzere salâ müezzini olan Seyyid Mehmet'in hizmeti karşılığı olan birikmiş iki yıllık ücretini vermekte zorluk çıkarıp muhalefet eden vakıf mütevellisine mani olunup bu hakkının tahsil edilmesi için Manisa kazası naibine hüküm yazılmıştır.

305-Yıldırım Bayezit'in Gerede'deki camiine vakfettiği ve imam olan kimsenin kullanımına şart koştuğu yerlerdeki mahsul ve vergileri kanun ve defter üzere talep eden imamına mani olan garaz sahiplerinin engellenmesi için Anadolu valisine ve Yedidivan kadısına hüküm yazılmıştır.

306-Üskübî kazasından bir köyün ahalisi vermeleri gereken vergilerini Ali isimli kişiye verip bir müdahale gerekmezken kırk elli adamı ile köylülerin üzerine varıp

zorla beşer yüz kuruluşlarıyla meccanen yemek, koyun, bal ve yağ gibi zahirelerini de alarak çok zulüm ve zorbalık yaparak perişan olmalarına sebep olan bu Ali ve adamlarından haklarının alınıp zulmünün de engellenmesi için Bolu hası voyvodasına ve kazası naibine hüküm yazılmıştır.

307-Eşküyadan isimleri yazılı kişilerle bir olup Velibeyoğlu Mahmut'u tüfek kurşunuyla katleden Kör Rıdvan Ahmet, Eskişehir Kasabası sakinlerinden kendi hallerinde olan Hâcı Abdi ve Hâcı Mehmet'e, katle sebep gösterip iftira ederek zorbalık yaptığından engellemesi için Sultanönü sancağı mutasarrıfına ve Eskişehir kadısına hüküm yazılmıştır.

308- Uluborlu sakinlerinden Seyyid Abdullah'ın hanımının yolunu kesip evini basarak mal ve eşyasıyla parasını gasp edip zorbalık yapan Sakallı oğlu Mustafa ve arkadaşlarının haklarından gelinmesi için Anadolu valisine ve Uluborlu kadısına hüküm yazılmıştır.

309-Gökçedağ kazasından olan köyün ahalileri, defterde yazıldığı şekilde köyün reaya ve reaya oğullarından olup başka yerde kayıtlı olmamalarına rağmen Kepsut kasabası zabitanın iddia ettiği resm-i raiyyet talebinin engellenmesi için Gökçedağ kadısına hüküm yazılmıştır.

310-Kepsut kazası köylerinden isimleri yazılı ve kendi hallerinde olan kişilerin haksız yere üç yüz kuruluşlarıyla cinsleri belli hayvanlarını alıp zorbalık yapan eşkıyanın, buldukları mahalde haklarından gelinip aldıkları malların da geri alınması için Anadolu valisi vezire ve Bigadiç ve Balıkesir kazaları naiplerine hüküm yazılmıştır.

311-Dergâh-ı âlî cebecilerinden Osman Ağa'nın tımarları, vefatıyla kardeşi Mustafa'ya intikal etmesine rağmen öşürleri toplamakla görevli Ali bunları zapt ettiğinden, hakkının alınması için Karesi sancağı mutasarrıfına ve Ali'nin bulunmuş olduğu yerin kadısına hüküm yazılmıştır.

312- Durağan kazası Kömürken/Gömürgen köyünden el-Hac Ömer'e hırsızlık isnat ederek hayvan ve parasını alan Ali bin Müezzinoğlu Mehmet'in hakkından gelinmesi için Durağan kadısına hüküm yazılmıştır.

313-Tabakzade Ahmet'in yirmi bir sene önce mütesellimin izniyle inşa ettiği debbağhane ve kârhanesine karşı olup mani olan kişilerin engellenip daha önce verilen emir gereği işlem yapılması için Kastamonu kadısına hüküm yazılmıştır.

314-Darüssaade ağası silahşorlarından Osman'ın, Derviş Ahmet isimli şahıs zimmetinde olan ve mektupla talep edip alamadığı bin kuruş alacağının alınması için Anadolu valisine ve Göynük kadısına hüküm yazılmıştır.

315-Kütahya'daki Hisar Camii'nin imamlığında yaşanan tartışmaların sonlandırılıp Halil Halife'nin kendi rızasıyla Seyyid Ahmet'e terk ettiği görevinin, Seyyid Ahmet'in üzerinde kalması için ahaliden sekiz kişinin yaptığı müracaat üzerine durumun yerinde görülüp ona göre işlem yapılması için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

316- Bursa'da dışarıdan ticaret için gelen tüccarların ikametleri için hanlar olmasına rağmen gayr-i Müslim tebaadan bazıları Azazoğlu mahallesinde fazla para kazanmak için kiralık ev açtıkları gibi kendileri de burada kötü fiiller yapmaya cesaret eylediklerinden bütün bu yaptıkları da düzeni bozduğundan, engellenmeleri için Bursa kadısına hüküm yazılmıştır.

317- Sultan Selim vakfının köylerinin ahalilerinden bazıları köylerini terk edip geri dönmeyi kabul etmediklerinden ve bu da vakfın zararına sebep olduğundan bu kişilerin vakfın zabiti eliyle yerlerine nakledilmesi için İznikmid kadısına hüküm yazılmıştır.

318- Kıssahan Hâcı Muslihîd'in vakfının çalışanları hizmetleri karşılığında almaları gerekenleri vakıf mütevellisi elinden almaları gerekirken buna kanaat etmeyip vakıf köylerini zapt ederek kendileri tahsilât yapmak istediklerinden, mani olunup vakfiyede yazıldığı şekilde işlem yapıp çalışanların yaptıkları müdahalenin engellenmesi için Kocaeli sancağı mutasarrıfına ve Sabancı naibine hüküm yazılmıştır.

319-Mustafa, iltizamında olan Bünyan köyündeki üzümlerden alması gereken onda bir öşrünü talep ettiğinde biz öşür vermeyiz dönüm vergisi veririz diyerek zorluk çıkaran kişilere mani olunarak ve defterde yazıldığı şekliyle işlem yapılması için Çeşme kazası naibine hüküm yazılmıştır.

320-Kütahya kazası Altuntaş nahiyesi bir köyünden Mustafa bin Abdullah, Sungurbey mukataası voyvodası Seyyid Halil bin Osman'a benim için akça ver diye tembih

etmediği halde bu, ehli örf taifesinden mübaşir geldi senin için yüz on beş kuruş akça verdim diyerek verdiğini iddia ettiği miktarı talep edip zorbalık yaptığından ve durum iddia ettiği gibi de olmadığından akça talebinin önlenmesi ve zorluk çıkartmaması için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

321-Hüdavendigâr-ı esbakın Manisa'da inşa ettirdiği camiinin vakfından olan köylerin ahalişi bağlarından elde ettikleri üzümlerden vermeleri gereken onda bir öşürlerini, biz öşür vermeyiz dönüm vergisi veririz diyerek vermeyip muhalefet ettiklerinden, mani olunup defterde yazıldığı şekliyle işlem yapılması için İzmir mollasına ve Çeşme kazası inaibine hüküm yazılmıştır.

322-Hafsa Sultan'ın inşa ettirdiği caminin vakfının Gemlik kazasındaki isimleri yazılı köylerden yedi seneden beri alınamayan dönüm vergilerinin, kanun üzere alınması için vakıf mütevelliyesi Zeynep Hatunun talebi üzerine Gemlik kazası naibine hüküm yazılmıştır.

323-Abdülaziz, Mehmet Emin ve Mir Hasan'ın ortaklaşa beratla üzerlerinde olan Kastamonu mukataasının Boyabat kazası köylerinden almaları gereken mahsul ve vergileri almalarına müdahale eden ve bu köyler bu vakıflarıdır diyerek mani olan Ravza-i Münevvere Vakfı ile Musa Fakye Vakfı mütevellilerine mani olunup defterde yazıldığı şekilde ve kanuna göre işlem yapılmak için Anadolu valisine ve Boyabat kadısına hüküm yazılmıştır.

324- Ömer isimli şahsın dört yüz yirmi kuruşuyla, mal ve eşyasını gasp eden zorbadan Hasan Beşe oğlundan hakkının alınması için Kastamonu kadısına ve Kastamonu mütesellimine hüküm yazılmıştır.

325-Ağcakavak köyünden Hüseyin ve Süleymân isimli şahısların tasarruf ettikleri mülklerine su dolup bunu da aynı köyden kişiler boşaltmışlar ve bu boşaltma işini bahane ederek arsayı zapt edip üzerine ağaç dikerek zorbalık yaptıklarından arsalarının kendilerine alınması için Anadolu valisine ve Taşköprü kadısına hüküm yazılmıştır.

326-Karahisar-ı Sahib kazasına bağlı bir köyden avarızhane vergisi alınacak mülk ve yerleri olan ancak hatibim diyerek vermesi gereken vergileri vermeyip tamamını köylülere çektirerek zorbalık yapan Hâcı Mehmet'e mani olunması için Karahisar-ı Sahib kadısına hüküm yazılmıştır.

327-Tımar sahiplerinden Mustafa ve Osman Sipahiler'in padişah değişikliğinden dolayı yeniledikleri ve beratları ile tasarruf ettikleri Oniki Divan kazası köylerinden aldıkları mahsul ve vergilerini haksız yere alan kişilerden haklarının alınması için Bolu voyvodasına ve Oniki Divan kadısına hüküm yazılmıştır.

328-Uluborlu kazasına bağlı bir köyden Hâcı Musa'nın iki bin beş yüz kurşunu gasp edip çok zorbalık yapan kişilerin haklarından gelinip aldıkları paranın da tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Uluborlu kadısına hüküm yazılmıştır.

329-Tımar sahiplerinden Ahmet Sipahi'nin tımarı köylerinden olan Gerede kazasına bağlı bir köyün ahalileri vermeleri gereken öşür ve vergilerini mültezim Hasan'a vermekte zorluk çıkardıklarından Ahmet'in talebi üzerine bu hakkının mültezimi Hasan'a aldırılıp kanuna göre işlem yapılması için Gerede kadısına hüküm yazılmıştır.

330-Eba Eyyüb el-Ensari Vakfı'nın mukataa köylerinden Yusuf ve Mehmet'in ortaklaşa uhdelerinde olan Kirmastı kazasına bağlı isimleri yazılı köylerdeki ahali, sekizde bir öşürleri ve diğer vergilerini vermekte muhalefet edip zorluk çıkarıp vakfın hasılatına da zarar verdiklerinden muhalefet ettirilmemek ve haklarının alınıp kanuna göre işlem yapılmak için Kirmastı kazası naibine hüküm yazılmıştır.

331- Midillici oğlu Osman'ın muamelecisi Ali'den aldığı borç sebebiyle rehin verdiği bağını, borcunu ödemesine rağmen Ali'nin vefatıyla ailesinden kişiler tekrar zapt edip mahsulünü kullanarak çıkardıklarından mani olunması için Yalakabad naibine hüküm yazılmıştır.

332-Mustafa isimli şahsın babası Ahmet Çavuş'tan intikal eden sınırları belli tarlalarını, baban hayattayken satın almıştım diyerek belgesiz ve izinsiz zapteden Hasan'dan bu tarlaların alınması için Boyabat kazası naibine hüküm yazılmıştır.

333-Birgi kazasına bağlı köyden Hâcı İsmail'i haksız yere tüfek kurşunuyla yaralayıp ölümüne sebep olan eşkıya kazalarda dolaştıklarından haklarından gelinmesi mümkün olmadığından buldukları mahalde haklarından gelinmesi için buldukları kazaların naiplerine ve voyvodalarına hüküm yazılmıştır.

334-Galatasaray hocası olan müderris Ödemişli Ali'nin Kütahya kazası Tokmak köyünden Ahmed Efendi zimmetinde olan üç yüz kuruş alacağının tahsil edilmesi için Anadolu valisine ve Kütahya kazası naibine hüküm yazılmıştır.

335-Güzelhisar kazasındaki Haydar Vakfı'na ait dokuz bin kuruş alacak hakkını vermekte zorluk çıkaran vakıf mütevellisi Mir İbrahim'in de kardeşi olan Mehmet'ten bu hakkının alınması için Güzelhisar kazası naibine hüküm yazılmıştır.

336-Niğde kazasından Amine Hatunun oğlu Ahmet'i, misafir olarak bulunduğu Büyük Kumla köyünde haksız yere katleden kişilerin haklarından tayin olunan mübaşir vasıtasıyla gelinmesi eğer mümkün olmazsa da durumun bildirilmesi için Niğde kazası naibine hüküm yazılmıştır.

337-Sarı Hatip Vakfı'nın köylerinden Çubukâbâd kazası Saray Köyü'nden isimleri yazılı ahaliller ziraatlerinden elde ettikleri öşürlerini anbara nakledip en yakın pazara nakledilmesi gerekmezken vakfın mütevellisi Seyyid Ömer Efendi ile kardeşi, en yakın pazara naklettiririz diye zorbalık yaptıklarından kanuna aykırı olarak pazara nakil teklifi yapmamaları ve kanun üzere işlem yapılması için Çubukâbâd kazası naibine hüküm yazılmıştır.

338-Doğanhisarı kazasından Seyyid Süleymân'ın evini basıp oğlunu, misafirini katleden, mal ve eşyasını gasp eden eşkıyanın yakalanıp haklarından gelinmesi için Anadolu valisine, Kütahya ve Doğanhisarı naiplerine hüküm yazılmıştır.

339-Kurşunlu kazasının bir köyünden Ali Efendi'nin ehli örf tarifesine dayanarak haksız yere yüz elli kuruşu ile sınırları belli mülk arsasını zorla gasp eden kişilerden haklarının alınması için Anadolu valisine ve Kurşunlu kadısına hüküm yazılmıştır.

340- Vakıf köylerinden Kurşunlu kazasına bağlı köylerde, isimleri yazılı kimseler vergi ve öşürlerini verip ortaklaşa tasarruf ederlerken ortaklardan birisi vefat edince tapu resmi ile ortaklarının hakkını almak isteyen diğer ortağa kanuna aykırı olarak hisseyi vermeyip zorluk çıkaran sahib-i arzın engellenmesi için Kurşunlu kadısına hüküm yazılmıştır.

341-Seyyid Molla Osman, Ödemişli oğlu Seyyid Mehmet, kardeşi Hafız Hasan ve kardeşlerinin kızı Şerife ve Hatice Hatunun tasarruflarında olan Sandıklı Çarşısı'ndaki yağhane dükkanlarının yarı hissesini içinde bulunan kazan ve aletleriyle şer'î hucetle yüz doksan kuruşa alıp borcunu da tamamen ödediğinden müdahale etmek gerekmezken Hatice Hatun zevci Ahmet'le bir olup hisseyi ben satın aldım diyerek bir de mübaşir gönderip haksız yere otuz beş kuruşunu da gasp ettiklerinden, haklarından

gelinip müdahalelerin def edilmesi için Anadolu valisi vezire ve Sandıklı kadısına hüküm yazılmıştır.

342- Süleymân isimli şahsın, Hafize ve Fatma'nın küçükken vasiyyeleri annelerinden almış olduğu ve müdahale gerektirmeyen evine boş yere müdahale eden bu kadınlara mani olunması için Bursa mollasına hüküm yazılmıştır.

KISA HÜKÜM ÖZETLERİ

Hükümlerde aynı anda birden fazla durum konu edilmekle beraber asıl mevzu olan olay esas alınarak, aramada kolaylık sağlaması açısından kısaltılmış ve geçtikleri hüküm numaraları karşılıklarına yazılarak yazılmıştır. Durum Tablo 3'te gösterildiği gibidir.

Tablo 3.

Satışa ve Tasarrufa Müdahale 1, 12,14, 18, 25, 28, 51, 57, 59, 61, 62, 68, 77, 89, 103, 107, 110, 128, 138, 144, 155, 161, 169, 171, 175, 181, 185, 197, 199, 201, 202, 205, 207, 212, 213, 214, 224, 230, 234, 248, 249 , 255, 262, 297, 301, 305, 315, 323, 327, 332, 340, 341, 342	53 Hüküm
Fazladan ve haksız yerere vergi ve öşür talep etme 4, 33, 39, 48, 54, 56, 60, 64, 87, 98, 99, 112, 131, 142, 193, 209, 238, 240, 271, 280, 283, 295, 302, 306	24 Hüküm
Vergi vermekte zorluk çıkarma 20, 36, 55, 65, 127, 168, 263, 303, 319, 329	10 Hüküm
Vergilerini başkasına ödetme 258, 259,326	3 Hüküm
Miras 17, 22, 43, 45, 46, 82, 146, 174, 267, 286, 298	11 Hüküm
Vergi muafiyeti olanlara vergi yükleme 27, 70, 270	3 Hüküm
Yerini terk etme 10, 38, 317	3 Hüküm
Hırsızlık 246	1 Hüküm
Cinayet 5, 13, 21, 23, 41, 44, 94, 106, 121, 125, 130, 151, 152, 177, 178, 187, 191,218, 222, 226, 338, 266, 307, 333, 336, 338	26 Hüküm
Alacak ve hisse tahsili 26, 31, 32, 35, 40, 67, 69, 71, 72, 91, 97, 104, 109, 114, 117, 118, 119, 136, 137, 139, 140, 141, 164, 179, 184, 195, 196, 206, 220, 225, 239, 245, 250, 251, 252, 257, 260, 268, 281, 282, 287, 290, 296, 304, 311, 314, 331, 334	48 Hüküm
Ferman Yenileme 88, 166, 276	3 Hüküm
Mükellef olmadığı vergi ve ücreti talep	

47, 58, 73, 75, 108, 124, 135, 180, 188, 309	10 Hüküm
Yaralama 149, 160, 194, 211, 272	5 Hüküm
Nafaka 195, 275	2 Hüküm
Vakıf gelir kalemlerine müdahale ve ücretlerine kanaat etmeme, ücret vermeme 15, 105, 129, 134, 157, 172, 192, 204, 219, 223, 233, 278, 288, 289, 292, 299, 300, 318, 321, 322, 330, 335, 337	23 Hüküm
Yapılan işe müdahale 6, 11, 37, 53, 83, 96, 100, 147, 203, 208, 210, 216, 221, 235, 313	15 Hüküm
El koyma, gasp 2, 3, 7, 8, 9, 16, 19, 30, 42, 49, 50, 52, 63, 74, 79, 80, 81, 86, 92, 93, 101, 102, 113, 120, 122, 123, 133, 143, 145, 148, 150, 153, 154, 156, 158, 162, 163, 165, 170, 176, 182, 183, 190, 198, 200, 215, 228, 229, 231, 236, 237, 242, 243, 244, 247, 256, 264, 269, 273, 279, 284, 285, 310, 312, 324, 325, 328, 339	68 Hüküm
Zorbalık Yapma, musallat olma 24, 29, 34, 76, 84, 85, 90, 95, 115, 116, 126, 132, 159, 167, 173, 186, 189, 217, 227, 232, 241, 253, 254, 261, 265, 274, 277, 291, 293, 294, 308, 320	32 Hüküm
Fuhuş 111, 316	2 Hüküm

TRANSKRİPSİYON

[1a]

Hüküm: 1

Seferihisârı Günyüzi kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Seferihisârı Günyüzi kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hüseyin Hasan -zîde *ilmühûsun.*-

Mektûb gönderüp Seferihisârı Günyüzi sâkinlerinden Za'îmzâde Şa'bân ve İsmâ'îl nâm kimesneler meclis-i şer'e varup kazâ-i mezbûrda vâkı' Yeni Hammâm dimekle ma'rûf hammâm bundan akdem harâba müşrif oldukda mülkiyet üzere mutasarrıfları müteveffâ el-Hâc Ali'nin oğulları Ahmed ve Mustafâ ve Osmân ve Mehmed ve kız karındaşları ve vâlideleri hammâm-ı mezbûrî bey' ider olduklarında ba'de'l-müzâyede rağabât-ı nâs munkatı' oldukdan sonra mezkûrların babaları el-Hâc Mustafâ nâm kimesne yirmi iki sene mukaddem semen-i ma'lûme ile iştirâ ve semeninden herkes hisselerin ahz u kabz ve hammâm-ı mezbûrî babaları mezbûr kendü malından ta'mîr ve termîm eyledükden sonra babaları mezbûr fevt oldukda hammâm-ı mezbûr irsen bunlara intikâl idüp babaları müteveffâ-yı mezbûr ve gerek bunlar hammâm-ı mezbûrî yirmi iki sene bilâ-nizâ' zabt u tasarruf eyleyüp hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olunmaları îcâb itmez iken mezkûrûn şirrete sülûk ve bey'-i mezkûrda gabn-i fâhiş vâkı' olmuşidi. Yedinizden alup zabt ideriz deyü iddiâ ve bu makûlede bilâ-özüri şer'î on beş sene mürûr iden emlâk da'vâsının istimâ'ı memnû' iken mezkûrûn hılâf-ı şer'-i şerîf hammâm-ı mezbûra ol vechile fuzûlî müdâhale ve ehl-i örfe gamz u tecrîm ve küllî akçadan çıkarup gadr-i küllî eyledüklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virilmekle fetvâ-yı şerîfe mücebince amel olunup mezbûrûnun hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ol vechile hammâm-ı mezkûra zâhir olan müdâhale ve ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum virilmek recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümayûnumdan suâl olundukda mantûk-ı i'lâm üzere mülk hammâm-ı merkûme bey' ve şirâ' olunalı yirmi iki sene mürûr eylediği nefsi'l-emre muvâfık olduğu sûretde bu makûlede bilâ-özüri şer'î on beş sene mürûr iden emlâk da'vâsının tekrâr istimâ'ı memnû' olmağla merkûmların hılâf-ı şer'-i şerîf ol vechile zâhir olan müdâhalelerinin men'î için mahallinde şer'e havâle ile emr-i şerîf yazılageldiği derkenâr olmağla derkenârı mücebince şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 2

فرخی

Tekrâr emr yazılmıştır. B. sene [11]91

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfı -*dâme ikbâlühûya*- ve Görele nâm-ı diğér Bazarköy kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gerelik(?) nâm karye sâkinlerinden Fâtımâ nâm hâtûn gelüp bunun ber-mûceb-i senedât-ı şer‘iyye karye-i merkûme toprağında vâkı‘derûnları memlû mahsûl ile mutasarrıfa oldığı sekiz kıt‘a mülk arsasında âharın alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Besli Hüseyin ve Salih nâm kimesneler bin yüz seksen senesinde hılâf-ı [şer‘-i] şerîf fuzûlî zabt ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin bildirüp mahallinde şer‘le görölüp mezkûrların hılâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî zabt eyledükleri mülk arsa ve mahsûl alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 3

نافز

Anadolu vâlisine ve Atranos kâdîsına hüküm ki

Mustafâ -*zîde kadruhû*- gelüp yüz seksen senesinde uhde-i iltizâmında olan Orhanlar ve Hâcılar ve Derecik ve Yenice ve Muşlu ve Osmânlar ve Timurlar ve Amrutcuk ve Mekri ve Seltut ve Argın Daye ve Çeribaşı Karyepınarı ve Dânişmend nâm karyelerden hâsıl ve der- anbâr olunmuş altı bin guruşluk ve Harmancık ve Engürcük ve Ocakcılar ve Dânişmend ve Sırrib ve Yalısârây nâm karyelerden hâsıl ve der-anbâr olunmuş bin min-haysü’l-mecmû‘ yedi bin guruşluk öşr-i mahsûlun Atranos kazâsı a‘yânı Yazıcızâde Hâcî Mustafâ nâm kimesne fuzûlî ahz ve zabt itmekle kable’l-ahz mezbûr vefât ve terekesin kabz iden kazâ-i mezbûrede sâkin oğulları İsmâ‘îl ve Ömer ve

İbrâhîm ve Mustafâ nâm kimesnelerden talep olundukda virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların bildirüp şer'le görölüp müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurusluk hakkı terekesin kabz iden oğulları merkûmûndan mâl-ı müteveffâdan tamâmen tahsîl ve alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 4

نافر

Anadolu vâlisine ve Yarhisâr kazâsı nâibine hüküm ki

Yarhisâr kazâsına tâbi' Tarak ve Karaköy nâm karyeler ahâlîleri gelüp bunlar kendi hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve üzerlerine edâsı lazım gelen avâriz ve sâir emr-i şerîfim vâkı' tekâlîfden hisselerine düşeni cem'ine me'mûra edâya râzîlar olup bir vechile ta'addî olunmak iktizâ itmez iken yüz seksen senesinden berü kazâ-i mezbûrda a'yân olan Hâcî Abdullâh ve oğulları ve refikleriyle müttefikân emr ü defterden ziyâde bi-gayrı hakkın kendü nefsleryçün senede altı yüz gurus mikdârı akçelerini alup gadr-i küllî eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına mutâbık fetvâ-yı şerîfeleri oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebince mezbûrların hesâbları ru'yet ve hisse-i tekâlîfden ziyâde aldıkları akçe tahsîl ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[1b]

Hüküm: 5

Husûs-ı mezkûrda muktezâ-yı şer' üzere amel olunmak bâbında mektûb-ı sadr-ı a'zamî Tatar Ahmed yediyle vusûl bulup hükm-i şer'e ihtimâm olduğu üzere harekete mübâderet edeceğini nâtik Anadolu vâlisi Abdullâh Paşa'nın vârid olan mektûbunun sûreti şerh.

[Fî] 5 M. sene [19]91

Tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî 22 L. sene [1]190

Tekrâr arz u i'lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

[Fî]21 M. sene [1]191

حسبى

Anadolu vâlisine ve Kütahya nâibine hüküm ki

Mollâ Halîl nâm kimesne ile Şerife Havvâ ve Şerife Hadîce nâm hâtûnlar gelüp mezkûr Halîl'in vasîleri olduğu Seyyid Ahmed ve Seyyid Abdullâh ve Şerife Âişe'nin oğlu ve mezbûre Şerife Havvâ'nın zevci Simav kazâsı sâkinlerinden Hâfız ve ulemâ ve Nakîbü'l-eşrâf kâim-makâmı olan Seyyid el-Hâc Hüseyin Efendi nâm kimesne beş seneden berü kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer' kimesneye vaz' u hareket ve ta'addîsi yoğiken işbu sene-i mübâreke mâh-ı Recebi'nde kasaba-i mezbûrede Çayırzâde Câmi'-i şerîfinde salât-ı zuhrî cemâ'at ile edâ ider iken hâlâ Simav voyvodası Gökçedağlı cebâbireden Sâlih ve Voyvodaoglu kasaba-i mezbûrede sâkin Hüseyin ve oğlu Ahmed nâm şakîler birbirleriyle yekdil olup âlât-ı harb ile câmi'-i şerîfe gidüp merkûm Seyyid Hâcî Hüseyin'i bi-gayrı hakkın katl ve ana da kanâ'at itmeyüp halaları oğlu Seyyid Halîl'i dahi katl itmeleriyle keyfiyeti vilâyetleri hâkiminden i'lâm taleb eylediklerinde merkûm şakîlerin havfindan i'lâm virmem [yırılmış kısım] ve kâtil-i mezbûrlar ile mahallinde bir vechile terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğın arzlarıyla inhâ ve mübâşir ma'rifetiyle kâtilleri ... [yırılmış kısım] ahz ve terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Simav kâdîsının vürûd iden i'lâmı mefhûmundamezbûr [yırılmış kısım] olan Sâlih kendi hâlinde olup ve mezkûr Seyyid Hâcî Hüseyin için kendü hâlinde olmadığından kimesnenin haber ve âgâhı yoğiken Karataş nâhiyesinden Mehmed ve Bigadiç kazâsından Kara Hüseyin nâm kimesneler yanlarında câmi'-i mezkûrda kendüyi bıçak ile darb ve katl eyledikde sâbıkan kazâ-i mezbûr voyvodası olan Nasûh oğlu Ali ber-takrîb maktûl-ı mezbûrun oğlını getürdüp suâl olundukda mahzâ garaz ve nefsâniyyeti icrâ için voyvoda-i merkûm hakkında sâbık voyvoda-i merkûm Nasûh oğlu Ali'nin tahrîkle hılâf-ı inhâ da'vâ ve iştikâ sevdâsıyla âsitâne-i aliyyeye gönderildiği ahâlî ihbârları ile Simav kâdîsı Mollâ Abdülkâdir -zîde fazluhû- bir kıt'a arz ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz ahkâm kuyûdâtı tetebbu' oldukda sen ki Kütahya nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Halîl

-zîde *ilmuhûsun*-. Mukaddemâ südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp eyâlet-i Kütahya'da vâkı' Simav kazâsı sükkânından ma'lûmu'l-esâmî beş nefer ihtiyârlar da meclis-i şer'e varup Simav kazâsı sükkânından şekâvet ile meşhûr olan Halayık oğlu Hüseyin ve oğlu Ahmed nâm şekâvet-pîşeler kendü hâllerinde olmayup hetk-i a'râz ve katl-i nüfûs âdet-i müstemirreleri olup hattâ bundan altı sene mukaddem Çiftekızıl(?) voyvodası el-Hâc Hüseyin'in konağını basup merkûm es-Seyyid Hâcî Hüseyin birâderzâdesi es-Seyyid Mehmed Çelebi ile ber-vech-i müsâferet merkûmun konağında sâkin es-Seyyid Hâfız Ömer Efendi'yi ... bi-gayrı hakkın katl ve altmış bin guruşluk emvâl ü eşyâların gasb eyledikleri hasebiyle bâ-arz u mahzar mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnuma inhâ ve tezellüm olundukda terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında müte'addid evâmir-i aliyye sâdır ve mezbûrun mütegalibe ve cebâbireden olmak âlem-efrâz-ı bağy u şikâ ve gulüvv-i tuğyânı âlemgîr olan Nasûh oğlu Ali Bölükbaşı nâm şekâvet-pîşeye istinâden inkıyâd-ı şerî'at-ı Muhammediyye ve itâ'at-i evâmir-i aliyye itmeleriyle dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından sâbıkan Silahdâr Ağası Mîr Ahmed *-dâme mecduhû-* mübâşeretiyile şakiyyûn-ı mezbûrûn rüfekâ ve avenesiyle ahz ve Kütahya'ya ihzâr muhârebeye tasaddî iderler ise bi'l-muhârebe alâ-eyy-i hâl hayyen ve meyyiten ahzları bâbında seksen dört senesi Cumâde'l-âhiresinde ... mûmâ-ileyh ile sâbıkan Kütahya nâibi ve mütesellim ve sâireye hitâben şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i âlî mücebince bi'd-defa'at da'vet-i şer'-i şerîf olduklarında adem-i itâ'atleri zâhir olduktan sonra üzerlerine varılıp müfsidûn-ı mezbûrûn firâr u gaybet ve Aydın cânibinde Kefeli oğlu Muhsin helâk olmağla fakat mâtde-i katl ü nehbe cesâret iden mezbûrûn Halayık oğlu Hasan ve oğlu Ahmed ba'de'l-intikâm(?) Simav kazâsına duhûl itmeyüp eğer ol havâlîye gelürler ise bilâ-taahhur ve ahâlî-i kazâ bi'l-ittifâk ahz ve vâliye teslîm itmek üzere ta'ahhüd olunmuşiken ber-vech-i muharrer şakiyyûn-ı mezbûrûn kazâ-i mezbûra gelürler ise ahzları bâbında mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafına sarf itmeleri mantûkınca buyuruldu virilüp ba'de't-tescîl muktezâsı üzere hareket ve ... iken müfsidûn-ı mezbûrûn rüfekâsıyla mezbûr Nasûh oğlu Ali Bölükbaşı i'timâd ve takviyet virdikleri altışar nefer eşkiyâ ile Simav kazâsına hilâf-ı emr-i âlî bu hilâlde duhûl ve zulm-i kabîha istinâden me'lûf oldukları üzere şekâvete ibtidâr ve hattâ bu sene-i mübârekeke Simav kazâsına tâbi' Kalkan karyesi sükkânından el-Hâc Mehmed nâm ... alenen katl ve ... ve ... eşyâsın gasb ve Süciler karyesi ahâlisinden es-Seyyid Abdurrahmân nâm kimesneyi dahi hânesine girüp katl ve mâlını yağma ve bunun emsâli hıyânete cesâret ve müsâmaha olunur ise şekâvetleri müzdâd ve hıyânetleri rûz be-rûz ziyâde olup envâ'-ı fesâdât ve mezâlim-i ta'addiyâtları zâhir ve âşikâr olup ve ...

tuğyân ve bigâne olup Nasûh oğlu Ali Bölükbaşı'nın şerrü mazarratı havfından ahâlî-i fukarâsından kırk ... ve ... ve inhâda ve ... ve ... olup ve maktûlûn-ı mezbûrûnun veresei deym iddi'â kaydıyla ... ve sefil kalmağla şakiyyûn-ı mezbûrûn ve avenesi ile mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince vâkı' olan ... sahîha ... başka ve bu def'a dahi mücâseretleri olan katl ve gasb-ı emvâl mâddeleri ve Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve ba'de's-sübût ihkāk-ı hakk olunmak bâbında siz ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Size hitâben kat'iyü'l-me'âl emr-i şerîfim virilmek recâsına vâkı' hâli sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Mukaddemâ bi'l-iltimâs arz eyledüğün ecluden i'lâmın mûcebince şer'le görülmek bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Receb'inde emr-i şerîfim virildiği mastûr u mukayyed olunmağın bâlâda mezkûr Sâlih'in hüsn-i hâlini müş'ar Simav kâdîsının i'lâmı ve husûs-ı mezkûrede şekk u iştibâh olup lakin mâdde-i merkûme umûr-ı şer'le ve sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mukaddemâ ma'rifetinle Dîvân-ı Anadolu'da görülmek üzere sâdır olan emr-i âlîderkenâr olmuş olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince der-aliyyemden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mezbûr Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve kemâl-i tedkîk ve ihtimâm olunmak ve mevâdd-ı uhrâya kıyâs olunmayarak ber-nehc-i şer'-i mutahhar ve ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkat-i tâmm olunmak bâbında

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 6

قیاسی

Ber vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfı (Boş) -*dâme ikbâluhûya*- ve İznikmid kâdîsına hüküm ki

Nefs-i İznikmid'de sâkin na'l-bend esnâfı südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp yine İznikmid sâkinlerinden (Boş) ve (Boş) ve (Boş) ve nâm kimesneler na'l-bendlik san'atında üstâda varup hıdmet idüp tekâmîl-i san'at eyledükden sonra kethüdâ ve yiğitbaşı ve sâir cümle ustalar ma'rifetleriyle başka çıkmayup hâm hurde iken mezbûrlar ba'zı mütegalibeye istinâden ve bir takrîb ile usta dükkânına girüp san'at-ı mezbûreye dühûl ve nizâm-ı kadîmlerine hâlel virüp müdâhaleden hâlî olmadıkların bildirüp kethüdâ ve yiğitbaşı ustaları ma'rifetiyle şer'le görölüp mezkûrların nizâm-ı

kadîmlerine mugâyir zâhir olan müdâhaleleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â eyledükleri eelden mahallinde şer'le görülmek için fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 7

Anadolu vâlisine ve Bilecik kazâsı nâibine hüküm ki

Mustafâ -zîde kadruhû- gelüp yüz seksen senesinde iltizâmında olan Halil ve Hacı Osmân ve Ahmed nâm za'îm ve sipâhîlerin ze'âmet ve tımarları mülhakâtından Sultanöni Sancağında Karacaşehir nâhiyesine tâbi' Kızılca Tuzla Bayındır ve Buldak ve Sepetciyan ve Bilecik kazâsına tâbi' Ayucı ve Suluviran Ve Türkmen Dağı ve tevâbi'leri karyelerinden hâsıl der-anbâr olunmuş dokuz yüz on bir guruşluk öşr-i mahsûlını Bilecik kazâsına tâbi' Vezir Hanı nâm karyede sâkin Mehmed oğlu Ömer nâm kimesne fuzûlî ahz u kabz ve üç def 'a taleb eyledikde ikrâr itmişiken a'yândan karındaşı hâs-ı mezbûr zâbitine istinâden tahsîli mümkün olmayup kable'l ahz mezbûr vefât itmekle terekesin kabz iden kazâ-i mezbûrede sâkin oğlu Ömer'den taleb ve da'vâ ve lede'l-murâfa'a şer'an sâbit ve tahsîli için taraf-ı şer'den i'lâm olmuşiken mugâyir-i i'lâm virmekde muhâlefet ve gadr murâd eylediğın bildirüp şer'le görilüp tamâmen tahsîl ve alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[2a]

Hüküm: 8

تابعی

Yabanâbâd kazâsı nâibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm ki

Yabanâbâd kazâsında Necik nâm karye sâkinlerinden Hacı Mehmed nâm kimesne gelüp bunun üzerine şer'an bir nesne sâbit olmayup müdâhale olunmak icâb ider hâli yoğiken

yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Derzi Mehmed nâm kimesne zevcesi Ayşe ve baldızı Fâtıma nâm hâtûn lar birbirleriyle yekdil ve mücerred bunu akçaden çıkartmak sevdâsıyla sen bizim mukaddemâ çiftlik emlâkimizi zabt eyledün deyü iddi'â ve iki def'a murâfa'a-i şer' olduklarında müdde'âlarını isbâta kâdir olmayup bî-vech-i şer'î ta'addîleri men' olunmuşiken mezbûrlar kâni' ve mündefi' olmayup hevâlarına tâbi' mütegalibeye istinâden bin yüz yetmiş yedi senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın fuzûlî iki bin gurus akçasıyla iki re's katırını ahz u gasb ve ziyâde gadr u ta'addî ve bundan akdem mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîfim sâdır olmuşiken henüz ihkâk-ı hakk olmadığını bildirüp şer'le görülüp mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın fuzûlî aldıkları iki bin gurus ile ve iki re's katırını alıvirilmek bâbında hükmi hümayûnum recâ eylediği eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 9

ندیم

Küre-i nühâs kâdisına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Küre-i nühâs kazâsına tâbi' Uzun öz hamalları nâm karye sâkinlerinden İsmâ'îl oğlu Hüseyin nâm kimesne gelüp karye-i mezbûre toğrağında beher sene zabt ve zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idegeldiği ma'lûmü'l-hudûd tarla ile mülk menzil derûnunda vâki' emvâl ü eşyâ ve emlâk-i sâiresinde aharın alâkası olmayup dahl icâb itmez iken karye-i mezbûre sükkânından karındaşı oğlu İbrâhîm nâm kimesne mütegalibeden olmağla cüzâm marazına mübtelâ olmuşsun cüzâm marazına mübtelâ olanların mâlî ve emlâki olmaz deyü hılâf-ı şer' ve kânûn bin yüz seksen sekiz senesinde zikr olunan tarla ile mülk menzil ve eşyâ ve emlâkini fuzûlî ve tagallüben zabt ve ziyâde gadr u ta'addî eylediğin ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmndan fetvâ-yı şerîfe virildiğin ve tarafından ammîsi Osmân nâm kimesneyi vekîl eylediğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp mezkûrun ol vechile fuzûlî ve hılâf-ı şer' ve kânûn zabt eylediği tarlasıyla emlâki ve eşyâsı tarafından vekîl-i merkûma alıvirilüp zabt itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği eelden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 10

شریفی

Ankara kazâsı nâibine hüküm ki

Ankara'da vâkı' Sarı Hatîb Medresesi evkâfının ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfe ile mütevellîleri olan müderrisîn-i kirâmdan es-Seyyid Hâfız Ömer ve es-Seyyid Abdullâh -zîde ilmühumâ- gelüp vakf-ı merkûm karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Saray ve Karbağları(?) ve Kavacık ve Kesendelik(?) nâm karyelerin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından ba'zıları kurâ-i mezbûre topraklarında bi'l-fi'l zabt u tasarruflarında olan zirâ'ate sâlih hâsıl yerlerin bi't-tamâm zirâ'at itmedin hılâf-ı kânûn bırakup varup âhar karye topraklarında zirâ'at ve ol vechile vakf-ı merkûm mahsûlünün küllî kesr ü noksân terettübüne bâ'is oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfik fetvâ-yı şerîfesi bulunduğın bildirüp men'û def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeleriyle kânûn üzere amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 11

زکی

Balıkesri kâdîsına hüküm ki

Sulehâdan Halil -zîde salâhuhû- gelüp Balıkesri'de vâkı' Bostân Çavuş nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği Dâru'l-Hadîs'in dâhilinde vâkı' mektebin yevmî beş akça ile berât-ı âlî mu'allim-i sıbyânı olup uhdesine lazım gelen hıdmetini edâ idüp dahl îcâb itmez iken ecânibden Ahmed nâm kimesne zuhûr ve garaz-ı nefsâniyyesi içün sana mekteb hâceliği itdirmem üzerinden ref' iderim hılâf-ı şer' bî-vechve bilâ sened ve bilâ berâtmu'allimliği umûrına fuzûlî müdâhale ve ta'addîden hâlî olmadığın bildirüp mezkûrun hılâf-ı şer' bî-vech ve bilâ-sened vâkı' olan müdâhale ve ta'arruzı üzerinden

men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olunduğı vâkı' ise men' olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 12

ملیحی

Anadolu vâlsine ve Yabanâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler gelüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kara Direnci(?) nâm karye toprağında vâkı' ma'lûmetü'l-hudûd mülk bağ ve bağçe ile karye-i mezbûrede vâkı' ma'lûmü'l-hudûd tarlalara babası Ahmed nâm kimesne yirmi seneden berü zabt u zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve emlâk-i mezbûrı dahi tasarruf ider iken fevt oldukda emlâk-i mezbûre irs-i şer'le ve arâzî-i merkûme dahi bi-hasebi'l-kânûn meccânen buna intikâl idüp ahardan dahl olunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûre sâkinlerinden Sâlih nâm kimesne zuhûr ve ol emlâk ve arazi sinîn-i merkûmeden mukaddem benim idi deyü iddi'â ve müdde'âsını vech-i şer'î üzere isbâta kâdir olmadın mu'ârazadan men'-birle cânib-i şer'den huccet-i şer'iyeye virilmişiken yine mücâb-ı mündefi' olmayup hevâsına tâbi' nâibine istinâden bineyledüğü huccet-i mezbûra ibrâzıyla yedinizden alup zabt itdim deyü bu makûle bilâ özr-i şer'î on beş sene mürûr iden emlâk ve on beş sene mürûr iden arazi da'vâsının istimâ'ı memnû' iken mücerred isrâr ve rahne kasdıyla ta'addîden halî olmadığın ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve ol vechile zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene 1190

[2b]

Hüküm: 13

سزایی

Anadolu vâlsine ve Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Hafize ve Ayşe ve diğer Ayşe nâm hâtûnlar gelüp bunların karındaşı Hâce Hâcî Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zararı olmayup mu'allim-i kur'ân iken Gemlik kasabası sâkinlerinden yeniçeri zümresinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet olup işbu sene-i mübâreke Cumâde'l-ûlâsında karındaşları mezkûrî hılâf-ı şer'-i şerîf ve bigayrı hakkın katl ve ziyâde gadr eylediklerin inhâ ve mezkûr Ali Hâce'yi katl idenler mahallinde teftîş ve ocakdan mübâşir ma'rifetiyle hârice ihrâc ve mezbûreler ile terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk itdirilmek bâbında istid'âları üzere fermân-ı âlişânım sudûrını bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Ahmed Ağa -*dâme uluvvühû*- i'lâm itmeğin i'lâmı mücebinece amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş sene [1]190

Hüküm: 14

نجاتی

Kengiri sancağı mutasarrıfına ve Kengiri kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Avret ili karyesi sükkânından Nasûh oğlu (Boş) nâm kimesne gelüp ammîsi kızı (Boş) nâm bekr-i bâliğayı rızâsıyla bundan akdem şuhûd mahzarında kendüye nâmzed ve akd-i nikâh idüp menkûhası mezbûreye şer'an dahl îcâb itmeyüp bu makûle nikâh üzerine nikâh şer'an sahîh değil iken karye-i mezbûre sükkânından (Boş) ve (Boş) nâm kimesneler ile yekdil ve menkûhası mezbûreyi fuzûlî ahz ve mezbûr Ali kendüye nikâh itmek dâ'iyesinde olduğın bildirüp şer'le görölüp menkûhası mezbûre kendüye alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 15

Emr-i âlî lede'l-vusûl bi'l-cümle ahâlî-i kurâ izrâr ve ... ve üzerlerine edâsı lâzım gelen bedel-i öşrden zimmetlerinde zuhûr iden yüz yirmi altı guruş mübâşire teslîm dahi edâsı mu'ahhed oldukları nâtik Hekleme(?)ve Zerzene kâdılarının vârid olan arzının mazmûnı ...

[Fi]19 Zâ. sene [19]90

حسبى

Dergâh-ı mu 'allâm kapucibaşlarından Bolı voyvodası (Boş) -*dâme mecduhû-* ve On iki divan ve Zerzene kâdılarına hüküm ki

Ayasofya-yı kebîr Câmî'-i şerîfinin bâ-hatt-ı hümâyûn berât-ı şerîfimle hatîbi olan el-Hâc İbrâhîm -*zîde ilmuhû-* gelüp Bolı sancağında Oniki divan nâhiyesinde Helkeme(?) ve Akvirân ve Mahralar ve Mollaser ve Zerzene nâhiyesinde Şehirköy nâm karyeler bilâ-yazu câmî'-i mezbûrda hatîb olanlara meşrûta olmak üzere Defter-i Hâkânî'de mukayyed ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde kurâ-i mezbûreye mukaddemâ eslâfi zamânında müdâhale olundukda kuyûdâtı Defter-i Hâkânî'den ba'de'l-ihrâc hatîb olanlar tarafından zabt itdürülmek için Dîvân-ı Hümâyûn tarafından emr-i âlî sâdır ve mûcebince virilen ilm ü haber kâimesi ve Defterhâne-i Âmire'mde hıfz ve kat'-ı nizâ' olunmuşiken müteveffâ Köprili vakfı mütevellîsi ve vakf-ı mezbûrdan yine On iki divan nâhiyesinde Yaslıksüsür'da(?) ve Melküce divanında Tarakdede ... dört müdlük yer deyü yüz kırk sekiz akça yazu ile mukayyed karyeyi zabtına adem-i kanâ'at ile hatîbe mahsûs olan kazâ sâlifü'l-beyân dahi hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mukaddemâ sâdır emr-i âlîye mugâyir fuzûlî müdâhale bunun mülteziminin zabtına mümâna'at ve gadr ve ezâ itmeleriyle kurâ-i merkûme Defter-i Hâkânî'ye mukaddemâ selefi zamânında sâdır olan emr-i âlî mûcebince tarafından mültezimlerine zabt itdirilüp mütevellî-i mezbûrın ve âharın hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i emr-i âlî dahl u ta'aruz itdirilmemek bâbında mukaddemâ istid'â ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûznamçe-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Evkâf'a mürâca'at olundukda Bolı sancağında vâki' karye-i Helkeme ve karye-i Akvirân ve karye-i Mahralar ve Mollaser tâbi'-i Oniki dîvân ve karye-i Şehirköy tâbi'-i Zerzene zikr olunan karyeler havâss-ı hümâyûn iken mukaddemâ bâ-hatt-ı hümâyûn ayrılıp Ayasofya-i kebîr Câmî'-i şerîfi hatîbi olan Kara Hasan Efendi'ye virilüp berât itdirüp ba'dehû fevtinde hatîb olan mevlânâ İbrâhîm'e tevcîh olunup mâliye ve kâdiasker tarafından berât virilüp Defter-i İcmâl'de taht-ı berâtta icmâle kayd ve tashîh olunmuşdur deyü bin otuz bir senesi Şevâl'inde timâr

mevlânâ-yı mezbûr deyü bulunduğı kalemiyle Defter-i İcmâl'e kayd olunup ve hâlâ berâtıyla mevlânâ el-Hâc İbrâhîm üzerinde ve yine Oniki Dîvân nâhiyesine tâbi' on dört nefer re'âyâ Uçarlık ile karye-i Mollaser hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve bennâk ve hinta yekûn ma'a gayrihî bin akça yazı ile Defter-i Mufassal'de olduğı muharrir kalemiyle ve yine nisfi timâr olmak üzere tashîh olunmuştur deyü üzerine bilâ-târih işâret ve Defter-i İcmâl'de nisfi timâr olmak üzere tahrîri mahalli bulunmayup Defter-i İcmâl'de karye-i mezbûre tamâmen mezkûresiyle Gerede nâhiyesine tâbi' Eski bazâr ve Oniki dîvân nâhiyesine tâbi' Zerzene nâm karye ve gayrihî ile bir görölüp havâss-ı hümâyûn mülhakâtından olmak üzere tahrîr ve yine nâhiyesine tâbi' kırk beş nefer re'âyâ ve defter-i arz(?) ile karye-i Mollaser hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve bennâk ve hinta yekûn ma'a gayrihî dört bin yediyüz seksen altı akça yazı ile ma'a kurâ Mollaser deyü ze'âmet ve timâr karyelerinden olmak üzere Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve On iki dîvân nâhiyesine tâbi' Uçarlık ile karye-i Gödelür'de Melküce dîvânında ... Bâyezîd Hüdâvendigâr vakf itmiş hükmi hümâyûn virmiş dört müdlük yerlerin karye nâm kimesne tasarruf eylediği ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve hinta yekûn ma' gayrihî yüz kırk sekiz akça yazı ile olduğı Defter-i Evkâf'da muharrir kalemiyle tahrîr ve ba'dehû vâkıfın evlâdı münkariz olmağla havâss-ı hümâyûnuma ilhâk olunup zikr olunan dört müdlük yer vezîr-i a'zam Mehmed Paşanın Taraklı Borlu kasabasında inşâ eylediği câmi'-i şerîfinin vakfı olmak üzere [3a] hibe ve temessük olunup bin yetmiş senesinde tevkî'î kalemiyle kânûn üzere tashîh olunup ba'dehû Ayasofya-i kebîr câmi'-i hatîbi olan Mehmed arz-ı hâl idüp sâlifü'z-zikr Defter-i İcmâl'e tenbîh olunup bilâ-yazı karyeler mezra' tarîkiyle meşrûtiyyet üzere câmi'-i mezbûrda hatîb olanlara mahsûs ve zabtıçün mukaddemâ emri şerîf sâdır olmuşken ba'zı kimesneler zabtına mûmâna'at itmeleriyle zikr olunan karyeler esâmî-i mezkûreleriyle mahallinde mevcûd olduğı hâlde hatîb-i mûmâ-ileyh tarafından zabtı iktizâ eylediğini Defter Emîni esbak ba'de'l-arz kurâ-i merkûme hatîb-i mûmâ-ileyh tarafından zabt itdirilmek üzere yüz yetmiş dört senesinde Dîvân-ı Hümâyûn'um tarafından emr virilüp bâlâsına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınan emri şerîfin ilm ü haber kâimesi Defterhâne-i Âmire'mde hıfz olunmağla bu takdîrce ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî timârlık vechile câmi'-i merkûm hatîbine meşrûta olan kurâ-i mezkûreden hıyn-i taharrîde Defter-i İcmâl ve Mufassal'e kayd olmayup ba'de't-tahrîr Defter-i İcmâlde bilâ-yazı tevkî'î kalemiyle sebt olmağla mahallinde esâmî-i mezkûrâtiyla mevcûd oldukları hâlde hatîb-i mûmâ-ileyh tarafından zabtı iktizâ eylediği Defter Emîni sâbık arz itmeğin arz mûcebince amel olunmak için yüz seksen dokuz senesi evâsıt-ı

Şevvâl'i târihinde bir kıt'a emr-i şerîf sâdır olmuşiken tenfîz olunmadığı mukaddemâ inhâ ve mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince istid'â ve kuyûtdan tetebbu' oldukda ber-vech-i muharrer târihi-i merkûmede virilen emr-i şerîf mücebince işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Rebî'u'l-âhirinde dahi emr-i şerîfim sâdır ve mübâşir mahalline lede'l-vürûd henüz mahsûl ve rûsûm-ı ahâlî dahi zimmetlerinde kalup tahsîl-i öşriyle oldığın bildirüp mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince müceddedâ istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber-vech-i meşrûh târih-i mezbûrede dahi emr-i şerîfim virildiği mastûr-ı mukayyed bulunmağın sen ki Bolı voyvodası mûmâ-ileyhsin. Mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 16

فرخی

Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Gürle nâm-ı diğer Bazarköy kazâsı nâibine hüküm ki Kazâ-i mezbûrda Gerevele(?) nâm karyeden Hasan Beşe dimekle ma'rûf kimesne gelüp bunun karye-i mezbûreden Macar oğlu Süleymân ve Halil ve Hâcî Ahmed nâm kimesnelere şer'an deyn ve kefâlet olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken mezbûrlar bunun mâlik olduğu mül bağ ve mülk bağçe ve emlâk-i sâiresin bin yüz seksen yedi senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın zabt ve ziyâde gadr eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp şer'le görölüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 17

حسبى

İznikmid kâdîsına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne ile Züleyhâ nâm hâtûn gelüp İznikmid'de sâkin mûrisleri Aîşe nâm hâtûnun kazâ-i mezbûrda sâkin zevci Abdi nâm kimesne mutasarrıf olduğı bir bâb mülk menzil ve bir kıt'a seffinesini ma'lûmü'l-mikdâr akça mukâbelesinde zevcesi ve bunların mûrisleri olan mezbûre Aîşe'ye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' ve teslîm ve ol dahi tesellüm eyledükden sonra mezbûre Ayşe bin yüz seksen senesinde müteveffıye oldukda gerek menzil ve seffine ve gerek mezbûre Ayşe'ye babasından müntakıl terkesinden yedi yüz elli guruş virüp menzil ve seffinesinden beş yüz guruş ve bir re's câriye ve oda şiltesi(?) ve sâir terekesi irs-i şer'le bunlar ile zevci mezbûr Abdi'ye intikâl itmekle hisse-i irsiyyelerini taleb ve beyne'l-verese taksîm murâd oldukda inkâr(?) iderim deyü mücerred gadr sevdâsında olduğın bildirüpçavuş mübâşeretıyle şer'le görölüp hakk-ı irsiyyeleri alıvirölüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise âsitâneye ihzâr ve i'lâm olmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden çavuş mübâşeretıyle mahallinde şer'le görölüp sâbit olan hakkını edâda muhâlefet ider ise keyfiyyet arz u i'lâm olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 18

نسیمی

Bervech-i arpalık Koca ili sancağı mutasarrıfı (Boş) -*dâme ikbâluhûya*- ve İznikmid nâibine hüküm ki

Eyâlet-i Cezâyi'in defterî çavuşlarından İsmâ'îl an-ahûr-ı hâssa rikâb-ı müstetâbıma arz-ı hâl sunup Koca ili sancağında Kandırı nâhiyesinde Kaymas nâm karye ve gayrıdan tedi bin akça berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tîmârı mülhakâtından İznikmid nâhiyesine tâbi' müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil karye-i Kabakoz nâm-ı diğere Çeltükci deyü mukayyed karyede Defter-i Hâkânî'de zemîn çeltük yeri deyü ma'lûmü'l-hudûd yer emlâk-i hümâyûnuma tahrîr ve tahsîs kılınmakla zemîn çeltük yerinden mâ'adâ arâzi-i sâiresini müşterekleri olan Koca ili ve gayrisancaklarda Çatal Bergos ve gayrı nâhiyeden İsmâillü nâm karye ve gayrıdan yirmi dokuz bin beş yüz seksen beş akça ze'âmete mutasarrıf Mehmed Beğ veled-i Vezîr Kapudân Mustafâ Paşa ve Koca ili sancağında Kandırı nâhiyesinde Haslu nâm karye ve gayrıdan on bin altı yüz altmış dokuz akça tımara mutasarrıf Mustafâ veled-i Mehmed ve Şile nâhiyesinde

Çiftlik Alaca nâm karye ve gayrıda ikişer bin yedişer yüz yirmi dörder akça tımarlara başka başka beravât ile mutasarrıf olan Seyyid Mehmed ve Ya'küb ve yine karye-i Çiftlik Alaca el-mezbûre ve gayrıdan beş bin üç yüz yetmiş dokuz akça tımara mutasarrıf el-Hâc Ahmed nâm sipâhî ve za'îm-i mezkûr tarafından subaşısı ile ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî zabt ve vâkı'olan a'sâr ve rûsûmatın kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz murâd eyledükde sâlifü'z-zikr Kabakoz nâm-ı diğerk Çeltükci nâm karyede zemîn çeltük yeri deyü emlâk-i hümâyûnuma tahrîr ve tahsîs kılınan zemîn bostâniyân-ı hâssa ocağı ustalarından Ahmed Usta emlâk-i hümâyûnum tarafından ve yine İznikmid nâhiyesine tâbi' çilek tâciri yeri dimekle ma'rûf arâziyi dahi kapudân-ı esbak müteveffâ Sinan Beğ vakfı mütevellîsi vakf-ı mezbûr tarafından zabta kanâ'at itmeyüp karye-i Kabakoz el-mezbûrede emlâk-ı hümâyûnuma tahrîr ve tahsîs kılınan zemîn çeltük yeri deyü mukayyed arâzîden başka kadîmden öşr ve resmi müşterekleri mezkûrlar ile ze'âmet ve tımarları tarafından alınagelen yerlerine dahi fuzûlî müdâle ve vâkı' olana'sâr ve rûsûmun tagallüben zabt ve gadr eyledüklerin mukaddemâ inhâ mârru'z-zikr Kabakoz karyesinde emlâk-i hümâyûnuma tahrîr ve tahsîs kılınup kadîmden öşr-i resmi emlâk-i hümâyûnum tarafından alınagelen zemîn çeltük yerideyü mukayyed zemînden başka öşr ve resmi ze'âmet ve tîmârları tarafından alınagelen arâzi-i sâiresi ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî müşterekleri za'îm ve sipâhî-i mezbûrlar ile kendüye zabt ve vâkı' olan [3b]a'sâr ve rûsûmı kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirilüp mezbûr Ahmed'i emlâk-i hümâyûnuma tahrîr ve tahsîs kılınup kadîmden öşr ve resmi emlâk- hümâyûnum tarafından alınagelen zemîn çeltük yerideyü mukayyed zemînden başka kadîmden öşr ve resmi ze'âmet ve tımarları tarafından alınagelen arâzi-i sâire ve vakf-ı mezbûr mütevellîsi dahi hilâf-ı Defter-i Hâkânî bir dürlü dahl u ta'arruz itdürülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve kuyûdât ve Defter-i Hâkânî'den ba'de'l-ihrac vech-i muharrer üzere olduğunu defter emîni olan İbrâhîm Münîb -*dâme mecduhû*- arz ve işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cemâziye'l-evvelinde emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbûrlar yine memnû' olmayup ol vechile mugâyir-i emr-i âlî fuzûlî müdâhaleden hâlî olmadıkların bildirüp ol bâbda inâyet istid'â ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûzname-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda İznikmid nâhiyesine tâbi' otuz sekiz nefer re'âyâ ile karye-i Kabakoz nâm-ı diğerk Çeltükci ma'a mezra'a-i Kutlu ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve hinta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî dört bin iki yüz yetmiş dört akça yazu ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de Kandırı nâhiyesine tâbi' Kaymas nâm karye ve gayrihî ile bir görölüp on beş bin iki yüz yetmiş dört akça ber-icmâl ve icmâl-i

mezkûrun beş bin akçası eyâlet-i Cezâyir'in defterîçavuşlarından mezbûr İsmâ'îlan-ahûr-ı hâssa ve beş yüz akçası Mehmed Beğ veled-i vezîr kapudan Mustafâ Paşa ve iki bin yüz elli bir akçası Mustafâ veled-i Mehmed ve bin yedi yüz elli altı akçası Seyyid Mehmed ve ol mikdârı Ya'kûb ve üç bin beş yüz on iki akçası el-Hâc Ahmed kaydlarında ve yine der-karye-i Kabakoz zemîn-i kadîmi çeltük yeri zikr olunan çeltük yeri kıbleten Hüseyin Çelebi bin Solak yerleriyle ve şarken Küçük su dimekle ma'rûf olan vâdîye ve şimâlen kaldırım ile bostân tarîk-i âmm ile ve garben Karadere dimekle ma'rûf olan vâdîden ve müteveffâ Sinan Beğ değirmenlerine varup işbu hudûd-ı erba'a ile mahdûd ve Çeltük yerlerinde çeltük zirâ'at olunmayup hâlî kalmağla sipâhîsinden vezîr-i a'zam Rüstem Paşa tapu ile alup ber-vech-i tapu mülki olduktan sonra sultûna virüp yedlerine huccet-i şer'iyeye virmişlerdir deyü ol dahi Defter-i Mufassal'da muharrir kalemiyle tahrîr-i defter olunup ve bundan akdem emlâk-i hümâyûnumdan İznikmid'de vâkı' çeltük çiftliği dimekle ma'rûf çiftliği merhûm cennet mekân Sultan Mahmûd Han *-tâbe serâhû-* ikinci ikbâli Fehime Kadın'a temlîk ve yedine mülknâme-i hümâyûn i'tâ ve ber-mûceb-i hatt-ı hümâyûn zabt altında iken Bostâniyân-ı Hâssa ustalarından Mehmed Usta'ya İznikmid'de vâkı' Hüseyinî ustalığı tevcîh olundukda çiftlik-i mezbûr Bostâniyân-ı Hâssa Ocağı tımarhânesinin vakfidir ve eslâfım zabt ide gelmişdir ben dahi zabt iderim deyü müdâhale ve mahallinde tarafeynin vekîl ve asilleri ba'de'l-murâfa'a çiftlik-i merkûme mûmâ-ileyhâ Fehime Kadın tarafından zabt ve tasarrufuyçin emr-i şerîf tahrîr ve yetmiş senesi Cemâziye'l-âhîrinin yirmi yedinci günü tarihiyle vürûd iden bir kıt'a ilm ü haberi kâimesi Defterhâne-i Âmirem'e hıfz olunduktan sonra Kadın-ı mûmâ-ileyhâ müteveffîye olmağla çiftlik-i mezkûr şeref-yâfte-i sudûr iden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mûcebince ke'l-evvel emlâk-i hümâyûnuma ilhâk Hüseyinî ve Köselers ve Arslanbeğ karyelerinin mu'âfiyetleri mukâbili Bostâniyân-ı hâssa ocağı tımarhanesine ta'yîn olunan seksen dört altın ve yüz elli çeki hatab ve huzûr-ı hümâyûnuma iktizâ iden altı bin aded cûb-ı cirîd kadîmîsi üzere ocak-ı mezbûr tarafına tahsîs olunan çiftlik-i mezbûr tekrâr emlâk-i hümâyûnuma ilhâk ve Baş muhâsebeye kayd ve yetmiş beş senesi Cemâziye'l-âhîrinin on dokuzuncu günü tarihiyle dahi bir kıt'a vürûd iden ilm ü haber kâimesi Defterhâne-i Âmire'mde hıfz olunup ve yine çiftlik İznikmid nâhiyesine tâbi' Melek tâciri dimekle ma'rûf İznikmid yüzünden açılmış bir bâb yer bir mülk-i mezbûrî sâbıkan kapudân-ı deryâ müteveffâ Sinan Paşa hâl-i hayâtında şirâ'-ı şer'iyeye ile satun alup ellerinde huccet-i şer'iyeye olup mutasarrıflardır deyü hâliyâ çiftlik için binâ olunan yerlerden ve arâzî Eski kiler deresi kenarına dikilen taşdan paşa tapuladığı çeltük yerlerine ikinci dikilen

taş İsa Beğ değirmeninden gelen su kenarınca Çengerlü(?) nâm karye kurbunda dikilen üçüncü taşdan mezbûr karye tarafına giden dere sıra⁴⁰ Abdüsselâm yerleri mukâbelesinde köşede dikilen dördüncü taşdan mezkûr dere sıra koca köprüsi demekle ma'rûf köprü kurbunda dikilen beşinci taşdan yassı kor ki mülk içindedir. Yoldan Abdüsselâm yerlerinden İsa Bâlî tarlasına kenarında dikilen altıncı taşdan ve mezkûr yassı kordan Eski kiler deresiyle müsellemler yerleri mukâbelesinde dikilen taşdan mezbûr dere, Hasan kavuk dişbudak ağaç kurbunda dikilen taşdan Böğrikısır çiftlik kenarına dikilen taşdan Eski kiler suyuna müntehî hudûd ve sınırı ve mevâdd-ı sâiresiyle olduğu Defter-i evkâf'da muharrir kalemiyle tahrîr-i defter olunmağın sâlifü'z-zikr Tâcir yeri demekle ma'rûf arâzî hudûd-ı mezkûresiyle kapudân-ı esbak müteveffâ Sinan Paşa vakfi tarafından ve karye-i Kabakoz el-mezbûrede zemîn çeltük yeri deyü mukayyed arâzî hudûd-ı erba'a-i mezkûresiyle emlâk-i hümâyûnum tarafından zabt olunduktan sonra karye-i mezbûrenin arâzi-i sâiresinden emlâk-i hümâyûn ustalarının alâkaları olmayup a'sâr ve rûsûmâtı za'îm ve ve sipâhi-i mezkûrûn taraflarından zabt olunması iktizâ ider deyü yüz doksan senesi evâhir-i Cemâziye'l-âhîrinde defter emini mûmâ-ileyhin arzıyla sâdır olan emr-i âlî dahi der-kenâr olunduğın yine defter emini mûmâ-ileyh arz ve sen ki İznikmid nâibi mevlânâ-yı mûmâ ileysin. Husûs-ı merkûma mütevellî ta'yîn olunman için bi'l-fi'l şeyhülislâm ve müftî'l-enâm olan mevlânâ Mehmed Emin *-fezâiluhû-* işâret itmeleriyle sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. İşâretleri ve arzı mücebince mütevellî ta'yîn ve ru'yet eylemen için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 19

زكى

İznikmid kâdîsına hüküm ki

Müteveffâ Yazıcı İbrâhîm Paşa'nın câriyelerinden olup İznikmid'de sâkine Ayşe nâm hâtûn gelüp bunun zevci Koca ili mutasarrıfı sâbık Kürd Ömer Paşa bin yüz seksen senesinde fevt oldukda bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve tereke-i sâiresi irs-i şer'le buna intikâl itmişiken müteveffâ-yı mezbûr Ömer Paşa'nın kethüdâsı olup İznikmid sâkinlerinden Abdüsselîm nâm kimesne cümle emvâl ü eşyâsın zabt ve hakk-ı

⁴⁰ Dere sıra, dere boyunca demektir.

irsiyyesini talep eyledükde virmekde muhâlefet ol vechile gadr u ta'addîsi oldığı bildirüp mübâşir ma'rifetiyle mezbûr li-ecli't-terâfu' der-aliyyeme ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-terâfu' âsitâneye ihzâr olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[4a]

Hüküm: 20

ثريفى

Göynük kâdîsına hüküm ki

İbrâhîm veled-i Ahmed nâm sipâhî gelüp Hüdâvendigâr sancağında Göynük nâhiyesinde Azvay nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımârı karyelerinin yüz seksen sekiz ve seksen dokuz seneleri mahsûl ve rüsûmı bunun berâtı mûcebince tahvîl tarihine düşmüşiken ba'zı mevânî' sebebiyle ahz u kabz olunmayup re'âyâ zimmetlerinde kalmağla tarafından mültezimi (Boş) nâm kimesne ahz u kabz murâd eyledükde ecânibden ba'zı kimesneler hılâf-ı kânûn fuzûlî muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların bildirüp tımâr-ı mezbûr karyelerinin sinîn-i merkûmede berâtı mûcebince tahvîl tarihine düşen mahsûl ve rüsûmı teveccüh idenlerden mültezimi merkûma alvirilüp hılâf-ı kânûn muhâlefet itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden kânûnüzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 21

Eğirdir voyvodasına hitâben emr yazılmışdır.

[Fî] evâil-i M. sene [1]191

نسيمى

Anadolu vâlisine ve Yalvaç Karaağaç ve Kütahya kazâları nâiblerine hüküm ki

Yalvaç Kara ağaç kazası ahâlisi gelüp Yalvaç Kara ağaç kazâsı sâkinlerindenzulemâdan el-Hâc Ramazân nâm kimesne sâir avenesiyle yekdil ve mukaddemâ Anadolu vâlisine elli kise akça virdim deyü yüz seksen senesinde bunların her birlerinden yüzer ve yüz ellişer gurus cebren ve kahran aldığından mâ adâ bir nefer ademlerini dahi zâyi‘ ve telef ve bundan başka dahi katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâle cesâretten nâşî hakkında emr-i âlî sâdır olduğu bildirüp ol bâbda inâyet istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda Kara ağaç kasabası mahallâtından Câmi‘-i kebîr mahallesinde sâkin müezzîn Ömer dimekle ma‘rûf kimesnenin karındaşı Dal bıçak(?) oğlu Halil Beşe dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde iken mezkûr el-Hâc Ramazan sâir rûfakâsıyla müttahiden bi-gayrı hakkın katl eylediğinde maktûl-ı mezbûrun karındaşı mezbûr Ömer ba‘de’l-inhâ ve’l-iştikâ mübâşir ve zâbitleri ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise Dîvân-ı Anadolu’ya ihzâr ve husûsiyle mürâfa‘a ve mâdde-i katl üzerlerine sâbit olanlar hüsn-i îfâ ve keyfiyet sûret-i sicillâtıyla der-alıyyeme i‘lâm olunmak için yüz seksen altı senesi evâil-i Rebî‘u’l-âhirinde emr-i âlî eğerçi sâdır olup lâkin mezbûrlar gayet mütegalibeden olduklarından icrâ ve iktizâları mümkün olmadığı tekrâr inhâ olundukda tekrâr vâlisi ve mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince mahallinde şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise Dîvân-ı Anadolu’ya ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ olunup anda dahi ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise keyfiyet der-alıyyeme arz u i‘lâm olunmak için yüz doksan senesi evâhir-i Cemâziye’l-âhirinde emr-i âlî sâdır olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince Kütahya’ya ihzâr ve ma‘rifet-i şer‘le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 22

ثناي

Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

İstanbul sâkinelerinden Neslihan nâm hâtûn südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl [sunup] kazâ-i mezbûrda Yulan(?) nâm karye sâkinlerinden babası Seyyid Halil nâm kimesne bin yüz seksen senesinde fevt oldukda terekesi irs-i şer‘le mezbûre ile diğerkızı yine karye-i

mezbûre sâkinelerinden Halacık(?) nâm hâtûna intikâl itmişken mezbûre müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil hisse-i irsiyyesini ahz ve zabta adem-i kanâ'at birle yine karye-i mezbûreden zevci Mustafâ nâm kimesne ile yekdil ve mezbûre Şerîfe Neslihan'ın hisse-i irsiyyesini hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ve tagallüben ahz u kabz idüp ve bir pay virmeyüp gadr-i küllî eyledüklerin bildirüp çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer'le görölüp baba müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil isâbet iden hisse-i irsiyyesin ahz u kabz iden mezbûrlardan kendüye alıvirilüp ihkāk-ı hakk ve eğer edâda ta'allül iderler ise âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledüğü ecluden ta'yîn olunan çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer'le görölüp sâbit olan hakkını edâda muhâlefet iderler ise ihzâr olunmaları emrim olmuştur.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 23

قیاسی

Anadolu vâlisine Ezine-i Lazkiye kâdisına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Acı(?) su nâm karye sâkinlerinden el-Hâc Süleymân nâm kimesne gelüp bunun oğlu Ahmed nâm kimesne kendü halinde ırzıyla mukayyed ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Hâcî Mehmed oğlu İsmâ'îl ve karındaşı Hüseyin nâm şakîler kendü hallerinde olmadıklarından nâşî bin yüz seksen senesinde oğlu mezbûr Ahmed'in tarîk-i câddede yoluna eyitüp hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın bi'l-ittifâk tüfenk kurşunuyla darb ve katl idüp ziyâde gadr ve fuzûlî şer'-i şerîf olundukda şakiyy-i mezbûrların ikrârlarıyla dahi şer'an zâhir ve bunun beyânına huccet-i şer'iyye i'tâ olunmuşiken henüz icrâ-yı hakk mümkün olmaduğın ve bu bâbda da'vâsına fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer'iyye mücebince şer'le görölüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 24

حمدى

Şeyhlü kādîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ İmircik karyesi sâkinlerinden Seyyid Hasan nâm kimesne südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl idüp bu kendü halinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Gökçe oğlu İbrâhîm [dimekle] ma‘rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerred tecrîm kasdyla sen benim efendime tüfenk kurşunu atdın deyü mütegalibeye istinâden bunun üzerine musallat ve murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûrun iddi‘âsı lağv-ı mahz olduğu şer‘an zâhir ve mezkûrun bî-vech-i şer‘î vâkı‘ olan ta‘addîsi men‘ birle cânib-i şer‘den huccet-i şer‘iyye olunmuşiken hicâb olmayup ol vechile ta‘addîden hâlî olmadığı ve da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virüldüğün bildirüp şer‘le görölüp mezbûrun hılâf-ı şer‘i şerîf zâhir olan ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ itmeğün mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

[4b]

Hüküm: 25

İznikmid kādîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Ümmügülsüm nâm hâtûn gelüp kazâ-i mezbûrda vâkı‘ bir bâb menzil ve bir bezirhaneye mülkiyet üzere mutasarrıf olan yine İznikmid sâkinlerinden Yâsin oğlu Sâlih nâm kimesne bundan akdem müslimîn muvâcehesinde emlâk-i mezbûrî bin iki yüz altmış üç guruşa bâ huccet-i şer‘iyye buna bey‘-i bâtt-ı kat‘î ile bey ve teslîm ve bu dahi tesellüm ve kabûl ve zabt ve tasarrufunda iken bu esnâda bâ-huccet-i şer‘iyye mutasarrıfa olduğu emlâk-i mezkûr ile bir mikdâr eşyâsını ba‘de‘l-müzâyede rağabât-ı nâs munkatı‘ oldukdan sonra değer bahâsıyla dilediği kimesneye fûruht itmek murâd eyledükde ahardan dahl icâb itmez iken mezbûr Salih zuhûr ve şirrete sülûk ve zikr olunan emlâk ve eşyâyı değer bahâsıyla kendüsi almaduğundan mâ-

adâ âhara dahi aldırmayup ol vechile fûruht eylemesine muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğın bildirüp mezbûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf ol vechile zâhir olan muhâlefet ve ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Hüküm: 26

İş bu emr-i âlî mübâşir ta ‘yîn olunan mektûbî-i sadr-ı âlî hulefâsından Mehmed Râsîh Efendi yediyle lede’l- vürûd merkûm Seyyid Hüseyin mümzî defter mantûkıncı virilmiş umûr-ı kazâya sarf idüp ahâlî zimmetlerinden beş bin beş yüz guruşın merkûm Kara Veys ve gerek Mehmed ve Kara Sipâhî Ahmed beni cebren tard ve meblağı merkûmı ahâlîden tahsîl ve üç bin guruşluk eşyâmı gâret itmeleriyle mebâliğ-i mezkûr istirdâd olunmak matlûbumdur deyü cevâba tasaddî ve merkûmlar bi’l-küllîye inkâr itdüklerinden zıkr olunan eşya için yine taleb olundukda merkûm Hüseyin acz itmekle beş bin guruş dahi ... için sarf olunmuş olmağla ahâlî-i kazâdan suâl olundukda

Fî evâsıt ř sene 190

نجاتی

Anadolu vâlisine ve Kütahya ve Harmancık kazâları nâiblerine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kebek deresi nâm karye sükkânından Seyyid Hüseyin -zîde şerefühü-gelüp bu kendü halinde iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından Kara Veyis ve karındaşı Ahmed ve Gedik Mehmed nâm kimesneler zimmetlerinde olan bin yüz seksen senesinden berü yedi bin guruş alacağını talep eyledükde mezbûrlar hevâlarına tâbi‘ Nasuh oğluna istinâden karye-i mezbûrda mutasarrıf olduğı menzilini ihrâk ve bermûceb-i defter üzere bin guruşluk emvâl ü eşyâ ve hayvânâtını yağma ve gâret ve gadr u ta‘addî ve mezbûrların şerr u mazarratlarından bir vechile emniyeti olmayup ahvâl-i diğer-gûn olduğın mukaddemâ inhâ ve şer‘le görölüp mezbûrların hılâf-ı şer‘ şerîf ve bi-gayrı hakkın ahz eyledükleri ol mikdâr guruşluk emvâl ü eşyâ ve hayvânâtı her ne ise tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında istid‘â ve mahallinde şer‘le görölmek için işbu sene-i mübâreke evâil-i Muharrem’inde emr-i şerîf sâdır olmuşiken icrâ-yı hakk mümkün olmadığın bildirüp sen ki vezîr-i

müşârun-ileyhsin. Ma‘rifetin ve mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mahallinde terâfu‘ ve ihkāk-ı hakk ve eğer mahallinde icrâ-yı hakk mümkün olmaz ise mezbûrlar Kütahya’ya ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda târih-i mezbûrda ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim virüldiği mastûrve mukayyed bulunmağın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mübâşir ma‘rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince mahallinde şer‘le görölüp ihkāk-ı hakk ve eğer mahallinde mümkün olmaz ise Kütahya’ya ihzâr ve ihkāk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 27

نجاتی

Şeyhlü kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sayran-ı Atîk karyesinde vâkı‘ câmi‘-i şerîfin bi’l-fi‘l berât-ı şerîfimle imâm ve hatîbi olan İsmâ‘îl Halife *-zîde salâhuhû-* gelüp bu uhdesine lazım gelen hıdmeti edâ idüp ve bu makûle eimme ve hutebâ muktedâ-yı nâs oldukları i‘tibârıyla resm-i ra‘iyyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şerîfe mutâlebesiyle hılâfi- kânûn iken karye-i mezbûre zâbiti hılâf-ı kânûn rüsûm-ı ra‘iyyet ve ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şerîfe mutâlebesiyle ta‘addî ve rencîde olundığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın imdi eimme ve hutebâ muktedâ-yı nâs oldukları i‘tibârıyla resm-i ra‘iyyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şerîfenin cümlesinden mu‘âflardır bu bâbda kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 28

سزایی

Üskübî⁴¹ kazâsında nâibü'ş-şer'olan mevlânâyâ hüküm ki

Molla Hasan ve Molla Mustafâ nâm kimesneler gelüp bunlar kazâ-i mezbûra tâbi ' Kavani(?) nâm karye toprağında ma'lûmü'l-hudûd tapu ve temessükle mutasarrıf oldukları yerlerini beher sene zabt u zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idüp ahardan bir dürlü dahl ve ta'arruz olunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûra tâbi' Hatîb nâm karye sâkinelerinden Züleyhâ nâm hâtûn zuhûr ve ol yerler benimdir deyü fuzûlî müdâhale ve terâfu'-ı şer' olduklarında müdâhalesi men'-i birle cânib-i şer'den mürâsele-i şer'iyeye i'tâ olunmuşiken yine mücâbe olmayup müdâhaleden hâlî olmadığın bildirüp hılâf-ı kânûn zâhir olan müdâhalesi men' ve kemâ fi'l-evvel zabt u zirâ'at itdürülmek bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecluden kânûnüzere amel olunmak iün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 29

حمدى

Şeyhlü kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid Hasan gelüp bu kendi halinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Gökçe oğlu İbrâhîm nâm kimesne zuhûr ve şerrine şülûk ve mücerred tecrîm ve tağrîm kasdıyla sen benim üzerime tüfenk kurşunu atdun deyü mütegalibeye istinâden bunun üzerine musallat ve murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında mezbûrun iddî'âsı lağv-ı mahz olduğu şer'an zâhir ve mezkûrun bî-vech-i şer'î vâkı' olan ta'addîsi men' birle cânib-i şer'den huccet-i şer'iyeye olunmuşiken mücâb olmayup ol vechile ta'addîden hâlî olmadığın ve da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp şer'le görülüp mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

⁴¹ Bugünkü Düzce'nin Konuralp ilçesidir. On dokuzuncu yüzyıla kadar Düzce Ovasının önemli bir merkezi olup bu yüzyıldan itibaren 9 km. kadar güneyinde yer alan Düzce bu yerleşimin yerini almıştır. Düzce'nin merkezini teşkil eden tarihi şehirdir diyebiliriz. Çalıştığımız defterde "Üskübî" kazâsı ya da "Üskübî ma'a Konrapa" kazâsı diye geçmektedir. (Metin Tuncel, "Düzce", EK-1. Cild, s.357-360, 2016 İstanbul)

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

[5a]

Hüküm: 30

سزایی

Bolı voyvodasına ve Üskübî kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Feyzullah *-zîde ilmuhûsun-*

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Üskübî kazâsına tâbi' Kavani(?) nâm karye sâkinlerinden Süleymân ve Ahmed ve Mustafâ nâm kimesneler meclis-i şer'e varup bunların eben an-ceddin karye-i mezbûrede vâkı' Vakf deresi dimekle ma'rûf dere kurbunda babalarından müntakil mülk arsa ve binâsı mülk iki bâb değirmeni ber-vech-i iştirâk yedlerinde olan üç imzâlu huccet-i şer'iyeye mücebince mutasarrıf olup âharın alâkası olmayup bir vechile dahl olunmak icâb itmez iken Üskübî kazâsına tâbi' evkâfi zâviyesinin zâviyedârı olan Alaşehirli Osmân Efendi dimekle arîf kimesne zuhûr ve ve hevâsına tâbi' mütegalibe ile yekdil ve şâhid-i rûz imamla(?) ve zikr olunan değirmenler ve arsa benim zâviyedârı olduğum zâviyenin arsasıdır deyü bin yüz seksen senesinde fuzûlî zabt ve ziyâde gâdr eylediği ve bu bâbda cânib-i şer'den huccet-i şer'iyeye ve kıbel-i şeyhülislâmîden fetvâ-yı şerîfe virüldükde inhâ ve yedlerinde olan üç imzâlu huccet-i şer'iyeye ve fetâvâ-yı münîfe mücebince şer'le görülüp zikr olunana mülk arsa ve mülk değirmenleri kendülere alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve ol vechile olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına der-aliyyeye i'lâm idivir deyü ilhâh itmeleriyle fî-nefsi'l-emr hâl minvâl-i muharrer üzere olduğına ilmin muhît olmağla vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz eyledikleri ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i âlişân yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 31

رامی

Bilecik kazâsı nâibine hüküm ki

Züleyhâ nâm hâtûn gelüp bunun Bilecik kazâsı muzâfâtından Vezirhânı nâm-ı diğeri Han-ı Cedîd kasabasında sâkin Ali nâm kimesne ile harîmi Ayşe Hâtûn zimmetlerinde yüz seksen senesinden berü câriye(?) tahtında yalnız bin beş yüz guruş alacağı olmağla defa'âtle taleb eyledükde ibtâl-ı hakk sevâsıyla edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr sadedinde oldukların bildirüp çavuş mübâşeretiyile mahallinde şer'le görülüp câriye tahtında mezbûrların zimmetlerinde olan meblağ bin beş yüz guruş alacağı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum sudûrını istid'â itmeğın çavuş mübâşeretiyile mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 32

صاری

Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

Seyyid Hâcî Süleymân -zîde şerefühû- gelüp vâlidesi Hâce Fatıma nâm hâtûn zimmetinde babasından müntakıl yüz seksen senesinden berü emvâl ü eşyâ ve altı yüz guruşa bâliğ eylediği kızıl akçasın buna virmedin üvey babası vâlidesi mezbûreyi Bursa'ya götürüp şimdi vâlidesi mezbûre müteveffiyeye olmağla babasından ve vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûreden müntakıl emvâl ü eşyâ ve akçası hâlâ Bursa'da sâkin üvey babası merkûm Osmân zimmetinde olduğun bildirüp şer'le görülüp babasından ve vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûreden müntakıl mezkûr Osmân'ın zimmetinde olan emvâl ü eşyâ ve akçası alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'an sâbit olan hakkı tahsîl olunmaz ise keyfiyet arz u i'âm olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 33

Tekrâr emr yazılmışdır. [Fî] evâsıt-ı Râ. sene [11]91

Anadolu vâlisine ve Soma kâdîsına hüküm ki

Soma kasabası ahâlîsi gelüp bunlar evâmir-i şerîfemile üzerlerinde edâsı lazım gelen tekâlîflerin emr ve defter mücebince cem'ine me'mûr olanlara edâda bir dürlü kusûrları olmayup mugâyir-i emr ve defter ziyâde mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde olunmak îcâb itmez iken mukaddemâ Efeler(?) nâm karyede sâkin iken hâlâ Soma kazâsına gelüp mutavattın ve dâimâ ibâdu'llâhı ehl-i örfe gamz ve tecrîmâdet-i müstemirresi olan Abdülazîz nâm kimesne kendü hâlinde olmayup Isparta'dan Nâbî(?) oğlu İbrâhîm Efendi dimekle ma'rûf kimesne ile yekdil birkaç seneden berü bunların tekâlîfleri umûrına karışup emr ve defterden ziyâde kendü nefsiyçün on beş kise mikdârı akça zamm idüp bunun emsâli zulm ve ta'addîlerinin nihâyeti olmayup ahvâl-i fukarâ diğergün olduğın mukaddemâ ahâlî-i mezkûr ba'de'l-inhâ mezbûrun ol vechile zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak için bin yüz altmış yedi senesi evâil-i Şa'ban'ında emr-i şerîfim sâdır olmuşiken hevâsına tâbî' ba'zı mütegalibeye istinâd-birle adem-i itâ'at ve infâz-ı emr-i âlî mümkün olmayup nezbûrun ol vechile zulm-i ta'addîsi yevmen fe yevmen müzdâd ve halleri perîşân olduğın bildirüp mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ emr-i münîf zâhir olan ta'addîsi men' olunmak bâbında müceddeden hüküm-i hümayûnum recâ ve Dîvân-ı Hümayûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerîf virildiği mastürve mukayyed bulunmağın vedâyi'-i halkı'l-berâyâ olan fukarâ ve ra'iyete hılâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ emr-i münîf zulm-i ta'addîsi vâkı' ise men' u def' olup fîmâ ba'd kendü hâlinde olup umûr-ı vürûdına müdâhale eylememek şartıyla mukaddem sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Kurâ ahâlîsinden istintâk olundukda kırk aded kurâ ahâlîsi mezbûrlar meblağ-ı merkûmı tahsîl itmeyüp zimmelerimizdedir deyü ihbâr ve Kozagaç karyesinden iki nefer kimesneler meblağ-ı mezkûrî bizlerden aldılar deyü takrîr eyledüklerini nâtik vâlî-i müşârun-ileyhin defterde olan mektûb ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Osmân Efendi'nin arzının mazmûnı bâ-fermân-ı âlişânım virildi. 16 S. sene [1]191

[5b]

Hüküm: 34

حامى

Bolı hâssı voyvodasına ve Gerede kâdîsına hüküm ki

Gerede kazâsına tâbi‘ Evren başı(?) nâm karye sâkinlerinden Süleymân nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi ve ... olmayup ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Süli Mustafâ dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayup mücerred ta‘cîz ve âhardan rahne kasdıyla inhâ ve inhâyı(?) hâvî mevâd isnâdıyla hılâf-ı şer‘-i şerîf üzerine musallat ve yekdil ve mezbûrun şerr u mazarratından bir dürlü emn ü râhatı olmayup ahvâli diğêr-gûn olduğın bildirüp şer‘le görölüp mezbûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın zâhir olan ta‘addî ve tasallutı men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görölmeğ için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 35

حامى

Anadolu vâlsine ve İnegöl-i Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

El-Hâc Halil ve Hâcî Mehmed Emin ve Abdi nâm kimesneler gelüp bunların kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hâcî Ahmed nâm kimesne zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü üç yüz gurus alacak hakları olmağla taleb eyledüklerinde virmekde ta‘allül ve mezbûrların sûret-i kesîreleri olduğundan mahallinde bir dürlü mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğın ve taraflarından (Boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurus hakkı vekîlleri merkûma alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer‘le görölmeğ için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 36

Derkenârı mücebince tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır. 22 M. sene [1]191 ...

حامى

Anadolu vâlisine ve eyâlet-i Anadolu'da zikr-i âtî kimesnelerin buldukları kazâların kâdılarına ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden kıdvetü'l emâcid ve'l-a'yân el-Hâc Mehmed Hayrullah -zîde mecduhû- gelüp berât-ı şerîfimle mutasarıf olduğu ze'âmeti mülhakâtından Karatekelü cemâ'atinin bin yüz seksen dört ve seksen beş ve seksen altı senelerinin bedel-i iltizâmı kıst başından taht-ı hükûmet ve kazânızda geşt ü güzâr iden cemâ'at-i mezbûre beği Tekelioğlu Mustafâ ve Teke mütesellim-i sâbıkı Belenlizâde dimekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde ma'lûmü'l-mikdâr gurusu alacak hakkı olmağla defâ'atle taleb olundukda gûne gûn illet ve bahâne ve cevır ü ezâ ile edâda ta'allül ve muhâlefet ve mezbûrlar ile mahallinde bir dürlü mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğın bildirüp sen ki vezîr-i müşârun ileysin. Ma'rifetinle mahallinde şer'le görölüp mezbûrların zimmetlerinde olan hakkı tamâmen tahsîl ve alıvirilüp ihkâk-ı hakk ve eğer mahallinde ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle şer'le görölüp ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise Kütahya'ya ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 37

قياسى

Boyâbâd kazâsı nâibine ve Kastamonı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Benlipeliti nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüp karye-i mezbûre toprağında babalarından müntakil karındaşı Mehmed nâm kimesne ile

ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları tarlaları beher sene zabt u zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ iderler iken bu diyâr-ı ahara gıtdikde karındaşı mezbûr kendü hissesiyle bunun hissesin kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Uzun Yûsuf nâm kimesneye fuzûlî bin yüz seksen sekiz senesinde ferâğ ve tefvîz idüp bu dahi diyâr-ı ahardan varup hissesin zabt u zirâ'at itmek istedikde mezbûr Yûsuf karındaşın mezbûr bana ferâğ eyledi deyü hılâf-ı kânûn muhâlefet ve gadr-i küllî eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince amel olunup hılâf-ı kânûn ol vechile fuzûlî ferâğ olunan hissesi kendüye alıvirilüp iştirâken ber-karâr-ı sâbık zabt u zirâ'at itdirilüp hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 38

Ortakçı nâm-ı diğêr Kuyucak kâdîsına ve zikr-i âtî re'âyânın buldukları mahalleri kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

El-Hâc Süleymân ve Ömer *-zîde kadruhû-* gelüp mûmâ-ileyhânın berât-ı âlişânım iştirâken mâlikâne uhdelerinde olan Aydın sancağında vâkı' Havâd(?) nâm mukâta'ası karyelerinden Kuyucak kazâsına tâbi' (Boş) ve (Boş) nâm karyelerin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından ba'zıları kadîmî karyelerinden kalkup varup taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda ba'zı kasabât ve kurâ ve sâyir mahallerde mutavattın oldukları kadîmî karyelerine nakl murâd eyledüklerinde ba'zı kimesne[ye] istinâden muhâlefet üzere oldukların bildirüp ol makûle defterlü re'âyâları voyvodaları ma'rifetiyle buldukları mahalden kaldırılıp kadîmî yerlerine iskân itdirilüp re'âyâ-yı merkûmeyi ta'allül itdirülmemek bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ itdükleri ecluden kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 39

نسيمى

Boyâbâd nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Hasan ve Salı ve Savılı nâm karye ahâlîsinden İbrâhîm ve Mûsâ veled-i Ahmed ve Musli ve K r  reç (Boş) ve (Boş) ve (Boş) nâm kimesneler gelüp kazâ-i mezb rda vâkı‘ İnevi nâm yaylağa mutasarrıflar olmayup ve beher-sene zamânında koyun ve sâir davarlarıyla  küp otundan ve suyundan intifâ‘ itmezler iken (Boş) nâm sipâhî zuh r ve yaylak resmi nâmıyla bunlardan akça talebiyle ta‘addîden hâlî olmadıklarından bildirüp sipâhî-yi mezb run ol vechile olan ta‘addîsi men‘ olunmak b bında emr-i şerîfim recâ itmeleriyle k n n üzere amel olunmak içun yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 40

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfı (Boş) -*d me ikb luh ya*- ve Yalak b d kazâsı nâibine hüküm ki

Kuz tdan mevl n  Ali -*z de fez iluh *- gelüp m m -ileyhin Yalak b d kaz sına tâbi‘  ağşak(?) nâm karye mütemekkinlerinden Fetneyor oğlı Ogin ve İvaz oğlı Agik ve Elmas oğlı Mığırdıç ve Eril oğlı berber Hacder nâm zimm lerin zimmetlerinde cihet-i karz-ı şer‘den bin yüz seksen senesinden berü b  temessük iki yüz beş guruş alacak hakkı olmağla mesf r ndan taleb eyledükde karye-i mezb r z biti olan eştirr dan Ahmed nâm kimesneye istin den hıl f-ı şer‘-i şer f ed da ta‘allül ve muh lefet ve g ne g n tezv r ta s l k ile gadr-i k ll  sevd sında oldukların ve tarafından Mazl m Ali dimekle ar f kimesneyi vek l eyledüğin bildirüp mahallinde şer‘le görilüp mesf r nun zimmetlerinde olan ber-m ceb-i temessük ol mikd r guruş hakkı alıvırilüp ta‘allül ve muh lefet itdirülmemek b bında emr-i şer fim rec  itmeğin mahallinde şer‘le g r lmek içun emr-i şer f yazılmışdır.

F  ev sıt-ı Ş. sene 1190

[6a]

Hüküm: 41

نسيمى

Anadolu vâlsine ve Siroz nâm-ı diğeri Tefenni kazâsı nâibine hüküm ki

Elif ve Hadice ve Havva nâm hâtûnlar ile Hasan ve Hüseyin ve Ali nâm kimesneler rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup kazâ-i mezbûra tâbi' Karamanî nâm karye sâkinlerinden Balık(?) Halil nâm kimesne mezbûre Elif'in oğlu ve Hadice'nin karındaşı ve Havva'nın zevci ve Hasan ve Hüseyin ve Ali'nin karındaşları Eyüb nâm kimesneyi yüz seksen senesinde bi-gayrı hakkın katl idüp teftîş ve tefahhus ve keşf olundukda mezbûr Halil katl eyledi deyü ihbâr eyledüklerini müş'ir kıbel-i şer'eden i'lâm-ı şer'iyeye virildiğın bildirüp şer'le görölüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin mahallinde şer'le görölüp ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise keyfiyet arz u i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 190

Hüküm: 42

تابعى

Anadolu vâlsine ve Cide kâdîsına hüküm ki

Cide kazâsı sâkinlerinden talebe-i ulûmdan Hafız Hüseyün -zîde salâhuhû- rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup kazâ-i mezbûr sâkinelerinden (Boş) nâmbekr-i bâliğayı zevce ve şühûd mahzarında beş sene mukaddem kendüye mehr-i tesmiyesiyle akd-i nikâh idüp kable'z-zifâf bu medresede tahsîl-i ilmde iken kazâ-i mezbûra tâbi' Bani(?) nâm karye sâkinlerinden dâimâ katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ibâd âdet-i müstemirresi olan Cıvgın(?) Kâdîoğlı Ahmed ve Alemdâr Mehmed ve âdemi İsmâ'îl nâm şakîler birbirleriyle yekdil ve bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf âlet-i harbile bunun menziline basup babası İbrâhîm nâm kimesnenin iki yüz guruşını ahz eyledüklerinden gayrı üç yüz guruşluk eşyâsı ile menkûhası mezbûreyi cebren ahz ve nikâh üzerine nikâhda sahîh değıl iken âdemi mezkûr İsmâ'îl'e virüp gadr-i küllî ve bir vechile ihkāk-ı hakk mümkün olmaduğın bildirüp şer'le görölüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görölüp ihkāk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 43

ملیحی

Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfına ve Burusa nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûrdan Züleyhâ hâtûn gelüp bunun mûrisesi Türkmânzâde Mollakadın dimekle arîf (Boş) nâm [kimesne] yüz seksen senesinde müteveffiye oldukda bi'l-cümle envâl ü eşyâsı irs-i şer'le bununla kazâ-i mezbûrdan karındaşı Abdürrahîm ve oğlının kızı diğêr Züleyha hâtûna münhasıra olmağla mezbûrlar terekeden hisse-i şer'ıyyelerine adem-i kanâ'at birle cümlesini bundan zabt ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüp mezkûrların tagallüben zabt eyledükleri terekeden hisse-i şer'ıyyesi alvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [11]90

Hüküm: 44

ندیم

Yenişehir-i Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

Yenişehir-i Burusa kazâsı sâkinlerinden Hâcı Ahmed nâm kimesne ile vâlidesi Ümmühan hâtûn gelüp mezkûr Hâcı Ahmed'in karındaşı ve mezbûre Ümmühân'ın oğlı Mustafâ nâm kimesne kendü halinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'u ta'addîsi olmayup ve üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değıl iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Koca oğlı ve Hâcı Ahmed nâm kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından nâşî birbirleriyle yekdil bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın âlet-i harb ile darb ve katl ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer'

ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 45

ندیم

Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

Mahrûse-i Bursa sâkinlerinden Firûz oğlu İbrâhîm dimekle ma‘rûf kimesne gelüp Bursa sâkinlerinden bunun babasının oğlu İbrâhîm nâm kimesne bin yüz seksen senesinde fevt olup Bursa’da vâkı‘ tereke ve emlâki irsen bununla yine mahrûse-i Bursa sâkinelerinden zevce-i metrûkesi Rukiyye ve kızı Ayşe nâm hâtûnlara intikâl idüp cümlesini mezbûrâtân zabt idüp tereke-i müteveffâ-yı merkûmı beynlerinde aksâm idüp buna bir mikdâr nesne virüp bi-tarîki’t-tehâruc sulh olup müstemirre âdet olunmayup hissesinde gabn-ı fâhiş vâkı‘ olmağla sûret-i şer‘le müstemirre âdet ile iktisâm ve hissesi mikdârı almak istedikde virmeyüp bizimle sulh olmanla hakkın sâkıt olmuş olur deyü bî-vech-i şer‘î virmekde ta‘allül ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virüldiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[6b]

Hüküm: 46

ندیم

Ber vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfı (Boş) -*dâme ikbâluhûya*- ve Yalakâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

İslambol'da Beğoğlu'nda mütemekkinine ... ve kız karındaşı Gül(?) nâm nasrâniyeler gelüp bunların babaları (Boş) nâm zimmî ile vâlideleri (Boş) nâm nasrâniye mürd olduklarında Yalakâbâd kazâsına tâbi' Erne nâm karyede vâkı' mülk menzil ve mülk bağ ve menzil-i mezkûr derûnunda vâkı' emvâl ü eşyâları irsen bunlara intikâl idüp lâkin bunlar ol vakitte sagîre bulunmalarıyla karye-i merkûme mütemekkinlerinden bilâ-nâm ü nişân zimmîler ahz ve zabt idüp bunlar irişüb bâliğa olmağla babaları ve vâlideleri mesfûrlardan müntakil bağ ve menzil ve eşyâların taleb eyledüklerinde zamân mürûr eyledi deyü virmekte ta'allül ve muhâlefet eyledüklerin ve mesfûre Erhani tarafından zevci Abdü's-Şeyh(?) nâm zimmîyi ve mesfûre Gül nasrâniye dahi Tarsuz(?) nâm zimmîyi vekîl eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebince mahallinde şer'le görölüp babaları ve vâlideleri mesfûrlardan müntakil mesfûrların zabt ve ahz itdikleri mülk menzil ve bağ ve eşyâları alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahalinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 47

ملیحی

Bilecik kâdîsına hüküm ki

Bayram oğlı Ahmed gelüp kazâ-i mezbûra tâbi' Sarmaşık nâm karye toprağında bi'l-fi'l zabt ve tasarrufına hâne-i avârıza bağlu tekâlîf alınmak îcâb ider kadîmî re'âyâ emlâkı yerleri olmayup bu âna gelince tekâlîf mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde olundığı yoğiken karye-i mezbûre ahâlîsinden zuhûr ve sen dahi bizimle ma'an avârız ve imdâd-ı hazeriyye ve sâir evâmir-i şerîfe ile vâkı' olan tekâlîfeden hisse vir deyü ta'addî ve ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şakka mutâlebesiyle hılâf-ı kânûn rencîde eyledükden ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp ol vechile zâhir olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ itmeğın kânûnüzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [19]90

Hüküm: 48

ملیحی

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kādîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrdan İstefan [nâm] zimmî gelüp kazâ-i mezbûrda mu‘âmeleci tâifesiinden ... oğlu İbrâhîm nâm kimesneden yüz seksen senesinde istikrâz eyledüğü yüz otuz kuruş bunun üzerine beher-sene devr-i şer‘î ilzâm olmuş değil iken mezbûr bilâ devr-i şer‘î murâbaha nâmıyla aldığı asl-ı mâlî tecâvüz itmişken mezbûr kanâ‘at itmeyüp tekrâr asl-ı mâl ve murâbaha nâmıyla ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmaduğın ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virüldüğün bildirüp bilâ devr-i şer‘î murâbaha nâmıyla alacak akçası asl-ı hazîneden ve ... ziyâdesi alıvırilüp ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [11]90

Hüküm: 49

ملیحی

Kengirikādîsına ve mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Dikenli(?) nâm karyeden Mustafâ gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi yoğiken yine karye-i mezbûreden Hüseyin Beğ oğlu Hâcî Hasan ve ... oğlu Osmân ve Sâlih oğlu Abdullâh ... oğlu Osmân nâm kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve sen Karaoğlan oğlu Hüseyin’in menzilini basmışsın deyü iftirâ ve iftirâyı mutazammın yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘ ve bi-gayrı hakkın ehl-i örfe istinâden dört yüz elli gurusunu gasben ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp şer‘le görülp alıvırilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 50

ملیحی

Kengirî kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Dikenli nâm karyeden İsmâ‘îl Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmadın yine karye-i mezbûre sükkânından Hasan Beğ oğlu Hâcî Hasan ve Şa‘bân oğlu Abdullâh ve karındaşı oğlu Osmân ve Sâlih oğlu Abdullâh ve Alizâde oğlu Mehmed nâm kimesneler kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî birbirleriyle müttefikân yüz seksen senesinde ehl-i örfe istinâden bi-gayrı hakkın bunı ahz ve habs ve darb-ı şedîd ile darb eyledüklerinden mâ-adâ iki yüz elli kuruşın dahi ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp şer‘le görölüp alıvırilüp ve icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [11]90

Hüküm: 51

سامع

Murtazââbâd nâibine hüküm ki

Erbâb-ı tımârdan Mustafâ Sipâhî gelüp Ankara sancağında Murtazââbâd nâhiyesine tâbi‘ Ahmed Şeyh nâm karye ve gayrıdan altı bin akça tımar mutasarrıfı Mehmed’in bilâ veled fevtinden Miralay Osmân arzıyla bin yüz seksen dokuz senesi Rebî‘ü’l-âhirinin sekizinci gününde kendüne tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu Defter-i Hâkânî’de mukayyed olmağla tımâr-ı mezbûr karyelerinin bin yüz seksen dokuz senesinde vâkı‘ olan mahsûl ile doksan beş senesinde vâkı‘ mahsûlât ve rüsûmâtı bunun berât-ı mücebince tahvîl târihine düşmüşiken ecânibden ve ashâb-ı ağrâzdan (Boş) nâm kimesnenin hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhalesine binâen taraflarından ... medhal olunmak alâ hâlihî kaldığın bildirüp tımâr-ı mezbûr karyelerinden hâsıl olup berât mücebince tahvîl târihine düşen sinîn-i mezbûr yılından vâkı‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtı kânûn ve defter mücebince tevcîh idenlerden alıvırilüp hılâf-ı kânûn ta‘allül ve muhâlefet itdürülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire’nde mahfûz Rûznamçe-i hümâyûn’uma mürâca‘at olundukda tımâr-ı mezbûr vech-i meşrûh

üzere târih-i mezbûrda Mustafâ'ya tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın defter ve kânûn mûcebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

[7a]

Hüküm: 52

Rumili kâdıaskeri i 'lamı mûcebince çavuş mübâşeretıyla merkûmân Molla Veli ve Molla Ahmed vatan-ı asliyyelerine nefy ü iclâ olunmak için emr-i şerif yazılmışdır. 26 Z. sene [1]190

Balıkesri kazâsı nâibine hüküm ki

İvrindi kazâsı nâibi mevlânâ Hasan -zîde ilmuhû- südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp İvrindi kazâsından ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve sâdât-ı kirâm bi-esrihim meclis-i şer'e varup kazâ-i mezbûra tâbi' Ergama karyesi ahâlîleri kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîleri yoğiken Karesi sancağı mutasarrıfı Yusuf -dâme ikbâluhûnun- bunun bölükbaşlarından Topal Seyyid dimekle meşhûr kimesne karye-i mezbûr ahâlîlerinden Mustafâ oğlu Halîl ve Hasan Beşe oğlu İsmâ'îl ve Abdullâh Beşe oğlu Hasan ve İsmâ'îl oğlu Mehmed ve Sağır Beşe oğlu Halîl ve ... Mehmed dimekle ma'rûf kimesneler işbu sene-i mübâreke Balıkesri bazarlarından gelür ike hılâf-ı şer' ve bi-gayrı hakkın ahz ve Balıkesri'ye irsâl ve yirmi gündün mütecâviz habs ve halâsı(?) yedinde olduğundan bin kuruşdan mütecâviz meblağ taleb mezbûrûnu ol mikdâr akça virmeğe bir dürlü iktidârları olmayup ve bundan akdem def'-i mezâlîm zımnında sâdır olan iki kıt'a evâmir-i şerîfem ibrâz ve mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhe takdîm olundukda evâmir-i münîfeme adem-i itâ'at birle bilâücürm ve bi-gayrı hakkın üç yüz otuz kuruşların ahz eylemedikçe mahbûsda habsden itlâk eylemeyüp ahvâl-i ve ... diğér gûn olmağla şer'le görilüp mîr-mîrân-ı merkûmun hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın fuzûlî aldığı ol mikdâr kuruş hakkı tamâmen tahsîl ve girü ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hakk ve fîmâ-ba'd hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve rencide itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz eylediği eelden vech-i meşrûh üzere gasben aldığı meblağ-ı mezbûr bade's-sübût

istirdâd ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî ve rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 53

Eyâlet-i Anadolu’da vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

Eyâlet-i Anadolu avâtık-ı aliyye-i şâhâne ve avâriz-ı behiyye-i tâcidârânemden işbu sene-i mübâreke Şa‘bânı’l mu‘azzamının on dördüncü günü sâbık Karaman vâlisi destûr/düstûr(?) vezîrim Abdullâh Paşa -*iclâlühûya*- tevcîh ve ihsân-ı mülûkânem olup müşârun-ileyhin vusûlüne değin eyâlet-i merkûmeye zabt u rabt-ı memleket himâyet ve sıyânet-i ahâlî ve ra‘iyyet ve sayyârân(?) ve âidât-ı müşârun-ileyhin ahz u kabzına dikkat zımnında afik ve perhîzkâr ve müstakîm-i sadâkat-şi‘âr bir mütesellim nasbı lâbüd ve muktezî olduğına binâen dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından hâlâ Kütahya’da sâkin Abbas -*dâme mecdühû*- mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârun-ileyhin kapu kethüdâsı Halil -*zîde mecdühû*- bâ arz-ı hâl istid‘â itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Mütesellim-i merkûmı müşârun-ileyhin vusûlüne değin târih-i mezbûreden kapucıbaşı-i mûmâ-ileyhe zabt ve müşârun-ileyh tarafına râci‘ olan sayyârân(?) ve âidâtı ahz u kabz itdirüp mütesellimin umûrına aharı dahl u ta‘arruz itdürülmemek bâbında

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 54

نسيمى

Küre-i nühâs kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ahmed -*zîde ilmuhûsun*-

Mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrda sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve müderrisîn-i kirâm ve meşâyih-i izâm ve a‘yân ve eslâf ve sâir re‘âyâ ve berâyâ bi-esrihim meclis-i şer‘e varup Kastamonı sancağında vâkı‘ kazâlardan Anadolu

valfleriyçün senede iki taksit ile doksan re's ve ta'yîn kılınan beş bin yüz kırk yedi guruş seksen akça imdâd-ı hazeriyyeden Küre-i nühâs kazâsına isâbet iden imdâd-ı hazeriyyeyi mahallinde sicill-i mahfûzda mukayyed olduğu üzere şurûtı üzere ve vakt ü zamânıyla Kastamonı sancağı mütesellimleri yediyle mahalline tamâmen teslim idüp ziyâde mutâlebesi ve sâir bida' ve mezâlîm ile ta'addî olunmaları îcâb itmez iken sicill-i mahfûzunda mukayyed olduğu üzere Küre-i Nühâs kazâsına isâbet iden imdâd-ı hazeriyyeden ziyâde masârif nâmıyla Kastamonı sancağı mütesellimleri tarafından dört bin guruş zulm ve tahsîl sevdâsıyla tekdîr ve rencîdeden hâlî olmayup ve kazâ-i mezbûre ahâlîsinin ekserîsi fukarâ ve emele-i ma'den-i nühâs perîşânü'l-hâl olmağın Kastamonı sancağı mütesellimleri taraflarından ol vechile sancak masârıfı nâmıyla akça mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde itdürülmemek için arz idivir deyü ilhâh ve ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi'l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde mahfûz hazeriyye tertîbi(?) defterlerine mürâca'at olundukda Kastamonı sancağında vâkı' kazâlardan Anadolu valfleriyçün senede iki taksid elli beş bin yüz kırk guruş seksen akça imdâd-ı hazeriyye topdan ... ve ta'yîn kılınup ve hazeriyye-i mezbûre Kastamonı mütesellimi yediyle âsitânedede Anadolu valîsinin kapu kethüdâsına teslim olunmak üzere mukaddemâ emr-i şerîf virildiği mukayyed olduğundan Küre-i nühâs kazâsının hisse-i hazeriyyesinin mikdârı her taraftan ma'lûm olmamağla mahallinde sicil-i mahfûza kayd kılınup ibtidâen ve ba'dehû ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle livâ-i merkûmun hisse-i mu'ayyenesinden ta'dîl ve tesviyeye ri'âyet olunarak kazâ-i merkûme ne mikdâr hisse tarh ve rencîde olunmuş ise sicillerden ba'de'l-ihrac ahâlî-i kazâ ol mikdâr hisse-i hazeriyyelerini şurûtı üzere vakt ü zamânıyla virmeleriyçün ber-mûceb-i emr-i âlî tamâmen edâ ve teslim eyledüklerinden sonra ziyâde mutâlebesiyle ve sâir gûne bida' ve mezâlîm ile ahâlî-i fukarâ rencîde ve remîde olunmayup himâyet ve sıyânet olunmaları şurût-ı hazeriyyeden idüğü tahrîr olunmağla hazeriyye şurûtı mûcebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 55

نجاتی

... ve Keskin(?) ve Kengirikâdîsına hüküm ki

Mültezim tâifesinden Rahtvân Mustafâ ve Molla Mehmed oğlu Mehmed nâm kimesneler gelüp bunların ber-vech-i iştirâk bâ-temessük uhde-i iltizâmlarında olan havâs-ı hümâyûnumdan (Boş) Hâcî(?) karyelerinden taht-ı kazânızda vâkı‘ Kasa ve Çilece ve (Boş) ve (Boş) nâm karyeler topraklarında zirâ‘at idenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledükleri terekelerinden sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin almak murâd eyledüklerinde hılâf-ı kânûn virmekte ta‘allül üzere oldukların bildirüp kurâ-i mezbûr topraklarında zirâ‘at ve hırâset(?) idenlerin zirâ‘atlarıyla hâsıl eyledükleri terekelerinden sekizde bir öşr ile sâlâriyeleri alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[7b]

Hüküm: 56

صبری

İznikmid kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Abdurrahmân -zîde ilmuhû[sun]-

Mektûb gönderüp medîne-i İznikmid’de hâlâ çeltük ustası olan Ahmed Usta meclis-i şer‘e varup bâ-emr-i âlî usta olduğu İznikmid kazâsına tâbi‘ Cebni ve Köse köy ve Arslan Beğ nâm karyeler ahâlîleri avârız ve tekâlîf-i sâireden mu‘âfiyetleri mukâbili beher sene bostâniyân-ı hâssa ocağına viregeldikleri yüz elli çeki hatab ve seksen dört altun ve huzûr-ı hümâyûnumda iktizâ iden altı bin aded cûb-ı ciridi mahalline ve Kocaili sancağında livâ-i mezbûr mutasarrıflarına ta‘yîn ve tahsîs kılınan hazeriyyeden hisselerine isâbet ideni dahi şurût-ı hazeriyye üzere livâ-i mezbûr mutasarrıfları tarafına edâda kusûrları olmayup ta‘addî ve rencîde olunmak iktizâ itmez iken birkaç seneden berü Kocaili sancağı mutasarrıfı taraflarından bilâ-emr-i şerîf lâ-yenkati‘ kurâ-i mezbûreye âdemler ta‘yîn ve müft ü meccânen yem ve yeyecek ve hatab ve saman ve mübâşiriyye ahz eyledüklerinden mâ-adâ re‘âyâ fukarâsının menzillerine konup hılâf-ı şer‘-i şerîf tekâlîf-i nâ-merziyyeye cesâret ile îsâl-i hasâret idüp bu vechile ahvâlleri perîşân olmağla husûs-ı mezkûr vukûf-ı tâmmı olanlardan istihbâr ve livâ-i mezbûr mutasarrıfları taraflarından zâhir olan zâlim ve zorbanın men‘i bâbında emr-i âlî sudûrı

recâsına der-aliyyeme i'lâm idivir deyü ilhâh ve hakikat-i hâl bast olunan minvâl üzere olduğu sikât-ı kelimât-ı sahîhatü'l-kelimât⁴² ihbârlarıyla tahkîk olduğundan mâ-adâ senin dahi ilmin muhît olmağla ol bâbda vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz ahkâm kuyûdâtı tettebbu' olundukda İznikmid kazâsında vâkı' Cebni ve Köseler ve Arslan Beğ nâm karyeler ahâlîleri avârız-ı dîvâniyye ve tekâlif-i sâireden mu'âfiyetleri mukâbili beher sene bostâniyân-ı hâssa ocağına seksen dört altun yüz elli çeki hatab ve huzûr-ı hümâyûnumda iktizâ iden altı bin aded cûb-ı ciridi edâ ve teslim eyledüklerinden sonra ziyâde mutâlebesiyle hiç ferdin müdâhalesi iktizâ itmez iken livâ-i mezbûr zâbiti vech-i meşrûh üzere almağa adem-i kanâ'at birle kurâ-i mezbûreden âdem başına birer altun olmak üzere cebren iki yüz altmış altun ahz eylediğinden mâ-adâ beher hafta üç beş atlu ile kurâ-i mezbûreye duhûl ve müft ü meccânen yem ve yeyecek ve hinta mutâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden hâlî olmamağla zâbit-i mezbûrdan ahâlîleri arz-ı hâllerinde inhâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Defter-i Mufassal ve kâime-i mahfûzaya mürâca'at olundukda İznikmid nâhiyesine tâbi' otuz yedi nefer re'âyâ ile karye-i Kabakoz nâm-ı diğêr Çeltükci ma'a mezra'a-i Kutlu ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve hinta ve şa'îr ve çeltük yekûn ma'a gayrihî dört bin iki yüz yetmiş dört akça ve on üç nefer re'âyâ ile karye-i Gedomel nâm-ı diğêr Çepni ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve hinta ve şa'îr ve çayır yekûn ma'a gayrihî yedi bin iki yüz akça sıralu balçık İskedire köyünden Aslıhân hâric ez-defter ber-vech-i tahmîn bin akça yazu ile timâr karyelerinden olmak üzere ve yine nâhiyesine tâbi' yirmi bir nefer re'âyâ ile karye-i Köseler ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve hinta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî üç yüz akça yazu ile havâss-ı hümâyûnum karyelerinden olmak üzere Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve yine nâhiyesine tâbi' der-karye-i Kiler zemîn der-karye-i Çeltük yeri ve iki kıt'a çeltük yerleri Kara Emrûd tarlası dimekle ma'rûfdur ve yine der-karye-i Dur zemîn kadîmî çeltük yerleri hudûd ve sınırları beyânıyla merhûm Rüstem Paşa tapu ile alup müşârun-ileyhin ber-vech-i tapu mülki olup mutasarrıf oldukdan sonra seyyidetü's-sâdât Sultân'a virüp yine hucet-i şer'iyye virmişdir Defter-i Atîk deyü Defter-i Mufassal'da muharrir kalemiyle başka başka tahrîr oldukdan sonra İznikmid'de vâkı' Çeltük çiftliği dimekle ma'rûf çiftlik merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Mahmûd Hân -*tâbe serâhû*- bundan akdem ikinci ikbâl Fehîme Kadın'a temlik idüp yedine mülknâme-i hümâyûn i'tâ ve tarafından zabt olunmak üzere bin yüz yetmiş târihiyle vürûd iden bir kıt'a kâime ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz olunup ba'dehû mûmâ-ileyhâ müteveffiye olmağla sudûr iden hatt-ı

⁴² Kelimât iki defa yazılmıştır. Aslında "sikât-ı sahîhatü'l-kelimât" olmalıdır.

hümâyûn mücebince çiftlik kemâ-fi'l-evvel emlâk-i hümâyûnuma zamm ve ilhâk olunup bundan akdem dahi emlâk-i hümâyûnumdan iken bostâniyân-ı hâssa ocağından usta nasb ve ta'yîn olunmak hasebiyle kurbunda vâkı' Cebni ve Köseler [ve] Arslan Beğ nâm kurâlar ahâlîleri avâriz-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyye ve sâireden mu'âfiyetleri vehile bostâniyân-ı hâssa ocağı ustalarına beher sene seksen dört altun ve yüz elli çeki hatab ve huzûr-ı hümâyûnumda iktizâ iden altı bin aded cûb-ı ciridi virmek üzere ocaklu ta'yîn ve kurâ-i mezbûre ahâlîleri kadîmîsi üzere çiftlik-i mezbûr ile ma'an ocağı-ı mezkûr tarafından zabt olunmak üzere yüz yetmiş beş senesinde dahi vürûd iden bir kıt'a kâime ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz olduğın defter emîni esbak arz ve Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden kânûnı suâl olundukda defter emîni mûmâ-ileyhin arzı mantûkı üzere kâime-i mahfûzada mezkûr Cebni ve Köseler ve Arslan Beğ nâm karye[ler] ahâlîleri avâriz-ı dîvâniyye ve tekâlîf-i örfiyye ve sâireden mu'âfiyetleri vehile bostâniyân-ı hâssa ocağı ustalarına beher sene seksen dört altun ve yüz elli çeki hatab ve huzûr-ı hümâyûnumdan iktizâ iden altı bin aded cûb-ı ciridi edâ ve teslîm eyledüklerinden sonra ocağı-ı mezkûr tarafından mansûb ustanın ziyâde talebi müft ü meccânen yem ve yeyecek mutâlebesi ve sâir bida' ve mezâlîm ile ahâlî ve neferâtı ta'addî ve rencîde eylemesi kâime-i mahfûzaya mugâyir olduğu tahrîr olunmağla kânûn üzere Dîvân-ı Hümâyûn'umdan [8a] iktizâsına göre emr-i şerîfim tahrîri bâbında baş defterdâr-ı sâbık i'lâm ve i'lâmı mücebince kânûn üzere amel olunmak için yüz seksen dokuz senesi evâil-i Rebî'u'l-evvelinde ahâlî-i kurâ tarafına bir kıt'a emr-i şerîfim virildiği ve ba'dehû emr-i mezkûr mahalline lede'l-vürûd usta-i merkûme mezâlîm-i mezkûreden men'ine tenbîh olundukda ahâlî-i kurâ cevâblarında bizlerin bu husûsda haberimiz ve mezkûrdan mutâlebemiz yokdur didiklerini muhtevî İznikmid kâdîsı mevlânâ Sâlih -zîde fazluhûnun- vârid olan arzının mazmûnı emr-i mezkûrun bâlâsına sene-i merkûme Cümâde'l-âhirinde bâ-fermân-ı âlî şerh virildiği mastûrve mukayyed bulunmağın sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. İ'lâmın ve mukaddemâ sâdir olan emr-i âlî mücebince vâkı' olan ta'addiyât men' u def' olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 57

حامی

On iki Dîvân kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Melend(?) Dîvânî'na tâbi' Akça Mescid nâm karye sükkânından el-Hâc Mustafâ bin Mehmed nâm kimesne gelüp İstanbul sâkinlerinden Taşcı Ömer Beşe bin Veli nâm kimesne karye-i mezbûre toprağında vâkî' mutasarrıf olduğu ma'lûmetü'l hudûd mülk menzil ve mülk bağçe ve arsa-i hâliyesin ve sâir tevâbi'-i ve ol vechile bin yüz seksen dokuz senesinde yüz elli guruş mukâbelesinde ma'rifet-i şer'le bâ-huccet-i şer'iyeye buna bey' ve yine karye-i merkûme toprağında vâkî' ma'lûmetü'l hudûd tarlalarının dahi hakk-ı tasarrufundan rızâsı ve sâhib-i arz ma'rifetiyle ferâğ ve tefvîz ve bu dahi iştirâ ve tefavvuz itmekle yedine virilen huccet-i şer'iyeye mûcebince emlâk-i mezkûrî zabt ve arâzi-yi merkûmı dahi zirâ'at itmek mürâd eyledikde yine karye-i mezbûreden (Boş) nâm kimesne zuhûr şirrete sülûk ve mücerred izrâr ve ta'cîz kasdıyla zikr olunan emlâk ve arâzi benim karındaşım mezkûrun olmağla sana bey' ferâğını tutmam yedinden alup zabt iderim deyü hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn fuzûlî müdâhale ve zabtına muhâlefet ve ta'addîden hâlî olmadığın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmından fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp sâlifü'z zikr emlâk ve yedlerinde olan huccet-i şer'iyeye ve sâhib-i arza temessüki mûcebince kendüye zabt itdirilüp mezkûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i kânûn ve huccet-i şer'iyeye ve sâhib-i arza temessüküne muhâlif ol vechile olan müdâhale ve ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâsit-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 58

اديب

Gemlik kazâsında nâibü'l-lişşer'a hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri serdengecdi ağalarından Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne südde-i sa'âdetüme gelüp bundan akdem vâkî' olan sefer-i hümâyûnumda Özi Kal'ası muhâfızı ma'iyetinden bayrağı küşâde bi'l-cümle neferâtıyla üç sene hıdemâtı mevcûd idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Umurbeğ karyesi toprağında bi'l fî'l zabt u tasarrufunda hâne avârizına bağlı tekâlif alınmak icâb ider kadîmî re'âyâ emlâk ve

arazisi olmayup tekâlîf talebiyle ta‘addî olunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûre ahâlîleri birbirleriyle yekdil ve mücerred ta‘cîz için sen dahi üzerimize vârid olan tekâlîfden bizimle ma‘an hisse vir deyü bunun üzerine musallat ve ol vechile ta‘cîz ve ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp ahâli-i mezkûrenin hılâf-ı kânûn ol vechile olan ta‘cîz ve ta‘addîleri men‘ u def‘ olmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak emrim yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene 1190

Hüküm: 59

نجاتی

Taşköpri kâdîsına ve Kastamonı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Hanlı(?) nâm karye sükkânından Satılmış(?) nâm kimesne gelüp buna hastelik müstevlî olup sâhib-i ferrâş iken karye-i mezbûrede mutasarrıf olduğu ma‘lûmetü’l-hudûd mülk arsasını karye-i mezbûre sükkânından Habib oğlu Mustafâ nâm kimesne bin yüz seksen senesinde fuzûlî zabt ve üzerine samanhâne binâ itmekle bu dahi ... bulup arsasını alup samanhânesinin dahi zarar-ı şer‘îsini men‘ u def‘ murâd eyledükde mezbûr ben arsa-i mezbûrı karındaşın Hüseyin nâm kimesneden satun aldım deyü bî-vechin virmekde ta‘allül üzere olduğın bildirüp şer‘le görülüp arsası alıvirilüp samanhânesinin zarar-ı şer‘îsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 60

نجاتی

Taşköpri kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Hanlı karyesi sükkânından Satılmış dimekle ma‘rûf kimesne gelüp bu üzerine edâsı lazım gelen avâriz ve sâir evâmir-i şerîfemle vârid olan tekâlîfden a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibârıyla tahammülüne göre hissesine düşeni karye-i mezbûre ahâlîsi

ma'an edâ idüp bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle ta'addî olunmak icâb itmez iken ehl-i örf tâifesi taraflarından tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

[8b]

Hüküm: 61

نجاتی

Anadolu vâlisine ve Seferîhisâr-ı Günyüzi kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Seferîhisârı Günyüzi kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hasan Hüseyin *-zide ilmuhusun-* Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Seferîhisâr-ı Günyüzi kasaba ve kurâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve meşâyîh-i kirâm ve fukarâ ve zu'afâ ve bi'l-cümle kurâ ahâlîleri meclis-i şer'e varup göçer tâifesinden Cihânbeğlü ta'bîr olunur Kürd aşâyirinden Alişân nâm Kürd yanında müctemi' sekiz yüz evden mütecâviz Kürd tâifesiyle bin yüz seksen senesinden berü kazâlarına musallat ve yirmi binden mütecâviz mevâşî ve hayvânâtlarıyla kazâ-i mezbûr kurâlarının hayvânâtlarının ra'y olunan mer'â-yı kadîmlerinde ra'y itdirüp derûn-ı kazâda güz evvelinden nevrûz-ı fîrûza değin tâife-i mezbûre ikâmet idüp hayvânâtlarının kesret ü vefreti sebebiyle kazâ-i mezbûre mezra'aları mer'aları otlarının izâ'at ve itlâf idüp bi'l-cümle kurâ ahâlîlerinin koyun ve sâir davarları olunacak mahal kalmayup zayyik olduğu hasebiyle zâd u zehâyirlerinin killet ü kahtına bâ'is ü bâdî ve hasâret-i azîmeye mü'eddâ olup birkaç karyelerinin dahi kadîmî mahsûs ve müstakil korularının dahi hatab ve sâir kerestelerin ihrâk ve itlâf idüp kazâlarının harâb ve perîşân[lıklar]ına bâ'is olmalarıyla tâife-i merkûmenin zâhir olan mazarrât ve hârâsetleri[nin] muvâfik-ı şer'le men' u def'i bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Sana hitâben emr-i şerîfim sudûrî ru'yete ahvâl-i mağdûriyetimizi der-devlet-medâra i'lâm idiver deyü istid'â itmeleriyle fî nefsi'l-emr kazâ-i mezbûr tâife-i merkûmenin hasâret-i azîmelerin vâkı' hâl olduğına senin dahi ilmin muhît olmağla ol bâbda hüküm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi'l-iltimâs arz eyledüğün ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 62

نجاتی

Anadolu vâlisine [ve] Seferihisârı Günyüzi kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Seferihisârı Günyüzi kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hasan Hüseyin *-zîde ilmuhûsun*-Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Seferihisâr-ı Günyüzi kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve re'âyâ-yı fukarâ bi-esrihim meclis-i şer'e varup ekrâd aşâyirinden Cihânbeğlü aşîreti beği Alişan Beğ dimekle ma'rûf kimesne sekiz yüz evden mütecâviz aşiretiyle bin yüz seksen dokuz senesinde kazâ-i mezbûr derûnuna bilâ-izn nüzûl ve ahâlî-i kazânın kadîmden berü koruyageldikleri mahsûs ve müstakil ma'lûmü'l-hudûd kadîmîresimlü korularında ikâmet ve irtihâlleriçün birkaç def'a taraf-ı şer'den mürâseletenbîh olundukda adem-itâ'at birle rûz-ı kasımdan nevrûz-ı firûza değin oturup korularının fuzûlî eşcârın kat' ve ihrâk ve hayvânâtlarının mevrû'âtlarına saldırup itlâk ve küllî zarar ve hasâret itmeleriyle ba'de'l-keşf ve'l-mu'âyene muvâfık-ı şer'le sâbit olan zararları tazmîn olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Sana hitâben emr-i âlî virilmesi recâsına der-aliyyeye i'lâm idiver deyü ilhâh itmeleriyle ol bâbda vâkı' hâle hükmi-hümâyûnum virilmesi recâsına bi'l-iltimâs arz eylediğin ecluden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mahallinde şer'le görölüp hılâf-ı şer'-i şerîf vâkı' olan ta'addî ve rencîdeleri men' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 63

مصفی

Banaz kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Susuz nâm karye sükkânından Küçük Mehmed oğlu Musli(?) nâm kimesne südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketi olmayup bir vechile dahl olunmak îcâb

itmez iken ashâb-ı ağrâzmücerred icrâ-yı garazve ahz-ı intikâm sevdâsıyla hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın emlâkini ihrâk bi’n-nâr ve altmış kiseden mütecâviz hasârete dûçâr ve rahnedâr eyledüklerinden mâ adâ hevâsına tâbi‘ bezl-i irtişâ ile nâibden hılâf-ı vâkı‘ mevâd isnâdıyla peydâ eyledükleri i‘lâm ve seksen altı ve yedi senelerinde sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bunu karye-i mezbûreden tard ve ib‘âd ve iyâl ü evlâdındandur sefil ve ser-gerdân olup ahvâli diğger-gûn olduğın bildirüp cürmi afv olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden husûs-ı mezkûr sâde arz-ı hâl sıhhat ve kizbe ihtimâli olmağla keyfiyet mahallinde tefahhus ve hakikat arz u i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 64

فہیم

Hoşalay kazâsında nâibü’ş-şer‘ olan (Boş) -zîde ilmuhûya- hüküm ki

Seksen beş senesinde Kastamonı mütesellimi olan Mehmed’in mütesellimlik mukâta‘ası malından ve seksen altı senesine mahsûben uhdesinde olan livâ-i mezbûrun avâriz ve bedel-i nüzül ve seferiyyeden âdet-i belde üzere a‘yân ve sâir iş erlerinden medîne-i Kastamonı’dan me’zûnen bi’l-iftâ ... İbrâhîm Efendi ve Şeyhzâde Ali Efendi ve Saferzâde(?) Seyyid Ahmed Efendi ve Hasan Efendizâde Hasan Efendi ve karındaşı Seyyid Abdurrahmân Efendi ve nakîbü’l-eşrâf kâimmakâmı Seyyid Mehmed Efendi ve müderris Sâbit Efendi ve Kirmasî(?) Seyyid Mustafâ Ağa ve müderris Nu‘mân Efendi ve Yahyâ Efendi ve Girnâbzâde(?) el-Hâc Ahmed Efendi demekle ma‘rûf kimesneler masârîf-ı belde için nakden ve havâleten ahz ve sarf eyledükleri yirmi yedi bin guruşdan ta‘yîn olunan haseki ma‘rifetiyle mahallinde şer‘le tahsîli bâbında sâdır olan emr-i şerîf ile eshel(?) olan mahalden meblağ ekall tahsîl olup sâhil-i kazâlardan İstefan kazâsı ahâlîsi tereddüd ve mübâşiri tard ve kazâ ve sâire ahâlîlerinden ba‘zısı tuğyânen ve sirâyeten(?) ve ba‘zısı dahi mâl-ı mezbûrun tahsiline me‘mûr müteselim-i sâbık Mûsâzâde Mehmed Ağa demekle ma‘rûf kimesne hazînedârı Yûsuf’un mührüne mugâyir tahviller ibrâzıyla muhâlefet itmeleriyle alâ hâlîhî tahsîl terk olduğın mukaddemâ arz olunmakdan nâşî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince Anadolu vâlisine ve Kastamonı kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimi ve mübâşir-i

merkūma hitâben mufassal ve meşrûh işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cumâde'l-âhirinde [9a] (öncesi yırtılmış)) mukayyed olmağla sen ki Hoşalay kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hâc Abdullâh *-zîde ilmuhûsun-*. Ber-vech-i muharrer (öncesi yırtılmış) el-Hâc İbrâhîm yediyle lede'l-vürûd cümle ehl-i kazâ muvâcehelerinde ve fethu kırâet olundukda (öncesi yırtılmış) masârıfı ve seksen sekiz senesinde müteveffâ Feyzullâh Paşa masârıfı ve seksen dokuz senesi evâil-i (öncesi yırtılmış) matlûb olan bin dokuz yüz seksen yedi buçuk guruş mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî ve mütesellim-i (öncesi yırtılmış) tavsîli mücebince mübâşirleri yedine tamâmen edâ ve teslîm ve teslîmi müş'ir tahvîl ahz olunmuşdur deyü (öncesi yırtılmış) ibrâz eyledüklerinde mübâşir-i mûmâ-ileyh livâ-i mezbûr mütesellimi mezbûr Mehmed ve hazînedârı (öncesi yırtılmış) tezkereleri oldukça amel itmem deyü talebinde ısrâr eylediğine binâen meblağ-ı mezbûrun ber-vech-i muharrer (öncesi yırtılmış) kazâlardan sen ve ihtiyâr mastûru'l-esâmi kırk nefer kimesneler dahi şehâdet ve ihtiyâr ve tekrâr mutâlebe ile (öncesi yırtılmış) olunmamak bâbında emr-i âlişânım sudûrî recâsına kazâ-i mezbûrun ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve sâdât-ı kirâmı istirhâm eyledüklerin bilâ-hamâset(?) arz ve ahâlî mahz birle istircâ itmeleriyle ahâlî-i kazâ-i mezbûrun ber-müceb-i defter mahzâ matlûb olan meblağ-ı mezbûrî tamâmen edâ ve teslîm eylediklerini müş'ir sahîh sened izhârı ve civâr kazâ ahâlîleri şahâdetleriyle lede's-şer' bâbında olur ise tekrâr mutâlebesinde ... ve sâbit olduğu takdîrce tahsîle mübâderet olunmak için emr-i şerîf sudûrını bi'l-fi'l reîsü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd *-dâme mecduhû-* i'lâm itmeğin mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 65

اشرفى

Murtazââbâd kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı tîmâr tekâ'üdlerinden Ömer nâm tekâ'üd gelüp Ankara sancağında Murtaza âbâd nâhiyesinde İmrendi(?) nâm karye ve gayrıdan yedibin akça tîmâra ber-vech-i tekâ'üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup tîmârının baş kalemi olan karye-i İmrendi el-mezbûrenin hâsıl tahtında elli akça yazı ile çayır-ı hâssa deyü tahrîr ve müşterekiyle kayd u berâtına dâhil olmağla değer olunan çayırdan her sene hâsıl olup saz ta'bîr

olunan otağından şer'le müteveccih olan onda bir öşrini müşterekiyle ahz u kabz murâd eyledükde ahâli-i karye-i mezbûreden isimleri ma'lûm kimesneler çayır-ı mezkûrda hâsıl olan otağından şer'le müteveccih olan onda bir öşrini dahi virmekte ta'allül ve tımarı mahsûlına gadr olduğın bildirüp şer'le müteveccih olan öşri alıvirilüp hılâf-ı şer'-i şerîf nizâ' itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûzname-i Hümayûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda Murtazâ âbâd nâhiyesine tâbi' seksen yedi nefer re'âyâ ve dört zimmî ile karye-i İmrendi ve hâsıl hinta ve şa'îr ve öşr-i bağçe ve çayır-ı hâssa ve çiftlik-i hâssa ve resm-i zemîn ve bâd-ı hevâ ve üstübânî ma'a arûs ve tapu-yızemîn yekûn ma'a gayrihî dört bin akça yazu ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de ma'a gayrihâ bir görilüp sekiz bin dokuz yüz doksan dört akça ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin akçası merkûm tekâ'üd Ömer'in bâkîsi müşterekiyle kaydlarında olduğu mastûrve Dîvân-ı Hümayûn'um kaleminden kanûnî suâl olundukda merkûm tekâ'üd Ömer'in Defter-i Hâkânî'de mastûrmüşterekiyle kaydlarına dâhil İmrendi karyesinin hâsıl tahtında elli akça yazu ile hâss-ı çayır tahrîr olunup lâkin bu misüllü rakam(?) tahrîr olunan çayır bi-hasebi'l-kânûn hisselikden çıkup her kimin tapu ve temessükli çayırı ise ol kimesne mutasarrıf olup her sene hâsıl olan otağından şer'le müteveccih olan onda bir öşrini müşterekiyle tekâ'üd-i mezkûra edâ eylemesi muktezâ-yı Defter-i Hâkânî ve kânûn idüğü tahrîr olunmağın Defter-i Hâkânî mücebince kânûnüzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 66

اشرفى

Murtazââbâd kâdisına hüküm ki

Erbâb-ı tımar tekâ'üdlерinden Ömer nâm tekâ'üd gelüp Ankara sancağında Murtazââbâd nâhiyesinde İmrendi(?) nâm karye ve gayrıdan yedi bin akça ber-vech-i tekâ'üd berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarının baş kalemi olan sâlifü'z-zikr İmrendi karyesinin hâsıl tahtında resm-i çift ve resm-i zemîn ve bâd-ı hevâ ve deştbânî ma'a arûs müşterekiyle tımârına hâsıl yazılmağla karye-i mezbûre toprağında kadîmî re'âyaları tasarruf idenlerin çift resmi ile karye-i mezbûre toprağında Defter-i Hâkânî'de

mukayyed dört aded zimmîlerin dahi kânûn ve defter mücebince îcâb iden resm-i zemîni ve karye-i mezbûre toprağında Müslim ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından biri bekr kızın ere virdikde ve toprağında ere varan yörük olmayan seyyibeden er cânibinden resm-i arûsiyye ile karye-i mezbûre toprağında üzerine şer'an cürm sâbit olan re'âyâ tâifesinin îcâb iden cerîmelerin müşterekiyle kânûn ve defter mücebince ahz u kabz murâd eyledükde ba'zıları hılâf-ı kânûn ta'addî ve tımarı mahsûluna gadr olundığın bildirüp Defter-i Hâkânî mücebince amel olunup mugâyir-i kânûn ta'allül ve nizâ' itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defter-hâne-i Âmire'mde mahfûz Rûzname-i Hümayûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda Murtaza âbâd nâhiyesine tâbi' seksen sekiz nefer re'âyâ ve zemîn-i Acı Kemal(?) üç zemîn-i sâire ile karye-i İmrendi hâsıl hinta ve şa'îr ve resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve resm-i zemîn ve bâd-ı hevâ ve deştânî ma'a arûs ve tapu-yı zemîn yekûn gayrihî dört bin akça yazu ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de ma'a gayrihâ bir körilüp sekiz bin dokuz yüz doksan dört akça ber-icmâl ve icmâl-i mezkûrun beş bin akçası mekûm tekâ'üd Ömer ve bâkîsi müştereki kaydlarında olduğu mastûr u mukayyed ve kânûnı suâl olundukda merkûm tekâ'üd Ömer'in Defter-i Hâkânî'de mastûr tîmârının baş kalemi olan İmrendi karyesinin hâsıl tahtında resm-i çift ve zemîn ve bâd-ı hevâ ve deştânî ma'a arûs müşterekiyle tımarına hâsıl yazılmağla karye-i mezbûre toprağında kadîmî re'âyâları tasarruf idenlerin bütün çifti olanlardan her(?) tamâm çift resmi ve nîm çifti olanlardan yarım çift resmi ve nîm çiftten ekall olup su basar penbe hâsıl olur a'lâ yerlerden iki dönüme bir akça evsat dönüme bir akça ednâ yerlerden beş dönüme bir akça çift resmi ve yine karye-i mezbûre toprağında defterde mukayyed dört aded zemînlerin dahi kânûn ve defter mücebince îcâb iden resm-i zemîni ve karye-i mezbûre toprağında defterde mukayyed müslim ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından biri bekr kızın ere virdüğün altmış akça ve toprağında ere varan yine yörük değil ise otuz akça er cânibinden resm-i arûsâneleriyle karye-i mezbûre toprağında üzerine şer'an cürm sâbit olan re'âyâ tâifesinin îcâb iden cerîmeleri müşterekiyle sipâhî-yi merkûme tarafından ahz u kabz itdürülmemek muktezâ-yı Defter-i Hâkânî ve kânûndur deyü Dîvân-ı Hümayûn'um kaleminden der-kenâr olunmağın Defter-i Hâkânî mücebince kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 67

Ber-vech-i arpalık Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfı (Boş) *-dâme ikbâluhûya-* ve Yenişehir-i Burusa kazâsı nâibi mevlânâ (Boş) *-zîde ilmuhûya-* hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden el-Hâc Mehmed nâm kimesne gelüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hâcî İsmâ‘îl nâm kimesne ile bin yüz seksen senesinde şirket ... ile şerîk olup mâl-ı şirketi i‘mâl ve ma‘lûmü’l-mikdâr fâide hâsıl olmağla bu dahi hâsıl olan nemâdan hissesini talep ve ahakk murâd eyledükde mezbûr cümlesini zabt ve buna bir akça virmeyüp gadr-i küllî eyledüğün ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virüldüğün [bildi]rüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp alıvırılüp ta‘allül ve nizâ‘ itdürülmeyüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 68

مليحي

Kedos nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Akdamca nâm karyeden Halîl gelüp bunun karye-i mezbûre toğrağında vâkı‘ on iki seneden mütecâviz zabt ve tasarrufunda ve öşrr ve resmin sâhib-i arza edâ idgeldiği tarlasına bi-hasabi’l-kânûn dahl olunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûreden mültezim Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesne zuhûr ve ol yerler on iki sene mukaddem benim idi deyü da‘vâ ve lede’l-murâfa‘a müdde‘âsın vech-i şer‘î üzere isbâta kâdir olmadın mu‘ârazadan men‘-birle cânib-i şer‘den huccet-i şer‘iyye virilmişiken hicâb ve mündefi‘ olmayup mugâyir-i huccet-i şer‘iyye yine ol vechile fuzûlî müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve gadr-i küllî sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüphilâf-ı kânûn ol vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîsi men‘ u def‘ olmak bâbında emr-i şerîf recâ itmeğün kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [11]90

[9b]

Hüküm: 69

فهم

Ginolı kādısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi ... nâm karye sâkinlerinden sefine rüesâsından Hâcı Veli oğlu Molla Veli ve ... (bu kısım yırtılmış) dimekle ma'rûf rüesâ gelüp bunlar yine karye-i mezbûrede sâkin Şa'bân Çelebi oğlu dimekle arîf (bu kısım yırtılmış) mutasarrıf oldukları bir kıt'a sefinelerine nehr-i Tuna'dan emti'a ve eşyâ tahmîl ve âsitâneye gelür iken şedîd rüzgâr sebebiyle (bu kısım yırtılmış) düşüp ve kazâzede olup şer'an ta'addî olunmaları îcâb itmez iken mezbûr Hâcı İbrâhîm zuhûr ve mücerred (bu kısım yırtılmış) sefine-i mezbûrede olan hissemi senden tazmîn itdirürüm deyü hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve murâfa'a-i şer' olduklarında üzerinde (bu kısım yırtılmış) bir nesne sâbit olmayup ta'addîsi men'-birle tenbîh olmuşiken mezbûrlar memnû' olmayup yine ol vechile ta'addîden hâlf olmadığın [bidirüp] ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan iki kıt'a fetvâ-yı şerîfeleri oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebine amel olunup mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf zâhir olan ta'addîsi ve tasallutı men' u def' olunmak için hükmi-hümâyûnum recâ eyledikleri ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 70

صابري

Yörükân-ı Araç kādısına hüküm ki

E'imme ve hutebâdan kıdvetü'l-musallî-i's-sâlikîn Ahmed -zîde uluvvühû- gelüp Yörükân-ı Araç kazâsına tâbi' Kızıl viran(?) nâm karyede vâkı' câmi'-i şerîfde bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle imâm ve hatîb olup icrâ-yı hizmet idüp rüsûm-ı ra'ıyyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlif-i sâire mutâlebesiyle ta'addî olunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûre

zâbiti hılâf-ı kânûn resm-i ra'ıyyet ve ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i sâire mutâlebesiyle ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin imdi eimme ve hatîb muktedâ-yı nâs oldukları i'tibârıyla tekâlîf-i sâirenin cümlesinden mu'âflardır. Kânûn üzere amel olunmak [içün] emr yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 71

فہیم

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Bazarköy ma'a Gürle kazâsı nâibine hüküm ki

Burusa Taracık müderrislerinden Ali *-zîde ilmühû-* gelüp bunun babasından müntakil Gürle kazâsı sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bâ-temessük ve bâ-huccet-i şer'ıyye yüz seksen senesinden berü ma'lûmü'l-mikdâr gurusş alacağı olmağla defa'atle taleb eyledükde edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların bildirüp şer'le görölüp babasından müntakil mezbûrların zimmetlerinde olan ber-mûceb-i temessük ve huccet-i şer'ıyye ol mikdâr gurusş hakkı tamâmen tahsîl ve alıvırılüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 72

فہیم

Anadolu vâlisine ve Göynük(?) kazâsı nâibine hüküm ki

İslambol sâkinlerinden Mustafâ nâm kimesne gelüp bunun yüz seksen iki senesinde kazâ-i mezbûra tâbi' Subaşî nâm karye sükkânından Güzelce(?) imâm oğlı dimekle ma'rûf Seyyid el-hâc nâm kimesne ile iştirâken uhdelerinde olan Na'lluhân voyvodalağı mâlından zimmetinde bin beş yüz ve yine sene-i mezbûreden berü cihet-i karz-ı şer'iden

iki bin dört yüz otuz üç guruş alacağı olmağla bi'd-defa'ât mektûb irsâl ve taleb olundukda edâda ta'allül ve gadr sevdâsında olduğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmndan fetvâ-yı şerîfesi olduğın ve tarafından (Boş) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve vekîl-i mezbûra alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 73

فہیم

İznikmid kâdîsına ve Sarıçayır kazâsı nâibine hüküm ki

Sarıçayır kazâsına tâbi' Bedel(?) nâm karyede vâkı' Sipâhîler mahallesinde sâkin Molla Mehmed dimekle ma'rûf kimesne gelüp bu kendü hâlinde olup kimesneye vireceği olmayup şer'an ta'addî olunmak îcâb itmez iken İznikmid sükkânından Karakullukcı İsmâ'îl ve Sarıçayır kazâsında sâkin Sipahi oğlı Molla İsmâ'îl dimekle arîf kimesneler zuhûr ve hukûk iddi'â ve bu mahallinde murâfa'aya râzı iken mezbûrlar temerrüdlüklerinden nâşî yüz seksen senesinde üzerine mübâşir gönderüp ücret-i mübâşiriyye şer'an mezbûrlardan lâzım gelür iken mezbûrlar ücret-i mübâşiriyye nâmıyla hılâf-ı şer'-i şerîf iki yüz guruşunu ahz ve tecrîm ve ziyâde gadr u ta'addî ve mezbûrlar askerîlik iddi'âsında olduklarından bir vechile ihkāk-ı hakk mümkin olmayup ahvâli diğere-gûn olduğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmndan fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp zâbitleri ma'rifetiyle fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp mezbûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayri hakkın ahz eyledükleri ol mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 74

فہیم

Viranşehir kazâsı nâibine hüküm ki

Viranşehir kazâsı ahâlîsi gelüp yine Viranşehir kazâsı sükkânından Ahmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şedîd ve gammâz olup dâimâ kâdı ve nâib ve voyvoda ve subaşı ve serdâr ve sâir ehl-i örf tâifesi yanlarına varup fukarâyâ hılâf-ı vâkı‘ mevâdd isnâdıyla ehl-i örf gamz ve bi-gayrı hakkın akçaları almağa bâ‘is ve kendüsi dahi alâka ve medhali olmadığı il mesâlihine ve bilâ-emr-i şerîf tekâlîfleri umûrına karışıp zulm ü ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ eyledükleri eelden kânûnüzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

[10a]

Hüküm: 75

فہیم

Viranşehir kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Amanlar(?) nâm karye sükkânından Mehmed nâm kimesne gelüp bunun yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yazıkavak ve Keciler nâm karyeler topraklarında bi‘l-fi‘l zabt u tasarrufundan hâneye bağlı tekâlîf alınmak îcâb ider emlâkı ve yerleri olmayup tekâlîf mutâlebesiyle ta‘addî olunmak îcâb itmez iken karyetân-ı mezbûretân ahâlîleri zuhûr ve evâmir-i aliyye ile vârid olan tekâlîfdan sen dahi bizimle ma‘an hisse vir deyü hılâf-ı şer‘ ve kânûn ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmadığını bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘ u kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 76

فہیم

Bolı hâssı voyvodasına ve Bolı ve Viranşehir kazâları nâiblerine hüküm ki

Viranşehir kazâsına tâbi‘ Bilaki(?) nâm karye sükkânında Halil nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘âddîsi ve borcu ve kefâleti olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine Viranşehir kazâsına tâbi‘ Kataklar(?) nâm karye sükkânından zümre-i eşkiyâdan Kâdı oğlu Yûsuf Bölükbaşı demekle ma‘rûf şakî kendü hâlinde olmadığından mücerred celb-i mâl sevdâsıyla kapusuz eşkiyâsını senin üzerinden def‘ eyledükde iki yüz guruş kıymetlü bir re’s at virdüm deyü üzerine musallat ve darb-ı şedîd ile darb ve şütüm-1 galîza ile şetm ve hetk-i ırz idüp ziyâde gadr u ta‘addî eyledükde ve mezbûr kâh Bolı ve kâh Viranşehir kazâlarında geşt ü güzâr üzere olduğu için mukâvemet mümkün olmadığı bildirüp bulunduğu mahalde şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

...

Hüküm: 77

فہیم

İzmir kâdîsına hüküm ki

Ümmügülsûm ve Nefîse ve Âişe ve Hadîce nâm hâtûnlar gelüp mezbûre Ümmügülsûm’ün babası ve mezbûretân Nefise ve Ayşe’nin büyük babaları ve mezbûre Hadice’nin zevci ... el-Hâc Memed Ağa demekle arîf kimesne medîne-i mezbûrede mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu yirmi üç aded dükkânlarının nısfını ve mezbûrûn Ümmügülsûm ve Nefîse ve Âişe’ye ve nısf-ı âharını dahi mezbûre Hadîce’ye bâ-huccet-i şer‘iyye bey‘-i bâtt-ı kat‘î ile bey‘ ve mezbûrûn dahi iştirâk ve kabûl ve taraf-ı şer‘den yedlerine virilen huccet-i şer‘iyye mücebince dekâkîn-i mezbûrları iştirâken zabt murâd eyledüklerinde ahardan ta‘addî olunmak îcâb itmez iken medîne-i mezbûre ahâlîsinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zuhûr ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ sened zabtlarına fuzûlî müdâhale ve ta‘adîden hâlî olmadıkların bildirüp ecânibden olan mezkûrların bî-vech-i şer‘î bilâ sened vâkî‘ olan ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri eçden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 78

زكى

İznikmid kâdîsına ve Mudanya ve Gemlik ve Karamürsel ve Gekbüze ve Darıca nâhiyeleri nâiblerine ve zikr olunan kazâların serdârları ve subaşı ve iskele emînleri ve a'yân ve iş erleri -*zîde kadruhuma*- hüküm ki

Seyyid el-Hâc İbrâhîm -*zîde mecdühûnun*- bu def'a sütte-i sa'âdet-makrûnuma(?) takdîm eylediği arz-ı hâlinde İstanbul gümrük mülhakâtından meyve-i ter gümrüğü iltizâmî mûmâ-ileyhin uhdesinde olup âsitâne-i sa'âdetümde mukîm ibâdullâhın refâh hâlleriyçün İznikmid ve Gemlik körfeslerinde vâkı' karyelerde ve Tekfur dağı kazâsında kâin Hora(?) ve Kartoz(?) ve Mürefte ve Kum bağları ta'bîr olunur mahallerde hâsıl olan üzüm öteden berü sefineler ile âsitâne-i sa'âdetüme nakl olunagelmîşken Nasârâ ve Yahûdî tâifeleri mahâll-i mezbûrdan makaralar peyk vehamsirke yapmak için fuçılar ve mancanalar tedârük ve âsitâne-i sa'âdetüme gelecek üzümleri iştirâ ve kayıklar ile nakl ve mahzenlere vaz' veham sirke yapmağa i'tiyâd(?) eyledikleri cihetden mesfûrların peyk eyledikleri makaraları ma'rifet-i şer' ve tarafından ta'yîn olunan âdemi ma'rifetiyle temhîr ve derûnunda mecûd olan âlât-ı menhûseleri şikeste men' ve dahl birle havâlî-i mezkûreden hâsıl olan üzümler âsitâne-i sa'âdetüme nakl itdirilmek bâbında mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i âliyyem mücebince bu def'a dahi emr-i şerîfim sudûrını tahrîr ve istid'â ve ber-vech-i muharrer İstanbul gümrük emîni dahi i'lâm ve Hazîne-i Âmire'mde mahfûz Ma'den Kalemi defterlerine nazar olundukda İstanbul gümrük mülhakâtından meyve-i ter gümrüğü mukâta'asının şurût-ı iltizâmî kadîmî üzere güz mevsiminde ve sâir vakitlerde sefineler ile gelüp deruhte(?) olunan yaş üzüm ve gayridir umûm üzere meyve-i ter hattâ sâir eşyâ misüllü müslümândan yüzde üç akça gümrük ve bir akça gümrük zarar-ı kassâbiyye ki yüzde dört akça olur ve kefer ve Yahûd'dan ise yüzde dört akça gümrük ve bir akça zarar-ı kassâbiyye ki yüzde beş akça olur minvâl-i meşrûh üzere alına deyü berâtı şurûtından idüğü ve Mudanya ve İznikmid ve Gemlik ve körfeslerinde vâkı' kasabât ve kurâda olan bağların üzümleri âsitâne-i aliyyeme nakl olunagelmîşken Ortaköy ve Kuriçeşme ve sâir mahallerde ham sirkeci diye ta'bîr olunur Yahûd ve Nasârâ tâifesi fuçılar ve mancanalar tedârük ve zikr olunan mahallerde hâsıl olan üzümleri iştirâ ve kayıklar ile nakl ve mahzenlere vaz' ve ham sirke yapmağa mübâşeret eyledüklerin inhâ ve hamr

yapmak husûsı zikr olunan mahallerden men' u def' ve aynı üzümleri âsitâne-i sa'âdetüme peyderpey geldiği hâlde fukarâ ve zu'afâ rahîs bahâ ile iştirâ idüp âmmeye ve cânib-i mîrîye vücûhla nef'i mûcib bir keyfiyet olmağla ve ve mahâll-i mezkûrenin hâsıl olan üzümlerinden ham sirkeci Yahûd ve Nasârâyla bu makûle a'yân zımında tama'-ı hâma mübtelâ olan muhtekirler gerek yerlü ve gerek berâtı müslümânlara ihtikâr itdirilüp aynı üzüm fuçılar ile sefînelere tahammül ve âsitâne-i sa'âdetüme nakl itdirilmek üzere mukaddemâ İstanbul gümrüğü emîni i'lâmıyla virilen evâmir-i şerîfem mücebince seksen senesi Rebî'u'l-âhiresinde dahi İznikmid ve Mudanya ve sâir kazâların kâdılarına hitâben emr-i şerîf virildiği mastürve ham sirke yapmak için mahâll-i mezkûreden üzüm iştirâ iden Yahûd ve Nasârâ tâifesinden bir kimesneye bir vukıyye üzüm virilmeyüp bu makûle buldukları mahallerden tard u ilzâm ve men' u def' ve nakl eyledükleri âlât-ı menhûseleri şikest ve mahzenleri bu misüllülere îcâr idenlerin dahi[10b] tehdîd ve terhîb ile tahzîrlerine mübâderet ve bâğât ashâbı mâtekaddemden berü âsitâne-i sa'âdetüme nakl idegeldikleri üzümlerini kemâ fi'l-evvel nakl ve tesyîr idüp bir ferdine illet ve bahâne îrâdıyla ortalarını ... tevkîf itdirmekde bir kimesneye gadr vukû'ndan hazer ve mücânebet olmak üzere hâlâ İstanbul kâdısı olan mevlânâ es-Seyyid Mehmed -zîde fezâiluhûnun- bundan akdem takrîr ve inhâsına binâen işbu senei mübâreke evâhir-i Receb'inde virilen emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd ber-mûceb-i emr-i âlî amel ve harekete müte'ahhid olduklarını nâtık İznikmid ve Karamürsel ve Gekbüze ve Mudanya kazâları nâiblerinin vürûd iden arzlarının mezâmini bâ-fermân-ı âlî kaydı bâlâsına şerh virilmiş olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'umdan ihrâc olunmağla mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyem mücebince bu def'a dahi emr-i şerîfim tahrîri bâbında baş defterdârım olan Hasan dâme uluvvuhû i'lâm itmeğın i'lâmı mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 79

ملیحی

Bolı voyvodasına ve Kiçinos kâdısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Oturak(?) nâm karyeden Hâcı oğlu İbrâhîm Beşe gelüp bu kendü hâlinde iken yine karye-i mezbûreden Ali Beğ oğlu Kara Mustafâ zuhûr ve sen benim

eşyâlarımı alup zahîremi sirkat eyledün deyü ahvâli mutazammın da'vâ ve isbât itmeden Topal Kâdı oğlu (Boş) nâm kimesne ile müttetikanyüz seksen (boş) senesinde otuz gurusını ahz ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp şer'le görölüp alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [11]90

Hüküm: 80

ندیم

Kengırı kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Korgun Buğay nâm karyeden Mustafâgelüp bu kendü hâlinde iken yine karye-i mezbûreden Hamîd ve Temrekoğlu Süleymân ve Çakıroğlu Mehmed ve Veli oğlu Hasan Kârhâneci Mustafâ nâm kimesne[ler] kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî [bin]yüz seksen senesinde bunun menziline basup beş yüz kuruşlukdan mütecâviz emvâl ü eşyâsını gasb u gâret ve iyâline fi'l-i şenî'a kasdıyla ta'arruz ve tüfenk arz ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp gasb u gâret eyledükleri ol mikdâr kuruşluk emvâl ü eşyâsı kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [11]90

Hüküm: 81

صبری

Anadolu vâlisine ve Balıkesri kazâsı nâibine hüküm ki

Bursa sâkinelerinden Ayşe nâm hâtûn gelüp yüz seksen (boş) senesinde Balıkesri cânibinden gelür iken Balıkesri kasabasında müsâfereten sâkine oldukda hâlâ Balıkesri'de sâkin Balıkesri voyvodasının oğlu Ahmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın kırk aded altun ve yüz elli kuruş kıymetlü bir sâ'at ve üç yüz kuruş kıymetlü bir re's atını ahz ve zabt idüp mezbûr mütegalibeden

oldığından bir vechile mukāvemete iktidârı olmayup gadr-i küllî eylediğini bildirüp şer‘le görülüp mezkûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ahz ve zabt eylediği ol mikdâr aded altun ve sâ‘at ve atı tamâmen tahsîl ve kendüye alıvırılıp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 82

صبری

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Emine ve Ayşe nâm hâtûnlar gelüp bunlar fi‘l-asl Kütahya sâkinelerinden olup yine Kütahya sâkinlerinden babası (Boş) nâm kimesne fevt oldukda Kütahya‘da vâkı‘ mutasarrıf olduğu üç bâb mülk menzil ve altı aded mülk değirmen ve mülk bağçe ve üç aded mülk fincan kârhânesi ve üç aded çiftlik emlâk ve bir anbâr bin iki yüz guruşluk tereke mahsûlî irs-i şer‘le bunlar ile karındaşları Süleymân nâm kimesneye intikâl idüp karındaşları mezkûrun zabtında iken kable‘l inkisâm karındaşları mezkûr Süleymân dahi yüz seksen senesinde fevt oldukda yine Kütahya sâkinlerinden dayıları el-Hâc Ömer nâm kimesne cümlesini fuzûlî zabt ve bu bunlara hisse-i irsiyelerini vermeyüp gadr-i küllî eylediğini bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma‘rifetinle şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

Hüküm: 83

راسم

Balyanbolı kazâsı nâibine hüküm ki

Balyanbolı kazâsına tâbi‘ Çomaklar nâm karyede sâkin sünnetci tâifesinden Mehmed nâm kimesne gelüp bu sünnetcilik san‘atında ustalara varup hidmet idüp tekmîl-i san‘at

eyledükden sonra kethudâ ve yiğit başı ve sâir ustalar ma‘rifetleriyle başka çıkup ... olmayup kazâ-i mezbûrda etfâl-i müslimîni ashâbı rızâlarıyla sünnet idüp hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine tâife-i mezbûreden ashâb-ı ağrâzdan ba‘zıları mücerred ta‘cîz için bize kesâd virirsın deyü hılâf-ı şer‘-i şerîf kat‘-ı erzâk kasdıyla bi-gayri hakkın ta‘addî üzere oldukların ve taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘î dahi virildüğün bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Ş. sene [1]190

[11a]

Hüküm: 84

صبری

Aydın muhassılı vezîre ve Yenişehir-i Aydın kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karacasu kasabası sükkânından Hâcî Osmân nâm kimesne gelüp bu ehl-i ırz zümresinden kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup kimesneye hılâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u ta‘addîsi ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmayup âhardan ta‘addî ve rencîde olunmak îcâb ider hâli yoğiken kazâ-i mezbûrda voyvoda olan Ali nâm kimesne zuhûr ve hevâsına tâbi‘ kimesneler ile yekdil hılâf-ı inhâ mücerred tecrîm kasdıyla sen benim voyvodalığıma âid rüsûmâtın tahsîline mâni‘ olursan seni der-aliyyeye ve vâlî tarafına arz u i‘lâm itdürürüm deyü bunun üzerine musallat ve ta‘addîden hâlî olmayup gadr-i küllî sevdâsında olduğın bildirüp şer‘le görilüp voyvoda-i mezkûrun ve hevâdârlarının hılâf-ı şer‘-i şerîf zâhir olan tasallut ve ta‘addîleri üzerinden men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 85

ندیم

Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

Yenişehir-i Burusa kazâsına tâbi‘ Ayas nâm karye sâkinlerinden Dervîş Paşazâde el-Hâc Mehmed Emîn *-zîde kadruhû-* gelüp mûmâ-ileyh öteden berü kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve fukarâya ma‘iyyet ve zalemeye himâyet ve hılâf-ı şer‘-i şerîf bir ferde vaz‘ u hareketi olmayup bir vechile rencide olunmak îcâb ider hâli yoğiken Yenişehir-i Burusa kazâsı sâkinlerinden Tellioglı Ali ve Dâvûd oğlu Hüseyin ve İbrâhîm oğlu Ali dimekle ma‘rûf kimesneler ile sâir ma‘lûmu’l-esâmî kimesnelerin garaz-ı dünyeviyyeleri olduğundan iftirâ ve iftirâyı mutazammın mevâdd-ı sâireye isnâd ilkâ-i şerr ve tekdîr ve rahne sevdâsında oldukların mahallinde cumhûr ve tecemmu‘larından nâşî bir vechile mukâvemete kâdir hâlî olmayup mahall-i merhamet ve mağdûr olduğın bildirüp sen ki Burusa kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûma ileyhsin. Husûs-ı mezbûra velî ta‘yîn ve huzûrunda terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında istid‘â-yı inâyet ve sen ki Burusa nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Huzûrunda husûs-ı mezbûra velî ta‘yîn olunması için emr-i şerîfim sudûrını bi’l-fi‘l şeyhülislâm ve müftiyyü’l-enâm olan mevlânâ Mehmed Emîn *-edâ mellâhu te‘âlâ fezaîlühû-* işâret itmeleriyle işâretleri mûcebince velî ta‘yîn [ve] şer‘le ru‘yet eylemen içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 86

نجيب

Anadolu vâlisine ve Söğüt kazâsı nâibine hüküm ki

Seyyid Halîl *-zîde şerefuhû-* gelüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sarây(?) nâm karye ahâlîleri bunu karyelerinin tekâlîf ve sâir umûr ve husûsların ru‘yete taraflarından bunu vekîl itmeleriyle bu dahi karye-i mezbûrenin tekâlîf ve sâir umûr ve husûsların bin yüz seksen sekiz senesine gelince on sene kadar ru‘yet ve sene-i merkûmede isimleri huccet-i şer‘iyyede [muharrer] kimesneler ile asâleten ve vekâleten iki def‘a huzûr-ı şer‘de muhâsebelerin ru‘yet ve birbirlerinin zimmetlerini ibrâ ve iskât birle taraf-ı [şer‘den] iki kıt‘a huccet-i şer‘iyye virilüp ve bu makûle bir def‘ şer‘le görilüp kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-yı zimmet birle cânib-i şer‘den virilen hukûk da‘vâsının istimâ‘ı

memnû' iken mezbûrlar mücâb olmayup hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer'iyeye iki bin kuruşunu gasben ahz ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin bildirüp mahallinde şer'le görölüp mezbûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer'iyeye ve bi-gayrı hakkın fuzûlî ahz eyledikleri ol mikdâr kuruş kendüye alıvrılüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk [olunmak] bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden hılâf-ı şer'-i şerîf vâkı' olan ta'addîleri men' için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 87

Taşköpri kâdîsına hüküm ki

Kastamonı sancağında Taşköpri nâhiyesinde timâr karyelerinden Sofiler nâm karyenin ahâlî ve re'âyâları gelüp bunların karyeleri Defter-i Hâkânî'de karye-i Sofiler deyü mukayyed ve evler bârda(?) elsine-i nâs Küçüksu ismiyle müsemmâ ve bunlar karyeleri toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri tereklerinden kânûn üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin karyeleri sipâhîsi olan Devrekânî nâhiyesinden Taşkeser nâm karye ve gayrıdan dört bin beş yüz on akça timâra mutasarrıf Ömer veled-i Ali nâm sipâhîye edâ idüp ve yine Taşköpri nâhiyesinden Kızılkilise⁴³ nâm karyenin za'îm ve sipâhîlerinin ze'âmet ve timârları karyelerini zirâ'at etmiş değiller iken karye-i Kızılkilise el-mezbûrenin sipâhîlerinden yine Taşköpri nâhiyesinden Akça kavak nâm karye ve gayrıdan on iki bin beş yüz akça timâra mutasarrıf Sâlih ve Araç nâhiyesinden Soğanlu nâm karye ve gayrıdan otuz sekiz bin altı yüz seksen dört akça ze'âmete mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm mutasarrıflarından Ali ve Boyabâd nâhiyesinde Kavak nâm karye ve gayrıdan yirmi sekiz bin altı yüz yetmiş bir akça ze'âmete mutasarrıf Ebû Bekir nâm za'îm ve sipâhî ve taraflarından subaşları olanlar bunların karye-i Sofiler el-mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden bizler dahi öşr aluruz deyü ... öşr talebiyle ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüp karye-i Kızılkilise el-mezbûrenin za'îmi ve sipâhîlerinin hılâf-ı Defter-i Hâkânî ... öşr talebiyle ta'addîleri men' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûznâmçe-i Hümayûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda Taşköpri nâhiyesine tâbî' ... ve ... ve iki hisse çiftlik ve bir âsiyâb ile karye-i Sofiler ve hâsılı tahtında hinta

⁴³ Bu köy Taşköprü'nün Kızılkese köyü olmalıdır.

ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî dokuz yüz akça yazu ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de ma'a gayrihâ bir görilüp iki bin dört yüz akça ber-icmâl ve ... merkûm Ömer veled-i Ali ... ve Taş köpri nâhiyesinden kırk nefer re'âyâ ile ve karye-i Kızılkilise ve hâsılı tahtında hinta ve şa'îr yekûn ma'a-gayrihî bin beş yüz akça yazu ile olduğu Defter-i Mufassal'da muharrir kalemiyle ve Defter-i İcmâl'de [Taşköpri] nâhiyesinden Akçakavak nâm karye ve gayrihî ile bir görilüp on dört akça ze'âmet ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin akçası merkûm Sâlih ve altı bin akçası Ali mîr-âhûr-ı sadr-ı âlî(?) ve üç bin akçası dahi Ebûbekir kaydlarında olduğu mastûr u mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

[11b]

Hüküm: 88

ملجى

Karamürsel nâhiyesi nâibine hüküm ki

Taht-ı âlî-baht-ı Osmânî üzere cülûs-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum vâkî' olup umûman tecdîd-i ahkâm fermânım olmağın nâhiye-i mezbûra tâbi' Dere nâm karye ahâlîsi südde-i sa'âdetüme gelüp karyeleri toprağında vâkî' karyelerine sûret istimâ' olunmayan Kavak iskelesinde gice ile bundan akdem Etmekci Hacadur ve Boğos nâm zimmîler mahzenlerinde ip ile boğulmuş bulunup boğan ma'lûm olmayup bunların üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken mürd-i mesfûrların vereseleri Dimo ve Yanaki nâm zimmîler zuhûr ve iskele-i mezbûre kurâlar toprağında olmağla mûrisimizin diyetlerini sizden aluruz deyü hılâf-ı şer'-i şerîf diyet talebiyle ta'addî ve rencîde eyledikleri ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğın mukaddemâ inhâ ve fetvâ-yı şerîfeleri mücebince amel olunup mesfûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ol vechile ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında bundan akdem emr-i şerîf sudûrını istid'â ve mahallinde şer'le görülmek için bin yüz seksen iki senesi evâil-i Şevvâl'inde karındaşu'l-ekremim merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Mustafâ Han -tâbe serâhû- zamânında emr-i şerîf virildüğün bildirüp tecdîdin recâ itmeleriyle hılâfına

emr-i şerîf yoğise vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 89

قياسى

Bigadiç kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kürsi nâm karye sükkânından Timurcı oğlu Mehmed nâm kimesne gelüp bunun karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf ve beher sene zabt ve zirâ‘at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idegeldiği tapulu bir temessükle ma‘lûmetü’l-hudûd tarlasına dahl olunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûre sâkinelerinden Alîme nâm hâtûn zuhûr ve kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kökcioğlu Mustafâ dimekle ma‘rûf kimesneye istinâden yedinde olan sâhib-i arz temessüküne mugâyir fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden hâlî olmaduğın bildirüp ol vechile olan ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîf recâ itmeğın mahallinde şer‘ ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 90

نجاتى

Domaniç kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Beşemid karyesi ahâlîlerinden ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler gelüp bunların karyelerinin mer‘aları kurbunda kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çiftlik karyesi ahâlîlerinden Ali ve Hüseyin ve İsmâ‘îl ve (Boş) nâm kimesnelerin tarlaları olmağla bunların hayvânâtları bunların destûrı yoğiken tarlalarına girüp ekinlerin istihlâk idüp yedinden şer‘an tazmîn lâzım gelmiş iken mezbûrlar mücerred hayvânâtlarının istihlâk eylediği zararlarımızı tazmîn itdiririz deyü bunların üzerlerine musallat ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfik fetvâ-yı şerîfeleri

olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ol vechile olan ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

Hüküm: 91

نجاتی

Boyabâd ve Bafra kâdılarına ve Canik muhassılı vekîline ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Hasan nâm kimesne gelüp bunun Boyabâd kazâsına tâbi‘ Zimmî deresi Orta nâm karye sâkinlerinden İbrâhîm Ağa oğullarından Ömer dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü bâ-temessük altı yüz kuruş alacak hakkı olmağla almadın fevt olup bu dahi terekesin kabz iden karındaşları Hüseyin ve pederi Mustafâ ve Osmân nâm kimesnelerden mâl-ı müteveffâdan taleb eyledükde virmekte ta‘addî ve gadr sevdâsında oldukların ve mezbûrlar hâlâ taht-ı kazânızda mürûr u ubûr üzere oldukların ve tarafından diğer Hasan nâm kimesneyi vekîl eyledüğin bildirüp şer‘le görölüp vekîl-i merkûma alıvrılmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 92

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan Bolı hâssı voyvodasına ve Bolı kazâsı nâibine hüküm ki

İsmâ‘îl nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde iken Bolı kazâsı muzâfâtından Na‘lince nâhiyesine tâbi‘ Güniyaka nâm karye sükkânından Çorbacı oğlı İbrâhîm nâm kimesne kendü hâlinde olmayup avâneleri olup yine karye-i mezbûreden karındaşı Mustafâ ve Bakraccıoğulları ve Yekeoğlı ve Ahmed oğlı Kara kullukcı ... oğlı dimekle ma‘rûf kimesneler ile yekdil ve yekcihet olup bin yüz seksen senesinde buna nefsâniyyet birle dağdan gelüp hılâf-ı şer‘-i şerîf menzilini basup bin kuruşlukdan mütecâviz emvâl ü

eşyâsını ahz ve gasb ve hetk-i arz idüp men' u def' ve bir vechile mukâvemete iktidârı olmadığını bildirüp şer'le görülüp gasb eylediği ol mikdâr gurusluk emvâl ü eşyâ alıvırılup ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 1190

[12a]

Hüküm: 93

عونی

Zıkr-i âtî Türkmen aşâyirinin buldukları kazâların ve nüvvâbı *-zîde fazluhum-* ve Yeniil kâdı ve voyvodası vekîline hüküm ki

Kengırı ve Çorum ve etrâfımızda vâkı' kazâ ve kurâ ahâlîlerinden ma'lûmu'l-esâmî kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde iken Boz ok havâlisinde sâkin konar göçer Türkmen aşâyiri ahâlîsinden ma'lûmu'l-esâmî şakîler leyl ü nehâr bunların üzerlerine musallat ve yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın menzillerini basup emvâl ü eşyâ ve devâb u mevâşîlerin gasb u gâret eylediklerinden başka ehl ü iyâllerine ta'arruz ve kesr-i ırz ve bunun emsâli ta'addîlerinin nihâyeti olmadığını bildirüp mübâşir ma'rifetiyle buldukları mahalde şer'le görülüp gasb u gâret eyledikleri emvâl ü eşyâ ve devâb u mevâşîleri alıvırılup ol vechile vâkı' olan zulm ü ta'addîleri üzerlerinden men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'umdan suâl olundukda ber-vech-i muharrer Türkmen aşâyirinden ... merkûmeye tasaddî iden şekâvet-şikârlar her kimler ise zâbitleri ma'rifetiyle buldukları mahalde meclis-i şer'e ihzâr ve da'vâ-yı hakk ve ta'yîn-i mâdde iden hasımlarıyla ale'l-infirâd terâfu'-ı şer' ve gasb olunan eşyâ ve devâb u mevâşî ba'de's-sübût mücâb idenlerden tahsîl ve ashâbına redd ve teslîm ve muktezâ-yı şer'-i mahzar ihkāk-ı hakk olunmak için bu makûleye emr-i âlî virile geldiği tahrîr olmağla mübâşir ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 94

جميل

Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Sabanca nâibine hüküm ki

Abdullâh ve Mehmed nâm kimesneler ile Ayşe nâm hâtûn gelüp bunlar kendü hallerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘u hareketleri yoğiken bir dürlü dahl ü ta‘arruz olunmak îcâb itmez iken ashâb-ı ağrâz ve mütegalibeden yine kazâ-i mezbûr sükkânından Arab oğlu İbrâhîm nâm kimesne hevâsına tâbi‘ Tapon(?) Abdullâh ve Ali Beğ dimekle meşhûr kimesneler ile yekdil ve yekcihet bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın bunların babaları Ali nâm kimesneyi katl itmeleriyle mezkûrlar ile terâfu‘-ı şer‘-i şerîf olduklarında huzûr-ı şer‘de ikrâr eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ eyledükleri eelden mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 95

Umûm utlâkiyçün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî evâsıt-ı Zâ sene [1]190

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından Bolı hâssı voyvodasına hüküm ki

Kastamonı müteselimi olup tertîb-i cezâsı irâde olunan Karakayış Osmân’ın hazînedârı tesmiyesiyle Kastamonı kal‘asına kal‘abend olunan zümre-i sipâhiyândan Memiş nâm kimesne fî’l-asl Sırte kazâsı hânedânından olup şakiyy-i merkûmun havfından nâşî on dört seneyi mütecâviz çiftliğini terk ve iyâliyle âsitâneye nakl ve ikâmet üzere iken şakiyy-i merkûma mütesellimin teveccühünden mezbûr ba‘zı mahallerden mukâteb ahz ve sılâ-yı rahm ve emvâl-i metrûkesini cem‘ için çiftliğine vürûdunda hıdmet-i mezkûrede kerhen istihdâm ve iyâli der-aliyyede leyle-i işâyâ muhtâc ve medyûn olduğından başka mücerrebü’l-etvâr ve bi’l-cümle kendüden hoşnûd olmalarıyla cürmi afv ve sebîl-i tahliyesini istirhâm olduğın Kastamonı kâdîsı bir kıt‘a i‘lâmıyla ve merkûm Memiş arz-ı hâliyle istid‘â eyledüklerin bâ-takrîr inhâ ve Dîvân-ı

Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda livâ-i mezbûrun kazâları serdârları ve neferât-ı ricâl-i harb u darbıyla müfsid-i mezbûrun üzerine varılıp etrâfı ser-i mû ve hayyen ve meyyiten ahz u hırâseti tertîb ve ser maktû'ı der-aliyyeme irsâl ve avanesinin dahi mücâzât-ı meşrû'aları icrâ olunmasını hâvî şeref-yafte-i sudûr olunduğın emr-i celîlü'l-kadrim ile bundan akdem haseki(?) mübâşir ta'yîn olunmuş idi ve vürûd iden tahrîrâtdan kâdî-i mezbûr Kastamonı mütesellimi bulunduğundan yerine kuzâtdan karındaşı İbrâhîm'i mütesellim vekîli ta'yîn ve kendüsi Sırte kazâsında vâkı' kal'asında tahassun eylediğine binâen karındaşı mezbûr İbrâhîm ve kâtibi Mehmed ve hazînedârı Memiş ve kethüdâsı İbrâhîm İbiş(?) ve tüfenkçibaşısı Kara Abdullâh nâm kimesneler ahz ve kal'abend olunmak üzere işbu sene-i mübâreke Cumâde'l-ûlâsında emr-i şerîfim virildüğü mastûr u mukayyed bulunmağın sen ki Bolı hâssı voyvodası mûmâ-ileyhsin. Husûs-ı mezbûrun hakîkati ve keyfiyeti der-aliyyeme i'lâm eylemek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene 190

Hüküm: 96

ندیم

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarıfına ve Kandırı ve Şeyhlü ve Ada nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki

Müteveffâ Kıssahân evkâfının hâlâ berât-ı şerîfimle evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mütevellîsi olan Mehmed-zîde *kadruhû*-gelüp zikr olunan nâhiyelerde vâkı' müteveffâ-yı merkûmun evkâfı tevliyeti hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olup tarafından vekîli el-Hâc Ali nâm kimesne vekâlete [ve] uhdesine lazım gelen hıdmeti edâ idüp âhardan bî-vech bilâ berât ve bilâ sened tevliyeti umûrına müdâhale olunmak îcâb itmez iken zikr olunan nâhiye sâkinlerinden ashâb-ı ağrâzdan (Boş) ve (Boş) nâm kimesneler rûfakâlarıyla yekdil ve bî-vech ve bilâ sened tevliyeti umûrına fuzûlî müdâhale ve ta'addî eyledüklerin bildirüp ashâb-ı a'râzdan olan mezkûrlara bî-vech ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyeti umûrına müdâhale ve ta'addî itdirilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 97

Anadolu vâlisine ve Göynük kazâsı nâibine hüküm ki

Mustafâ -zîde kadruhû- gelüp Göynük kazâsına tâbi' Boğaz(?) nâm karye sâkinlerinden ... oğlu Mahmûd ve Mûsâ oğlu Kara Mehmed ve karındaşı Ali ve Mustafâ ve Halîl ve Mollâ İbrâhîm oğlu ve sâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bin yüz seksen senesinde bâ temessük bin altmış gurusı alacak hakkı olup taleb eyledükde edâda ta'allül ü muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların bildirüp şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 98

Tashîh olduğu üzere tedbîl olunmuştur.

Fî evâil-i M. sene [1]191(?)

نعیما

Aydın muhassılı vezîre hüküm ki

Sultanhisârı kazâsı muzâfâtından Kavaklı(?) ve Eskihisar ve ... kasabaları ve tevâbi'leri kurâ ahâlîleri ve re'âyâsı gelüp eyâlet ve elviye mutasarrıfları kendülere tahsîs kılınan seferiyye ve hazeriyye ve havâs-ı mu'ayyenelerine adem-i kanâ'at ve etrâfa buyrulduklar tahrîr ve taraf-ı⁴⁴ mübâşirler ta'yîn ve ... ahâlîden zahîre-bahâ ve ... ve kaftân- bahâ ve mübâşiriyye ve ilel-i sâire ile mebâliğ-i külliye tahsîl ve tecrîm-i mazlûmiyeti ... ve a'yân ve zulemâ makûlesi dahi ... mu'ayyeneleri zulm ü ta'addîden hâlî olmadıkları sahîhan ihbâr ve inhâ olundığına binâen fîmâ-ba'd eyâlet ve elviye mutasarrıfları kendülere tahsîs hazeriyye ve âidâtı mu'ayyenelerine kanâ't birle dâhil-i hükûmetden olan kuzât ve kasaba ve kurâ ahâlîlerine ... bilâ mûcib mübâşir ta'yîn ve ... ve zahîre-bahâ ve mutâlebât-ı ile ahâlî ve re'âyâyı acezeye hılâf-ı şer'-i şerîf

⁴⁴ +taraf

ve rızâ-yı mülûkânem zulm ü ta‘addîden hazer ve ... olunmak üzere tenbîh ve te’kîdi ... seksen dokuz senesi evâsıt-ı Saferi’nde Rumili ve Anadolu ... vâkı‘ eyâlet ve elviye mutasarrıflarına hitâben başka başka emr-i şerîfim sâdır olup hilâfına vaz‘ u hareket olunmak iktizâ itmez iken ba‘zı ayânlık iddi‘âsında olanların sevk ve idâreleriyle mugâyir-i emr-i âlî izrâr-ı fukarâ-yı ra‘iyyet ve celb-i mâl kasdıyla her ferdden üçer beşer yüzden mütecâviz piyâde ve süvârî ile mübâşir ta‘yîn ve anlar dahi ... her bir kazâ ve kasabât ve kurâya duhûl ve zahîre-bahâ ve ... ve teşrîfiyye ve mübâşiriyye ve donanmış at ve döşeme-bahâ ve saman-bahâ ve sâir tekâlîf-i şâkka nâmıyla yirmi beş otuz kîse akça fukarâya tevzî‘ ve tahsîl eyledüklerinden mâ‘adâ ikişer üçer aydan ziyâde meks ve her bir[er]lerinin hânelerine konak nâmıyla on beşer yirmişer piyâde ve süvârî kondurup envâ‘a ta‘addî ve ehl ü iyâllerine fi‘l-i şenî‘a kasdıyla ta‘arruz ve tecrîm-i mazlûmiyeti ve tecrîm ve tekdîr ve cerîme ve bunun emsâli zulm ü ta‘addîlerinin nihâyeti olmadığına binâen bir dürlü tahammülleri kalmayup ba‘zıları terk-i diyâr ve ... evtân ve evlâd u iyâllerinden dûr u mehcûr olup perâkende vü perîşân olacakları nümâyân olduğın bildirüp mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince adâleti mutazammın hükm-i hümâyûnum sudûrını istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûr u mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 99

نعیما

Bir sûreti

Yine Anadolu vâlisine ve Köşk(?)ve Pavlı kazâları nâiblerine hitâben kazâ nâibi mezbûrîn ahâlîleri arz-ı hâllerleriyle başka târih-i mezbûrda tahrîr olmuşdur.

[12b]

Hüküm: 100

سزایی

Küre-i nühâs kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ahsu(?) nâhiyesine tâbi‘ Akdoğan nâm karyede vâki‘ Şeyh Ali zâviyesinin evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere bi’l-fi‘l berât-ı şerîfimle ale’l-iştirâk zâviyedârları olan Seyyid Mehmed oğulları Seyyid Halil ve Seyyid Mehmed ve Seyyid Hüseyin nâm kimesneler südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl idüp bunlar uhdelerine lâzım gelen zâviyedârlık umûrını ru‘yet idüp bir dürlü kusûrları olmayup bir vechile dahl u ta‘arruz olunmak îcâb itmez iken ecânibden kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne zuhûr ve zâviyedârlık-ı mezbûrî ben zabt iderim deyü hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ sened fuzûlî müdâhaleden hâlî olmadığın bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmдан fetvâ-yı şerîfe virüldüğün bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuştur.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 101

سزایی

Dergâh-ı mu‘allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodası (Boş) -*dâme mecduhûya*- ve ... kazâsı nâibine hüküm ki

Hasan nâm kimesne gelüp bu kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bağçe(?)bınar nâm karye toprağında vâki‘ yüz dönüm mikdârı mülk meyve bağçesine yine karye-i mezbûreden karındaşı oğlı Mehmed nâm kimesneler ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olup bir vechile dahl îcâb itmez iken mezbûr Mehmed yine karye-i mezbûreden Mehmed ve Selim nâm kimesneler ile yekdil ve senin hissene benimdir deyü fuzûlî yüz seksen senesinde zabt ve gadr eylediğün bildirüp şer‘le görölüp bağçe-i mezbûreden hissesi kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuştur.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm:102

Gedos kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Gedos kazâsı nâibi mevlânâ Şeyh Mehmed Emîn *-zîde ilmuhûsun-*

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Gedos kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve şürefâ ve re'âyâ ve zuafâ bi-ecme'ihim meclis-i şer'a varup Gedos kazâsı sâkinlerinden Azizzâde Hüseyin ve Mutâf ve Ali Çavuşzâde ve Seyyid Ahmed ve Bazarzâde Ali nâm kimesneler kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer' kimesneye ta'addîleri yoğiken yine kazâ-i mezbûrdan Mûsâ ve Yûsuf oğlu ve Fazlı ve Karabacakoğlu ve Tellioglu Hâcî Şa'bân ve Emîr Velî ve Hâcî Veli oğlu ve Hasan Beşe nâm kimesneler bundan akdem mezbûr merkûmûn haklarında hîn-i tevzî'de ikişer yüz guruş ekl eyledin deyü bi-gayrı hakkın iştikâ ve Kütahya'ya ihzâr ve terâfu'-ı şer' olduklarında şer'an üzerlerine bir nesne sâbit olmayup kâzib olduklarından başka kazâyı mezbûra tâbi' Muhibler nâm karye sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler kendü hâlerinde iken mezbûrûn ve sâir ma'lûmü'l-esâmî rüfekâları birbirleriyle yekdil ve hevâlarına tâbi' ehl-i örfe istinâden yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın iki üç def'a üzerlerine musallat beş yüz seksen guruş ve yüz yirmi keyl arparımızı gasben ahz ve gadr eylediler deyü bâ-arz-ı hâl inhâ ve inhâlarına binâen mahallinde şer'le görülmek için işbu sene-i mübâreke evâil-i Receb'inde sâdir olan emr-i şerîfim mahalline(?) lede'l-vürûd iddi'âları mürûr oldığı âşikâr olmağla ücret-i mübâşiriyye ve müdde'ilerden talep olunmayup müdde'iyi-i mezbûrlardan tahsîl olunması bâbında emr-i şerîfim recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda târih-i merkûmda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim virüldüğü mukayyed ve de'âvî-yi mezbûre zuhûr ve hıyn-i terâfu'da müdde'inin hakkı sâbit olmayup mahzâ izrâr ve ta'mîr için da'vâya sülûki zâhir olanların ve yâhud mukaddemâ bir def'a görülmüşiken tekrâr da'vâya şurû' idenlerin gerek der-sa'âdetden ve gerek velî recâsı taraflarından ta'yîn olunan mübâşirlerin âhardan mübâşiriyyesi matlûb olan müdde'âün-aleyhden talep olunmayup ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe husûmet-i kâzibe iden mer'î-i müstemirreden tahsîl olunmak ve keyfiyet bilâd ve kuzât ve nevâhîde olan cem' mahkeme(?) sicillâtına kayd ve ilâ mâşâ'allâhu te'âlâ düstûru'l-amel tutulmak için Anadolu ve Rumeli'nin uç kollarına yetmiş altı senesi evâhir-i Şa'bân'ında virilen emr-i şerîf mücebince bu

makûlelere emr-i şerîf yazılacağıdır deyü tahrîr olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N sene [1]190

Hüküm: 103

حامى

Hoşalay kâdîsına ve Kastamonı mütesellimine hüküm ki

Hoşalay kazâsına tâbi' ... nâm karye sâkinlerinden Kavacık(?) oğlı ... dimekle ma'rûf kimesne gelüp karye-i mezbûre toprağında vâkı' babasından müntakal ma'lûmü'l-hudûd mülk menzil ve eşcâr-ı müsemmere ve ... ve sâir emlâka karındaşı Bıçakcı(?) Mustafâ nâm kimesne ile vech-i iştirâk mutasarrıflar iken karındaşı mezbûr mağgûb olup hayât ve memâtı ma'lûm olmadığı yine karye-i merkûmeden diğerkarındaşı oğlı Ömer nâm kimesne zuhûr ve mağgûb-ı mezkûrun hissesin üzere ... zabt iderim deyü hılâf-ı şer'-i şerîf dahl ü ta'arruzdan hâlî olmadığı ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince amel olunup mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

[13a]

Hüküm: 104

Keskin kazâsı nâibine ve ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kengırı kazâsı sâkinlerinden Hasan nâm kimesne gelüp bunun Keskin Kazâsında Mollâ Mehmed oğlı Mehmed ile iştirâken yüz seksen dokuz senesine mahsûben uhdelerinde olan ... karyelerini sene-i mezbûrede zabt ve ta'sîr ve mahsûlundan ma'lûmü'l-keyl mahsûl cem' ve der-anbar eyledükden sonra mahsûl-ı mezbûrun nısfı bunun olmak [ve] hissesine virilmek iktizâ ider iken mezbûr Mehmed tama'ından ... nesne virüp zehâir-i mezbûreden zimmetinde mütekarrer iki yüz keyl hinta ve yüz elli keyl şa'îr ve yüz elli vukıyye penbe ve on keyl nohud hakkını dahi taleb eyledükde şerre sülûk ve mücerred

ibtâl-i hakk sevdâsıyla ehl-i örfe gamz ve tecrîm idüp gadr-i küllî eyledüğin bildirüp şer‘le görölüp zehâir-i mezbûreden gayr-i ez-teslîm hissesine isâbet iden ol mikdâr keyl envâ‘-ı zehâir hakkı tamâmen alıvırılüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 105

Eskişehir kâdîsına hüküm ki

Halîl nâm kimesne gelüp Eskişehir’de vâkî‘ Şeyh Şehâbeddîn Sühreverdî zâviyesinin berât-ı âlî zâviyedârı ve vakfının mütevellîsi olup zâviye-i mezbûr vakfının Defter-i Hâkânî’de mukayyed Eskişehir kazâsına tâbi‘ Haydar Paşa(?) yerleri dimekle ma‘rûf mezra‘anın ... ve ... dâhilinde kadîmden berü öşr ve resmi zâviye-i mezbûr vakfi tarafından alınagelen ma‘lûmü’l-hudûd yerlerin öşründe âharın alakası olmayup bir dürlü dahl ü ta‘arruz olunmak îcâb itmez iken civârında vâkî‘ Karasakal zâviyesi zâviyedârı olan ... nâm kimesne zuhûr ve ol yerler zâviyedârı olduğım zâviyenin vakfından Karasakal mezra‘ası toprağındandır ve öşr ve resmin ben alurum deyü hılâf-ı kânûn müdâhale eyledüğin bildirüp kadîme mugâyir zâhir olan müdâhalesi men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâsıt-ı Ş. sene [1]190

...

Hüküm: 106

Merkûm Musli ve mezbûr Mehmed Çelebi’den mutâlebe eylediği eşyâdan fâriğ ve mezkûr yed ve zimmetini ibrâ eylediğini nâtik Bergama kâdîsi Ebûbekir Efendi’nin arzı ve mazmûnı şerh virilüp umûmen i’lâm-ı hâli mutazammın emr yazılmışdır.

Fî evâil-i Z sene [11]91

İş bu emr-i âlî Ahmed Çavuş yediyle lede’l-vusûl merkûmlardan Mehmed Hilmi mevcûd olup mâ‘adâsı firârî ve ne mahalde oldukları nâ-ma’lûm olmağla firârî-yi mezbûrların

cümlesi ahz oluncayadek da'vâ-yı mezkûra alâ hâlihî terk olunmasını müdde'iyi-i mezbûr ilhâh ve iltimâs eylediğine binâen ber-minvâl-i muharrer da'vâmı merkûm da terk ve ... ve mübâşir-i mûmâ-ileyh avdet eylediği nâtik Bergama kâdisı Ebûbekir Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnı fermân sûrh virildi.

16 L. sene [1]190

Tekrâr emr yazılmışdır.

Fî evâil-i B.(?) sene [11]92

حامى

Anadolu vâlisine ve Bergama kâdisına hüküm ki

Sen ki Bergama kâdisı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Seyyid el-Hâc Abdülbâkî -zîde fazluhûsun-

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp bundan akdem Bergama voyvodası iken isyân ve tuğyânı sebebiyle cezâsı tertîb olunan ... Veli nâm şakî voyvodalığı esnâsında konağında müsâfir olan ... el-Hâc Osmân Ağa dimekle ma 'rûf kimesneyi bi-gayrı hakkın katli ve başında olan ... Bergama'da sâkin Emrudâbâdlı Mehmed Celîl ve Arpacı el-Hâc Ali ve ... el-Hâc Mehmed ve ... oğlu Bayrakdâr ve Yörük Veli Ahmed ve sâir emr-i âlîde isimleri mastûr kimesneler dahi müteveffâ-yı mezbûrun sâkin olduğu İlçe-i Bergama kazâsına tâbi'... karyesinde vâkî' konağını basup oğlu Musli ... eyledüklerinden sonra emr-i âlî nâtik olduğu üzere hane basup derûnunda mevcûd yirmi aded oda döşemesi ve Bergama ... olmak üzere beş bin keyl hinta ve dört bin keyl şa'îr ve iki bin vakiyye mikdârını alan nühâs ve üç yüzden mütecâviz kara sığır buzağı min-haysü'l-icmâ' kırk sekiz bin aded ... mütecâviz emvâl ü eşyâ ve zehâyir ve hayvânât gasb u gâret ve gadr-i küllî eyledüklerini ... mukaddemdir. Mezbûrun oğlu ve mezbûr Musli meclis-i şer' de inhâ ve kazâ-i mezbûr ahâlîlerinden cem'-i gafûr ve cem'-i kesîr alâ tarîki'ş-şehâde ihbâr eyledüklerinden Bergama ve nevâhî-yi Bergama nâibleri başka başka arz eyledüklerine binâen çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer 'le görülmek için işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cumâde'l-âhirinde sâdir olan emr-i şerîfim Ahmed Çavuş yediyle mahalline lede'l-vürûd ve's-suâl emr-i âlîde isimleri mezkûr ... Ahmed ... Hacı Ali mezkûr Hacı Osmân'la ve bunun katli⁴⁵ esnâsından berü Edremid voyvodası

⁴⁵ +katli

Muhammed Emin'in yanında ve Emrudâbâdî Mehmed Celâl ve El-Hâc Mehmed dahi sudûr-ı emr-i âliyi istimâ' ve ... ve inhâ ve merkûm Musli dahi arz-ı hâlinde sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetin ve çavuş mübâşeretiyile buldukları mahalde ahz ve Bergama kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda terâfu' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istirhâm eyledükde bi'l-fi'l reîsü'l-küttâbım olan Ömer Vahîd -*dâme mecdühû*- i'lâm itmeğın i'lâmı mûcebince emel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 107

حامی

Şeyhlü kâdîsına hüküm ki

Şeyhlü kazâsı sükkânından Hüseyin nâm kimesne gelüp yine kazâ-i mezbûrdan Osmân nâm kimesne ile hemşiresi Zeynep nâm hâtûn babaları Hâcî Mustafâ nâm kimesneden müntakil kazâ-i mezbûrda vâkı' iki bâb mülk dükkâna iştirâken mutasarrıf iken dükkân-ı mezkûrlardan mezkûr Osmân hissesin buna bey' eyledükde ... mezbûr şerâyet-i şuf'a ya ri'âyet itmeyüp muvâcehesinde(?) mutasarrıf ve şerâyet-i şuf'a ya ... olmuşiken mezbûre Zeyneb zuhûr ve şerre sülûk ve dükkân-ı mezbûreden şuf'a alup zabt itmeli deyü hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî müdâhaleden hâlî olmaduğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virüldiğın bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 108

حامی

Balya kâdîsına hüküm ki

Balya kazâsına tâbi' Avşar nâm karye sükkânından Yörük Osmân oğlı Ali ve Hasan ve Mustafâ nâm kimesneler gelüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve imdâd-ı hazeriyye ve sâir emr-i şerîfimle vâkı' tekâlîflerin karye-i mezbûre ahâlileriyle ma'an edâ idüp ve bunların ... kasabası toprağında bi'l-fi'l zabt u tasarruflarında hâne-i

avârıza bağı tekâlîf alınmak îcâb ider emlâk ve yerleri yoğıken kasaba-i mezbûr ahâlîsi zuhûr ve üzerimize vârid olan tekâlîfden siz dahi bizimle ma‘an hisse virin deyü hılâf-ı kânûn ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eçden kânûn üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 109

شفیق

Tokād kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Tokād kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ali ... -zîde ilmuhû[sun]-

Südde-i sa‘adetüme mektûb gönderüp medîne-i Tokād mahâllâtından Soğukpınar(?) Müslim mahallesi sâkinelerinden Refîka bint-i Abdullâh ve Gülbeyaz bint-i Abdülmennân nâm hâtûnlar meclis-i şer‘e varup yine mahalle-i mezbûre sâkinelerinden bundan akdem vefâr iden Müftizâde(?) dimekle ma‘rûf es-Seyyid Abdullâh Efendi ibn-i Seyyid Abdurrahmân Efendi dimekle ma‘rûf kimesne medîne-i Tokād’da mutasarrıf olduğı emlâk ve akârını tescîl-i şer‘î ve teslîm ... vakf eyledükde bundan hâsıl olan icâresini evlâd-ı evlâd-ı evlâdına ... evlâd-ı evlâd-ı evlâdına vakf-ı şart eylediğı vakfa ma‘mûl bahâsında mukayyed olan vâkıf-ı ... olup burada tasarrufi olan ... intikâl itmekle bunlar vâkıfın ... evlâd-ı evlâd-ı evlâdından olup ... merkûma meşrûtiyet üzere bilâ nizâ‘ mutasarrıflar iken Tokād sâkinelerinden Zeynep bint-i Ali nâm hâtûn benim vâlidem Şehriban bint-i Abdülmennân vâkıf-ı mezbûrun babası mezbûr es-Seyyid Abdurrahman Efendi’nin câriye-i memlûkesi olup vefât eyledükde vâlidesi bi’l-verâse şer‘î ... üzere oğlı vâkıf-ı mezbûr es-Seyyid Abdullâh Efendi’ye intikâl olduğı mâlından âzâde ve sizinle ... iddi‘âsıyla müdâhale idüp mezbûre ... mezbûre Şehriban vâkıf-ı mezbûrun babası mezbûr Seyyid Abdurrahmân’ın cariyesi olup hâl-i hayâtında mâlından ... asliyeye idhâl eylediğı lede’l-murâfa‘a muvâcehesinde vech-i şer‘î üzere sâbit vâkıf-ı mezbûr ... taraf-ı şer‘den huccet-i şer‘iyye virilmişiken mugâyir-i huccet-i şer‘iyye müdâhalesinde isrâr üzere olmağla fimâ-ba‘d mezbûra ... ol vechile müdâhale ve ta‘addî itdürülmemek bâbında vâkı‘ hâle hükmi-hümâyûnum virilmek recâsına bi’l-

iltimâs arz eylediği ecluden vech-i meşrûh üzere hıâf-ı şer‘-i şerîf müdâhalesi men‘ olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

[13b]

Hüküm: 110

نسيمى

Aydın muhassılı vezîre ve Ortakçı ve Güzelhisâr-ı Aydın kazâları nâiblerine hüküm ki Sen ki Güzelhisâr-ı Aydın kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Sadık-zîde ilmuhûsun-.

Südde-i sa‘âdetüme mektûb gönderüp Ortakçı kazâsında vâkı‘ Kapucak/Kuyucak(?) kasabası sâkinlerinden Cafer Efendi dimekle ma‘rûf kimesne Güzelhisâr’da meclis-i şer‘e varup kasaba-i mezbûrda vâkı‘ yeni câmi‘in meşihatlığıne bâ-berât-ı âlişânım mutasarrıf olup yine kasaba-i mezbûrede vâkı‘ ma‘lûmü’l-hudûd iki aded bakkal dükkânı meşihatlik-i mezbûra meşrûta olduğu vâkıfın vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâsında mukayyed ve bu uhdesine lazım gelen hıdmetini edâ idüp ... mütecâviz bilâ nizâ‘ ol dükkânları zabt ider iken yine kasaba-i mezbûre sükkânından Ali Efendi dimekle meşhûr kimesne zuhûr ve ol dükkânlar tadrîse meşrûtadır ve ben dersihânım ben zabt iderim deyü altı seneden berü hıâf-ı şer‘i şerîf ve mugâyir-i vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ fuzûlî ve tagallüben zabt ve icârelerin ahz u kabz ve kasaba-i mezbûrede dafâ‘atle mürâfa‘a olduklarında vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ ve senedât-ı sâire-i nâtıka olduğu üzere dükkân-ı mezkûrlar tadrîse meşrûta olmayup câmi‘-i mezbûrun meşihatlığıne şart ve ta‘yîn kılındığı sâbit ve zâhir dükkânlardan ... fuzûlî zabt eylediği senelerde tagallüben aldığı icâreleri dahi virmek için tenbîh ve tahsîl murâd olundukda ber-takrîb firâr ve yine kasaba-i mezbûra varup ... ol dükkânları zabt ve gadr ve mezbûrun kasaba-i mezbûrda tagallübi olduğundan şer‘-i şerîfe adem-i itâ‘at ve ihkâk-ı hakk mümkün olmamağla mezbûr Ali Güzelhisâr-ı Aydın’a ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki Aydın muhassılı vezîr-i müşârün-ileyhsin. Sana hitâben emr-i âlî niyâzıyla arz idivir deyü ilhâh ve mezbûr Ca‘fer’in takrîr-i meşrûhını mübeyyin vakf-ı nâmî olan bî-garaz kimesneler alâ tarîki-ş-şehâde haber virmeleriyle ol bâbda

hük-m-i hümâyûnum virilmek recâsına bi'l-iltimâs arz eyledüğin eelden siz ki Aydın muhassılı vezîr-i müşârun [ileyh] ve Güzelhisâr-ı Aydın nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Vech-i meşrûh ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince terâfu'-ı şer' olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene[1]190

Hüküm: 111

صنعى

Aydın muhassılı vezîre ve Güzelhisâr kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Sadık *-zîde ilmuhûsun-*.

Mektûb gönderüp Güzelhisâr kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutebâ ve sâdât-ı kirâm bi-ecma'ihim meclis-i şer'e varup bundan akdem seferler vukû'ıyla beldemizde biraz fâhişe avret zuhûr ve ef'âl-i kabîha ve şenâ'âtla me'lûf olup zâbitân dahi tama'-ı hâmlarından nâşî ve mâhiyye üçer beşer vukıyye kahve ahz eyledükleri eelden tâife-i mezbûreye müsâ'ade ve şer'an te'dîbleri iktizâ idenleri te'dîb olunmayup ol vechile zinâ âşikâr ve leylen ve nehâran eşkiyâ makûleleri alenen mürûr u ubûr eyledüklerinden mâ adâ tâife-i mezbûre nice ehl-i ırz kimesnelerin iyâl ü evlâdını birer takrîb istishâb ile ifsâd ve mefsedetleri zâhir ve nümâyân ve yevmen fe-yevmen müzdâd ve tekessürlerine binâen vücûhla cümlemizin emniyet ve ... ve râhatımız meslûb olup emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker üzere bu makûle fâhişeleri zinâyaya kasd idüp musırr olanları ma'rifet-i şer'le ihrâc ve her biri bir adaya teb'îd ile şer'an iktizâ iden te'dîbi icrâ olunmak için istirhâmları der-i devlet-medâra arz ve i'lâm idiver deyi ilhâh itmeleriyle husûs-ı merkûm hakikat-i hâlde best u beyân oldığı üzere ef'âl-i kabîha alenen ve nice ehl-i ırz ümmet-i Muhammed'in iyâl ü evlâdlarına îsâl-i mazarratları zâhir ve nümâyân olmağla ümmet-i Muhammed'in istirahatiyçün tâife-i mezbûre belde-i merkümeden men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrı recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz u i'lâm eylediğin eelden vech-i meşrûh üzere bu makûle mürtekeb-i menhiyyât olan fevâhişin te'dîb ve terhîbleriyle tathîr ve tanzîf-i bilâd matlûb olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Fi'l-hakîka bu gûne fuhşî sâbit ve mütahakkık olanlar mübâşir ma'rifetiyle livâ-i mezbûreden ihrâc ve teb'îd olunmaları fermânım olmağın

imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le mübâşir ta‘yîn olunan (boş) ma‘rifetiyle ber-minvâl-i muharrer mürtekb-i menhiyyât olup fuhşî sâbit ve mütahakkık olanları ihrâc ve teb‘îd ile te‘dîb ve terhîbleriyle tathîr ve tanzîfe mübâdere olunup lâkin bahâne ile kazıyyede alâkası olmayan ehl-i ırz ve bî-günâh olanlara ve cehâmât olunmayup ta‘arruz ve tecrîm olunmamak husûsuna dahi ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmıştır.

Fî evâhir-i Ş. sene [1]190

Hüküm: 112

Anadolu vâlisine ve Mihaliç kazâsı nâibine hüküm ki

Erbâb-ı tımârdan Mehmed Said nâm sipâhî gelüp Hüdâvendigâr sancağında Söğüd nâhiyesinde Virancık nâm karye ve gayrıdan dokuz bin yüz elli bir akça berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Mihaliç kazâsı muzâfâtından Ulubâd nâhiyesine tâbi‘ neferât-ı re‘âyâ ile karye-i Alyasun hisse-i za‘îm karye-i mezbûrede Hüdâvendigâr’ın âzadlu kulları var imiş evvelden sipâhiye resm virmiş kânûn-ı kadîm üzere yine resmlerin virirlerimş deyü kayd olunmuşdur. Defte-i Köhne ve âdet üzere sipâhiye resm virürler vakf defterinde mastûrdur hâliyâ hisse-i mirlivâ-i mezbûrdur. Defter-i Atîk nefsi Hisâr toprağı Yıldırım Hân vakfidir ve hisârın taşrası hisse-i mirlivâ-i sipâhî tımarından tımar ile vakf isimleri tefrîk olunmağa kâbiliyet olmadığı eelden cümle bir yere kayd olındı ve hâsılı tahtında resm-i çift ve hınta ve şa‘îr ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûsâne ve tapu-yı zemîn yekûn ma‘a gayrihî ... ve rüsûm-ı sâire ve mahsûl hisse-i hümâyûn ... mezbûrîn üç yüz akça ve hisse-i mirlivâ-i Burusa üç bin altı yüz on sekiz akça ve hisse-i sipâhî dört bin akça yazular ile Defter-i Mufassal’de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl’de karye-i ... deyü dört bin akça hisse-i sipâhî yazusuyla tahrîr ve ma‘a gayrihâ bir görölüp on bin altı yüz akça ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun üç yüz akçası merkûm Mehmed Said ve bin akçası Göynük nâhiyesinde ... nâm karye ve gayride seksen üç bin doksan dokuz akça ze‘âmete mutasarrıf Defter-i Hâkânî kâtibleri şâkirdinden şâkird Süleymân Salim kâtib-i hazîne-i kethüdâ-yı sadr-ı âlî ve beş bin akça Kütahya ve Hüdâvendigâr sancaklarında Honaz ve gayrı nâhiyelerde ... nâm karye ve gayrida elli beş bin üç yüz elli yedi akça ze‘âmete mutasarrıf Halil Hayalî(?) ve bin üçer yüz otuz dört akçaları Geyve nâhiyesinde ... nâm

karye ve gayrıdan on ikişer bin yüz kırk altışar akça tımarlara mutasarrıf Abdullâh ve Mehmed ve İsmâ'îl veled-i Sâlih ve üç yüz akçası dahi karye-i Virancık el-mezbûre ve gayrıdan dört bin yüz elli akça tımara mutasarrıf Ömer'in kaydlarında olduğu Defter-i Hâkânî'de mukayyed olmağla merkûm Mehmed Said zikr olunan ... karyesini ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî mirlivâ hâssı mutasarrıfı müşterekleri mezkûrlar ile zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmundan berâtı yazusuna göre hissesine isâbetet ideni kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itmek murâd eyledükde hâssı mutasarrıfı olanlar hâssı hissesine âid olan mahsûl ve rüsûmı ahz u kabza kanâ'at itmeyüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî hâssı hissesinden ziyâde tecâvüz ile nizâ'dan hâli olmadıkların bildirüp karye-i merkûme ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî hâssı mutasarrıfı ve müşterekleri mezbûrlar ile kendüye zabt ve vâkı' olan mahsûlât ve rüsûmâtıdan herkese yedlerinde olan berâtları yazularına göre hisselerine isâbet ideni kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirilüp hâssı mutasarrıflarını hılâf-ı Defter-i Hâkânî hâssı hissesinden ziyâdeye tecâvüz ile müdâhale ve nizâ' itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defterhâne-i Âmire'mden mahfûz Rûznâmçe-i Hümâyûn ve Defteri İcmâl ve Mufassal'a mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mûcebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

[14a]

Hüküm: 113

حسبى

Ankara kazâsı nâibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm ki

Ankara kazâsına tâbi' (Boş) karye sâkinlerinden Hasan nâm kimesne südde-i sa'âdetüme gelüp karye-i mezbûre sâkinlerinden Kara Hasan oğlu Mahmûd nâm kimesne kendü hâlinde olmayup tezvîrât-ı da'vâya tasaddî ve bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın bunun menzilinini basup üç yüz guruşluk emvâlini ahz ve ba'dehû iki yüz guruşluk ve def'a sekiz yüz guruşluk eşyâların ve def'a bin guruşunu dahi zulmen ahz idüp ziyâde gadr u ta'addî eyledüğün bildirüp şer'le görilüp mezkûrun zulmen aldığı ol mikdâr guruşluk emvâl ü eşyâ ve akçası tamâmen tahsîl ve

bî kusûr alıvırılüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin.
Sana hitâben emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin.
Mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur.

Fî evâil-i N. sene 1190

Hüküm: 114

شوقى

Ber vech-i arpalık Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfı (Boş) -*dâme ikbâluhû-* ve
Gölbazarı ma'a Lefke kazâsı nâibine hüküm ki

Lefke sükkânından Keskinzâde el-Hâc Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne gelüp yine
Lifke kazâsına tâbi' Düzmeşe karyesi sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler
zimmetlerinde cihet-i şer'den bâ temessük bin yüz seksen senesinde bin altı yüz doksan
altı guruş yine kazâ-i mezbûra tâbi' Çiftlik karyesi sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmî
kimesneler zimmetlerinde dahi sene-i mezbûreden berü yedi yüz altmış guruş alacak
hakkı olup bi'd-defa'at taleb ve ehakk murâd eyledükde mezkûrlar bî-vech-i şer'î
virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da'vâsına
muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe ve taraf-ı şer'den huccet-i şer'iyyesi olduğın
bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer'iyyesi mücebince şer'le görölüp mezkûrların
zimmetlerinde olan ol mikdâr guruş hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvırılüp ihkāk-ı
hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü eelden mahallinde şer'le görülmek
için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 115

حسبى

Lefke kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki nâib-i mûmâ-ileyh Lütfullah İlmî(?) -*zîde ilmuhûsun-*.

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Lefke kazâsı ahâlîleri meclis-i şer'e varup Lefke sâkinlerinden Keskin Oğlı Hâcî Ali ve Toklı oğlı Süleymân ve Kâdı(?) Beşe oğlı Ahmed ve Müstecil(?) oğlı Hâcî ve Ömer oğlı Ali ve Abdi Beğ ve Hâcî Hüseyin oğlı Mustafâ ve Serdâr Mustafâ dimekle meşhûr kimesneler kendü hallerinde olup hılâf-ı şer'-i ve kânûn kimesneye vaz'u hareketleri yoğiken ba'zı kurâ ahâlîlerinin hılâf-ı inhâ iştikâlarına binâen ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle ahz ve mücâzât-ı meşrû'aları icrâsiyçün emr-i âlî sâdır olup lâkin mezkûrûn ihtiyâr ve ehl-i ırz zümresinden ve herkes kendülerden hoşnûd olmalarıyla ol bâbda emr-i şerîfim virilmek recâsına bi'l iltimâs arz ve ahalîsi mahzarında istid'â itmeleriyle arz u mahzar mücebince merkûmûnun haklarında sâdır olan emrin kayd-ı terkîmi ve fîmâ-ba'd dahi hılâf-ı şer' ve ihtilâl nizâm-ı memleketi mûcib olur hâlâtından ... ve mücânebet ve kendü ırzlarıyla mukayyed olmalarını tenbîh eylemesi bâbında

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 116

حامى

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olup Saruhan sancağı mütesellimine ve Saruhan sancağında vâkı' zikr-i âtî kimesnelerin buldukları kazâların kâdılarına hüküm ki

Mağnisa sükkânından el-Hâc İsmâ'îl nâm kimesne gelüp bunun Saruhan sancağında Mağnisa kazâsından konar göçer tâifesiinden Gündeşli cemâ'atinden Gündüz Beğ ve ... Kethudâ ve sâir derûn-ı temessük(?) isimleri mezkûr kimesneler haklarından bin yüz seksen ... berü bin yedi yüz guruş alacağı olmağla taleb eyledükde edâda ta'allül ve bundan akdem isdâr itdürdüğü emr-i şerîfimle da'vet-i şer' olundukda adem-i itâ'at birle mürâfa'aya gelmediklerinden mâ-adâ meblağ-ı mezbûrî sâbık ... voyvodası müteveffâ el-Hâc Muhammed Ağa'ya virmişdik deyü ta'allül ve mezkûr Gündüz Beğ bunun iltizâmında olan Doğancı timârının senede ikişer yüz guruş hâsıllarını ahz u kabz eyledükden gayrı kanâ'at itmeyüp bundan akdem Abdi Paşa'nın bu tarafâ hengâm-ı mürûrunda ... dört bin beş yüz guruşumuzu aldın meblağ-ı mezbûrî senden aluruz deyü üzerine musallat ve hılâf-ı inhâ mübâşir ma'rifetiyle tahsîli içün isdâr itdürdükleri emr ile ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp sen ki mütesellim-i mûmâ ileysin.Ma'rifetinle buldukları mahalde şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk ve

hılâf-ı şer‘-i şerîf ol vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ u def‘ ve hakikat-i hâl arz u i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûnum’dan suâl olundukda mezkûr el-Hâc İsmâ‘îl’in inhâsı hasımları(?) merkûmûnun mukaddemâ isdâr itdördükleri mübâşiretini emr-i âlînin mazmûnına münâfî olup lâkin ... i‘lâm-ı şer‘î ile olmayup sade arz-ı hâl ile olup ve henüz mübâşiri yediyle i‘lâm gelmeyüp mezkûr Hâcî İsmâ‘îl ... yedinde sened-i şer‘î olmayup hakk kangı tarafda idiği bu cânibde fark ve temyîz ... olmakdan nâşî hakikat-i hâl isti‘lâma mütevaffik olmağla hasımları merkûmûn buldukları mahalde sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Ma‘rifetin ve zâbitleri ma‘rifetiyle huzûr-ı şer‘e ihzâr ve ol tarafdandan özr ü hayâdan ârî hakk ve azl üzere terâfu‘-ı şer‘ cânibinden kangısının inhâsı vâkı‘a mutâbık ve hakk kangı tarafda oldığı şer‘an tahkîk oldukdan sonra hakikat-i hâl sûret-i sicillâtıyla Der-sa‘âdetüme i‘lâma müsâ‘ade ve bu bâbda sâdir olacak emr-i şerîf mücebince amel ve derkenâr olumak üzere emr-i münîf i‘tâ olunageldiği tahrîr olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 117

حامی

Burdur kâdîsına hüküm ki

Ber vech-i mâlikâne hâlâ Hamîd sancağı mutasarrıfı Ahmed -*dâme ikbâluhûnün*-sâbıkan Teke sancağı mütesellimi Hâcî Yûsuf nâm kimesne zimmetinde yüz seksen senesinden berü bâ-temessük on iki bin yedi yüz yedi buçuk gurus alacak hakkı olmağla kable’l-edâ mezkûr Hâcî Yûsuf fevt oldukda terekesine vâzı‘u’l-yed olan Burdur kasabasında sâkin oğulları İbrâhîm ve Ali nâm kimesneler ile zevceleri Emine ve Mahbûbe ve kerîmeleri Fatima ve Hadîce ve Ayşe nâm hâtûnlardan ve müteveffâ-yı mezbûr malından mutâlebe olundukda ba‘de’l-hisâb ve bâ-defter gayr-ı ez-teslîm beş bin beş yüz yetmiş iki gurus zimmetlerinde bâkî deynleri kaldığını müş‘ar kendü zimmetlerinde olmak üzere mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe temessük dahi virmişler iken defâ‘atle mutâlebe olundukda bu âna dek bî-vech-i şer‘î virmekde ta‘allül ve muhâlefet üzere oldukların mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe bâ-arz-ı hâl inhâ ve şer‘le görölüp mezbûrân ile mezbûrâtânın zimmetlerinde virdikleri temessük mücebince gayr-ı ez-teslîm bâkî

kalan ol mikdâr guruş alacak hakkı dahi ma‘rifet-i şer‘le mezbûrân ve mezbûratânlardan tamâmen tahsîl ve tarafından kabzına me‘mûr âdemine teslîm ile icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â itmeğın mahallinde şer‘le görölüp temessük mûcebince ba‘de’t-teslîm bakiyye kalan müteveffânın veresesinden ba‘de’s-sübût tahsîl olunmak bâbında fermânım yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

[14b]

Hüküm: 118

فهيم

Ber vech-i arpalık Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfına Burusa nâibine hüküm ki

Burusa tarîki(?) müderrislerinden Ali -zîde ilmühû- gelüp bunun babasından müntakil kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bazarköy ahâlîsinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bâ-temessük ve bâ-huccet-i şer‘iyye yüz seksen senesinden berü ma‘lûmü’l-mikdâr guruş alacağı olmağla taleb eyledükde bî-vech-i şer‘î edâdan imtinâ‘ ve gadr sevdâsında oldukların bildirüp şer‘le görölüp alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ itmeğın mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 119

سنزاي

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Köle(?) nâm karye sâkinlerinden Karacalarlı Halil oğlı Mehmed nâm kimesne zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü üç yüz guruş nakd ve yüz guruş kıymetlü ... ve iki yüz guruşluk ipek cem‘an altı yüz guruş alacak hakkı olup taleb eyledüğünde tezvirâta sülûk ve gadr sevdâsında olduğın bildirüp şer‘le görölüp mezkûrun zimmetinde olan ol mikdâr guruş hakkı

alivirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahalinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 120

سزای

Anadolu vâlisine ve Yabanabâd kâdîsına hüküm ki

Mehmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesne südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl virüp bu kendü halinde ırzıyla mukayyed iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Körfez nâm karye sâkinlerinden ... oğulları dimekle arîf Ahmed ve ... nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup bin yüz seksen senesinde bunun menzilini basup zevcesi Ayşe nâm hâtûnı fuzûlî ahz ve alup dağa götürüp fi‘l-i şenî‘a kasdıyla ... arz eyledüklerinden başka yüz guruşluk mâl ve eşyâsını dahi ahz itmeleriyle ol vechile mağdûr olduğın bildirüp şer‘le görölüp zevcesi mezbûre ile ol mikdâr guruşluk mâl ve eşyası kendüye alivirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 121

Tekrâr emr yazılmışdır. Evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

فهيم

Anadolu vâlisine ve Kütahya nâibine hüküm ki

Mahrûse-i Burusa sâkinlerinden Musli ve İbrâhîm nâm kimesneler ile Fâtıma ve Sâliha ve Rukiyye nâm hâtûnlar gelüp mezbûretân Musli ve Rukiyye’nin kızı ve merkûm İbrâhîm’in kız karındaşı ve mezkûre Fatıma ve Saliha’nın valideleri Gevher nâm hâtûnı yüz seksen senesinde Burusa kazâsına tâbi‘ ... ve Depecik nâm karyeler mütemekkinlerinden Firal(?) oğlu ve Bozacı(?) oğlu nâm zimmîler ... ve karyeteyn-i mezbûreteyn ahâlîlerinden ma‘lûmü’l-esâmî [kimesneler] rüfekâları zimmîler ile

müttefikân karyeteyn-i mezbûreteynde ... hılâf-ı şer‘-i şerîf katl ve üzerinde mevcûd bin guruşlukdan mütecâviz altun ve ... ve gerdanlık ve sâir melbûsâtını gasb u gâret ve beyenlerinde taksîm maktûle-i mezbûrenin cesedini ihfâ ve yedi sekiz ay mürûrunda ... ve ... mesfûrlar ... zuhûr ve taleb eyledüklerinde bi’l-küllîye inkâr ve gadr-i azîm eyledüklerin bundan akdem bâ-arzı-hâl inhâ ve ta’yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle husamâlarıyla Burusa nâibi huzûrunda terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında şeref-rîz-i sudûr iden emr-i âlî âlişânım mücebince mürâfa‘a olmak murâd eyledüklerinde Depecik karyesi zâbiti Turan(?) oğlu Süleymân nâm kimesne mütegalibden olduğundan mesfûrlara i‘ânet ve mücerred ibtâl-i hakk sevdâsıyla Burusa’da Haremeyn-i şerîfeyn ... vekîline hitâben ber-takrîb emr-i âlî isdâr ve ol vechile icrâ-yı hakk mümkün olmayup ahvâlleri diğér-gûn ve hâli minvâl-i muharrer üzere olduğımı muhtevî hâlâ Burusa nâibi İszâde Mehmed Arif -zîde ilmuhû- arz eyledüğün bildirüp mübâşir-i merkûme ma‘rifetiyle husemâlarıyla mesfûrlar Dîvân-ı Anadolu’ya ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin. Sana hitâben emr-i şerîfim sudûrımı istid‘â eyledükleri eelden sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârün-ileyhsin. Mübâşir ma‘rifetiyle husamâlarıyla Dîvân-ı Anadolu’ya ihzâr ve terâfu‘-ı şer‘ olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 122

فہیم

Anadolu vâlisine Kepsut kâdîsına hüküm ki

Kepsut kazâsına tâbi‘ ... nâm karye sükkânından Hâcı Mûsâ oğlu Mustafâ nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Balat(?) nâm karye sâkinlerinden Hâcı Ahmed oğlu Süleymân nâm kimesne kendü halinde olmadığından ehl-i örf tâifesiyle yekdil ve yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ma‘lûmü’l-mikdâr envâl ü eşyâsını tagallüben ahz eyledüğünden başka iki aded menzilini hedm ve aksâmın ahz ve kendü müceddeden menzilini binâ idüp ziyâde gadr u ta‘addî eyledüğün ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp fetvâ-yı

şerîfesi mücebince şer‘le görölüp alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

[15a]

Hüküm: 123

Bolı voyvodasına ve Gerede kazâsı nâibine hüküm ki

Gerede kazâsına tâbi‘ Üçpınar nâm karye sâkinlerinden Ali ve Hasan ve Mustafâ nâm karındaşlar gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve üzerlerine dahi şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil [iken] kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İsmâ‘îl nâm kimesne kendü hâlinde olmayup zümre-i işrâddan(?) olduğından ve ehl-i örfe istinâden bi-gayrı hakkın yüz seksen senesinde üç yüz guruşlarını alup gadr eyledüğün ve fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince şer‘le görölüp bi-gayrı hakkın ahz eylediği meblağ-ı mezbûr kendülere alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 124

Bolı voyvodasına ve Gerede kazâsı nâibine hüküm ki

Gerede kazâsına tâbi‘ Üçpınar nâm karyeden Ali ve Hasan ve Mustafâ nâm karındaşlar gelüp bunların kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çebni Dîvânı’ndan Ümid nâm karye toğrağında bi’l-fi‘l zabt u tasarruflarında avâriz hânesine bağlı tekâlîf alınmak îcâb ider kadîmi emlâk ve yerleri olmayup tekâlîf talebiyle ta‘addî îcâb itmez iken zikr olunan Ümid karyesi ahâlîsi zuhûr ve emr-i şerîf ile vârid olan tekâlîfden siz dahi bizimle ma‘an hisse virin deyü hisse talebiyle yüz seksen senesinde ehl-i örfe istinâden kırk guruşların alup gadr eyledüklerin ve fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince şer‘le görölüp bi-gayrı hakkın ahz eyledükleri meblağ-ı mezbûr alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak

bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 125

Anadolu vâlisine ve Saruhan sancağında vâkı' mevlânâ [ve] zıkr-i âtî kâtilin bulunduğı mahallin kâdîsına hüküm ki

El-Hâc Halil *-zîde mecdühû-* gelüp mûmâ-ileyhin kapu kethüdâsı olduğı hâlâ Özi vâlisi vezîrim Mehmed Emin Paşa *-edâ mellâhu te'âlâ iclâluhûnun-* havâs-ı hümayûnumdan ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle uhdesinde olan Urla ve tevâbi'i mukâta'ası karyelerini bin yüz doksansenesine mahsûben Mustafâ *-zîde kadruhûya-* deruhde ve ifrâ' ve mukâta'a-i mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Koçderesi karyesinin ta'şîri için bunun mûrisi Kara Veli nâm kimesneyi irsâl ve ol dahi varup karye-i mezbûrede vâkı' Hâcî Hamza oğlı kurbunda Çulcaoğlının hıdmetini ta'şîr itmek üzere iken karye-i mezbûreden Mustafâ nâm kimesne mûris-i mezbûrî tüfenk kurşunuyla elmacık kemüğü boş böğründen darb ve ol darbdan müteessiran fevt olup husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğına taraf-ı şer'den keşf hucyeti ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp huccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğün sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 126

ملیجی

Bolı voyvodasına ve Bartın kâdîsına hüküm ki

Bartın kasabası sükkânından Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne gelüp yine kasaba-i mezbûreden Kürd Hüseyin nâm kimesne bundan akdem buna alâ tarîki'l-mürâfa'a üç yüz guruş teslîm eyledükden sonra meblağ-ı mezbûrî merkûmun elleriyle(?) kasaba-i

mezbûreden Süleymân Reis ... ve (Boş) ve (Boş) nâm kimesnelere müzāye(?) tarîkiyle virmeleriyle mezbûrlar dahi birkaç def'a a'mâl eyledüklerinde mâla zarar tertîb idüp mezbûrlar dahi firâr itmeleriyle mezbûr zuhûr ve şerre sülûk ve meblağ-ı mezbûrî sana virmişdim senden alurum deyü hılâf-ı şer' ta'addî ve rencîdeden hâlî olmaduğın ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp ol vechile ta'arruz ve ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [11]90

Hüküm: 127

Çay ma'a Karaman kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Halil -zîde *ilmuhûsun-*.

Mektûb gönderüp Çay kasabası ahâlîleri bi-esrihim meclis-i şer'e varup civârlarında vâkı' Karaman kazâsı kurâlarından Bazarağaç nâm karye ahâlîlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesnelerin kasaba-i mezbûre toprağında tasarruflarında emlâk ve yerleri olmağla avâriz ve sâir evâmir-i aliyyemle vârid olan tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni taleb ve almak murâd eyledüklerinde edâda muhâlefet üzere olmalarıyla mezbûrların tahammüllerine göre hisselerine isâbet ideni kasaba-i mezbûre ahâlîsi ma'an edâ itdirilüp hılâf-ı kânûn ta'allül itdürülmemek bâbında hükmi-hümâyûnum virilmesine vâkı'hâl bi'l-iltimâs arz eylediklerin eelden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [11]90

Hüküm: 128

Çalâbâd kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı tîmârdan Mahmûd Sipâhî gelüp bunun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı tîmârı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbî' (Boş) nâm karye toprağında ma'lûmetü'l-hudûd arâzîye mutasarrıfa olan Elif nâm hâtûn bu sene-i mübâreke de bunun zamanında

müteveffîye oldukda oğlı ve sâir tapu ashâbından kimesnesi kalmayup tasarrufunda olan yerleri kânûn üzere tapuya müstahak olmağla bu dahi ol yerleri resm-i tapu ile virdiğine virüp zabt ve zirâ'at itdürmek murâd eyledükde bi-hasebi'l-kânûn dahl olunmak îcâb itmeyüp ve bu makûle müteveffîyenin kız karındaşına hakk-ı tapu ... kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Esmâ nâm hâtûn zuhûr ve hakk-ı tapu benimdir deyü hılâf-ı kânun üzere âhara virilmesine muhâlefet ve gadr sevdâsında oldığın ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp ol vechile zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kânun üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [11]90

Hüküm: 129

Tekrâr emr yazılmışdır. Fî evâhir-i C. sene [11]95

Ancak derkenârı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır. 23 M. sene [1]191

حسابی

Edincik kazâsı ve Erdek ve Bandırma nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki

Nezâret-i şeyhülişlâmîn olan evkâfdan İstanbul'da vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Bâyezid-i Velî Hân -tâbe serâhûnun- evkâfi mütevellîsi Hasan -zîde mecdühû-südde-i sa'âdetüme takdîm eylediği bir kıt'a arz-ı hâlinde merhûm Sultânın câmi'-i şerîfi ve imâret ... mukâta'alarında Edincik kazâsına tâbi' (Boş) ve (Boş) ve (Boş) karyeleriyle Erdek ve Bandırma kasabası tevâbi'-i karyeleri topraklarında vâkı' kadîmden zirâ'at ve hırâset ve a'şâr ve rüsûmı cânib-i vakfdan alınagelen ma'lûmî'l-hudûd yerlerde olan sâhib-i arz ba'zı kimesneler sonradan fuzûlî kürûm gars idüp üç sene geçmiş ve üzüm gelmiş değil iken taraf-ı vakfdan ol bağları kal' ve taraf-ı âhardan hılâf-ı şer' ve kânûn ta'allül ve mahsûl-ı vakfa temerrüd olduğu inhâ husûs-ı mezkûrî ... şerîfesin ibrâz ve mücebince kânûn üzere amel olunup hılâf-ı şer' ve kânûn mûmâna'at itdirilmemek bâbında emr-i münîfim sudûrını istid'â ve vech-i meşrûh üzere fermân-ı âlî virilmesini bi'l-fi'l şeyhülişlâm ve müftiyyü'l-enâm olan Mevlânâ Mehmed ... işâretleri mücebince alınmasına fermânım olup imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Husûs-ı mezkûra kemâl-i takayyud ü dikkat ve merhûm müşârun-ileyhin evkâfindan mârru'z-zikr kasabât u kurâ topraklarında bağ gars olunan yerler kadîmden bağ

yerlerinden olmayup fi'l-vâkı' ... zirâ'at ve hırâset ve öşr ve resmi taraf-ı vakfdan alınagelen yerlerden iken ashâbı bilâ-izn sâhib-i arz fuzûlî bağ gars eyledikleri vâkı' olduğu ve gars olunalı üç sene geçdiği ve üzüm gelmediği sûrette ma'rifet-i şer'le bermûceb-i fetvâ-yı şerîfe kal' ve ... olan zirâ'at itdirmeğe ... inhâ ... ve üç seneyi mütecâviz ve üzüm gelmiş olduğu hâlde hâsıl olan üzümlerinden şer'e müteveccih olan üzümlerin hükm idüp tahsîl ve hıyn-i vakfa teslîme bezl ü vus' ve kudret ve mugâyir-i fetvâ-yı şerîfe hılâf-ı kânûn mâni' vukû'undan be-gâyet muhâsenet ü mucânebet eylemeniz bâbında

Fî evâil-i N. sene [1]190

[15b]

Hüküm: 130

رامى

Kastamonı kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Mehmed Emin ve Halil nâm kimesneler gelüp bunların ammîleri Mustafâ nâm kimesne kendü hâlinde iken Kastamonı sancağında vâkı' Gökçeagaç kazâsı sükkânından ... ile meşhûr Mahmûd nâm şakî-i mezbûr Mustafâ'ya sen zevcenî tatlık eyle deyü cebr eylediğün iskâ itmediğine binâen mezbûrî değnek ile darb-ı şedîd ile darb ve hılâf-ı şer'-i şerîf mecrûh itmekle ol darbdan müteessiran yüz seksen senesinde fevt olup gadr-i küllî eylediğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp ve mezbûr Mahmûd sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Ma'rifetinle Kastamonı'ya ihzâr ve virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görülüp îcâb iden diyetleri alıvrilüp mugâyir-i fetvâ-yı şerîfe ta'allül itdirilmeyüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri eclden sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Ma'rifetinle Kastamonı'ya ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 131

Yabanâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' ... nâm karye ahâlîlerinden Hâcî Mustafâ ve Hâcî Halil ve Hâcî Hüseyin ve Hâcî Mehmed ve Hâcî Ali ve Ömer Beğ ve Süleymân ve sâir ma'lûmü'l-esâmî kimesneler gelüp bunlar mâlik oldukları hinta ve şa'îr ve tiftik ve ipek ve koyun ve sığır ve meyve ve sâir emti'a ve eşyâlarını karye-i mezbûre derûnunda Bazarköy bazar yerinde tâliblerine bey' ve bâc-ı bazâr rüsûmlarını karye-i mezbûre zâbiti ve ... edâda kusûrları olmayıp üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler mücerred celb-i mâl sevdasıyla bize dahi birer mikdâr akça virin deyü ... akça mutâlebesiyle bî-vech-i şer'î ta'addî ve rencîdeden hâlî olmayup ol vechile olan müdâhale ve ta'addî eyledüklerin bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Hüküm: 132

Emr-i âlî lede'l-vusûl merkûm Ali huzûr-ı şer'e ihzâr ve mürâfa'a ve istintâk olundukda bundan akdem İsfendiyârzâde Ahmed merkûm Hâfız Ahmed'den iddi'â-yı hukûk eylediğine binâen emr-i âlî mübâşir ma'rifetiyle ba'de'l-mur'afa'a üzerine sâbit olan akçanın tahsîli mümkün olmadığından gayri bir müddet kal'a-bend olup merkûm tahallî oldukda Kengırı'da mütesellim bulunmağın mahkûma ne olan meblağ tahsîl ve eshâbına teslim ve ol mikdâr gurus resm nâmıyla ahz ve şer'an tahsîli mücebince sudûr iden emri ibrâz ve merkûm Hafız'dan tenbîh-i taleb olundukda izhâr-ı acz ve tahlîfe dahi ri'âyet itmeyüp husûs-ı mezkûr kizb-i mahz(?) ve tezvîr olduğunu nâtık Çerkeş nâibinin vürûd iden arzının ve ahâlînin mahsûllerinin mazmûnunda

27 Râ. sene [11]91

زاتي

Anadolu vâlisine ve Çerkeş kâdîsına hüküm ki

Kengırı sükkânından müderrisîn-i kirâmdan -kıdvetü'l ulemâi'l muhakkikîn- Hâfız Ahmed -zîde ilmühû- gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'u ta'addîsi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken Çerkeş kazâsı sâkinlerinden mütegalibe ve cebâbireden Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı

hakkın bunı ahz ve bilâ emr-i şerîf Kengırı kal'ası zindanına vaz' ve doksan günden mütecâviz zincire biz(?) ile habs ve gadr eyledükden gayrı hânesini basup bunı tekrâr ahz ve bin guruşlukdan mütecâviz kitâb ve sâir emvâl ü eşyâsını gasb u gâret eylediğinden mâ-adâ cerîme nâmıyla altı yüz yetmiş guruş nakd akça habsden itlâk için mağdûr olduğun ve husûs-ı mezbûr için cânib-i şer' den i'lâm-ı şer'iyye virildüğün bildirüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle ve ol tarîke âhar husûs için emr-i şerîfimle ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mezbûr ahz ve terâfu'-ı şer' ve yedinde olan i'lâm-ı şer'iyye mücebince mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasb u gâret eylediği ol mikdâr guruşluk emvâl ve kitâb ve nakd akçası tahsîl ve kendüye alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

Hüküm: 133

سزای

Anadolu vâlisine ve Tosya kâdîsına hüküm ki

El-Hâc Ahmed nâm kimesne gelüp bunun Tosya kazâsında vâkı' mutasarrıf olduğu bir bâb boyahanesinde aharın alâkasında olmayup dahl ve ta'arruz olunmak îcâb itmez iken sefer-i hümayûnda bulunmak hasebiyle Tosya sâkinlerinden mütegalibeden Kolcuk/Kulcuk Alemdar dimekle ma'rûf kimesne yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ sened hissem vardır deyü zabt ve da'vâ ve Yeni müslümân(?) dimekle ma'rûf kimesne ile yekdil ve değer olunan boyahâneyi ihrâk bi'n-nâr eyledüklerinden başka sâir refikleriyle bunun karındaşı Mehmed nâm kimesnenin dahi beş yüz guruşlukdan mütecâviz malını yağma ve gâret ve ol vechile ma'dûr olduğun ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüp ihkâk-ı hakk ve hılâf-ı şer'iyye ta'addîsi men' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümayûnum kaleminden suâl olundukda mâdemki bunun üzerine şer'an bir nesne sâbit ... hılâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ-sübût ve bi-gayrı hakkın akça mutâlebesiyle merkûmların zâhir olan ta'addîleri men' için virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince mahallinde şer'a havâle ile bu makûleye emr-i şerîf virilegelmişdir deyü tahrîr olmağla yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 134

زاتي

Kengırı kādısına ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Medîne-i Kengırı'da vâkı' Kāsım Beğ câmi'-i şerîfnde bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle vazîfe-i ma'lûme ile şeyh ve imâm ve müezzin ve kayyım ve kâtib olan ma'lûmü'l esâmî kimesneler ile sâir mürtezika-i vakf gelüp bunlar uhdelerine lazım gelen hıdmetlerini edâda kusûrları olmayup bir vechile rencîde olunmak îcâb ider hâlleri yoğiken berâtları müceblerince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin vakf-ı mezbûrun iştirâken mütevellîleri olan Kengırı'da sâkin Ahmed ve Yâsîn nâm kimesnelerden taleb eyledüklerinde vakfdan müsâ'ade eyledükde(?) mezbûr mücerred garaz ve tama'-ı hâmilllerinden nâşî bin yüz seksen altı senesinden berü vazîfelerin virmediklerinden mâ-adâ cihetlerini üzerlerinden bırakma kasdıyla gadre ta'addî galle-i vakfı dahi kendü umûrlarına sarf ve istihlâk ve ziyâdesiyle vakf-ı şerîfi harâb ve izmihlâlâine bâ'is ve bâdî olduğın bildirüp siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhsiz. Ma'rifetiniz ve mübâşir ma'rifetiyle ve müceb-i şer'le mezbûrânın hesâbları ba'de'-istirdâd mütevelliyân-ı merkûmânın zimmetlerinde mücemma' olan vazîfeleri her ne ise bi't-tamâm tahsîl ve kendülere alıvırilüp ihkâk-ı hakk şöyle ki ol tarafda ihkâk-ı hakk mümkün olmazsa mezbûrânın mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle li-ecli't-terâfu' âsitâne-i sa'âdetüme ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledikleri ecluden vech-i meşrûh üzere mübâşir ma'rifetiyle li-ecli't-terâfu' ihzârları bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

[16a]

Hüküm: 135

شوقى

Boyâbâd kādısına hüküm ki

Tımar karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Akpınar nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüp bunun havâss-ı hümayûnumda Kıraç mukâta‘ası karyelerinden Kıraç karyesi toprağında bi’l-fi‘l zabt u tasarrufunda resm-i çift alınmak îcâb ider hâlî ve mu‘attal durur yerleri olmayup yer hakkı ta‘bîr olunur çift bozan resmi mutâlebesiyle ta‘addî ve rencîde olunmak hılâf-ı kânûn iken hâss-ı merkûm mültezimi (Boş) nâm kimesne zuhûr ve senden yer hakkı nâmıyla çift bozan resmi alurum deyü hılâf-ı kânûn ta‘addî ve rencîdesinden ahvâlî diğêr gûn olduğun bildirüp hılâf-ı kânûn çift bozan resmi mutâlebesiyle ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden kânûn üzere amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 136

شوقى

Anadolu vâlisine ve Beğpazarı ma‘a Lefke kazâsı nâibine hüküm ki

Lefke sâkinlerinden el-Hâc Ali Ağa dimekle ma‘rûf kimesne gelüp bin yüz seksen senesinde Lefke kazâsına tâbi‘ Eğerci nâm karye ahâlîlerinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bâ-huccet-i şer‘iyye bin yedi yüz otuz beş guruş ve yine Lefke kazâsına tâbi‘ Selmin(?) nâm karye ahâlîlerinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bâ-defter alacağından bâkî kalan yedi yüz doksan sekiz guruş alacak hakkı bi’d-defa‘at taleb eyledükde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe ve taraf-ı şer‘den huccet-i şer‘iyyesi olduğun bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer‘iyyesi mücebince şer‘le görölüp alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

Hüküm: 137

واجد

Ankara ve Murtazââbâd kâdılarına ve Ankara sancağı mütesellimi (Boş) *-zîde kadruhû'ya-* hüküm ki

Ömer nâm kimesne gelüp bunun Murtazââbâd kazâsına tâbi‘ İmrendi(?) nâm karye ahâlîsinden Suhte (?) Halil ve Emir Ahmed ve Haydâr Hasan ve Bayram dimekle ma‘rûf kimesneler zimmetlerinde bin yüz seksen senesinden berü ber-mûceb-i defter ve senedât-ı şer‘î ma‘lûmu’l-keyl hinta ve şa‘îr ve akça alacağı olup taleb eyledükde ba‘zı mütegalibeye istinâden hılâf-ı şer‘î şerîf virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve gadr sevdâsında oldukların ve mezbûrların Ankara ve Murtazââbâd kazâlarında mürûr u ubûr üzere oldukların bildirüp buldukları mahalde şer‘le görölüp vech-i meşrûh üzere zimmetlerinde olan ol mikdâr keyl hinta ve şa‘îriyle akçası her ne ise kendüye alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 138

فهيم

Boyâbâd kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Erbâb-ı tımârdan Mehmed nâm sipâhi gelüp Kastamonı sancağında Boyâbâd nâhiyesinde Kalemlî nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîf ile mutasarrıf olduğu tımârı karyelerinden sâlifü’z-zıkr Kalemlî karyesinde seksen dört senesinden berü vâkı‘ olan mahsûl ve rüsûmı bunun berâtı mücebince tahvîl ve târîhine düşmüşiken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Huri(?) oğlu Ahmed nâm şakî hılâf-ı kânûn fuzûlî ahz u kabz eylediğin bildirüp tımâr-ı mezbûr karyesinin sinîn-i mezbûrede berâtı mücebince tahvîl ve târîhine düşüp mezbûr Ahmed’in fuzûlî ahz eylediği mahsûl ve rüsûmı kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘ ve kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

Hüküm: 139

İzmir kâdîsına ve İzmir hâssı voyvodası (Boş) -zîde mecdühûya- hüküm ki

Anton nâm zimmî gelüp İzmir muzâfâtından Karaburun nâhiyesi ahâlîlerinden olup medîne-i İzmir'de hâlâ müsâfereten sâkin İbrâhîm Ağa dimekle arîf kimesne zimmetinde yüz seksen senesinden berü mesfûr Anton'un yalnız iki kıt'a temessükâtı mûcebince alacağı olup on dokuz bin sekiz yüz elli guruş alacağından fakat on dört bin yedi yüz elli guruşını mesfûra teslîm idüp zimmetinde beş bin yüz guruş hakkı bâkî kalmağla meblağ-ı bâkîyi birkaç def'a taleb eyledükde hılâf-ı şer'-i şerîf virmekde ta'allül ... ile ibtâl-i hakk sevdâsında olduğın bildirüp şer'le görülüp mezbûr İbrâhîm'in zimmetinde bâkî meblağ-ı mezbûr alacağı tamâmen alıvirilüp tarafına zabtına me'mûr âdemine alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın siz ki mevlânâ ve voyvoda-yı mûmâ ileysiz. Mahallinde şer'le görüle deyü emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 140

Anadolu vâlîsine ve Simav kâdîsına hüküm ki

Monla Halil gelüp bunun vasîleri olduğu sabî Ahmed ve Seyyid Abdullâh nâm sabîlerin babası Seyyid el-Hâc Hüseyin nâm kimesne bundan akdem hâl-i hayâtında yine Simav kazâsı sâkinlerinden Gökçedağlı oğlu Hâcî Ali oğlu voyvoda Salih Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin bi-şartı'r-rücû' emrine binâen bâ-defter mukarrer ba'zı umûriyçün sarf eylediği bâ-defter-i müfredât üç bin altı yüz guruş alacak hakkı olup kable'l-edâ fevt oldukda bi'd-defâ'at taleb ve almak murâd eyledükde ve virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî eyledüğın bildirüp şer'le görülüp sabiyy-i mezbûrların tarafından bi'l-vesâyâ kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

[16b]

Hüküm: 141

تاعبي

İzmir monlasına(?) ve İzmir hâssı voyvodasına hüküm ki

Belahmı(?) nâm zimmî gelüp bunun İzmir mütemekkinlerinden Artin nâm zîmmî zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü yüz seksen guruş alacak hakkı olup defâ'atle taleb eyledükde İzmir'de mu'ayyen ... istinâden bi-vech-i şer'î virmekte ta'allül ve ibtâl-i hakk sevdâsında olduğın bildirüp şer'le görülüp alıvirilüp icrâ-yı şer'le ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 142

ندیم

Daday kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Bâzîrgân nâm karye sâkinlerinden Monla Mehmed dimekle ma'rûf kimesne gelüp üzerine edâsı lâzım gelen avârız ve imdâd-ı hazariye ve sâir evâmir-i şerîfe ile vârid olan tekâlîfden hâl-i tahammülüne göre hissesine isâbet ideni karye-i merkûme ahâlîleriyle ma'an cem'ine me'mûra edâda kusûrı yoğiken ahâli-i merkûme hâl-i tahammülünden ziyâde hılâf-ı kânûn bunun üzerine tekâlîf zamm ve tahmîl ile ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince amel olunup hılâf-ı kânûn tahammülünden ziyâde tekâlîf mutâlebesiyle gadr u ta'addî itdürmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 143

ندیم

Çeklene kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Hâcî oğlu nâm karye sâkinlerinden Halil Beşe oğlu Mustafâ nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘u ta‘addîsi olmayup üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Köseler nâm karye sâkinlerinden Kabasakal oğlu Ömer nâm kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın dürlü dürlü mevâdd isnâd ve ehl-i örfeye istinâden bunun kırk gurusunu ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp mezkûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın zulmen aldığı ol mikdâr guruş tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüği eelden mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 144

ندیم

Anadolu vâlisine ve Çeklene kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Köseler nâm karye sâkinlerinden Halil Beşe oğlu Ahmed nâm sipâhî gelüp bunun karye-i merkûmede vâkı‘ bâ-huccet-i şer‘iyye mutasarrıf olduğı emlâkiyle ma‘lûmü’l-hudûd mülk câbir arsasında âharın alâkası yoğiken karye-i merkûme sâkinlerinden müteğallibe ve cebâbireden Paşa oğlu Ahmed Ağa ve karındaşı Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler fuzûlî ve tagallüben zabt ve virmeden kahr u tagallübleri mütemâdî olmağla ... mezkûrdan taleb ve da‘vâ idemeyüp şimdi tagallübleri zâyil olmağla taleb ve da‘vâ murâd eyledükde zamân mürûr eyledi deyü ta‘addî ve muhâlefet eyledüklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp alıvirilüp bermüceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüği eelden mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 145

ندیم

Anadolu vâlisi vezîre ve Mudurnı kazâsı nâibine hüküm ki

Bolı kazâsına tâbi‘ Karpuzalan nâm karye sâkinlerinden Ömer Beşe oğlu Ali dimekle ma‘rûf kimesne gelüp Mudurnı kazâsına tâbi‘ Kireçbigâ(?) nâm karye toprağında vâkı‘ ma‘lûmetü’l-hudûd tarlalara mutasarrıf olup babası Ömer nâm kimesne bundan yirmi beş sene mukaddem fevt olup ol yerleri meccânen buna intikâl idüp ol mikdâr seneden berü beher sene zabt u zirâ‘at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idüp bu makûle on sene mürûr iden tarla da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken Mudurnı kazâsına tâbi‘ Geriş(?) nâm karye sâkinlerinden Kara Hasan oğlu Kara Yusuf ve Karanlık(?) oğlu Mehmed ve Kel Ahmed oğlu Hüseyin ve Gök köse(?) oğlu Mahmûd ve ... oğlu Mehmed ve Kara Hasan oğlu Mustafâ dimekle ma‘rûf kimesneler birleriyle yekdil ve işbu sene-i mübâreke de da‘vâlarına tâbi‘ ehl-i örf tâifesine istinâden hılâf-ı kânûn tarla-yı merkûmı fuzûlî zabt eyledüklerinden gayri iki yüz keyl hinta ve şa‘îr mahsûlını ve re’s inek ve bir re’s merkebinin zulmen ahz ve mezkûrûn ile mürâfa‘a ve mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp mücebince şer‘le görülüp hılâf-ı kânûn fuzûlî zabt eyledükleri tarlasıyla zulmen aldıkları hinta ve şa‘îr ve inek ve merkebi alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 146

فهيم

İstefan kâdîsına hüküm ki

İstefan kazâsı sâkinlerinden Molla Mehmed ve Süleymân ve Hasan nâm karındaşlar gelüp bunların babaları Ali Reis(?) dimekle ma‘rûf kimesne yüz seksen senesinde fevt oldukda verâseti bunlara intikâl idüp dahl olunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Tarakçılar nâm karye sükkânından Tur(?) Mahmud Reis dimekle arîf kimesne kendü

hâlinde olmadığından babaları müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil kırk guruş nukûd ve hinta ve ber-mûceb-i defter sâir emvâl ü eşyâların hılâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûlî ve tagallûben ahz ve zabt idüp ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin bildirüp şer ‘le görölüp babalarından müntakil mezbûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî ahz ve zabt eylediği hakk-ı ma‘dûn(?) akça ve hinta ve eşyâları alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

[17a]

Hüküm: 147

ندیم

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfına ve İznikmid kâdîsına hüküm ki

İznikmid sükkânından el-Hâc Mehmed nâm kimesne gelüp medîne-i İznikmid’de vâkı‘ Başsuyı Harkı dimekle ma‘rûf harkın su yolları ta‘mîre muhtâc oldukda ta‘mîr itmek üzere bunun kayın babası (Boş) nâm kimesne sülüs mâlından bin guruş vasiyyet ve tenfîz-i icrâsına huccet-i şer‘iyye bunı vâsiyy-i bahâ(?) muhtâr nasb ve ta‘yîn idüp musırren alâ vasiyyetin fevt olup müteveffâ-yı merkûmun sülüs malından bin guruş ifrâz ve vesâyeten hıfza ve henüz zikr olunan harkın su yolları ta‘mîre muhtâc olmadın İznikmid sükkânından ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zuhûr ve şirrete sülûk ve mücerrer ta‘cîz ve zâbit ve hukkâma tecrîm irâdeleriyle meblağ-ı merkûmı bize vir biz nâsa istirbâh(?) iderüz ve kâh vücûh-ı âhara sarf iderüz deyü umûr-ı vesâyete müdâhale ve ta‘addî eyledüklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp mücebince amel olunup umûr-ı vesâyete müdâhale itdürölmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 148

ندیم

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından olup Bolı hâssı voyvodasına ve Mengen kâdîsına hüküm ki

Mengen kazâsına tâbi‘ Ellezler nâm karye sâkinlerinden Selmân nâm kimesne gelüp bundan yirmi beş sene mukaddem kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kara Şıhlar dîvânı nâm karye sâkinlerinden Mahmud Ağa oğlu Abdullâh nâm kimesne zuhûr ve bunun bir aded kelb mu‘allimini iştirâ idüp semeni mukâbelesinde keçi oğlağı virüp yirmi beş muvâcehesinde bilâ özlük(?) idüp bu makûle bilâ-özlük-i şer‘-î on beş sene mürûr iden hukûk da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûr Abdullâh mütegalibeden olmağla yirmi beş sene mukaddem sen bana bir kelb mu‘allimi virüp mukâbelesinde ben sana bir keçi oğlağı virmişidim oğlağ-ı merkûme keçi olup fûrû‘ hâsıl ve fûrû‘undan dahi fûrû‘ hâsıl olarak iki yüz re’s olmağla cümlesini senden alurum deyü iddi‘â ve hevâsına tâbi‘ kâdî ile yekdil ve bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın on gurusunu zulmen ahz eyledüğinden gayrı ol mikdâr keçileri yedinden alurum deyü dâimâ ta‘addî ve izrâr ve rencîden hâlî olmaduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp mücebince şer‘le görülüp mezkûrun zulmen aldığı akçası alıvirilüp ihkâk-ı hakk ve ol vechile hılâf-ı şer‘-i şerîf müdâhale ve ta‘addî itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü eelden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 149

ندیم

Ber-vech-i arpalık ve Kocaili sancağı mutasarrıfına ve Şile nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Mehmed nâm yeniçeri gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed iken yine Şile nâhiyesine tâbi‘ Burgı nâm karye nâm karye sâkinlerinden Hâcı Halil nâm kimesnenin hıdmetkârı üç nefer zimmîler birbirleriyle yekdil ve kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın bunun menziline sirkat itmek kasdıyla gice ile menziline duhûl ve tüfenk kurşunuyla bunu sol kolundan darb ve sol kolı mecrûh ve amel-i mânend olmağla bundan akdem lede’t-terâfu‘ şer‘an sâbit ve kolının

şer'an îcâb iden diyeti mesfûrlardan lazım geldikde mezkûr Hâcî Halil ben mesfûrlara kefil-i bi'n-nefs ve kefil-i bi'l-mâl olurum eğer hıdmetkârlarım mesfûrlar firâr u gaybet iderler ise lazım gelen kolının diyetini virürüm deyü henüz virmedin firâr u gaybet itmeleriyle kefil olan mezkûrdan kolunun şer'an lazım gelen diyeti[ni] talep eyledükde ta'allül ve muhâlefet eylediğin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp mücebince şer'le görülüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 150

ندیم

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodasına Dirgine kâdısına hüküm ki

Dirgine kazâsına tâbi' Kızancı nâm karye ahâlîlerinden Hamza oğlu Hüseyin ve Kara İbrâhîm oğlu Mustafâ ve Küçük(?) oğlu Hüseyin ve Hâcî oğlu Mustafâ ve ... oğlu Mustafâ ve Müstecib oğlu Mehmed ve Müstecib oğlu Mustafâ ve Bortal(?) oğlu Ali ve Yûsuf oğlu Hasan Kethüdâ ve Halil Sipâhî oğlu Hasan Beşe oğlu ve Çikon(?) oğlu ve Ahmed Halife dimekle ma'rûf kimesneler gelüp bunların kimesneye virecekleri yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Voyvoda Seyyid el-Hâc Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmadığından nâşî mütegalibeden olmağla bin yüz seksen senesinde bunların yedlerinden ma'lûmü'l-mikdâr akçaların zulmen ahz ve bundan akdem mürâfa'a-i şer' olmak için taraf-ı şer'den da'vet-i şer' olundukda ihzâr ve i'tibâr itmeyüp mürâfa'a ve ihkāk-ı hakk mümkün olduğın ve taraf-ı şer'den i'lâm-ı şer'iyye virildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve i'lâm-ı şer'iyye mücebince zâbitleri ma'rifetiyle şer'le görülüp zulmen aldığı akçaları her ne ise bî-kusûr alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ [eyledükleri] eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 151

Siroz nâm-ı diğeri Tefenni kazâsı nâibine hüküm ki

Siroz kasabasına tâbi Karamanlı nâm karye sâkinlerinden Zeyneb nâm hâtûn ile Halil nâm kimesne südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp kasaba-i mezbûre sâkinlerinden müteğallibe ve cebâbireden Molla Ahmed ve Turan oğlu Ömer ve Sinân oğlu Topal Süleymân ve Mühâb(?) oğlu Veli ve ... oğlu Süleymân ve Haydâr oğlu Mehmed ve Kerim oğlu Yemişçi(?) Ali ve ... Ahmed demekle ma'rûf kimesneler hevâlarına tâbi avânesiyle yekdil ve bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer' hanelerini basup mezbûrenin zevci ve mezbûr Halil'in babası Hasan Beşe demekle arîf kimesneyi bi-gayrı hakkın katl ve hanelerinde mevcûd dört bin gurusluk emvâl ü eşyâlarını nehy(?) ve gâret ve hânelerini ihrâk ve ziyâde gadr eyledüklerin bildirüp şer'le görölüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri eelden mahallinde şer'le görölme emrim olmuştur.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 152

Bir sûreti

Yine kazâ-i mezbûr nâibine (boş) karye-i merkûme sâkinelerinden Ayşe nâm hâtûnun babası ve Ümmügülsüm hâtûnun zevci es-Seyyid Abdurrahmân nâm kimesneyi bâlâda mastûrşakîler katl ve beş yüz(?) guruslukdan mütecâviz eşyâlarını gâret itmeleriyle yine ber-vech-i meşrûh.

[17b]

Hüküm: 153

قياسى

Ankara ve Şorba kâdıları *-zide fazluhumâ-* ve Ankara sancağı mütesellimi (Boş) *-zide kadruhûya-* hüküm ki

Şorba kazâsına tâbi ve Virân nâm karye sâkinlerinden Molla Ahmed dimekle ma‘rûf kimesne gelüp bunun kimesneye vireceği olmayup üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine Şorba kazâsına tâbi‘ ... nâm karye sâkinlerinden a‘yânlık iddi‘asında olan ... Beşe oğlu ... Hüseyin dimekle ma‘rûf şakî kendü hâlinde olmadığından nâşî bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf menziline basup otuz altı guruş nukûdıyla yüz elli guruş kıymetlü bir kılıcı cebren alduğundan mâ adâ hetk-i ırz idüp ve mezbûrun nakli hasebiyle mukâvemete iktidârı olmayup mağdûr olduğın ve mezbûr taht-ı hukûmet ve kazâlarda mürûr u ubûr üzere olduğın bildirüp mücebince mahallinde şer‘le görülüp ol mikdâr guruş nukûdıyla kılıcının kıymeti alıvrilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene 1190

Hüküm: 154

Yabanâbâd nâibine hitâben emr yazılmışdır. 20 M. sene [11]91

Yabanâbâd nâibinin vürûd iden i‘lâmına mebnî mahallinde görülmek üzere hitâben emr yazılmışdır. Gurre R. sene [11]91

زاتي

Ankara nâibine ve Ankara sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Hasan Behcet -zîde ilmuhûsun-.

Südde-i sa‘âdetüme mektûb gönderüp Yabanâbâd kazâsına tâbi‘ Şeyhler nâm karyede sâkin cerâd ve fare zuhûr iden mahallere Sığircık suyu i‘tâ iden Hazret-i Ömer radiya’llâhu-anh evlâdından Şeyh Hüseyin ve Şeyh Mustafâ ve Şeyh Abdullâh ve Şeyh Mehmed ve Molla Ömer ile Raziye ve Âmine nâm hâtûnlar ve karye-i merküme ahâlîsinden otuz kırk nefer kimesneler meclis-i şer‘e varup mezbûrların kimesneye virecekleri olmayup şer‘an müdâhale olunmak îcâb itmez iken yine karye-i merküme sâkinlerinden Eğlen(?) oğlu İsmâ‘îl ve oğlu İbrâhîm nâm şakîler a‘yânlık iddi‘asında olan kayın atasına istinâden eben an-ceddin mutasarrıf oldukları çiftliklerinden hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın üç yüz keyl mahsûllerin ahz ve hevâlarına tâbi‘ ehl-i örf

ile müttahiden mukaffel hanelerini feth ve üç yüz guruşların gasb idüp hükkâm ve zâbite adem-i itâ'atlarından mahallinde mukâvemet mümkün olmadığın bundan akdem ba'de'l-inhâ ve'l-istirhâm Ankara sancağı mutasarrıfı ve nâibi huzûrlarında terâfu' ve ihkâk-ı hakk olunmak için Ankara'ya ihzâr olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî'u'l-âhirinde sâdır olan emr-i şerîfime imtisâlen mûmâ-ileyhimâ tataflarından buyuruldu ve mürâsele âdem irsâl olundukda adem-i itâ'at birle firâr ve dâimâ karye-i mezbûre ahâlîsini tekdîr ve izrârdan hâlî olmadıkların mûmâ-ileyhimâ başka ve beyân ve kâdîsı başka arz eyledüklerinden mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince merkûmlar ale'l-hâl Ankara'ya ihzâr ve terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak için sene-i mezbûre evâhir-i Cumâde'l-âhirinde dahi tekrâr emri şerîfim sâdır olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'umdan derkenâr olmağla ve mezbûr Eğlen ... oğlu İbrâhîm dâimâ kendü hâlinde olmayup karye-i merkûme ahâlîsi bed ü sânından(?) rencîde ve bîzâr ve ef'âl-i şenî'a ve etvâr-ı kabîhasından cümlemiz mütezzî ve mükedder ve her birini izrâr ve ihzârı bâbında sâdır olan emr-i âlişâna ve şer'-i şerîfe adem-i itâ'at birle karâr itmekle bulunduğu mahalde ahz u ... ba'de't-terâfu' Ankara Kal'asına kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â eyledüklerin bi'l-iltimâs arz ve Sığircık suyu i'tâ olunan mahalde olan Şeyh Hüseyin dahi başka i'lâm ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i muharrer üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûrve mukayyed ve kal'a bend husûs-ı ra'y-i sâmiye menût-ı mevâddan idüğün bi'l-fi'l reisü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd⁴⁶ - *dâme mecduhû*- i'lâm itmeğün i'lâm ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince hasmıyla terâfu'-ı şer' ve sâbit olan hakkı ale'l-hâl ... vâkı' olan ta'addîsî men' ve fîmâ-ba'd ... olunması arz u i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene 1190

Hüküm: 155

صیری

⁴⁶Başdeftardalık yapmış, hicri takvim esaslı yapılan Osmanlı mali ödemelerini Şemsi takvime göre düzenleyip bir rahatlatma sağlayan, şair ve Vefa semtinde bir kütüphanesi olan Atif Mustafa Efendi'nin oğludur. Babasına nispetle Atıfzade Ömer Vahîd ismiyle bilinmektedir. Hicri 1182'de bir ay, 1188'de 20 gün Başdeftardalık; 1190-1193 tarihleri arasında da Reisülküttaplık yapmıştır. (İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1971, C.5, s.296,297;347

İznicmid kâdîsına hüküm ki

Hadîka-i hâssa ustalarından Ahmed Usta *-zîde kadruhû-* gelüp hâlâ zâbiti olduğu havâs-ı hümâyûnûmdan Bağçe-i Hâssa'ya mahsûs çeltik mukâta'ası karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Cepni ve Köseköy veled-i(?) Sultan Beğ ve tevâbi'i karyeleri Havâs-ı Hümâyûn karyelerinden serbest olup vâkı' olan rûsûm-ı serbestiyyesine hâricden dahl olunmak iktizâ itmez iken mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve mütesellim ve voyvoda ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale olunmağla men' u def'iyçün Esrûkî Süleymân Usta mukaddemâ ba'de'l-istid'â imdi Havâs-ı Hümâyûn karyeleri mefrûzu'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem min-küllü ecluden serbest kânûn mukarrer olup rûsûm-ı serbestiyyesine hâricden dahl olunmak câiz olmamağla kânûn üzere amel olunmak için yüz altmış bir senesinde virilen emr-i şerîf mücebince tecdîden yüz yetmiş üç senesinde emr-i âlî sâdır olmuş idi. Ber-takrîr zâyî' olduğın selefi Mehmed Usta ba'de'l-inhâ mukademâ sâdır olan emr-i âlî mücebince yüz yetmiş altı senesinde virilen emr-i şerîfin hılâfına emr-i şerîf virilmiş ise vech-i meşrûh üzere amel olunmak için tecdîden yüz seksen sekiz senesi evâil-i Recebi'nde selefi merkûm Mehmed Usta iltimâsıyla emr-i şerîfim virilmiş idi. Bu esnâda Kocaili sancağı mutasarrıfı taraflarından muğâyir-i emr-i âlî rûsûm-ı serbestiyyesine fuzûlî müdâhale olundığın bildirüp mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında tecedüdden emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûnum'da mahfûz ahkâm kuyûdâtına mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda tecdîden emr-i şerîfim virildiği mastûrve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 156

نجيب

İdincik nâibine ve İdincik voyvodasına hüküm ki

Mehmed Emîn ve Mehmed Sa'îd ve Mehmed Arif nâm kimesneler gelüp merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Beyezîd-i Velî *-tâbe serâhûnun-* İstanbul'da vâkı' Câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfi mülhakâtından İdincik kazâsına tâbi' (Boş) nâm karye

toprağında Gökmen(?) nâm mahalde Çirişlik nâm mahalde vâkı' ma'lûmetü'l-hudûd ve'l ... tapu ve temessükle [ol] yerlere mutasarrıf olan babaları Mehmed Emîn nâm kimesne bin yüz seksen iki senesinde fevt oldukda tasarrufunda olan yerleri bi-hasebi'l-kânun meccânen bunlara intikâl ve bunlar dahi ol yerleri zabt u zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ itmek murâd eyledükde âhardan müdâhale îcâb itmez iken Bandırma sâkinlerinden Hâcî Derviş oğlı Ali dimekle ma'rûf kimesne mütagallibeden olmağla sene-i merkûmeden berü ol yerleri hılâf-ı kânûn fuzûlî zabt ve gadr eyledüğün bildirüp kânûn üzere amel olup mezbûrun fuzûlî zabt eyledüğü babası yerleri kendülere alıvirilüp zabt u zirâ'at itdürülmek bâbında sen ki voyvoda-yı mûmâ-ileyhsin. Sana hitâben emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden sen ki voyvoda-yı mûmâ-ileyhsin. Kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene [1]190

[18a]

Hüküm: 157

Derkenârı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

3. Râ.

حسبى

Mevlânâ Kurşunlu kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimi (Boş) -zîde kadruhûya- hüküm ki

Sen ki Kengırı kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hac Ali -zîde fazluhûsun-.

Mektûb gönderüp Hâcî Hamza Sultân Vakfî'nın berâtımla zâviyedâr ve mütevellîsi olan Derviş eş-Şeyh Mehmed Hindî(?) -zîde salâhuhû- meclis-i şer'e varup Kengırı sancağında Kurşunlu nâhiyesinde mezra'a-i Gökçe Beğ der-kurb-ı ... mukarrer çiftlik mezra'a-i merkûme Hâcî Hamza Sultân'ın ebnâ ve ebnâsına ba'de'l-infâz(?) dervişlerine neslen ba'de neslin müteveffâ Kasım Beğ vakfı idüğü vakfiyesinde mastûrdur deyü Defter-i Hakânî'de ve mezkûr Hâcî Hamza Sultân'ın ebnâ ve ebnâsına munkarız(?) olduğundan mezra'a-i Gökçebeğ el-mezbûreyi ber-müceb-i Defter-i Hakânî vakf-ı mezkûr tarafından bi't-tevliye zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmikânûn ve

defter mücebince ahz u kabz murâd eyledükde dahl îcâb itmez iken Çerkeş nâhiyesinde Kara Mustafâ nâm karye ve gayrıdan altı bin beş yüz akça timâra mutasarrıf Ömer ve Tosya nâhiyesinde Kara ... nâm karye ve gayrıdan yedişer bin akça timârlara başka başka berâtla mutasarrıf Seyyid Ali ve Ahmed nâm sipâhîler zuhûr ve ol mezra‘a bizim timârımız dâhilindedir deyü gûne gûn bahâne ve illet ile fuzûlî müdâhale ve mahsûl ve rûsûmunun ahzına ... Killet(?) ve gadr-i küllî itmeleriyle mezra‘a-i mezbûre ber-müceb-i Defter-i Hâkânî vakf-ı mezbûr tarafından zabt ve vâkı‘ olan mahsûl ve rûsûmı kânûn ve defter mücebince ahz u kabz itdürülmek için arz idivir deyü ilhâh ... hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi’l-iltimâs arz eylediğin ecluden Defterhâne-i Âmire’nde mahfûz Rûzname-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal’e ve Defter-i Evkâf’a mürâca‘at olundukda Kurşunlu nâhiyesine tâbi‘ mezra‘a-i Gökçe Beğ der-kurb-ı ve ... mukarrer çiftlik mezra‘a-i merkûme Hâcı Hamza Sultân’ın ebnâ ve ebnâsına ba‘de’l-infâz(?) dervişlerine neslen ba‘de neslin müteveffâ Kasım Beğ vakfi idüğü ve vakfiyesinde mastûrve olmağın deftere kayd olundu. Hala deyü Defter-i Evkâf’da muharrir kalemiyle tahrîr ve yine Karıbazarı nâhiyesine tâbi‘ elli dört nefer re‘âyâ ve beş zemîn ile karye-i ... ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift ve bennâk ve hınta ve şa‘îr yekûn ma‘a gayrihî üç bin dört yüz akça yazı ile oldığı Defter-i Mufassal’de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl’de Çerkeş nâhiyesine tâbi‘ Kara Mustafâ nâm karye ve gayrihî ile bir görölüp on dört bin akça ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin akçası Ömer ve dört bin beş yüz akçası Seyyid Ali ve ol mikdârı Ahmed kaydlarında olup bu takdîrce ber-müceb-i Defter-i Hâkânî mezra‘a-i Gökçe beğ el-mezbûre Hâcı Hamza Sultân vakfi tarafından zabt olunup sipâhî-yi mezbûrûnun alâkaları olmamak iktizâ eylediğin bi’l-fi‘l Defter Emîni olan İbrâhîm Münîb *-dâme mecduhû-* arz ve Defterhâne-i⁴⁷ Âmire’nde mahfûz Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda Tosya’da vâkı‘ Hamza Baba zâviyesinin türbe ve zâviyedârlarlığı işbu yüz doksan senesi Muharrem’inin üçüncü gününde merkûma Hindî Şeyh Mehmed’e tevcîh ve hala berâtıyla üzerinde olduğu mukayyed ve Defter Emîni mûmâ-ileyhin arz ve Defter-i Hâkânî mücebince mezra‘a-i Gökçe beğ el-mezbûre taraf-ı vakf-ı mezbûrdan zabt itdirilüp merkûmûn sipâhîleri hılâf-ı kânûn ve mugâyır-ı Defter-i Hâkânî dahl u ta‘arruz itdürülmemek bâbında emr-i âlî sudûrına müsâ‘ade-i aliyem kılınmasıyçün hala Reîsü’l-küttâb olan Âtıfzâde Ömer Vahîd *-dâme mecduhû-* i‘lâm itmeğın i‘lâmı mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

⁴⁷ Defterhâne yerine defterine ifadesi kullanılmış.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 158

حامی

Devrekânî kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Küre-i nühâs kazâsına tâbi‘ Seydiler nâm karyeden Seyyid İbrâhîm *-zîde şerefuhû-* gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve üzerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Devrekânî kazâsına tâbi‘ Günli(?) nâm karye sâkinlerinden Emir oğlu Seyyid Ali ve oğlu Halil nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup hevâlarına tâbi‘ ehl-i örf tâifesiyle yekdil ve bin yüz seksen senesinde on beş yirmi nefer ... ile üzerine gelüp bunu ahz ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın iki yüz elli guruş kıymetlü bir re’s atını aldıklarından mâ-adâ beş yüz guruşluk sâir devâb ve mevâşîlerin ahz ve ba‘zıların dahi yabana sürüp itlâf idüp küllî gadr u ta‘addî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhü’l-islâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp şer‘le görülüp ve bunların hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ahz u kabz eyledükleri sâir hayvânâtları alıvırılıp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 159

حامی

Küre-i nühâs kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Küre-i nühâs kazâsına tâbi‘ Seydiler nâm karye sâkinlerinden Seyyid İbrâhîm ve Seyyid Halil *-zîde şerefühümâ-* gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Seyyid Osmân ve Seyyid Ahmed ve Gökmen(?) Mehmed nâm kimesneler ile yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karaturna [nâm] karye sâkinlerinden Koca Veli oğlu Osmân ve Makazlar nâm karyeden Suhte oğlu Hasan ve Çalık oğlu Seyyid Mehmed ve Kurnazoğlu oğlu Abdi

nâm kimesneler hevâlarına tâbi' otuz kırk nefer ... bin yüz seksen senesinde bunları ahz ve on beş gün mikdârı salıvirmeyüp dürlü dürlü cevri ü eziyet ve il akçası ve sâir bahâne ile hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın üç yüz guruşın ahz u kabz idüp küllî gadr eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebince şer'le görilüp mezbûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ahz u kabz eyledükleri ol mikdâr guruş hakkı tahsîl ve alıvirilmek ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emri-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

Hüküm: 160

تایم

Anadolu vâlisine ve Sefer-i hisâr-ı Günyüzi kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden Mustafâ nâm yeniçeri gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve kimesneye hılâf-ı şer'-i şerîf vaz' u hareketi olmayup kendü mülk bağında iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden bağ bekcisi olan Mehmed ve Süleymân nâm kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından nâşî bin yüz seksen senesinde bundan bağ bekcilik ücretini talep ve bu dahi virmeğe râzı iken ... şütüm-ı galîza ile şetm ü katl kasdıyla mezkûr Süleymân bunun üzerine hücum ve tüfenk kurşunuyla sol tarafından darb ve mecrûh eylediğinden gayrı üveği kızı Emine nâm bekr-i bâliğanın üzerinden ... esvâbını ahz itmek irâdelerinde iken üveği kızı mezbûre firâr ve müdirlerinden yedlerinden halâs ve gadr eyledüklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görilüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emri-i şerîfim recâ eylediği eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i N. sene [1]190

[18b]

Hüküm: 161

Hoşalay kâdisına ve Kastamonı mütesellimine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Hasan nâm sipâhî gelüp Kastamonı sancağında Hoşalay nâhiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan yedi bin beş yüz akça timâra mutasarrıf Mustafâ veled-i Mehmed'in ... firâr ve el-yevm Ruscuk muhâfazasında bayrağı altında nâ-mevcûd ve tarîk(?) hıdmetinde alay beğisi Ahmed arzıyla seksen sekiz senesi Rebî'ü'l-evvelinin altıncı gününde kendüye tevcîh ve hâla berât-ı şerîfimle üzerinde olduğu Defter-i Hâkânî'de mukayyed ve timâr-ı mezbûrî ... Hasan Defter-i Hâkânî ve berâtı mücebince zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmın kânûn ve defter mücebince ahz u kabz murâd eyledükde dahl îcâb itmez iken ecânibden ba'zı kimesneler timâr-ı mezbûr karyelerini tevcîhi tarihinden bu ana gelinceye değin buna zabt itdürmeyüp tagallüben kendüleri zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmın ahz idüp gadr eyledüklerin bildirüp timâr-ı mezbûr karyeleri Defter-i Hâkânî ve yedinde olan berât-ı âlişânım mücebince kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmın kânûn ve defter mücebince ahz u kabz itdürilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî ecânibden olan kimesneleri dahl u ta'arruz itdürülmeyüp men' u def'olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Ruznâmçe-i Hümayûn'uma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 162

ملیجی

Azdavay kâdisına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Ayandon kazâsına tâbi' Kara ... nâm karyeden Mustafâ Beşe ve karındaşı Veli Beşe ve Seyyid Ali dimekle ma'rûf kimesneler gelüp Azdavay kazâsına tâbi' ... nâm karye sâkinlerinden Muhammed Efendi nâm kimesne bunların kazâlarından ... yüz seksen senesinde mezbûr Mustafâ'nın bir kılıç ve bir tüfenk ve bir ... ve bir bıçağı ile sâir eşyâsını ve karındaşı mezbûr Veli'nin otuz gurusını ve Seyyid Ali'nin otuz gurusını bi-gayrı hakkın ahz ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp mücebince şer'le görölüp bi-gayrı hakkın ahz eyledüğü

ol mikdâr emvâl ü eşyâ ve akçaları alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [11]90

Hüküm: 163

ملیحی

Bolı voyvodasına ve Virânşehir kâdısına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sulı ... nâm karyeden Ahmed ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çölmekci(?) karyesinden İsmâ‘îl ve Hatîb oğlu Mehmed ve Karaoğlan karyesinden Hasan ve Osmân ve Ahmed nâm kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed iken yine karye-i mezbûreden ... tâifesinden ... oğlu dimekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesne ve refikleri ma‘an yüz seksen senesinde mezbûr Ahmed’in üç yüz vukıyye bal ve yirmi beş guruş bir baş ineği ve ma‘lümü’l-mikdâr eşyâsını ve mezbûr İsmâ‘îl’in doksan guruşını ve Hatîb oğlu Mehmed’in yetmiş guruşını ve mezbûr Hasan ve Osmân ve Ahmed’in dahi iki yüz yetmiş guruşların bi-gayrı hakkın gasben ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüğün ve bu bâbda şeyhülislâmdan müte‘addid fetevâyı şerîfe virildüğün bildirüp şer‘le görölüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itdükleri ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 164

نجیب

Hudâvendigâr sancağı mutasarrıfına ve Gürle nâm-ı diğér Bazar köyi nâibine hüküm ki Burusa müderrislerinden kıdvetü’l-ulemâi’l-muhakkikîn Ali -zîde ilmühû- südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl idüp bunun babasından müntakil Gürle kâzâsına tâbi‘ Bazar köy ve ... ve Çakırlı ve ... ve sâir kurâ ahâlîlerinden ma‘lümü’l-esâmî kimesneler zimmetlerinde bin yüz yetmiş sekiz senesinden berü bâ-huccet-i şer‘iyye ve temessük ma‘lümü’l-mikdâr alacak hakkı olmağla bi’d-defâ‘at taleb eyledükde ba‘zı

mütegallibeye istinâden bî vech-i şer'î virmekde ta'allül ve gadr sevdâsında oldukların bildirüp mahallinde şer'le görülüp babasından münttakil mezbûrların zimmetlerinde olan bâ huccet-i şer'iyye ve temessük ol mikdâr alacak hakkı tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüp ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olumak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene 1190

Hüküm: 165

ندیم

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından Bolı hâssı voyvodasına ve Bolı kazâsı nâibine hüküm ki

Çağa kazâsına tâbi' ... nâm karye ahâlîlerinden ma'lûmü'l esâmî kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'u ta'addîleri olmayup ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Bolı kazâsı sâkinlerinden Hâcı Kerim oğlu Hüseyin nâm kimesne kendü hâlinde olmayup avânesi Balaban oğlu Hatib İbrâhîm ve sâir hevâsına tâbi' rüfekâlarıyla yekdil ve bin yüz seksen senesinde karye-i mezbûrı basup hılâf-ı şer' -i şerîf ve bi-gayrı hakkın dokuz yüz guruşlukdan mütecâviz emvâl ü eşyâların gasb u gâret eyledüğinden mâ-adâ ve buna dahi kânî olmayup ehl-i örf tâifesiyle yekdil dört yüz elli guruşlarını zulmen ahz idüp ziyâde gadr u ta'addî ve ahvâlleri diğêr gûn oldukların ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp şer'le görülüp mezkûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasb u gâret eyledükleri emvâl ü eşyâlar ile ol mikdâr guruşları alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olumak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

[19a]

Hüküm: 166

Bolvadin kazâsı nâibü'ş-şer'î olan mevlânâ (Boş) -zîde ilmuhûya- hüküm ki

Taht-1 âlî baht-1 Osmânî üzere cülûs-1 hümâyûn-1 sa'âdet-makrûnım vâkı' olup umûman tecdîd-i ahkâm fermânım olmağın Karahisâr-1 sâhib sancağında vâkı' Bolvadin kazâsı ahâlîleri bi-esrihim mukaddemâ meclis-i şer'e varup kazâ-i mezbûr tarîk-i câddede ve ahâlîsi menzilkeş olmalarıyla umûr-1 menzili gereği gibi ru'yet idüp mürûr u ubûr iden ulakları meks ve tevakkuf itdirmemek şartıyla hâllerine merhameten eyâlet ve sancak mutasarrıflarına virilecek imdâd-1 seferiyye ve hazeriyye ve kapu harcı ve mübâşiriyye mutâlebe olunmamak bâbında mukaddemâ yedlerine emr-i âlî i'tâ ve düstûru'l-amel tutulup idâre-i menzilde tehâvün ve kusûrları yoğiken bu esnâda eyâlet ve sancak mutasarrıfları taraflarından sâir kazâların hazeriyye tahsiline bâ-buyuruldu me'mûr olan mübâşirler ve âhar levendât ile kazâ-i mezbûra gelüp konup birkaç gün meks ve kazâ-i mezbûr ahâlîleri mu'âfiyetlerini hâvî yedlerinde olan emr-i âlîyi ibrâz eylediklerinde ancak emr-i âlîde hazeriyye alınmaya deyü mezkûr olup hıdmet-i mübâşiriyye ve harc-1 bâb ve teftîşiyeye ve devriyye ve zahîre-bahâ virürsüz ve illâ mu'âfiyetinizi vâli tarafına i'lâm idin haber gelince sâkin olurum ve ba'dehû mu'âfiyet i'lâmı götürmeye şu kadar hıdmet isterim deyü mugâyir-i emr-i âlî fukarâ-yı ra'iiyyeti rencîdeden hâlî olmamalarıyla fîmâ-ba'd hazeriyye ve harc-1 bâb ve hıdmet-i mübâşiriyye ve zahîre-bahâ ve teftîşiyeye ve devriyye ve sâir bida' ve mezâlim ve ta'addiyât ile fukarâ-yı ra'iiyyet rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına vâkı' hâlî kazâ-i mezbûr nâibi mevlânâ arz ve Dîvân-1 Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-1 ahkâma mürâca'at olundukda Bolvadin kazâsı huccâc-1 müslimînin nüzûlgâhı ve kadîmden üç aded kurâ ile kasabası ahâlîleri menzilkeş olmalarıyla menzil sâlyânesinden ekserî perişân ve bakiyyeleri tahammül idemeyüp hâlleri diğerk gün ve dokuz re's bârgîr için kazâ-i mezbûr avârizından ta'yîn olunan masârıfçün taraf-1 mîrîden virilen bir dürlü vefâ eylemediği mukaddemâ mahallinden ba'de'l-i'lâm Bolvadin kazâsı ve kurâ ahâlîleri menzil umûrını gördüklerinden sonra tekrâr hazeriyye mutâlebesi re'âyâ-yı fukarâsına ziyâde tekâlîf ve bir vechile edâya iktidârları olayacağı zâhir ve menzil umûri devlet-ialiyenin mühim-i lâzimesinden olduğına binâen vâli ve sancak mutasarrıflarının hazeriyyeleri afv ve min-ba'd hazeriyye ve kapu harcı nâmıyla bir akça mutâlebe ile ta'addî olunmamak ve uhdelerinde olan menzil umûrını gereği gibi ru'yet ve mürûr u ubûr iden ulaklara bârgîr irişdirilüp meks ve tevakkuf itdirilmemek için kırk üç târihinde bâ-telhîs virilen emr-i şerîf kaydı mücebince fukarâyâ merhameten mutâlebe

olunmak üzere reîsü'l-küttâb-ı esbak i'lâmıyla yüz yetmiş senesinde mufassal ve meşrûh emr-i şerîf virildiği mastûrve nizâm-ı cedîd şurûtı görüldükde selâtîn-i izâm ve vüzerâ-yı kirâm evkâfî ve havâss-ı hümâyûn karyelerinin mu'âfiyetleri mâdâmki ba'zı derbend muhâfazasına ve cisrler ve hânlar ta'mîrine ve ocaklara ve ma'denlere ve menzillere müte'allik hıdmet mukâbili olmaya kadîm ve hâdis mu'âfiyetleri kaydları sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûn mücebince ref' ve ilkâ ve hıdmet-i mukâbelesinde mu'âf olanların mu'âfiyetleri ibkâ olunmak şurût-ı serbestiyyelerine ri'âyet olunmak ve güzeşte tekâlîf ve hazeriyye talebiyle re'âyâ tazyîk ve ta'cîz olunmamak şartıyla fîmâ-ba'd avâriz-ı dîvâniyye ve emr-i şerîf ile sâir vâkı' olan tekâlîf ve hazeriyye ale's-seviye tevzî' ve tahsîl olunmak için hutût-ı hümâyûnumla mu'anven yüz yetmiş iki senesi evâsıt-ı Şa'bân'ında Dîvân-ı Hümâyûn'um tarafından mufassal ve meşrûh evâmîr-i şerîfe tahrîr ve memâlik-i mahrûseme neşr ü irsâl olunduğu derkenâr olunmağın nizâm-ı cedîd şurûtı mücebince amel olunmak için bin yüz yetmiş beş senesi evâsıt-ı Rebî'u'l-âhir târihiyle müverrah Hüdâvendigâr-ı sâbık karındaşı vâlâ-güherim merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Mustafâ Hân -*tâbe serâhû*- zamânında emr-i şerîf virildiğün bildirüp tecdîdin recâ eyledükleri ecluden hılâfına emr-i âlî yoğise vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 167

Burdur kâdîsına hüküm ki

Hâlâ Teke sancağı mutasarrıfı Çelik Paşazâde mîr Ahmed -*dâme ikbâluhû*- kendü hâlinde iken Burdur kasabası sükkânından Satırlarlu Yûsuf nâm kimesnenin oğulları İbrâhîm ve Ali babamızı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh katl eyledi deyü hılâf-ı vâkı' iştikâlarına binâen Anadolu vâlisi ve Kütahya nâibi huzûrunda terâfu'-ı şer' olunmak bâbında sûret-i şerefrîz-i sudûr iden emr-i âlî vezîr-i müşârun-ileyhden mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh cânibine lede'l-vürûd maktûl-i merkûmun diğeri oğlu Mustafâ ve kerîmeleri ve zevcesi cevâblarında maktûl-i merkûmun Teke sancağı mütesellimliği esnâsında zimmetinde olan mâl-ı mîrî ba'de't-tahsîl virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince cezâsı tertîb olundukda bâkî kalan nısf deyni hayvânât ve eşyâsından bâ-ma'rifet-i şer' teslîm ve bâkî deyn ahz için temessük i'tâ virilen mûmâ-ileyhden deyn ve sâir cüz-i âmm da'vâ

iden ibrâ-yı zimmet ve i'tâ-yı hucet itmişleriken diğerkarındaşlarının emr-i merkûm isdâr ile gadre mütasaddî olduklarını nâtık sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. İ'lâm ve hucet tastîr ve tahrîr ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin me'mûr(?) olduğı umûrın ta'tiline bâ'is olmalarıyla hucet-i mezkûre mûcebince mu'ârazadan men' ve mahallinde şer'le terâfu' ve Kütahya'ya ihzâriyçün virilen emrin kaydı ref' ve terkîn olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsın olduğı mektûb ve arz-ı hâline tahrîr ve istid'â ve husûs-ı mezbûr iktizâsı üzere nizâm virilmek içün bâ-fermân-ı âlî bi'l-fi'l baş defterdârım olan Hasan⁴⁸ -*dâme uluvvuhûya*- ihâle olundukda ber-vech-i muharrer husûs-ı mezbûr vezîr-i müşârun-ileyhin huzûrunda ru'yet ve icrâ-yı hakk olunmak bâbında işbu sene-i mübâreke Receb'inde emr-i şerîfim virildiğı Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden ihrâc ve mâl-ı mezkûr bâ-hucet-i şer'iyye ibrâ-yı âmm ile fasl olunmak mevâddan olduğı vârid olan tahrîrâta müstebân olmağla emr-i mezkûrun kaydı ref' ... mîr-i mûmâ-ileyhin istid'âsı [üzere] emr-i şerîf sudûrını ... defterdârım mûmâ-ileyh bâ-takrîr inhâ itmeğın inhâsı mûcebince emr-i mezkûrun kaydı mahallinde şer'le görûlmek [içün] emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

[19b]

Hüküm: 168

ندیم

Muğla kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı timardan Ahmed ve Halil nâm sipâhiler gelüp hâlâ başka başka berât-ı şerîfemle mutasarrıf oldukları timarları karyelerinden Menteşe sancağında Muğla nâhiyesine tâbi' (Boş) nâm karye toprağında zirâ'at ve hırâset idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledükleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin taleb eyledüklerinde karye-i mezbûr ahâlîleri birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve biz selefimiz sipâhîlere öşr virmedik size dahi virmezüz deyü hılâf-ı kânûn öşrlerinden virmekte ta'allül ve muhâlefet eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün

⁴⁸ Bahsedilen defterdar Peykî Hasan Efendi'dir. Hicri 1190-1192, 1195-1196, 1200-1201 tarihleri arasında üç defa yaklaşık 3 sene 10 ay defterdarlık yapmıştır. (İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1971, C.5, s.298,300)

bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince kânûnüzere sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin alıvirilüp hılâf-ı kânûn ... ta'allül ve nizâ' itdirülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eclden kânûnüzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 169

ندیم

Anadolu vâlisine ve Ayaş kâdisına hüküm ki

Beğbazarı sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüp altı seneden berü yedinde mülki olan bir re's katırında aharın alâka ve medhali olmayup dahl icâb itmez iken Ayaş kazâsı sâkinlerinden Amir/Emir Hâcî Ahmed oğlu Hâcî Osmân dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve şirrete sülûk ve senin yedinde olan katır benimdir dokuz ay mukaddem kapusız tâifesi cebren alup getirüp şimdi senin yedinde buldum alurum deyü iddi'â ve birkaç nefer şâhid zor tedârük ve ol katır altı seneden berü mülki olduğımı isbâta kâdir iken mezkûrlar envâ'-ı... dürlü ve ... bin yüz seksen sekiz senesinde zabt ve gadr eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâm dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görülüp mezkûrun ol vechile fuzûlî zabt eyledüğü bir re's katırını alıvirilüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü eclden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 170

ندیم

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodasına ve Bolı kazâsı nâibine hüküm ki

Bolı kazâsı muzâfâtından Gökçe su nâhiyesine tâbi' ... nâm karye sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Gedik oğlu Seyyid Ali -zîde şerefühû- gelüp bu kendü hâlinde ehl-i örf makûlesinden olup üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken karye-i

merkûme sâkinlerinden zümre-i eşkiyâdan ... oğlı Mehmed ve oğlı diğer Mehmed nâm kimesnelerin buna garaz ve adâvet-i dünyeviyyeleri olmağla mücerred icrâ-yı garaz ve ahz-ı intikâm sevdâsıyla üzerine musallat ve bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın bunu darb-ı şedîd ile darb ve kesr-i garaz(?) ve zulmen on sekiz guruşını ahz eyledüklerinden gayrı sene-i mezbûrede zimmetlerinde olan yirmi keylden mütecâviz hinta ve şa‘îr mahsûlını dahi tagallüben virmeyüp ve mezkûrlar mütegalibeden olmağla bir vechile mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkin olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp mücebince şer‘le görölüp zulmen li-vechin aldıkları ol mikdâr guruşuyla ol mikdâr keyl hinta ve şa‘îr mahsûlı alıvirilüp ber müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 171

سزایی

Anadolu vâlisi vezîre ve Durağan ve Ayandon kâdılarına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Osmân nâm sipâhî gelüp Kastamonı sancağında Durağan nâhiyesinde Hasan ... nâm karye ve gayrıdan iki bin akça tımara berât-ı şerifimle mutasarrıf olup tımarının baş kalemi olan sâlifü’z zikr Hasan ... karyesiyle tımarı mülhakâtından Ayandon nâhiyesine tâbi‘ Han karyesini ber-müceb-i Defter-i Hâkânî müşterekiyle zabt ve vâkı‘ olan mahsûl ve rüsûmını kânûn ve defter mücebince ahz u kabz murâd eyledükde âhardan dahl olunmak îcâb itmez iken ecânibden ba‘zıları hılâf-ı Defter-i Hâkânî fuzûlî müdâhale ve zabtına ve mahsûl ve rüsûmunun ahz u kabzına muhâlif ve ol vechile tımarı mahsûlının kesret-i noksanı tezyîline bâis oldukların bildirüp sâlifü’z zikr Hasan ... ve ... karyeleri ber-müceb-i Defter-i Hâkânî müşterekleriyle kendüye zabt ve vâkı‘ olan mahsûl ve rüsûmâtı kânûn ve defter mücebince ahz u kabz itdirilüpecânibden olanları hılâf-ı Defter-i Hâkânî dahl ve ta‘arruz itdirülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defterhâne-i Âmirem’de mahfûz ve Rûznamçe-i Hümayûn ve Defter-i İcmâl ve Mufasssale mürâca‘at olundukda Durağan nâhiyesine tâbi‘ neferât-ı re‘âyâ ve zimmîn ile

karye-i Hasan ... ve hâsıl-ı tahtında hinta⁴⁹ ve şa'îr ve resm-i tapu-yı zemîn yükûn ma'a gayrihî sekiz bin akça ve Ayandon nâhiyesine neferât-ı re'âyâ ve zimmîn ve âsiyâb ile karye-i ... ve hâsıl-ı tahtında hinta ve şa'îr ve resm-i tapu-yı zemîn yekûn ma'a gayrihî beş bin beş yüz akça yazular ile Defter-i Mufassalde muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve Defter-i İcmâlde karye-i Hasan ... el-mezbûre ma'a gayrihâ bir görilüp on bin akça yekûnunda bin yedi yüz ve karye-i ... el-mezbûrenin dahi ma'a gayrihâ bir görilüp on bin elli akça yekûnunda altı yüz akçaları ifrâz ve bir görilüp iki bin üç yüz akça ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun iki bin akçası merkûm Osmân'ın tımarı ve bâkîsi müştereki kuyûdunda oldığı mastûrve mukayyed bulunmağıla Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 172

Anadolu vâlisine ve Balıkesri kazâsı nâibine hüküm ki

Ayşe nâm hâtûn gelüp kimesneye vireceği yoğiken cediti Ramazanoğlu Vakfı'nda bâberât-ı âlişânım mutasarrıf olduğu vazîfesinde ve vakf-ı mezbûr mütevellîsi (Boş) nâm kimesne zimmetinde mücemmâ' olan yüz doksan iki guruş vazîfesini Balıkesri sâkinlerinden Çakıcı oğlu Hâcî Sâlih dimekle ma'rûf kimesne bin yüz seksen senesinde mütevellî-yi merkûmeye ahz idüp taleb eyledükde berâtı tecdîd ve masârıf eyledüm deyü ani'l-bahâne ile hılâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve gadr-iküllî sevdâsında olduğın bildirüp şer'le görilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

[20a]

Hüküm: 173

Tekrâr i 'lâmı hâvî emr yazılmışdır. [Fî] evâhir-Câ sene 91

حسابی

⁴⁹ +hinta

Dergâh-ı mu‘allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodası ve Taraklı Borlı kâdîsına hüküm ki

Taraklı Borlı’da vâkı‘ kal‘anın dizdârı Seyyid el-Hâc Abdülhalîm *-zîde şerefühü-* südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl [sunup] bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hılâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘u hareketi yoğiken Taraklı Borlı kazâsı sükkânından Kazdağlı dimekle meşhûr Kara Mehmed ve karındaşı Hâcı Abdurrahmân nâm kimesneler beş yüzden mütecâviz haşerâtı(?) başlarına cem‘ ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve ta‘llül-i a‘râza ve envâ‘ gûne fesâdâta cesâret eyledüklerinden başka buna dahi musallat ve kal‘ayı bize teslim eyle deyü ilhâh ... on iki yaşında bir evlâdını ahz ve der-zencîr ve bunun bizi zencîrden koyıverdikle on iki sene ve bir an râhatın ve bir sâ‘at virmedikce koyıvirmem deyü cevâb eyledükde bu oğlını rehn vaz‘ıyla zencîrden çıkup gadr eyledüğün bildirüp ol bâbda inâyet recâ itmeğün sizi Bolı voyvodası ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız. Bu makûle sâde arz-ı hâlin sıdka ve kizbe ihtimâli olmağla şakiyyân-ımerkûmânın şekâvet ... isyânları ve dizdâr-ı merkûmı der-zencîr idüp akça ve emvâlini aldıkları vâkı‘ mıdır değil midir ve keyfiyet ve hâlleri bu vechile ve tekrâr suâl-i hâcil(?) ... ve ehakk ve hılâfından ârî vechile tahrîr ve i‘lâm itmeleri bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene 1190

Hüküm: 174

حامی

Anadolu vâlisi vezîre ve Yenişehir-i Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Yenişehir-i Bursa kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Köprilizâde Abdülhamîd *-zîde ilmühûsun-*.

Südde-i sa‘âdetüme mektûb gönderüp Yenişehir-i Bursa kasabası mahallâtından Câmî‘-ikebîr mahallesi sâkinelerinden Emine bint-i el-Hâc Süleymân nâm hâtûn meclis-i şer‘e varup yine kazâ-i mezbûrdan bunun babası Çakmak el-Hâc Süleymân ve li-ebeveyn karındaşı Osmân nâm kimesneler bin yüz seksen senesinde fevt olduklarında terekeleri irs-i şer‘le bunun ile yine kazâ-i mezbûrdan diğerkarındaşları Mustafâ ve Ali nâm kimesnelere intikâl itmekle mezkûr Mustafâ hissesini almağa kanâ‘at itmeyüp fuzûlî

cümlesin ahz u kabz itmekle hissesine isâbet iden tereke-i mezbûrdan bir mikdârın buna edâ ve bâkî kalan ve dört yüz otuz dört guruşını tarafından vekîl eylediği zevci Ali Beşe ibn-i Yusuf nâm kimesne taleb eyledükde mezbûr Mustafâ hevâsına tâbi‘ mütegalibeye istinâden mezkûr Ali’ye seni vilâyetden tard u ib‘âd ideriz diye sana kere iki yüz otuz dört guruşa sulh olup lâkin bu makûle ikrâh-ı mukayyede ile olan sulh şer‘an sahih olmamağla mezbûrun zimmetinde bâkî kalan iki yüz dört guruşın dahi ahz u kabz eyledükden sonra babası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden hâric ez-defter ketm ü ihfâ eylediği iki yük harîr ve yirmi bin guruşluk nukûd ve emvâl ü eşyâdan hisse-i irsiyyesin tahsîli bâbında isdâr itdüğü emr-i şerîfimle da‘vâ sudûrunda iken ve mezbûr Mustafâ ol vakitte firâr idüp ihkāk-ı hakk mümkün olmamağla müteveffâ babasından müntakil mezbûrun ketm ü ihfâ eylediği harîr ve nukûd ve eşyâdan hisse-i irsiyyesi tarafından vekîli ve zevci mezbûr Ali’ye alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına vâkı‘ hâli der-i devlet-medâra arz u i‘lâm idiver deyü ilhâh ve husûs-ı mezbûr vukûfi ... olan kimesnelerden istihbâr olundukda hakîkat-i hâli minvâl-i muharrer üzere olduğu sikât ü sahîhatü’l-kelimât on beş neferden mütâcaviz kimesneler alâ tarîki’ş-şahâde haber virmeleriyle vâkı‘ hâli bi’l-iltimâs arz eyledüğün ecluden mahallinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 175

ندیم

Gerede kâdîsına hüküm ki

Gerede kazâsına tâbi‘ ... nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüp karye-i merkûme toprağında Kurtlar nâm mahalde vâkı‘ bir kıt‘a ma‘lûmü’l-hudûd tarlaya on sene bilâ-nizâ‘ mutasarrıf olan babası Hâlid nâm [kimesne] fevt olup ol yerler meccânen buna intikâl idüp bu dahi bu dahi sekiz sene bilâ-nizâ‘ beher sene zabt u zirâ‘at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idüp ve bu makûle on sene mürûr iden tarla da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘iken yine ... karyesi sâkinlerinden (Boş) nâm karındaşlar ile Abdi oğlu Mahmûd nâm kimesne zuhûr ve ol tarla on sekiz sene mukaddem babalarımız senin ammin Ali nâm kimesneden almış babalarımız fevt olmağla bize intikâl eylemiş biz senden aluruz deyü hılâf-ı kânûn müdâhale ve ta‘addî ve her ... hükkâma ve zâbitâna

iştikâ ve izrâr ve tecrîmden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüĝin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince amel olup hılâf-ı kânûn ol vechile ta‘addî itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledüĝi eclden kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 176

ندیم

Anadolu vâlisine ve Kastamonı kâdîsına hüküm ki

Kastamonı kasabası sükkânından Hüseyin ve oĝlı Süleymân nâm kimesneler gelüp bunlar kasaba-i mezbûre toĝraĝında tapu ve temessükle beher sene zabt u zirâ‘at ve oşr ve resmin sâhib-i arza edâ idegeldikleri ma‘lûmü’l-hudûd yerlerinde âharın alakası yoĝiken Kastamonı sâkinlerinden Karakayış Osmân’ın avanelerinden Hüseyin Aĝa dimekle meşhûr kimesne bin yüz seksen sekiz senesinde hılâf-ı kânûn ol yerleri zabt eyledüĝinden gayrı iki yüz keyl hinta ve on aded otlak(?) ve yirmi guruşunu zulmen ahz ve mezkûr ile müdâfa‘a mukâvemet idemeyüp gadr eyledüĝin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüĝin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görölüp hılâf-ı kânûn fuzûlî ve tagallüben zabt eyledüĝi tarlasıyla ahz eyledüĝi ol mikdâr keyl hinta mahsûlî ve otlak(?) ve guruş tamâmen alıvirilüp hılâf-ı kânûn ta‘allül ve nizâ‘ itdirülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüĝi eclden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

[20b]

Hüküm: 177

ندیم

Anadolu vâlisine ve Seferihisar Günyüzi kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Eyşe ve Ayşe ve Cennet ve Emine nâm hâtûnlar gelüp mezbûre Eyşe'nin zevci ve mezbûrelerin babaları Hüseyin nâm kimesne kendü hâlinde iken kazâ-i mezbûra tâbi' Ofcı/Okcı(?) nâm karye sâkinlerinden keşf hüccetinde isimleri mazbût kimesneler mûcib-i deyn olan ve katl diyetini hâkime keşf itdirüp bunlara göstermeyüp ... itmeleriyle şer'an îcâb iden diyeti talep ve da'vâ murâd eyledüklerinde mezkûrlar biz sizi ... da'vâ itmen deyü bunları iğfâl ve gadr itmeleriyle şimdi mûrisleri mezkûrun diyetini talep ve ve da'va murâd eyledükde her birleri dürlü illet ile⁵⁰ ta'allül ve muhâlefet eyledüklerin ve bu bâbda da'vâlarına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mûcebince şer'le görölüp şer'an îcâb iden diyeti alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 178

Gemlik nâibinin i'lâmı mûcebince tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır. 26 Z. sene [1]190

فہیم

Gemlik nâibine hüküm ki

Kıptî tâifesinden Mehmed nâm kıptî ile Fatıma ve Ayşe nâm kıptiyyeler gelüp bunların mûrisleri Ya'küb oğlu Veys ve Gülli oğlu Hasan nâm kıptîler kendü hâlinde iken kazâ-i mezbûra tâbi' Kurşunlu nâm karye ahâlîlerinden ma'lûmü'l-esâmî zimmîler yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf bi-gayrı hakkın katl idüp ziyâde gadr ve darb eyledüklerin bildirüp şer'le görölüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 179

فہیم

⁵⁰ + ile

Mihaliç kazâsı nâibine hüküm ki

Sefertari nâm zimmî gelüp bunun Korg nâm zimmî zimmetinde yüz seksen senesinden berü cihet-i şer'iyeye on yedi bin beş yüz guruş alacak hakkı olmağla bi'd-defâ'at taleb eyledükde edâda ta'allül ve mesfûr tüccâr tâifesinden olduğundan kâh Burusa ve kâh İzmir ve kâh Mihaliç kazâlarında mürûr u ubûr üzere olduğundan ele girmeyüp meblağ-ı mezbûrun tahsîli müte'assir olduğın bildirüp mesfûr mübâşir ma'rifetiyle bulunduğu mahalde ahz ve sen ki Mihaliç Kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin huzûrunda terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise âsitâne-i sa'âdetüme ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mübâşir ma'rifetiyle sen ki Mihaliç kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Terâfu'-ı şer' için bulunduğu mahalde ahz ve şer'le getirilüp ba'de's-sübût ihkâk-ı hakk mümkün olmaz ise âsitâneye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 180

فہیم

Bolı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Karafiyeye nâm karye ahâlîsi gelüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve sâir evâmir-i aliyyemle vârid olan tekâlîfi cem'ine me'mûra edâda kusûrları olmayup akça talebiyle ta'addî olunmaları icâb itmez iken Bolı hâssı voyvodası tarafından âdemleri zuhûr ve ba'zen karyenizde vâkı' cebelde şâhin zuhûr eyledükde hıfz u hırâset itmezsiz deyü her birlerinden ücret-i mübâşiriyye nâmıyla otuzar ve kırkar guruşların alup ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin bildirüp şer'le görilüp ol vechile ta'addî olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 181

فہیم

Kepsud kâdîsına hüküm ki

Kepsud kasabasından Seyyid Mustafâ -zîde şerefühû- gelüp bunun zevcesi Züleyhâ nâm hâtûnun zevc-i sâbıkı ve bunun karındaşı (Boş) nâm kimesne fevt oldukda verâseti sagîr oğulları Mehmed ve Halîl ve sagîre kızları (Boş) ve (Boş) ve (Boş) nâm sagîreleriyle ve mezbûre Züleyhâ'ya münhasıra olup tereke-i müteveffâ-yı mezbûr ma'rifet-i şer'le tahrîr ve taksîm taraf-ı şer'den sagîre-i mezbûrelere mezbûre Züleyhâ bâ-huccet-i şer'iyeye vasiyye ta'yîn ve bu dahi nâzır ta'yîn olunup umûr-ı nezâreti sadâkat ve istikâmet üzererü'yet idüp bir vechile ta'addî olunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûrahâlîsi ba'zı kimesneler zuhûr ve sagîr[e]-i mezbûr[e]lerin babalarından müntakil emlâk ve arâziyi fuzûlî zabt sevdâsıyla biz senin nâzır olduğımı istemezüz deyü bî-vech-i şer'î ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp mezbûrların hılâf-ı şer'-i şerîf ol vechile zâhir olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N sene [1]190

Hüküm: 182

فہیم

Anadolu vâlisine ve Eflani kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbî' Beş Osmân karyesinden Mustafâ Beğ oğlu dimekle ma'rûf Abdullâh nâm kimesne gelüp bu kendü hâlînde iken yine karye-i mezbûreden zümre-i eşkıyâdan Şah Hayri oğlu dimekle arîf Seyyid Osmân bin Seyyid Ali nâm kimesne kendü hâlînde olmadığından yine karye-i mezbûreden Eyyûb nâm kimesne ile ittifâk ve yüz seksen senesinde ehl-i örf tâifesiyle yekdil bir def'a yirmi beş ve bir def'a dahi otuz ve bir def'a dahi yetmiş gurusın alup ziyâde gadr eyledüklerin bildirüp şer'le görölüp alıvırılıp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 183

Boyâbâd kâdîsına hüküm ki

Ahmed nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde iken Boyâbâd kazâsı sâkinlerinden ... Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesne ile Hâcî oğlının kızı Ünzile(?) nâm hâtûn birbirleriyle müttefikân ehl-i örf tâifesine istinâden bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer' -i şerîf ve bi-gayrı hakkın ma'lûmü'l-mikdâr akçasın gasben ahz eyledüğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahalinde şer'le görölme için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene [1]190

[21a]

Hüküm: 184

قیاسی

Anadolu vâlisine ve Yaban âbâdkâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' İnceöz(?) nâm karye sâkinlerinden İshak nâm kimesne gelüp bunun babası Hâcî İsmâ'îl nâm kimesnenin kazâ-i mezbûra tâbi' ... nâm karye sâkinlerinden ... oğlu Osmân nâm kimesne zimmetinde iki re's katırım bahâsında bin yüz yetmiş sekiz senesinde doksan iki guruş alacak hakkı olup babası mezbûr kable'l-ahz fevt ve meblağ-ı mezbûr irsen buna intikâl itmekle bu dahi bi'l-verâse mezbûrdan ehakk(?) istediğinde bî-vech-i şer'î virmedikden gayrı yine babasından müntakil ma'lûmü'l-hudûd mülk arsasın dahi seksen senesinde fuzûlî zabt idüp gadr-i küllî eyledüğin bildirüp şer'le görölüp alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene 1190

Hüküm: 185

Mudurnı nâibine hüküm ki

Pavlı kazâsı sâkinlerinden Hafız Mehmed *-zîde salâhuhû-* gelüp bunun Mudurnı kazâsına tâbi‘ ... nâm karye toprağında sâhib-i arz temessüki mûcebince mutasarrıf ve ... zabt u zirâ‘at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idegeldiği ma‘lûmü’l-hudûd çiftliği üzerinde aharın alâkası olmayup ta‘addî îcâb itmez iken yine karye-i mezbûr ahâlîsinden ma‘lûmü’l-esâmî kimesneler zuhûr ve sen ahar mahalde karyede olan arazilerini biz zabt ideriz deyü hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve ta‘addî eyledüklerine binâen bundan akdem murâfa‘-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûrların hılâf-ı kânûn ol vechile olan ta‘addîleri men‘u def‘ birle taraf-ı şer‘den huccet-i şer‘iyye ve i‘lâm-ı şer‘iyye virilmişiken mugâyir-i i‘lâm ve huccet-i şer‘iyye yine ol vechile ta‘addîden hâlî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve i‘lâm-ı şer‘iyye ve huccet-i şer‘iyyesi mûcebince amel olunup mezbûrların hılâf-ı kânûn ol vechile olan ta‘addîleri men‘u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i N sene 1190

...

Hüküm: 186

حسابی

Yalakâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Kömürci tâifesinden Yalakâbâd sayâlarından hatab kat‘ı ve kömür hark itdikleri mahallerde olan hıdmetkârları ve kömür hark idenler ale‘d-devâm eşkiyâ ile ülfet itmeleriyle ba‘de-ezîn kazâ-i mezbûrda kömür hark idenler kethüdâ ve esnâf ve ihtiyârları ma‘rifetleriyle beynlerinde tekeffül ve nizâm-ı kavîye rabt olunmasını hâvî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin bi‘l-iltimâs arz ve sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen âsitâne-i aliyyemde vâkı‘ kömürci esnâfının kethüdâ[sı] Süleymân ve ihtiyâr söz sâhiblerinden el-Hâc Mehmed ve Ali Beşe ve el-Hâc Süleymân ve diğeri Ali Beşe ve Mehmed Beşe ve es-Seyyid Mustafâ ve Molla Ahmed ve Molla Hasan ve Ahmed Beşe ve Mustafâ Beşe ve el-Hâc Ömer ve el-Hâc İbrâhîm ve Şahin Beşe ve Halil Beşe ve diğeri Hasan Beşe ve el-Hâc Ebûbekir dimekle ma‘rûf kimesneler meclis-i şer‘e getürdülüp Yalakâbâd kazâsında kömür hark olunan sayâlara kömürci esnâfının hıdmetkârlarından mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde isimleri mastûr Ömer ve Osmân ve Ali ve Mehmed nâm kimesneler ile Nikol zimmî kömür hark itdikleri

mahalde eşkiyâ makûleleriyle ülfet ve ünsiyet ve kazâda zuhûr iden eşkiyâ mezbûr kömürçilerin meskenleri olan olan mahalde tahassun itmeleriyle zâbitân taraflarından ahzları mümkün olmayup ketm ü ihfâları ihtilâl-i nizâm-ı memlekete bâdi olacağı bedîdâr olduğu tahrîr olmakdan nâşî kethüdâ-yı merkûm ile esnâf-ı mezbûr muâhaza-i şedîde ile muâhaza olunduklarında anlar dahi cevâblarında emr-i âlîde mastûroldığı üzere mukaddemâ mezbûrlarıçün hark itdikleri kömürleri ihtikârîçün hark iderler deyü ifk ü iffirâyı mutazammın hâlât isnâdıyla ahar husûsa me'mûr mübâşire gamz ve bi-gayrı hakkın habs u itlâkları şeref-yafte-i sudûr iden emr-i âlîye meşînî(?) olduğundan ba'zı iğrâz-ı fâside zımnında haklarında bu makûle kelimât tahrîrine bâdî olmuşdı deyüp mezbûrların ehl-i ırz zümresinden ve kendü umûrlarıyla meşgûl ve hark itdikleri kömürü peyderpey âsitâne-i aliyyeme nakl u tesyîre dikkat ve ihtimâm ider makûlelerden olup eşkiyâ ile kat'â ülfet itmezler deyü hüsn ü hallerini inhâve tekrâr mezbûrların cemî' umûrlarına tekeffül eylediklerinde kefâletleri tescîlolundığın hala İslambol kâdîsı mevlânâ Seyyid Mehmed Said *-edâ mellâhu te'âlâ fezâ ilehû-* i'lâm itmeğin i'lâmı mücebince fî mâ ba'd eşkiyâyı himâyet ve vikâyet eylememek ve hark eyledükleri kömürü bilâ-ihtikâr nakline ihtimâm eylemek ve eğer hılâf-ı rızâ ve esnâflarının tekeffüllerine mugâyir harekete icsârları vâkı' olur ise haklarından gelineceği muakrrer olmağla âna göre amel ve hareket ve hılâfindan tahâşî ve mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Ber-vech-i muharrer mezbûrlara fîmâ-ba'd eşkiyâyı himâyet ve vikâyet eylememek ve hark eyledükleri kömürü bilâ-ihtikâr der-alıyyeme nakline ihtimâm eylemek ve hılâf-ı rızâ ve esnâflarından kefâletlerine mugâyir hareketden ictinâb eylemelerini sem'-i intibâhlarına gereği gibi vaz' u ilkâyı meydân(?) ve eğer mugâyir-i tenbîhât-ı şâhâneme [ve] harekât-ı redıyyeye ictisârları vâkı' olmak lazım gelür ise haklarından gelineceği emr-i muhakkak idiği derk ve teyakkun birle âna göre amel ve hareket ve hılâfindan tahâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene [1]190

Hüküm: 187

Anadolu vâlisine hitâben tekrâr emr yazılmışdır.

21 Râ. sene [11]90

حسبى

Mudanya kazâsı nâibine hüküm ki

Fâtıma nâm hâtûn südde-i seâdetüme arz-ı hâl idüp bunun oğlu Mustafâ nâm kimesne Mudanya serdârının hıdmetinde olduğu hâlde Mudanya'ya iki saat mesâfe Kurşunlu nâm mahalde gider iken Kurşunlu ile Kumlu beyninde Mudanya sükkânından Parmaksızoğlu Süleymân ve ammîsi (Boş) ve karındaşı (Boş) nâm şakîler Kurşunlu sükkânından birkaç nefer kimesneler ile müttefikan yüz seksen senesinde gice hâlinde oğlu mezbûrî hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayri hakkın darb ve katl ve üzerinde olan emvâl ü eşya ve silahın ahz u gasb idüp ziyâde gadr eyledüklerin mukaddemâ inhâ ve mübâşir ma'rifetiyle emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmekle mahallinde ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle ihkâk-ı hakk mümkin olmadığın ve âsitâneye ihzârları arz u i'lâm olunmak için sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileysin. Sana hitâben işbu sene-i mübâreke evâil-i Şa'bânı'nda emr-i şerîfim sâdır olmuşiken merkûmların tegallüpleri sebebi ile bir vechile tenfîz-i emr-i âlî ve ihkâk-ı hakk mümkin olmadığın bildirüp mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı [hakk] olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûnu'mda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda ber vech-i muharrer târih-i merkûmda emr-i şerîfim virildüğü mastûr ve mukayyed bulunduğına binâen ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fîevâhir-i N. sene [1]190

[21b]

Hüküm: 188

عونى

Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

Mahrûse-i Bursa mütemekkinlerinden(?) Yani ve ... ve ... nâm zimmîler südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp bunların babaları mesfûrlar ve babalarının babaları yüz seneden mütecâviz mahrûse-i Bursa mütemekkinlerinden olup ze'âmet karyelerinden Akşehir kazâsına tâbi' ... nâm karyenin aban an-ceddin defterde mukayyed zimmî

ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından olmayup bu ana gelince resm-i ispençe ve iskân teklîfi ile ta'addî olundukları yoğiken karye-i merkûme zâ'imi olan el-Hâc İsmâ'îl nâm kimesne zuhûr ve siz karye-i merkûmenin defterde mukayyed ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından imişsiz. On seneden berü mahrûse-i Burusa'da tevattun itmeniz ile nihân-ı(?) i'tibâr olunmaksızın sizi kaldırup karye- imezbûreye iskân itmek için mukaddemâ emr-i âlî isdâr itdirdüm deyü iddi'â ve bin yüz yetmiş bir senesi mâh-ı Zilhıcc'e'nin beşinci günü murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında mezkûr müdde'âsını isbâta kâdir olamayup bunların babaları mesfûrlar ve babalarının babaları aban an-ceddin ol mikdâr seneden berü mahrûse-i Burusa'da mütemekkin ve bunlar dahi medîne-i Burusa'da tevattun ve karye-i merkûmenin defterde mukayyed zimmî ra'yyet ve ra'yyeti oğullarından oldukları ... ahyâr-ı müslimîn(?) ile sâbit ve mu'ârazadan men' birle taraf-ı şer'den yedlerine hucet-i şer'iyye virilmişiken za'îm-i mezkûr mündefi' olmayup mugâyir- hucet-i şer'iyye ve hılâf-ı kânûn ve defter ol vechile müdâhalesinde isrâr ve tecrîmden hâlî olmadığın bildirüp yedlerinde olan hucet-i şer'iyyeleri mücebince amel olunup hılâf-ı kânûn ve defter vemugâyir-i hucet-i şer'iyye ol vechile resm-i ra'yyet ve iskân teklîfi ile kendülere ta'addî ve rencîde itdirilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene [1]190

Hüküm: 189

شوقى

Anadolu vâlisi vezire ve Şorba kâdîsına hüküm ki

Karabazarı kazâsına tâbi' Büyüdüz(?) nâm karye sâkinlerinden Ahmed ve Mustafâ nâm kimesneler südde-i sa'âdetüme gelüp bunlar kendü hallerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîleri yoğiken Şurba kazâsına tâbi' ... karyesi sâkinlerinden Karakayışın bölükbaşısı Çotaklı(?) Ali dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmadığından nâşî bin yüz seksen senesinde bunun karındaşı Ahmed'i tahvîf ve merkûm Ahmed dahi havfa tebe'yyet ile karındaşı yedinde olan bunun elli gurusını ahz eylediğinden gayrı oğlu Mehmed'i dahi ahz ve kesr-i ırz ve ziyâde gadr eyledüğün bildirüp şer'le görülüp mezkûrun zulmen aldığı ol mikdâr gurusı alıvirilüp icrâ-yı şer' ve

ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene [1]190

Hüküm: 190

Kocaili mutasarrıfına ve İznik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ ... nâm karye re‘âyaları gelüp bunlar kendü hâllerinde iken yine karye-i mezbûreden Abram oğlu ve Karabet oğlu (Boş) ve (Boş) nâm zimmîler kendü hâllerinde olmayup birbirleriyle yekdil ve yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘i şerîf bi-gayrı hakkın iki bin guruşların alup gadr eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp meblağ-ı mezbûr kendülere alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene [1]190

Hüküm: 191

Merkûm Osmân dört seneden berü firâr u gaybet eylediğini ... karyesi ahâlîsi ... ve bundan sonra zuhûr ider ise ahz ve ihbârlarına ahâlî-i karye-i merkûme ta‘ahhüd eyledükleri ... Burusa nâibinin arzının ... [Fî] 13 Zâ. sene [11]90

Tashîh olunduğı üzere tebdîl olmuşdur.

حسابی

Burusa kazâsı nâibine ve zikri- âtî kurâdan(?) kimesnenin bulunduğı mahallin kâdılarına ve Hüdâvendigâr mütesellimine hüküm ki

Eyyûb Ensârî mahallâtından Baba Haydar Nakşibendî Mahallesi sâkinelerinden Fâtıma hâtûn kendü hânesi memşâsında⁵¹ mahnûken müteveffıye buldukda kâtili tefîş ve tefahhus üzere iken mahalle-i mezbûr imâmı İsmâ‘îl ve ahâlî-i mahalleden Hâcı Hüseyin ve Hasan Beşe ve Seyyid Ali nâm kimesneler ile Şerife ve Emine ve Mü‘mine

⁵¹ tuvalet

nâm hâtûnlar istintâk olundukda mahalle-i mezbûrda sâkin Velizâde Seyyid Ahmed ile vâlidesi Fâtîma hâtûn kefâletleriyle Burusalı Seyyid Osmân nâm kimesnenin zevcesini müteveffîye bulunan mezbûre hâtûnun menziline muttasıl menzile vaz' ve mezbûrenin zevci merkûme Burusalı Osmân ol vaktide zindânda mahbûs iken halâs olup zevcesi mezkûrenin menziline gelüp sâkin iken müteveffîye mezbûre birkaç gün hânesinden taşra zuhûr itmemele bulunmağın mezbûr Burusalı Osmân nâm kimesnenin ehl-i hamlini ba'de'l-vaz' ol gün zevcesi mezbûreyi alup kendini ve müteveffîye mezbûrenin menzili ile mezbûr Seyyid Osmân'ın çıktığı menzilin beyninde olan tahta perde sökülüp geçdiği zâhir ve nümâyân olmağla müteveffîye-i mezbûreyi keyfiyyet-i mezkûreye giriftâr iden merkûm Burusalı Osmân olduğunu haber virdüklerinde der-akab âdem ta'yîn olunup hammâl ve kaykıcılar tefahhus olundukda mezkûr Osmân zevce ve eşyasını alup kayığa süvâr ve Çöplük(?) iskelesine çıkup ikindiye karîb ânda meks ve ba'dehû tekrâr bir kayığa rükûb ve Kumkapu'ya ve ândan dahi bir kurşunlu kayığına binüp Bursa cânibine firâr eylediğini ihbâr itmeleriyle bulunduğu mahalde ahzı bâbında emr-i şerîfim sudûrını bâ-takrîr istid'â olunduğına binâen vech-i meşrûhüzere ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûm bulunduğu mahalde ahzve âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz firârî mezbûr her kangınız taht-ı kazâsında olur ise ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mezbûrı bulunduğu mahalde ahz ve mübâşir-i merkûme terfikan der-i sa'âdetüme ihzâr ve irsâl birle tenfiz-i hükmi münîfime ihtimâm ve ülfet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâhir-i sene. 1190

[22a]

Hüküm: 192

ندیم

Bervech-i arpalık Koca ili sancağı mutasarrıfı -*dâme iclâluhûya*- ve Sabancı kazâsı ve Kandırı nâhiyesi nâiblerine hüküm ki

Müteveffâ Kıssahân(?) Hâcı Muslihiddin câmi'-i şerîfi evkâfının evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Mehmed -*zîde kadruhû*- gelüp vakf-ı merkûmun zikr

olunan Sabancı kazâsı ve Kandırı nâhiyesinde vâkı‘ musakkafât-ı vakfın icârlarını müteveli-i vakf tarafından cem‘ ve tahsîl ve yed-i mütevellide hıfz ve mürtezika-i vakf yedlerinde olan berâtları ve şart-ı vâkıf mücebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerini öteden berü müteveli-i vakf yedinden ala gelmişleriken bu esnâda câmi‘-i şerîfi mürtezikalarından hatîb ve imâm olan el-Hâc Mehmed Efendi ve diğer Mehmed Efendi ve kayyım Molla Hüseyin ve müezzin Seyyid Molla Mustafâ ve Harmancı(?) Hasan ve Köprici Seyyid Mahmed ve Seyyid Ali ve Molla İbrâhim ve Mehmed ve Osmân ve İsmâil ve Halîl ve Abdi ve cüzhân Molla Mustafâ ve Molla İbrâhim ve Molla Mehmed ve Seyyid Molla Mustafâ dimekle ma‘rûf kimesneler birbirleriyle yekdil ve yekcihet ve hevâlarına tâbi‘ ber-takrîb i‘lâm ve hucet-i ... ve berâtları mücebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin müteveli-i vakf yedinden almazız deyü nizâ‘a tasaddî ve taraflarından mezkûr Seyyid Mustafâ’yı tevkîl ve vakf-ı şerîfin musakkafâtına ta‘arruz ve ta‘addî eyledüklerin bildirüp şer‘le görülüp yedlerinde olan berâtları mücebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin müteveli-i vakf yedinden tamâmen aldıklarından sonra musakkafât-ı vakfa ta‘arruzları ma‘rifet-i şer‘le men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â-yı inâyet itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 193

نسیمی

Boyabâd kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Gökçeâğaç nâhiyesinde çeltük mukâta‘ası hâssı karyelerinden (Boş) ve (Boş) ve (Boş) ve (Boş) kurâ ahâlîlerinden askerî tâifesiinden (Boş) ve (Boş) ve (Boş) ve (Boş) nâm kimesneler ile sâir ma‘lûmü’l-esâmî re‘âyâ gelüp kurâ-i mezbûr topraklarında zirâ‘atleriyle hâsıl eyledükleri terekelerinden kânun üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin ve askerî tâifesi olan mezkûrlar evleri önüne saçakları üzere kendü sebep-i ma‘îşetleri için yine sâlîfü’z-zikr kurâ topraklarında besledükleri sekiz dokuz aded kovanlarından mâ-adâ sâir kovanlarının ve re‘âyâ tâifesi olan mezbûrlar dahibi’l-cümle kovanlarının arularına kış gıdâsi için alıkodukları ballarından mâ-adâ hâsıl olan ballarından şer‘le müteveccih olan onda bir öşrlerini kurâ-i mezbûr

zâbitine edâya râzılar iken kanâ'at itmeyüp ziyâde talebiyle ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp o bâbda inâyet recâ ve Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminden kânûnı suâl olundukda bâlâda mezkûr havâss-ı hümâyûnum karyeleri topraklarında zirâ'at idenler zirâ'atleriyle hâsıl eyledükleri tereklerinden kânun üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyelerin ve yine karye-i mezbûr topraklarında kovan besleyen(?) askerî tâifesi evleri önüne saçakları üzere kendü sebeb-i ma'îşetleriçün besledükleri sekiz dokuz aded kovanlarından mâ adâ sâir kovanlarının ve re'âyâ tâifesi dahi bi'l-cümle kovanlarının arularına kış gıdâsiyçün alıkodukları ballarından mâ-adâ hâsıl olan ballarından şer'le müteveccih olan onda bir öşrlerin karyeleri zâbitine edâ eyledüklerinden sonra ziyâde mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde itdirilmeyüp men' u def'iyçün kânun üzere emr-i şerîf yazıla geldiği tahrîr olmağla kânun üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı N. sene [1]190

Hüküm: 194

Bolı voyvodasına ve Bolı kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ... nâm karyeden sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ali nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sâkinlerinden a'yânlık iddi'âsında olan cebâbireden ... oğlı Ali dimekle meşhûr şakî kendü hâlinde olmayup hevâsına tâbi' eşkıyâlarıyla yekdil ve yekcihet bin yüz seksen senesinde hılâf-ı⁵²şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın fuzûlî ve tagallüben bunı ahz ve darb-ı şedîd ile darb ve mecrûh olup ziyâde ... şâyeste merhamet olduğun ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i N. sene 1190

Hüküm: 195

⁵² +hılâf-ı

Manisa(?) kazâsı nâibine hüküm ki

Ayşe nâm hâtûn gelüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden mezbûrenin zevc-i ıtlakı olan Mehmed Beşe dimekle ma‘rûf kimesnenin firâşından hâsıla ve mezbûreden mütevellide olup hızânesinde olan kızı (Boş) nâm sagîrenin malı olmayup sagîre-i mezbûre için mezbûr Mehmed’in üzerine bundan akdem ma‘rifet-i şer‘le kadr-i ma‘rûf nafaka ve kisve-bahâ takdîr itdirüp bu dahi nafaka-i mukaddereyi mezbûrdan talep ve sagîre-i mezbûreye infâk murâd eyledükde hılâf-ı şer‘i şerîf dürlü illet ve bahâne îrâdıyla bin yüz seksen bir senesinden berü vormeyüp zimmetinde mücemma‘ olup gadr eyledüğün ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince çavuş mübâşeretiyle şer‘le görölüp mezkûrun zimmetinde mücemmâ‘ olan nafaka-i mukaddere alıvirilüp ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ve eğer mahallinde icrâ-yı hakk mümkün olmaz ise çavuş mübâşeretiyle âsitâne-i sa‘âdetüme ihzâr olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ eyledüğü eelden fetvâ-yı şerîfe mücebince mahallinde şer‘le görölüp ihkâk-ı hakk ve eğer mümkün olmaz ise çavuş mübâşereti ve zâbiti ma‘rifetiyle âsitâneye ihzâr olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 196

عونی

Aydın muhassılı vezire [ve] Köşk kazâsına hüküm ki

Cihânzâde Seyyid Hüseyin -zîde kadruhû- gelüp mûmâ-ileyhin Köşk kazâsına tâbi‘ ... nâm karye ahâlîlerinden ma‘lûmü’l-esâmî [kimesneler] zimmetlerinde bin yüz seksen senesinden berü bâ-temessük bin guruş alacak hakkı olup meblağ-ı mezbûr ma‘rifet-i şer‘le tahsîl murâd olundukda karye-i mezbûreİbrâhîm Beğ dimekle ma‘rûf kimesnenin çiftliği olmak takrîbi ile merkûm İbrâhîm’in bunun babası Cihânzâde müteveffâ Mustafâ Ağa’nın meblağ-ı mezbûrun bî-vechin şer‘an tahsîle muhâlefet ve gadr irâdesinde olduğün bildirüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Şer‘le görölüp ber-müceb-i temessük mezbûrların zimmetlerinde olan ol mikdâr guruş hakkı alıvirilüp hılâf-ı şer‘ ta‘allül ve muhâlefet itdirülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ

itmeğin sen ki Aydın muhassılı vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

F’i evâil-i L. sene [1]190

[22b]

Hüküm: 197

نجاتی

Boyâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından ... nâhiyesine tâbi‘ Yerevend(?) oğlı deresi nâm karye sükkânından ... nâm kimesne gelüp bunun karye-i mezbûr toprağında vâkı‘ mutasarrıf olduğu tarlası derûnunda karye-i mezbûr sükkânından Mustafâ nâm kimesnenin değirmenin kadîmi mahsûs suyu harkı yoğiken mezbûr Mustafâ zuhûr ve tagallüben bunun tarlası derûnuna seksen senesinde hark ihdâs ve değirmenin suyunu icrâ idüp tarlasını zirâ‘atden men‘ u ibtâline bâ‘is olduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince şer‘le görilüp ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil- L. sene [1]190

Hüküm: 198

Karabazâr kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Karabazâr kazâsına tâbi‘ Beğdüz(?) nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüp bu kendü halinde ırzıyla mukayyed olup üzerine dahi şer‘an bir nesne sabit olmuş değil iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden ... Abdurrahmân oğlı Mustafâ ve oğlı ve Derviş(?) nâm kimesneler kendü hallerinde olmayup bin yüz seksen senesinde bunu harman yerinde omzundan darb ve zevcesi Gülli nâm hâtûnunu ve dahi darb ve bir ... vâlidesini darb ve mecrûh ve helâk idüp ve beş yüz guruş mikdarı rahnedâr ve şütûm-ı galîza ile şetm ve hetk-i ırz ve ol vechile gadr-i küllî eyledüklerin bildirüp şer‘le

görölüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 199

رشحی

Karabazâr kādîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kara Hasan nâm karye sâkinlerinden Torun Mehmed dimekle arîf nâm kimesne gelüp bunun karye-i mezbûre toprağında vâkı‘ on yedi seneden berü ma‘lûmetü’l-hudûd ve kadîmi otı biçilür resimli çayırlarında âharın bir dürlü alâkası olmayup bu makûle on sene mürûr iden toprak da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken karye-i mezbûreden Ahmed oğulları Kerîm ve Mehmed nâm karındaşlar zuhûr ve senin tasarrufunda olan çayırlarını sinîn-i merkûmeden mukaddem müteveffâ babamız sana ferâğ itmiş ferâğını tutmayuz(?) şimdi yedinden zabt ideriz deyü hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve ta‘addî ve rencîde ve nizâ‘dan hâlî olmadıkların bildirüp hılâf-ı kânûn ol vechile zâhir olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ u def‘ ve yedinde olan sâhib-i arz temessüki mücebince kemâ-fi’s-sâbık kendüye zabt itdürölmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 200

Taşköpri kazâsı nâibine hüküm ki

Kerîme nâm hâtûn gelüp Taşköpri kazâsı sâkinlerinden İsmâîl nâm kimesne bundan akdem senin ma‘lûmetü’l-hudûd çeltüğü yerlerini fuzûlî zabt idüp yine sana virürüm deyü hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi gayr-i hakk bin yüz seksen senesinde bunun otuz altı guruşunu cebren ve kahran ahz idüp ba‘dehû fevt oldukda yine Taşköpri kazâsı sâkinelerinden terekesine vâzıatü’l-yed olan kızı (Boş) nâm hâtûndan ve mâl-ı müteveffâdan talep ve almak ve murâd eyledikde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve

gadr-i küllî sevdâsında olduğın ve tarafından Mehmed nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildirüp şer‘le görülüp müteveffâ-yı mezbûr İsmâîl’in hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi gayr-i hakk cebren ve kahran ahz eyledüğü ol mikdâr gurus hakkı kızî mezkûreden tamâmen tahsîl ve bî kusûr vekîl-i merkûma alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 201

Sehv olunmağla mahalline nakl olunmuşdur.

صبری

Sivas vâlisi sadr-ı esbak vezîr el-Hâc Halil Paşa’ya ve Zile kâdisına hüküm ki

Erbâb-ı tımârdan Seyyid Ömer ve Şa‘bân nâm sipâhî gelüp Sivas sancağında Zile nâhiyesinde ... nâm karye ve gayriden dokuz bin beş yüz akça tımâr Halîl’in üzerinde iken berâtın virüp rızâsıyla kasd-ı yedinden mir-alay Mehmed arzıyla yeğeni Ömer’e yüz seksen üç senesi Receb’inin dokuzuncu gününde tevcîh ve berât ile üzerinde iken berâtın virüp rızâsıyla kasd-ı yedinden arz-ı hâli ile mûcebince yeğeni Seyyid Mehmed Emin’e seksen dört senesi Cumâde’l-ülâsının sekizinci gününde tevcîh ve berât ve ba‘dehû anın dahi berâtın virüp rızâsıyla kasd-ı yedinden sene-i merkûme ve mâh-ı mezbûrenin yirmi sekizinci gününde mezkûr Seyyid Ömer ve Şa‘bân’a tevcîh ve hâlâ berâtıyla üzerinde olup tımâr-ı mezbûra âhardan bir dürlü dahl ve ta‘aruz olunmak icâb itmez iken ve tımâr-ı mezbûr mukaddemâ Halîl kasd-ı yedinde mutasarrıf Ömer’in üzerinde tımâr yoğiken ecâ nibden (Boş) nâm kimesne zuhûr ve ben tımâr-ı mezbûrî Halîl tahvîlinden mutasarrıf Ömer’in nâ-mevcûdundan mîr-i mîrândan üzerime tevcîh ve tezkere itdirdüm deyü hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve bunun tarafından mülteziminin zabtına ve mahsûl ve rüsûmunun ahz ve kabzına muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında olduğın bildirüp tımâr-ı mezbûr karyeleri ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî tarafından mültezimine zabt ve vâkî‘ olan mahsûl ve rüsûmâtı kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz itdirilüp ecâ nibden olan mezkûrî ve âharı [23a] hılâf-ı Defter-i Hâkânî bir dürlü dahl ve ta‘aruz ve nizâ‘ itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â ve Defterhâne-i Âmire’nde mahfûz Rûzname-i Hümâyûnum’a mürâca‘at

olundukda tımâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda merkûm Seyyid Ömer ve Şa‘bân’a tevcîh ve hâlâ berât-ı âlî ile üzerinde olduğu mastûr-ı mukayyed bulunduğun Defter-i Hâkânî mücebince kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 202

نجاتی

Aydın muhassılına ve ... kazâsı nâibine hüküm ki

Mehmed nâm kimesne gelüp Haremeyn-i şerîfeyn evkâfı mukâta‘alarından bunun uhde-i iltizâmında olan dâru’l-karâr(?) arâzilerinden ... kasabası toprağında arâzî tasarruf idenlerden (Boş) nâm hâtûn bu sene-i mübâreke müteveffiyeye olup oğlı kalmayup kasaba-i mezbûr toprağında tasarrufunda olan ma‘lûmü’l-hudûd tarlalar bunun zamânında(?) kânun üzere tapuya müstehak olmağla bu dahi zamânında müstehakk-ı tapu olan müteveffiyeye mezbûrenin yerlerini tâlibine resm-i tapu ile virüp zirâ‘at itdürmek murâd eyledükde müteveffiyeye mezbûrenin zevci kasaba-i mezbûr sükkânından ... nâm kimesne zuhûr ve hevâsına tâbi‘ mütegalibeye istinâden ol yerler benim zevcem in idi meccânen ben zabt iderim deyü hılâf-ı kânûn resm-i tapu ile tâlibine virilmesine muhâlefet ve gadr irâdesinde olduğın bildirüp bu bâbda kânûn üzere hükm-i hümayûnum recâ itmeğın sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mahallinde şer‘ [ve] kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 203

Karahisâr-ı sâhib sancağında vâkı‘ kuzât ve nüvvâba hüküm ki

Avâtık-ı aliyye-i mülûkânemden Karahisâr-ı sâhib sancağı ile Niğde sancağı işbu sene-i mübâreke Şevvâl’inin yedinci gününde sâbıkan Adana vâlisi Yusuf Paşa -iclâluhûya- tevcîh ve ihsânım olup vezîr-i müşârun-ileyh tarafından Karahisâr-ı sâhib sancağına bir mütesellim nasbı lâbüd olduğına binâen zabt u rabt-ı memleket ve sıyânet-i ahâlî ve

râiyyete kâdir Süleymân -*zîde kadruhû*- livâ-i mezbûra mütesellim nasb ve ta'yîn olunmağla mütesellim-i mezbûr târih-i mezbûrda mûmâ-ileyhe zabt ve vezîr-i müşârun-ileyh tarafına râci' olan tayârân ve âidât ahz⁵³ u kabz itdirilüp mütesellimin umûrına âharı dahl u ta'aruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını müşârun-ileyhin kapu kethüdâsı İbrâhîm -*zîde mecdühû*- bâ-arz-ı hâl istid'â itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Mütesellimin mezbûrî târih-i mezbûrda mûmâ-ileyhe zabt ve vezîr-i müşârun-ileyh tarafına râci' olan tayârât ve itrât ahz u kabz itdirüp mütesellimin umûrına ahârı dahl u ta'aruz itdürülmemek bâbında.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 204

حمدى

Anadolu vâlisine ve Domaniç nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Hisâr nâm karyede vâkı' müteveffâ İl Alay Beğ'in binâ eylediği câmi'-i şerîf ve tekyesi evkâfının hâlâ berât-ı şerîfimle evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrif olan es-Seyyid Ahmed -*zîde şerefühû*- südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp karye-i merkûme sâkinlerinden câmi'-i merkûmde yevmî iki akça ile imâm olan Mehmed ve yevmî iki akça vazîfe ile hatîb ve üç akça vazîfe ile şeyh olan Ahmed ve yevmî akça vazîfe ile müezzin olan Hüseyin nâm kimesneler yedlerinde olan berâtları mûcebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin müteveli-i vakf yedinden mahsûl-ı vakfdan almağa kanâ'at itmeyüp ziyâde talebiyle ta'addî ve rencîdelerinden ahvâli diğêr gûn ve ta'cîz-i tekdîrden hâlî olmadıkların ve da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve berâtları mûcebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin mahsûl-ı vakfdan mütevellîsi yedinden tamâmen aldıklarından sonra ziyâde talebiyle ta'addî ve rencîde itdirülmeyüp men' u def' itdürülmek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

⁵³+ahz

Hüküm: 205

تابعی

Yaban abâd kazâsı nâibine hüküm ki

Yabanâbâd kasabası sâkinlerinden Mehmed ve Veli ve Himmet ve Sâlih ve diğer Mehmed ve Süleymân ve Veli oğlu Ahmed nâm kimesneler gelüp bunların kazâ-i mezbûra tâbi' Karnak/Karnık nâm karyede vâkı' tarlası Gökcek(?) dimekle ma'rûf ma'lûmü'l-hudûd yerlerini kırk elli seneden mütecâviz yoz ve hâlî kalup kânûn üzere tapuya müstahak olduğundan bunlar dahi sâhib-i arzdan bir resm-i tapu ile iştirâken alup yedlerine virilen tapu temessüki mûcebince zabt ve zirâ'at murâd eyledüklerinde dahl olunmak îcâb itmez iken kasaba-i mezbûre sükkânından Sefer oğlu Ahmed ve karındaşı Hüseyin ve Abdi Beşe dimekle arîf kimesneler sâir hevâdârlarıyla yekdil ve yek-cihet ve sâlifü'z-zikr yerleri size zabt itdirmezüz deyi hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale ve ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüp sâlifü'z-zikr yerler yedlerinde olan tapu temessüki mûcebince kendülere zabt ve zirâ'at itdirilüp mezbûrların hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i temessük ol vechile ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 206

نافر

Anadolu vâlisine ve Mudanya nâibine hüküm ki

Mustafâ -zîde kadruhû- gelüp uhde-i iltizâmında olan Bendderesi mezra'ası öşr mahsûlünden Mudanya kazâsına tâbi' Dere köy nâm karye ahâlîsinden ma'lûmü'l-esâmî zimmîler zimmetlerinde yüz seksen dört senesinden berü dört yüz guruşluk mikdârı mahsûl alacak hakkı olup taleb eyledükde virmedüklerinden mâ-adâ kazâ-i mezbûra tâbi' bâ-huccet-i şer'iyeye mutasarrıf olduğu Çavuş çiftliği dimekle ma'rûf çiftliği derûnunda vâkı' bin beş yüz elli guruşluk emlâk-ı ebniyyesiyle mülk anbarlarını hedm ve kereste ve kiremid ve sâir aksâmını ahz ve karyelerine nakl idüp ziyâde gadr

eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp mezbûrünün zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr ile hedm eyledükleri ebniyyelerine mebniyyen kıymeti alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükde mahalinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

[23b]

Hüküm:207

ندیم

Kengırı kâdîsına ve Kengırı mütesellimine hüküm ki

Kengırı kazâsına tâbi‘ Çukurören nâm karye sâkinlerinden Dengişoğlı Osmân nâm kimesne gelüp bu karye-i mezbûrede vâkı‘ mutasarrıf oldığı ma‘lûmü’l-hudûd mülk menzili ittisâlinde(?) vâkı‘ yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Çolak(?) Mustafâ ve Hüseyin nâm kimesnelerin arsaları derûnunda kadîmde hakk-ı mürûrî olup menziline mürûr idgelmişiken mezkûrdan mücerred recene kasdıyla işbu sene-i mübârekede arsaları üzerine kenîf ihdâs ve bunun mürûruna mâni‘ zarar-ı şer‘îsi olduğun ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp kenîflerine ânın zarar-ı şer‘îsi men‘ ve kemâ fi’l-kadîm menzilin mürûruna mümâna‘at itdirilmeyüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 208

ندیم

Azdavay kâdîsına ve Kastamonı kâdîsına hüküm ki

Azdavay kazâsına tâbi‘ Turnalı nâm karye sâkinlerinden Salih Beşe ve Hotuş(?) oğlı Monla Mehmed ve Sarı Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesneler gelüp bunların mûrisleri

olan Ömer'in dedeleri Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne diyâr-ı âhara gidüp on beş seneden berü gâib olup hayât ve memâtı ma'lûm olmamağla mağgûb-imezkûrun karye-i merkûmede vâkı' emvâl ü eşyâ ve mülk eşcâr ve ma'lûmü'l-hudûd mülk arsaların hıfz ve zabta taraf-ı şer' den bâ-huccet-i şer'iyye kayyım nasb ve ta'yîn olunmalarıyla bermûceb-i huccet-i şer'iyye mağgûb-ı mezkûrun emvâl ü eşyâsını sadâkat ve istikâmet üzere hıfz ve eşcâr ve arsasını zabt idüp âhardan bir vechile dahl îcâb itmez iken karye-i merkûme sâkinlerinden Kebabcı(?) Seyyid Mehmed nâm kimesne hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer'iyye fuzûlî müdâhale ve ta'addîden hâlî olmaduğın bildirüp huccet-i şer'iyyeleri mûcebince amel olunup hılâf-ı şer' ve mugâyir-i huccet-i şer'iyye ol vechile müdâhale ve ta'addî itdürülmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eclden mahalinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 209

ندیم

Dirgine kâdîsına hüküm ki

Hâssa(?) karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Kazancı nâm karye sâkinlerinden Nezîr oğlu Hüseyin ve Kara İbrâhîm oğlu Mustafâ ve Gevcıkoğlı(?) Hüseyin ve Hâcı oğlu Mustafâ ve Semeoğlu Mustafâ ve Müstecib oğlu Mehmed ve Müstecib oğlu Musli ve Yortan(?) oğlu Ali ve Nebişoğlu Hasan Kethüdâ ve Halîl Sipâhî oğlu ve Hasan Beşeoğlu ve Ya'kûb oğlu Ahmed Halîfe dimekle ma'rûf kimesneler gelüp karye-i merkûme toprağında bunların tasarruflarında olan ma'lûmü'l-hudûd yerlerinde Defter-i Hâkânî'de maktû' yazılmağla ol yerlerde zirâ'atleriyle hâsıl eyledükleri terekelerinden kânûn ve defter mûcebince öşre mu'âdil maktû'ların karyeleri zâbiti olan Seyyid el-Hâc Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesneye edâ idüp kusûrları yoğiken kanâ'at itmeyüp ben maktû' almam aynî öşr alurum deyü ta'addî eyledükden gayri mukayyed ve meccânen yem ve yemek ve sâir me'kûlât nâmıyla dört yüz guruş müdde'â(?) mezâlim-i muhaddese mutâlebesiyle dâimâ ta'addî ve rencîde itmekle bundan akdem hılâf-ı kânûn ve defter ta'addîsi men' için lede't-terâfu' ve da'vet-i şer' olundukda iskâ(?) itmeyüp taraf-ı şer' den i'lâm-ı şer'iyye virildiğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virüldüğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve i'lâm-ı şer'iyye mûcebince amel olunup

hılâf-ı kânûn ve defter zâbit-i mezkûrdan ol vechile ta'âddî ve rencîde itdürülmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 210

ندیم

İzmir Monlasına hüküm ki

Dâru's-sa'âdetüm ağası nezâretinde Âsûde evkâfıdan medîne-i İzmir mahallâtından Kassâb Hızır mahallesinde vâkı' ser-bölük el-Hâc Mehmed Efendi vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyyet üzere yevmî yirmi akça vazîfe ile hâlâ berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan evlâd-ı vâkıfdan Yusuf *-zîde kadruhû-* gelüp yedinde olan vakfiyye ma'mûl-bahâsı mûcebince şart-ı vâkıf icrâ ve uhdesine lazım gelen hıdmeti edâ ider iken evlâd u inâsından Hâcî Ömer bin Hasan nâm kimesne zuhûr ve hevâsına tâbi' ba'zı müfsid ile yekdil ve birbirlerini ağzâ(?) ve tahrîk ile üzerine musallat ve tevliyyete(?) ben dahi şerîk olurum deyü hılâf-ı şer' ve mugâyir-i vakfiyye ve bi-vechin ve bilâ-berât ve bilâ-sened tevliyyeti umûrına müdâhaleden hâlî olmaduğın bildirüp evlâd u inâsından olan mezkûra bî-vechin ve bilâ berât ve bilâ sened ve mugâyir-i vakfiyye ma'mûl-bahâ ol vechile müdâhale ve ta'âddî itdürülmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 211

ندیم

Aydın muhassılı vezîre ve Güzelhisâr-ı Aydın kazâsı nâibine hüküm ki

Dânişmedlü sâkinlerinden Eyyûb nâm kimesne gelüp ve bu kendü hâlinde tarîkde devesini çeküp gider iken Güzelhisâr-ı Aydın kazâsına tâbi' Germencik nâm karye sâkinlerinden Ellez Ağa oğlu ... Osmân nâm kimesneler kendü hâllerinde

olmadıklarından nâşî bin yüz seksen senesinde esnâ-yı râhda bunun önüne eyitüp hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın âlet-i harbile sol kolını darb ve mecrûh ve amel-i mânend kolının şer‘an îcâb iden diyetini taleb eyledükde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında olduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görülüp amel-i mânend olan kolının şer‘an îcâb iden diyetini alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 212

رشحی

Isparta kâdîsına hüküm ki

Isparta kasabası mahallâtından Emre mahallesi sâkinlerinden Pavlı(?) nâm zimmî südde-i sa‘âdetüme arz-ı hâl idüp bu mahalle-i mezbûrede vâkı‘ tasarrufunda olan bir bâb menziline âharın bir dürlü alâkası olmayup üzerine dahi şer‘an şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken bu menzil-i mezkûrı âhara fûruht itmek murâd eyledükde mahalle-i mezbûrda sâkin ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesneler zuhûr ve karye-i mezbûre zâbiti(?) yekdil ve menzil-i mezkûrı âhara fûruht itdürmeyüz deyü bî-vech-i şer‘î fuzûlî müdâhale ve celb-i mâl sevdâsıyla ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp mezkûrların hılâf-ı şer‘-i şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ol vechile olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

[24a]

Hüküm: 213

ندیم

Taşköpri kādîsına hüküm ki

Taşköpri kazâsına tâbi‘ Abdâl Hasan tekyesi nâm karye sâkinlerinden dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Osmân nâm yeniçeri gelüp karye-i merkûme toprağında ma‘lûmü’l-hudûd tarla ve resmler mahsûs ve müstakil koruya mutasarrıf olan Taşköpri kasabasından yeniçeri tâifesinden İslâm oğlu Mehmed nâm yeniçeri zikr olan tarla ve koruyu rızâsı ve sâhib-i arz olan müteveli-i vakf ma‘rifetiyle Derviş Beğ oğlu Osmân nâm kimesneye ferâğ ve tefvîz ve mezkûr Derviş Beğ oğlu Osmân dahi merkûm Mehmed muvâcehesinde edâsına mutasarrıf olduktan sonra zikr olunan tarla ve koruyu sâhib-i arz olan müteveli-i vakf ma‘rifetiyle buna ferâğ ve tefvîz ve bu dahi tefvîz ve yedine virilen müteveli-i vakf temessüki mûcebince bilâ-nizâ‘ yirmi beş seneden berü tarla-yı merkûmı beher sene zabt u zirâ‘at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ ve ol korunun dahi resmin sâhib-i arza edâ idüp zikr olunan korunun bir mikdâr yerlerin izn-i sâhib-i arz ile korusunu virüp tarla idüp ve bu makûle on sene mürûr iden tarla da‘vâsının istimâ‘ı memnû‘ iken mezkûr Mehmed zuhûr ve sinîn-i merkûmeden mukaddem tarla-yı merkûme Derviş Beğ oğlu Osmân’a ferâğ eylediğinde koru-yı mezkûr ferâğ itmemişdim ol koru sinîn-i merkûmeden mukaddem benim idi deyü hılâf-ı kânûn müdâhale ve yeniçerilik iddi‘âsıyla ta‘addîye tasaddî eylediğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmıdan fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince amel olunup hılâf-ı kânûn ol vechile müdâhale ve ta‘addî itdirülmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği eelden kânûn üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 214

قياسی

... kādîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

İbrâhîm Beşe dimekle ma‘rûf kimesne gelüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karacılar(?) nâm karyede vâkı‘ babası Ahmed nâm kimesneden intikâl iden ma‘lûmetü’l-hudûd mülk arsasında âharın alâkası olmayup şer‘an bir vechle müdâhale olunmak îcâb itmez iken yine karye-i mezbûre sakinlerinden Şahin oğlu Ali dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz

yetmiş sekiz senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi gayr-ı hakk fuzûlî zabt idüp ziyâde gadr u ta‘addî eyledüğün bildirüp şer‘le görülüp tarafından vekîli Halil Beğ dimekle ma‘rûf kimesneye alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak babında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eyledüğü eelden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 215

اديب

Dergâh-ı mu‘allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodasıyla Bolı kazâsı nâibine hüküm ki

Dörtdivân sâkinlerinden Osmân nâm kimesne gelüp işbu sene-i mübârekede Bolı kasabasına gider iken yine Bolı kazâsına tâbi‘ Beğce köy karyesinden Kabasakal(?) oğlu ve Kel Eğri(?) oğlu Karaboğar(?) karındaşı ve yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bağçeköy karyesinden ma‘lûmü’l-esâmî rüfekâlarıyla mütegalibeye istinâden bunun tarîkin kat‘ ve yüz guruş akçasıyla iki taban kılıç ve iki çiftesiyle beş yüz iki tüfenk ve seksen vukıyye revgân-ı sâdesin gasben ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin bildirüp şer‘le görülüp mezkûrların hılâf-ı şer‘-i şerîf gasben ahz eyledükleri akça ve âlât ve revgân-ı mezbûra tamâmen tahsîl ve gerü kendüye alınuvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 216

Derkenârı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır. 8 R. sene [1]191

Tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır. 16 L. sene [1]191

نسيمى

Anadolu vâlisine ve Ankara kazâsı nâibine hüküm ki

Ta'yînât-ı mîrî ve abârları için birkaç seneden berü Anadolu câniblerinden küllî ağnâm mübâya'a ve âsitâne-i aliyyeme nakl ve def'u muzâyaka iden zümre-i celebciyândan Mürdesili aşîreti ihtiyârlarından Azîz ve Hâcî Osmân ve Kâsım ve sâirleri ez-kadîm Gün dağı kışlağında tevattun üzere iken ba'zı muhâlefet sebebi ile bî-huzûr olduklarından izdirârı Haymana'ya nakl ve elyevm mahall-i mezkûrda kışlayup ol bahâr hulûlunda Ankara sancağında vâkı' tapu ve temessûkle Aydos yaylağı dimekle ma'rûf mutasarıf oldukları yaylağa zamânında çıkup yaylayup otundan ve suyundan intifâ' ve tahammüllerine göre îcâb iden yaylak resimlerin sâhib-i arza edâ ve ba'dehû âsitâne-i aliyyeme nakl ve tesyîre şâyeste ve elyak eyledükde ve güzîde ağnâmlarını tefrîk ve irsâl ve yine kışlakları olan Haymana nâm mahalle îade ve ric'at idüp bir dürlü dahl ü ta'addî îcâb itmez iken Ankara mütesellimi Hâcî Bayram şeyhi (Boş) nâm kimesne bir iki günden berü mezkûrları yaylağ-ı mezkûra çıkmakdan men' sevdâsıyla ta'addî ve tekdîr ve üzerlerine asker ile varup rencîde ve ta'addî eylediğinden âsitâne-i aliyyeme vakt u zamânıyla koyun irişdiremeyüp Hâcî Bayram şeyhi mezkûrun ol vechile ta'addîsi men' u def' olunmak için emr-i âlî sudûrî recâsında olduklarından hâlâ kassâb başı olan dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan *-iftihâru'l emâcid ve'l ekârim-* Mehmed-dâme *mecdühû-* bâ-takrîr inhâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 217

Anadolu vâlisine ve Kütahya nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Çomuş⁵⁴ nâhiyesine tâbi' Eğriöz nâm karye sâkinlerinden Monla Süleymân nâm kimesne gelüp bu Kütahya sâkinlerinden Arslan oğlu Emîn nâm kimesneye sen benim için ehl-i örfe akça vir deyü emr itmiş değil iken mezkûr zuhûr ve şirrete sülûk ve hevâsına tâbi' Nebi ve imam oğlu İbrâhîm nâm kimesneler ile yekdil ben senin için ehl-i örfe yüz otuz üç gurus virdüm alurum deyü karye-i mezbûra varup üzerine musallat hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın akça talebiyle ta'addî ve rencîdelerinden ahvâl-i diğêr gûn olduğın bildirüp hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakk ol

⁵⁴ Kütahya'nın Gümüş diye bir nahiyesi var. Yazım hatasından dolayı Çomuş olmalı.

vechile akça mutâlabesiyle ta‘addî ve rencîde itdirilmeyüp men‘u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 218

Nevşehir kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Küre(?)nâm karye sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüp bunun babası Abdullâh nâm kimesne kendü halinde iken yine karye-i merkûme sâkinlerinden Dumanlı oğlu İbrâhîm nâm kimesnenin buna garaz ve adâvet-i dünyeviyyesi(?) olmağla mücerred icrâ-yı garaz ve ahz u intikâm kasdıyla babası mezkûr bin yüz seksen senesinde mûcib-i deyn olan ağacı ile darb ve ol darbdan müteessiran babası mezkûr fevt olup ziyâde gadr eyledüğün bildirüp şer‘le görilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

[24b]

Hüküm: 219

İznik ve İnegöl kazâları nâiblerine hüküm ki

Dâru’s-sa‘âdeti’ş-şerîfem ağası nezâretinde olan evkâfdan İznik’de vakı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Orhan -*tâbe serâhûnun*- câmi‘-i şerîfide hâliyâ tarafından berât-ı şerîfimle hatîb olan Mürsel Halîfe veled-i İbrâhîm Halîfe -*[zîde]salâhuhû*- gelüp Kocaili sancağında İznik nâhiyesinde on beş nefer re‘âyâ ile bin beş yüz kırk dokuz akça yazar karye-i Hâceköy, Orhan Beğ -*tâbe serârûnun*- İznik’de olan câmi‘ine kim hatîb olur ise mutasarrıf olurmuş ve mezra‘a-i imâret-i Orhan kurbunda an vakf-ı Orhan Beğ Hüdâvendigâr hükmüyle hitâbete zamm olunmuş mezkûr mezra‘a içinde bağlar dikilmişdir hâsıl ani’l-gilledir çift ve çayır beş yüz akça yazı ile Defter-i Hâkânî’de mukayyed ve bu câmi‘-i mezbûrda hatîb olup edâ-yı hıdmet idüp ber-mûceb-i Defter-i

Hâkânî zikr olunan karye ve mezra‘ayı ve mahsûl ve rûsûmın ahz u kabz murâd eyledükde hâricden bir vechile dahl îcâb itmez iken Hüdâvendigâr sancağında İnegöl nâhiyesine tâbi‘ Yenişehir-i Burusa mukâta‘ası mutasarrıfı olan el-Hâc Ahmed nâm kimesne mukâta‘a-i mezbûr karyelerinden İnegöl nâhiyesine tâbi‘ elli sekiz nefer re‘âyâ ve elli altı bağ ve otuz dört bağçe ile yirmi beş bin beş yüz seksen iki akça yazusu olan Hâce karyesini mukâta‘â-ı mezbûr tarafından zabta kanâ‘at itmeyüp câmi‘-i mezbûr hatîbine meşrût sâlifü’z-zikr karye ve mezra‘ada vakfın alâkası olmayup mukâta‘a-i mezbûr mülhakâtındandır deyü hılâf-ı Defter-i Hâkânî müdâhale ve tagallüben zabt ve gadr murâd eyledüklerin bildirüp İznik nâhiyesine tâbi‘ on beş nefer re‘âyâ ile bin beş yüz kırk dokuz akça yazar Hâceköy ve mezra‘a-i mezbûr hatîbi tarafından zabt ve mahsûl ve rûsûmı kânûn ve defter mücebince ahz u kabz itdirilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî mukâta‘a-i mezbûr emîni tarafından zikr olunan karye ve mezra‘aya bir dürlü dahl u ta‘arruz itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire’mdede mahfûz Defter-i Mahfûz’a ve Defter-i Evkâf’a mürâca‘at olundukda Kocaili sancağında İznik nâhiyesine tâbi‘ on beş nefer re‘âyâ ile karye-i Hâceköy Orhan Beğ -*tâbe serâhûnun*- İznik’de vâkı‘ câmi‘ine kim hatîb olur ise mutasarrıf olurmuş el-ân hatîb Muslihiddîn elinde hükm vardır deyü Defter-i Köhne’de mastûrşimdiki ... hitâbet-i Hüdâvendigâr berâtıyla Ramazân’a virilüp tasarruf ider ve hâsıl-ı tahtında hinta ve şa‘îr ve öşr kovan(?) ve resm-i çift ve re‘âyâ ve hâric üzere yekûn ma‘a gayrihî bin beş yüz kırk dokuz akça ve mezra‘a-i imâret-i Orhan kurbunda an vakf-ı Orhan Beğ Hüdâvendigâr hükmüyle hitâbete zamm olunmuş mezbûr mezra‘a içinde bağlar dikilmiştir deyü Defter-i Köhne’de mastûrhâsıl ani’l-gille ve resm-i çift ve çayır beş yüz akça yazı ile Defter-i Evkâf’da muharrir kalemiyle tahrîr ve Hüdâvendigâr sancağında İnegöl nâhiyesine tâbi‘ mukâta‘a-i Yenişehir-i Burusa bermüceb-i Defter-i Cedîd bâ-fermân-ı âlî der-sene-i yüz altı deyü yazıldığı mahalde elli sekiz nefer re‘âyâ ve elli altı bağ ve üç yüz dört bağçe ile karye-i Hâce ve hâsıl-ı tahtında resm-i çift yekûn ma‘a gayrihî yirmi beş bin beş yüz seksen iki akça yazı ve kurâ-i sâire ile Defter-i Mahfûz’da muharrir kalemiyle tahrîr olduğu mastûrve mukayyed olunmağın mugâyir-i Defter-i Hâkânî müdâhale olduğu vâkı‘ ise men‘ u def‘ olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 220

ثنائي

Anadolu vâlisine ve Kütahya sancağında vâkı'Şihlu kâdîsı ve Çavdır(?) ve Sungur Beğ mukâta'alarının vâkı' oldukları kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Uşak voyvodası olan es-Seyyid İbrâhim südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl gönderüp mûmâ-ileyhin iltizâmen uhdesinde olan Çavdır(?) mukâta'asının vâkı' olduğu kazâ ahâlîlerinden ma'lûmü'l-esâmî kimesneler seksen senesinde vilâyet masârıfiyçün mûmâ-ileyhden bâ-temessük altı bin otuz altı guruş istikrâz idüp bin yüz doksan senesine mahsûben uhde ve iltizâmında olan Sungur Bey mukâta'asının vâkı' olduğu kazâ ve kurâ ve Şihlu kazâsı ahâlîlerinin umûrlarının nizâm ve tesbîtiyçün bi-şartı'r-rücû' emirlerine binâen masrûfı olan yedi bin beş yüz guruşdan gayrı ez-teslîm ma'lûmü'l-mikdâr guruş bâkî kalup bi'd-defe'ât mutâlebe eyledüğin hılâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hakk sevdâsında oldukların bildirüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle şer'le görölüp ber-mûceb-i temessükât zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr tahsîl ve bî-kusûr kendüye alıvirilüp bî-vech-i şer'î ta'allül ve nizâ' itdirilmeyüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ eyledüğü eelden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle mahallinde şer'le görölmek emrim olmuş yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene 1190

Hüküm: 221

قياسی

Çal kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Çal kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed -zîde ilmuhûsun-.

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp ... derviş es-Seyyid Halil bin Süleymân -zîde salâhuhû- Çal kazâsına tâbi' ... nâm karyede vâkı' kutbu'l-ârifîn Beğce Sultân -kuddise sirruhu'l-azîzin- zâviyesinde ber-vech-i meşrûta bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle zâviyedâr ve vakfının mütevellîsi olup uhdesine lazım gelen hîdmeti edâda kusûrî olmayup zâviyedârlığı umûrına âhardan bî-vechin ve bilâ-berât ve bilâ-sened müdâhale olunmak

icâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı aġrâzdan ba‘zıları bunları hılâf-ı Şer‘-i Şerîf ve bilâ-berât ve bilâ-sened fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden hâlî olmadıkların mukaddemâ mezbûr es-Seyyid Halil bâ-arz-ı hâl inhâ ve mezbûrların ne vechile zâhir olan müdâhaleleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i Şerîfim sudûrunu istid‘â ve mahallinde Şer‘le görûlmek için işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî‘u’l-âhirinde emr-i Şerîfim sâdir olmuşiken henüz icrâ ve tenfîz-i emr-i Şerîfim olmamaġla mukaddemâ sâdir olan emr-i Şerîfim mücebince müceddeden hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi’l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda ber-vech-i meşrûh târih-i mezbûrda emr-i Şerîfim virildiġi mastûrve mukayyed bulunmaġın mukaddemâ sâdir olan emr-i Şerîfim mücebince amel olunmak için fermân-ı âlişânım yazılmıştır.

Fî evâil-L sene. 1190

[25a]

Hüküm: 222

واجد

Anadolu vâlisine ve Gölbazârı ve Oniki Dîvân nâm-ı diġer Bartın ve Yedi Dîvân nâm-ı diġer PençŐenbe kâdılarına hüküm ki

Ömer Efendi dimekle ma‘rûf kimesne rikâb-ı Sultânıma/saltanatıma arz-ı hâl sunup bunun Bolı sancaġında vâkı‘ Zerzene kazâsına tâbi‘ Develü(?) nâm karye sükkânından li-ebeveyn er karındaşı Monla Osmân dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed hılâf-ı Şer‘-i Şerîf kimesneye vaz‘u hareketi olmayup ve üzerine dahi Şer‘an bir nesne sâbit olmuş deġil iken bundan akdem cezâsı tertîb olunan Kara Ahmed’in bölükbaŐılarından Gölbazârı kazâsı sâkinlerinden Serdâr oġlı Mustafâ ve Bartın kazâsı sâkinlerinden el-Hâc Süleymân oġlı İbrâhîm ve PençŐenbe kazâsı sâkinlerinden Sefer oġlı Usta Hüseyin dimekle meşhûr kimesneler kendü hallerinde olmayup birbirleriyle yekdil ve yek-cihet bin yüz seksen senesinde bunun karındaşı mezbûrun hânesini ... basup on beş kise akça kıymetlü ma‘lûmu’l-aded hayvânât ve mahsûl ve eşyâsını gasb u ve gâret eyledüklerinden mâ-adâ karındaşı mezbûrı hılâf-ı Şer‘i Şerîf ve bi-gayr-ı hakk katl ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin ve mezbûrlar mütegalibeden olmalarıyla

mukâvemet ve ihkāk-ı hakk mümkün olmaduğın bildirüp Şer‘le görölüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eylediği ecluden mahallinde Şer‘le görölüp ba‘de’s-sübût emvâl ü eşyâsı tahsíl ve merkûm Osmân ... makûlesinden değil ise Şartıyla mâdde-i katl(?) dahi sâbit olur ise ... îfâ ve keyfiyyet sûret-i sicillâtıyla arz u î‘lâm olunmak içün emr-i Şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 223

نانلى

Burusa kâdîsına hüküm ki

Burusa’da vâkı‘ Gazi Hüdâvendigâr evkâfindan Çekirge nâm mahalde kâin bâğât ashâbı gelüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed Emîn ve Mustafâ nâm kimesneler öteden berü ehl-i ırz ve her vechile muhtâr-ı ashâb-ı bâğât olmalarıyla kendü hüsn-i rızâ ve ihtiyârlarıyla bağlarını muhâfaza ve muhâreseye taraflarından nasb u ta‘yîn ve bir müddetden berü merkûmlar bâğât-ı merkûmeyi muhâfaza idüp ashâbı râzı ve hoşnûd olmalarıyla hılâf-ı Şer‘-i Şerîf âhardan müdâhale ve ta‘arruz îcâb itmez iken Burusa sâkinlerinden zümre-i eŐkıyâ ve müteğallibeden ba‘zı kimesneler zuhûr ve mücerred ta‘cîz ve tekdîr kasdıyla bâğât-ı merkûmeyi size bekletmeyüz biz bekleriz deyü hılâf-ı [Şer‘-i] Şerîf müdâhale ve ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp merkûmların ol vechile bî-vechin müdâhale ve ta‘addîleri men‘u def‘ olunmak bâbında emr-i Şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde Şer‘le görölmek içün emr-i Şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 224

نسىمى

Anadolu vâlisi vezîre ve Karesi sancağında vâkı‘ Temrezler nâhiyesi nâibine hüküm ki Erbâb-ı timârdan Seyyid Ya‘küb ve Mir Mehmed nâm sipahi südde-i sa‘âdetüme gelüp Karesi sancağında Sındırgı nâhiyesinde Kınık(?)nâm karye ve gayrıdan on bin beş yüz

otuz akça berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tımarı mülhakâtından Temrezler nâhiyesine tâbi' karye-i Saruyazı ve karye-i Gökçe ...ani'r-re'âyâ hâricden zirâ'at olunur deyü mukayyed karyeler müstakillen kayd ve berâtına dâhil olmağla karyeteyn-i mezbûreteyni ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî müstakillen zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rûsûmun kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz murâd eyledükde bir dürlü dahl îcâb itmez iken Karesi sancağında Temrezler nâhiyesinde Keskin(?) nâm karye ve gayrıdan on bin akça tımara perâkende mutasarrıf olan Osmân nâm sipâhî timârı mülhakâtından Temrezler nâhiyesine tâbi' müşterekiyle kayd ve berâtına dâhil-i bi'l hakk karyesini zabta kanâ'at itmeyüp re'âyâsı perâkende olduğundan bunun sâlifü'z-zikr karye fuzûlî ve tagallüben zabt ve mahsûl ve rûsûmun ahz idüp gadr eyledüğün bildirüp karye-i Saruyazı ve karye-i Gökçe el-mezbûreler ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî müstakillen kendüye zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rûsûmı kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî mezbûr Osmân'ı ve âhardan bir ferdi fuzûlî müdâhale itdürülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûzname-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda Temrezler nâhiyesine tâbi' on nefer re'âyâ ile karye-i Saruyazı'da hâsıl ve bennâk ve mücerred ve hinta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî bin akça ve yine Temrezler nâhiyesine tâbi' karye-i Gökçe ... ani'r-reâyâ hâricden zirâ'at olunur ve hâsıl ani'l-gille ve hissesinin ve hâssına ve çayır(?) ve cevîz ve resm-i otlak beş yüz akça yazular ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle başka başka taharrur ve Defter-i İcmâl'de bir görölüp bin beş yüz akça ber-icmâl ve tamâmen merkûm Seyyid Ya'kûb ve Mir Mehmed ... ve yine Temrezler nâhiyesine tâbi' sekiz nefer re'âyâ ve üç aded ... ile karye-i ... hâsıl resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve hinta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî bin iki yüz yirmi akça yazı ile olduğu Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle taharrur ve Defter-i İcmâl'de Temrezler nâhiyesine tâbi' karye-i Keskin(?) el-mezbûre ve ma'a gayrihî bir görölüp beş bin altı yüz doksan dokuz akça ber-icmâl ve icmâl-i mezbûrun beş bin akçası merkûm Osmân ve bir kısmı müşterekiyle kaydlarında olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mûcebince kânûn üzere amel olunmak emri yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

Hüküm: 225

نافر

Anadolu vâlisine ve Mudanya nâibine hüküm ki

Mustafâ nâm kimesne ile Ayşe ve (Boş) nâm hâtûnlar gelüp bunların mûrisleri İsmâ'îl nâm kimesnenin Mudanya kazâsına tâbi' Dereköy nâm karye mütemekkinlerinden ... oğlu ... ve ... oğlu ... ve ... oğlu Dimitri karındaşı ... ve ... oğlu Vasil ve oğulları ve sâir ma'lûmu'l-esâmî zimmîler zimmetlerinde bin yüz seksen senesinden berü birbirleri kefâletiyle bâ-temessük iki bin yedi yüz elli gurusu alacağını kable'l-ahz mûrisleri mezbûr fevt ve meblağ-ı mezbûr irsen bunlara intikâl idüp bi'l-verâse talep eyledüklerinde ba'zı kimesnelere istinâden virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların bildirüp şer'le görülüp mûrisleri müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil mesfûrûnun zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûrı bi'l-verâse alvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 226

نافر

Anadolu vâlisine ve Mudanya nâibine hüküm ki

Alâiye sâkinlerinden Seyyid Mehmed Halîl nâm kimesne gelüp bunun babası Anadolu kuzâtından Seyyid Abdullâh Efendi dimekle ma'rûf kimesne yüz seksen senesinde Mudanya'ya gelür iken esnâ-yı râhda Mudanya kazâsına tâbi' ... nâm karyeye ... karye-i merkûmede mütemekkin Bodur oğlu ve Bozacı oğlu nâm zimmiler refikleriyle müttefikân babası merkûmı hılâf-ı şer'-i şerîf katl ve yanında mevcûd üç bin gurusu nukûd ve bir yük ... aldığı ve kırk beş şukka(?)harîr ve sâir ikin bin gurusluk eşyâsını ahz ve Mudanya a'yânından kâtib oğlu Ali nâm kimesneye virüp ve mesfûrlar hâla mezbûr Ali'nin yanında oldukların bildirüp şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itdikde mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

[25b]

Hüküm: 227

زكى

Burusa kazâsı nâibine ve Hüdavendigâr sancağı mütesellimine hüküm ki

Burusa kazâsı muzâfâtından Gene(?) nâhiyesine tâbi‘ Hasan Ağa nâm karye sâkinelerinden Şerife Rukiyye bint-i Seyyid İbrâhîm nâm hâtûn öteden berü salâh ve iffet ve diyânet ile mevsûfe zümre-i sâlihâtdan olduğı ma‘lûmları iken karye-i mezbûre sükkânından olup şekâvet ile mezkûr Monla Ömer oğlı dimekle arîf Abdullâh nâm şakî bin yüz seksen senesinden berü mezbûreye tasallut ve fi‘l-i şenî‘a kasdıyla ta‘arruz ve nice tehdîd ile hetk-i ırz fikr-i fâsidinde olduğından şerr ü mazarratından selâmet için bağıteten Burusa’ya hicretten sonra eyyâm-ı şitâda sed-i ramak idecek mahsûlâtını hıfz ve ru’yet için zevci Hasan nâm kimesne karye-i mezbûreye vardukda mezbûr Abdullâh on beş nefer eşkiyâ ile menzilini basup zevci merkûmı dahi bir takrîb ile firâr ve ol vechile şerr u mazarratdan ahvâlleri diğergün olduğından der-aliyyeme i‘lâm olunmuş mukaddemâ istirhâm eyledüklerinde şakiyy-i merkûmun ahvâli nâhiye-i mezbûrede olduğından sâir ve vukûfi olanlardan sirran ve alenen suâl olundukda mezbûr Abdullâh sene-i mezkûreden berü on beş sene ta‘arruz ve mütecâviz ... ile dâimâ etrâf ü enhâda keşd ü güzâr ve kat‘-ı tarîk ve ... gâret envâl ve katl-i nüfûs ve sâir menhiyyâta cesâret ve şerr u mazarratından emn ü râhat... olduğından mezbûr ahz ve Burusa’ya ihzâr ve sâir beyân-ı meşrû‘ası icrâ olunması emr-i savâb olduğına ihbâr eyledüklerin sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Osmân zâde Mehmed Arif -zîde ilmuhûsun- bundan akdem bi‘l-iltimâs der-aliyyeme i‘lâm ve vech-i meşrûh üzere şer‘le görölmek için işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cumâde’l-âhirinde sudûr iden emr-i şerîf lede’l-vürûd ber-mûceb-i emr-i âlî kayd-ı şer‘den virilen ... sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Tarafından şakiyy-i merkûmun ihzâriyçün irsâl olunan mübâşir karye-i merkûma vürûd ve mezbûri da‘vet-i şer‘ eyledükde âdet-i me’lûfesi üzere başına cümle eyledüğü on beş nefer eşkiyâ ile ... ve muhârebeye mübâderet ve envâ‘ hasâret ile firâr u gaybet itmekle mübâşir-i merkûm ve ahâli-i karye meclis-i şer‘de şakiyy-i merkûme ... sonra karye-i mezbûrede inşâ eyledüğü kule misüllü hânesine dâhil olur ise cümle ahâli-i karyenin ahvâli diğergün... .. ve hetk-i ırz ile ahz u intikâm dâ‘îsine heveskâr olacağı zâhir olmağla sen ki

mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Ma'rifetinle icrâ-yı hakk olunmak bâbında sana hitâben müceddeden hükm-i şerîfim virilmiş mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin ... der-aliyyeme vârid olan i'lâmına tahrîr ve istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i âlî virildiği mastûrve mukayyed bulunduğuna binâen siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız. Mukaddemâ sâdir olan emr-i âlî mücebince mübâşir ma'rifetiyle ahz ve terâfu'-ı şer' ve zimmetinde sâbit olan hukûk-ı fukarâ tahsîl ve istirdâd ve fîmâ-ba'd kendü hâlinde olmaz ise memleketden tard ve teba'ud ve keyfiyeti i'lâm olunmak fermânım olmağın imdi ma'rifetiniz ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle şakiyy-i mezbûr ahz ve Burusa'ya ihzâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda da'vâ-yı hakk iden husemâsıyla terâfu' ve zimmetinde ba'de's-sübût zâhir ve mütahakkık olan hukûk-ı fukarâ tahsîl ve istirdâd ve ashâbına devr-i teslîm olunan ihkāk-ı hakka ihtimâm ve dikkât ve mezbûr fîmâ-ba'd dahi kendü hâlinde olmaz ise memleketden tard ve ib'âd-birle keyfiyeti alâ-vechi'l-esahh der-aliyyeme i'lâma müsâra'at eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 228

حالی

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Kütahya kazâsı muzâfâtından Emrûdili nâhiyesine tâbi' Çobanlar nâm karye sâkinlerinden ... oğlu Osmân ve Köse oğlu Ahmed nâm kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketleri olmayup üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden hâlâ Germiyan vakfının mütevellîsi olan Yusûf Ağa dimek ile ma'rûf kimesne hevâsına tâbi' tarafgîrleri olan a'yân ile yekdil ve yekcihet ve hılâf-ı inhâ ifk ü iftirâyı mutazammın suâl isnâdıyla sizler berr ü beyânda⁵⁵ bir ma'tûm(?) helâk itmişsiz deyü üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmaksızın bunları darb-ı şedîd ile darb ve akılları zâyi' olduğu hâlde tekrâr hânelerinde ahz ve habs ve der-zencîr iderek bilâ-müdâfa'a

⁵⁵ "Berrü beyân"da ifadesi okunsada karşımıza çıkan metinlerde ve ifade ettiği anlam gereği "berrü beyâbân"da olması lazımdır.

mâlik oldukları mallarını nısf değer bahâsına fûruht birle beş yüz guruşların alup ziyâde gadr u ta‘addî ve zulm-i sarîh eylediğın bildirüp şer‘le görülüp mezkûrun hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın ahz eyledüğü ol mikdâr guruş hakları kendülere alıvirilüp bî-vech-i şer ‘î ta‘allül ve nizâ‘ itdirülmeyüp icrâ-yı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer‘le görülmek için emr yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

Hüküm: 229

سزانی

Anadolu vâlisi vezîre ve Uluborlı kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbî‘ Kabaca-i kebîr nâm karye sâkinlerinden Arab oğlı Mehmed ve Topal Hasan oğlı Halîl nâm kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden el-Hâc Mûsâ oğlı Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın yüz seksen senesinde bunları ehl-i örf habs ve der-zencîr itdirüp yüz guruşlarını ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eylediğın bildirüp şer‘le görülüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 230

نجاتی

Anadolu vâlisine ve Timurcı kâdîsına hüküm ki

Timurcı kasabası sâkinelerinden Asiye ve Fatıma nâm hâtûnlar gelüp bunların baba bir er karındaşları Seferzâde İsmâ‘îl Beğ dimekle ma‘rûf kimesne bin yüz seksen dokuz senesinde fevt olup oğlı ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayup kasaba-i mezbûr toprağında vâkı‘ mutasarrıfında olan ma‘lûmetü’l-hudûd yerleri kânûn üzere tapuya müstahak ve ... tapu yüz bu dahi üzerinde sekene olmak şartıyla bî-garaz

müslümânların takdîr(?) eyledikleri resm-i tapu ile bunlar ol yerleri almağa tâlibeler iken sâhib-i arz bunlara virmeyüp kasaba-i mezbûr sâkinlerinden ... mutasarrıf dimekle arîf kimesneye virüp gadr eyledüğün bildirüp baba bir er karındaşları yerleri ... üzerinde sâkine olmak şartıyla bî-garaz müslimînin takdîr(?) eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan kendülere alıvirilüp hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet itdürülmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Kânûn üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

[26a]

Hüküm: 231

ندیم

İstefan kâdisına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Darısanı(?) nâm karye sâkinlerinden Cibindemoğlı Hüseyin Beşe ve Vekîl Yahyâ Efendi dimekle ma'rûf kimesne gelüp bunlar kendü hallerinde ırzlarıyla mukayyed ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken karye-i merkûme sâkinlerinden Hâfızoğulları İsmâ'îl ve Emîn nâm kimesneler kendü hallerinde olmadıklarından nâşî bin yüz seksen sekiz senesinde hevâlarına tâbi' zulmüyle ma'rûf olan ehl-i örfe istinâden hılâf-ı şer' ve bi-gayrı hakkın bunların zulmen iki yüz guruşını ahz ve ziyâde gadr u ta'addî eyledüklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmdan [fetvâ-yı şerîfe] virildüğün bildirüp bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebince şer'le görilüp mezkûrların zulmen aldıkları ol mikdâr guruşları tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 232

ندیم

Ber-vech-i mâlikâne Hamîd sancağı mutasarrıfı Çelik Beyzâdeye ve Afşar kâdîsına hüküm ki

Afşar kazâsına tâbi‘ Beğce(?) nâm karye sâkinelerinden Şerife nâm hâtûn gelüp babası ve vâlidesi fevt olduklarında bu beşikde sagîre bulunup irişüp bâliğa fâ‘il-i muhtâr olup dahl îcâb itmez iken karye-i merkûme sâkinlerinden dayısı oğlı Abdullâh nâm kimesnenin mihr-i mu‘accele ve nişân ta‘bîr olunur eşyâsını kabûl ve zabt itmeyüp ve akde rızâ virmiş değil iken mezkûr Abdullâh zuhûr ve şirrete sülûk ve ben sana nişân nâmıyla eşyâ virmişidim ve sen benim nâmzedlimsin deyü îfâ-işer‘ ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî ve rencîde itmekle bundan akdem yedine virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince mahallinde şer‘le murâfa‘a-i şer‘-i şerîf olunduklarında mezkûrun iddi‘âsı hılâf-ı şer‘ olduğu şer‘an sâbit ve mu‘ârazadan men‘ olunmuşiken mezkûr ... ve ... olup dâimâ ta‘addî ve ta‘cîz ve tekdîr ve izdırârdan hâlî olmaduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince amel olup mezkûr Abdullâh hılâf-ı şer‘ ve bi-gayrı hakkın ol vechile müdâhele ve ... itdirülmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü eelden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 233

Derkârı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır. Fî 2 R. sene [1]192

Edincik nâibinin vârid olan arzına binâen tekrâr emr yazılmışdır. 20 Câ. Sene [11]90

سزایی

Gemlik ve Edincik kazâları nâiblerine hüküm ki

Merhûmûn ve mağfûrun-lehümâ Şehzade Cem Sultân ve Sultân Mehmed ve Sultân Ahmed Hân -*tâbe serâhum*- evkâfının bil-fi‘l mütevellîsi olan Hasan-*zîde mecdühü*-gelüp evkâf-ı mezbûrûn karyelerinden taht-ı kazânızda vâkî‘ Ahmed Beğ ve Amrudlı ve Müstakîm ve Akçapınar ve Ereğli ve Ziyâretlü ve Karasülü ve Siyavlu ve Gerede nâm karyelerin vâkî‘ olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i arûsâne ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâir bâd-ı hevâsına bevvâb ve yeniçeri serdârları ve sâir ehl-i örf tâifesi

taraflarından müdâhale olunmağla mahsûl vakfa gadr-i küllî olduğın bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminden kânûnı suâl oldukda bu makûle selâtîn-i izâm evkâfî karyeleri mefrûzü'l-kalem ve maktû'ü'l-kadem min külli'l-vücûh serbest olmağla rûsûm-ı serbestiyyesine hâricden dahl olunmak hılâf-ı kânûndur deyü tahrîr olunmağla kânûnüzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

Hüküm: 234

قیاسی

Anadolu vâlisine ve Baklan kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hâcî Süleymân nâm kimesne gelüp kazâ-i mezbûra tâbî' Seydiler(?) nâm karye sâkinlerinden Sarı Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezbûrda vâkî' Sıvacı(?) dimekle ma'rûf mahalde mutasarrıf olduğu iki bâb dükkânını bundan akdem ma'lûmü'l-mikdâr gurşa buna bey'-i bât-ı kat'î ile bey' ve teslim ve bu dahi iştirâ ve zabt idüp mülk menzilesine dahl îcâb itmez iken merkûm Mehmed zuhûr ve ceyyid akça sevdâsıyla şirrete sülûk değirmen-i mezbûrî ziyâde bahâ değer imiş akçası al ben âhara bey' iderim deyü hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hucet-i şer'iyeye bunun üzerine musallat ve ta'addîden hâlî olmaduğın bildirüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 235

مغیبی

İlgın kâdîsına hüküm ki

Zeynelzâde Şeyh Halîl dimekle ma'rûf kimesne gelüp bu İlgın kasabasında vâkî' (Boş) nâm esnâfının ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetleriyle şeyhi olup uhdesine lazım gelen hıdmetini sadâkat ve istikâmet üzere ru'yet idüp herkes kendüsünden râzı ve hoşnuûd

olup âhardan müdâhale olunmak îcab itmez iken kasaba-i mezbûre sâkinlerinden ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesneler hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ berât ve bilâ sened bunun şeyhliği umûrına fuzûlî müdâhale ve ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîf recâ eyledüğü eelden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 236

رشحی

Mudurnı kazâsı nâibine hüküm ki

Abdurrahmân nâm kimesne gelüp bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Demre(?) nâm karye sâkinlerinden İsâ ve Mahmûd nâm kimesneler bin yüz seksen senesinde ehl-i örfe istinâden bi-gayrı hakkın iki yüz gurusını gasben ahz idüp hılâf-ı şer‘-i şerîf gadr-i küllî eyledüklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince şer‘le görölüp alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

[26b]

Hüküm: 237

كریمی

Anadolu vâlisine ve Isparta kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Bolvadin kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh es-Seyyid Yusuf -zîde ilmuhûsun-. Südde-i sa‘âdetüme mektûb gönderüp Bolvadin kasabası sükkânından ve hânedân-ı Seyyid Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer‘e varup bunun li-ebeveyn kız karındaşı ile hukûka dâir da‘vâsı olmağla kendü hâlinde iken bu Isparta sâkinlerinden Yılanlızâde Seyyid Hüseyin nâm kimesne kendü hâlinde olmayup bunu bir bahâne ile mübâşir ta‘yîn Bolvadin’den ihzâr ve hılâf-ı şer‘e habes itdirüp sekiz yüz gurusluk emlâkini cebren zabt

ve fûruht ve ahz ve buna zîk(?) ve gadr eyledüğün inhâ ve mezbûr ile şer'le terâfu' ve ihkāk-ı hakk mümkin olmaduğundan der-aliyyeme ihzârı i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfîm virilmek recâ [ve] vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz ve suâl olundukda husûs-ı mezbûr şer'le ru'yet olunacak mevâddan olmağla müdde'ıyy-i aleyh mezbûr Seyyid Hüseyin bulunduğı mahalde zâbiti ma'rifetiyle meclis-i şer'e ihzâr ve müdde'ıyy-i merkûme ile terâfu' ve ba'de's-sübût mahallinde ihkāk-ı hakk mümkin olmaduğı sûretde müdde'ıyy-i aleyhin li-eclî't-terâfu' der-aliyyeme ihzârı i'lâm olunmak için sudûr iden musahhah fermân-ı âlî mücebince bu makûleye Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden emr-i şerîf virileğeldiğı tahrîr olmağla vech-i meşrûh üzere mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüp ihkāk-ı hakk mümkin olmaz ise ihzârı i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 238

نافذ

Anadolu vâlisine ve Kızılca Tuzla kazâsı nâibine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Çavuşzâde Seyyid Abdullâh nâm sipâhî bâ-berât-ı âlişân mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden Hüdâvendigâr sancağında Yenice-i Taraklu nâhiyesinde Gül virân(?) ve Burusa kazâsı muzâfâtından ... nâhiyesinde Tirkeşli(?) ve Mihaliç kazâsında Çavuş ve Kızılca Tuzla ve Bayramiç nâhiyelerinden Pınarbaşı ve tevâbi'i kurâ ve mezârî'i seksen dokuz senesinde vâkı' der-anbârândan doksan senesi Şubatı gâyetine dek iki sene ber-tahvîl ile zabt itmek üzere Mustafâ nâm kimesneye ilzâm ve bedel-i iltizâmını tamâmen kabz ve mukaddem ve muvahhar târih ile âhar yedinde temessük zuhûr ider ise amel ve i'tibâr olunmamak üzere yedine virdüğü memhûr ve ma'mûl-ı bih temessük mücebince zabtiyçün sene-i mezbûre evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâsında bir kıt'a ve timâr karyelerinden Tuzla kazâsına tâbi' Pınarbaşı ve tevâbi'i karyeleri ahâlîleri üzerlerine edâsı lazım gelen a'sâr ve sâir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince karyeleri sipâhîsi olan Hasan Çavuşzâde Seyyid Abdullâh'ın tarafından bâ-temessük mültezimi olan Kayseriyeli oğlu Mustafâ'ya edâda kusûrları yoğiken mültezim-i mezbûr zulemâdan olmağla kanâ'at itmeyüp kânûn ve defterden ziyâde talebi ve sâir bed'-i mezâlîm ile ta'addîye ictisâr eyledükde ahâlî-i kurâ-i merkûme meclis-i şer'de inhâ ve kânûn ve defterden ziyâde mutâlebesiyle ta'addîsi men'

olunmasın istid'â eyledüklerin Tuzla kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Seyyid Abdurrahmân-zîde ilmuhû- arz eyledükde kânûn üzere amel olunmak için sene-i mezbûre evâhir-i Şevvâl'inde dahi bir kıt'a ve mezbûr Hasan Çavuşzâde Abdullâh timârı karyelerinden mârru'z-zikr Pınarbaşı ve tevâbi'i karyelerini yüz seksen dokuz senesinde merkûm Kayseriyeli oğlu Mustafâ'ya ilzâm itmiş değil iken mezbûr zulemâdan olduğundan bir sahte iltizâm temessüki beyân ve mücebince ber-takrîr emr isdâr ve hılâf-ı şer' ve kânûn re'âyâya envâ'-ı zulm ve ta'addîye ictisâr eylediğine binâen iki def'a mahallinde murâfa'a olduklarında yedinde olan temessük sahte olduğu lede'ş-şer' ... yedine tenbîh(?) ve fimâ-ba'd vâkı' olan zulm ü ta'addîsi men' birle taraf-ı şer'-den i'lâm olunmuşiken mezbûr Kemâl ... imtinâ' ve kemâ fi'l-evvel zulm ü ta'addîye ictisâr eyledikde mezbûr Seyyid Abdullâh ba'de'l-inhâ ve'ş-şer' hılâf-ı şer'-i şerîf vâkı' olan ta'addîsi men' olunmak için sene-i mezbûr evâsıt-ı Zi'l-ka 'desinde dahi bir kıt'a evâmir-i şerîfe sâdır olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'dan ihrâc olunup şimdi Burusa sükkânından merkûm Mustafâ südde-i sa'âdetüme takdîm eylediği arz-ı hâlinde âsitânemde sâkin Çavuşzâde demekle ma'rûf Seyyid Abdullâh ve müteferrika Süleymân'ın Hüdâvendigâr sancağında mutasarrıf olduğu timârı karyelerini birkaç seneden berü iltizâmında olmağla mülhakâtından Kızılca Tuzla kazâsında olan kurâyı seksen yedi senesinde kazâ-i mezbûr a'yânı mütagallibeden Tiryâki oğlu Hüseyin Ağa zabt idüp makbûzundan bana bir nesne virmediğinden seksen dokuz senesinde zabt u ta'şîre tarafımdan âdem irsâl olundukda a'yân-ı mezbûr hem mütegalibede ve hem ... ve kazâ-i mezbûrda olan ze'âmet ve timâr karyeleri hâsılının öşri mikdârı berât ile iltizâm ve zabt ve bu vaziyeti ketm ü inkâr itmek âdet-i müstemirresi olduğundan âdemime cüz'î nesne teklîf itmekle râzı olmadığıçyün benim sâkin olduğum kazâyâ âhar mütesellim giremez deyü cevâb ile tard eylemekden nâşî temessük mücebince zabtiçyün emr-i âlî isdâr ve ibrâz olundukda hileye sülûk ve kazâ-i mezbûrun niyâbeti kendü tarafında olduğundan benim için re'âyâya zulm ider deyü bir kıt'a arz ve emr isdârından sonra hile-i âhara dahi şuyû' (?) ve kurâ-i merkûme sene-i mezbûrda kendü iltizâmına olmak ve benim yedimde olan sahîh temessük sahte ve müzevver olmak üzere dahi başka arz ve sipâhî-i merkûmun haberi olmaksızın ... vâlisi dahi Hasan Çavuşzâde olmak üzere arz-ı hâl tahrîr ve emr evvele münâfî başka emr isdârıyla seksen dokuz senesi mahsûlını dahi kabz ieylediğine kanâ'at itmeyüp işbu sene-i mübâreke de dahi âdemim vardukda kezâlik mûmâna'at vâkı' ve gerek merkûm Seyyid Abdullâh'ın ve gerek müştarekleri Hâcî Hüseyin Ağa ve Silâhdâr Mustafâ Ağa demekle ma'rûf kimesnelerin kazâ-i mezbûrda vâkı' iltizâmında olan ze'âmetleri karyelerinin her birine

tarafından beşer onar âdem ta'yîn ve taslît ve bilâ-temessük zabt eylediğine binâen bi'z-zarûre Anadolu vâlisi tarafından mübâşir ta'yîn itdirildiğinde tarafıma fakat bin dokuz yüz guruş i'tâsıyla mübâşiri ircâ' eyledükden sonra kizb ü ... mutazammın i'lâm tasdîr ver der-aliyye tarafına irsâl ve hakkımı ibtâl murâd idüp mezbûrun tagallûbi ve benim mağdûriyetim Kütahya nâibi tarafından i'lâm ve sipâhî-i mezbûr timârı karyelerinin tarafıma üç sene gâyetine dek zabtın(?) ve bana ilzâm ve berât-ı iltizâmın kabz eylediğini Mahmûd Paşa mahkemesinde meclis-i şer' de müslimîn muvâcehesinde izrâr ve ictihâd(?) ve tekrâr temessük ve temessük-i masdaka(?) taraf-ı şer' den huccet-i şer' iyye i'tâ olunduğundan mâ-adâ Tuzla nâibi mezbûr ... iltizâmında olduğunu izrâr ile zulm ider deyü ve ba'dehû inkâr ile yedinde olan temessük sahtedir deyü birbirlerine muhâlefet arz eylemiş ve sipâhî-i mezbûr Seyyid Abdullâh'ın babası ismi müteferrika Süleymân iken Hasan Çavuş tesmiyesiyle ... olmak üzere arz-ı hâl ve emr isdâr itdirilmesi müzevver mezbûrun kizb ü hilesine şâhid ve delîl eylediğin tahrîr ve inhâ ve ber-mûceb-i temessükât uhde ve iltizâmında olan kurâ-i merkûme tarafından zabt ve müzevver-i mezbûrun mugâyir-i senedât müdâhalesi men' ve fuzûlî kabz eylediği mahsûl ve rüsûmdan zimmetinde kalan tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve ber-vech-i muharrer bir kıt'a temessük ve Mahmûd Paşa nâibi Osmân -zîde ilmuhû- imzâsıyla mûmzâ bir kıt'a huccet-i şer' iyye ve Kütahya nâibi Mehmed Celîl -zîde ilmuhû- imzâsıyla mûmzâ bir kıt'a i'lâm ve timâr-ı mezbûr mültezimi merkûmun iltizâmında olduğunu iş'âr iderek mezbûr Hüseyin Ağa'ya ilzâm olunmasını iltimâs ... Tuzla nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin imzâsıyla mûmzâ bir kıt'a mektûb ibrâz ve fi'l-hakîka timâr-ı mezbûr karyeleri merkûm Mustafâ'nın uhde-i iltizâmında olduğu ibrâz olunan memhûr temessük ve temessûki masdaka Mahmûd Paşa nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin hucceti ve Kütahya nâibinin i'lâmı ve [27a]Tuzla nâibinin mektûbı ve arzıyla sâdır olan emr-i âlî mufâheminden müstebân ve nâib-i mûmâ-ileyhin timâr-ı mezbûr karyeleri merkûm Mustafâ'nın iltizâmında olduğu iş'âr-ı birle fukarâya zulm ider deyü defe'aten arz eyledükden sonra iltizâmında olduğunu inkâr ile yedinde olan temessük müzevverdir deyü arz eylemesi ve sipâhî-i merkûmun babası ismi müteferrika Süleymân iken Hasan Çavuşzâde olmak üzere gıyâbında ... arz-ı hâl birle emr isdâr itdirilmesinden şâyie-i hile ve kizb zâhir ve olduğına binâen ber-vech-i muharrer mezbûr mezbûr Mustafâ'nın iltizâmında olan kurâ yedinde olan temessükât mûceblerince tarafından zabt ve a'yân-ı mezbûrun mugâyir-i senedât müdâhalesi men' ve fuzûlî [ahz] eylediği mahsûl ve rüsûmdan zimmetinde kalan ma'rifet-i şer' le ba'de's-sübût tahsîl olunmak emr-i şerîfim sudûrını bi'l-fi'l Reîsü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd -

dâme mecduhû- i'lâm itmeğin i'lâmı mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i L. sene [1]190

Hüküm: 239

حسبى

İzmir kâdîsına hüküm ki

Mağnisa sâkinlerinden Halil nâm kimesne gelüp Şaşidoğlı Hasim ve İzmirli Haron nâm Yahudilere yüz seksen senesinde üç yüz otuz altı guruşluk ipek bey' idüp ve meblağ-ı mezbûrun edâsına İzmir kasabası mütemekkinlerinden Şerbetci Bahur Yahûdî kefil olup ba'dehû mersûman Hasim ve Haron bi'l-ıflâs firâr ve ihtifâ itmeleriyle ol mikdâr guruşu kefilleri mesfûrdan taleb eyledikde bî-vech-i şer'î virmekde ta'allül ve gadr eyledüğün bildirüp şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahalinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

Hüküm: 240

Derkenârı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır. Fî 15 S. sene [1]190

فهيم

Cide kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Cide kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh eş-Şeyh Mehmed *-zîde ilmühûsun-* Mektûb gönderüp Cide kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâve eimme ve hutabâ ve reâyâ ve berâyâ bi-esrihim meclis-i şer'e varup bunlar üzerlerine edâsı lazım gelen avâriz ve hazeriyye ve sâir evâmir-i aliyyemle vârid olan tekâlîfi emr ve defter mücebince cem'ine me'mûra edâda bir dürlü kusûrları olmayup a'yân-ı vilâyet tarafından hılâf-ı kânûn akça talebiyle ta'addî olunmaları îcâb itmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin a'yânlık iddi'âsında olan ma'lûmü'l-esâmî kimesneler kendü nefsleri için bi-gayrı hakkın

fukarâya akça tevzi‘ ve tahmîl ve ehl-i örf tâifesi tarafından tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle ve sâir bed‘ ve mezâlîm ile ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmamalarıyla mezbûrların hılâf-ı kânûn ol vechile vâkı‘ olan ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında vâkı‘ hâle hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi’l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn’um kaleminden kânûnı suâl olundukda Cide kazâsı ahâlîleri avârız ve hazeriyye ve sâir evâmîr-i aliyye ile vârid olan tekâlîfî emr ve defter mücebince cem‘ine me’mûra edâ eyledüklerinden sonra a’yân-ı vilâyet taraflarından dahi bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebesi ve sâir bed‘ ve mezâlîm ile ta‘addî ve rencîde olunmaları mugâyir-i kânûn olduğı tahrîr olunmağla kânûn üzere emr-i şerîf-i âlişânım sudûrını bi’l-fî‘l Reîsü’l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd – *dâme mecduhû* – i‘lâm itmeğın i‘lâmı mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 241

فہیم

Anadolu vâlisine [ve] Uluborlı kâdîsına hüküm ki

Uluborlı kasabası sâkinlerinden Himmet Efendi dimekle ma‘rûf kimesne gelüp bunun zevcesi Fâtıma nâm hâtûn kendü halinde ırzıyla mukayyed iken yine kasaba-i mezbûreden Abdurrahmân ve Hüseyin nâm kimesneler birbirleriyle müttefikane zevcesi mezbûreye bi-gayrı hakkın taraf-ı şer‘den mahzar irsâl ve darb-ı şedîd ile darb eyledüklerinden mâ-adâ bir sagîr veledin dahi helâk idüp ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]190

Hüküm: 242

فہیم

Kengırı kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Karıbazârı kasabası ahâlî-i fukarâsı gelüp bunlar kendü hâllerinde olup kimesneye virecekleri olmayup ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Kengırı'da sâkin sancağ-ı mezbûr mübâya'ası bedeliyyesi tahsiline me'mûr İbrâhîm Ağa dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmadığından yüz seksen senesinde bunların mâl-ı avârizlarından(?) altı yüz guruş nukûdlarıyla iki yüz kırk vukiyye revgân-ı sâdelerin ahz itmekle bundan akdem murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında mezbûr meblağ-ı mezbûr ile ol mikdâr vukiyye revgânını hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ahz eylediği lede's-şer' ... zâhir edâya taraf-ı şer'den tenbîh olunmuşiken yine edâdan imtinâ' ve gadr-i küllî eyledüğün ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğın müş'ir, sen ki Kengırı kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hâc Ali *-zîde fazluhûsun-*. Sen ki Karıbazârı kazâsı nâibi Ali *-zîde ilmuhûsun-*. Tarafından başka başka arz olundığın bildirüp şer'le görülüp mezbûrların fuzûlî ahz eylediği ol mikdâr guruş nukûdlarıyla sâlîfû'z-zikr revgân-ı sâdeleri tamâmen tahsîl ve alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]190

[27b]

Hüküm: 243

فہیم

Anadolu vâlisine ve Sındırgı kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûrda sâkin Hâcî Halîl nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'u ta'addîsi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûr sükkânından Salıcı (?) oğlı dimekle ma'rûf Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmadığından yüz seksen senesinde ehl-i örf tâifesiyle yekdil ve hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın yüz elli guruş nakûdıyla bir re's atınalup ziyâde gadr u ta'addî eyledüğün ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince şer'le görülüp alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]190

Hüküm: 244

فہیم

Tosya kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Melahat(?) dimekle ma'rûf kimesne gelüp bu kendü hâlinde olup hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz'u ta'addîsi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûra tâbi' Güğercinlik nâm karye sükkânından ... oğlu Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmadığından yüz seksen senesinde ehl-i örf tâifesiyle yekdil ve bi-gayrı hakkın üç yüz elli guruş nakûdiyla yüz keyl hintasını ahz idüp ziyâde gadr u ta'addî eyledüğin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmından üç kıt'a fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp mücebince şer'le görölüp alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükmi hümayûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı S. sene [1]190

Hüküm: 245

مانی

Aydın muhassılı vezîre ve Alaşehir kâdîsına hüküm ki

Kıdvetü'l havâs ve mukarrîn(?) sarây-ı cedîd-i hümayûnum ağası olan Nu'mân -zîde ilmühû- südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp mûmâ-ileyhin Alaşehir kazâsında vâkı' Yıldırım Bâyezid Han -tâbe serâhunun- evkâfı mütevellîsi olan yine kazâ-i mezbûrda sâkin İbrâhîm nâm kimesne zimmetinde bin yüz seksen senesinden bilâ cihet ... karz ... bin ... bahâsından olmak üzere iki yüz cem'an iki kıt'adan temessükleri müceblerince bin iki yüz guruş alacak hakkı olup bundan akdem mezbûr İbrâhîm âsitâne-i aliyeme geldükde meblağ-ı mezbûrdan dört yüz guruşunu edâ ve temessükle zahriye(?) olunup bâkî kalan sekiz yüz guruşu talep eyledükde bu gün yazı gönderdim deyü ... ibtâl-i hakk sevdâsında olduğın ve tarafından Hâfız Mehmed Sâdık ibn-i Ömer nâm kimesneyi vekil

eyledüğin bildirüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetinle mahallinde şer‘le görülüp vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i temessükât mezbûrun zimmetinde bâkî kalan ol mikdâr guruş hakkı vekîl-i merkûma alıvirilüp mezbûrı hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüp ihkâk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â itmeğin sen ki Aydın muhassılı vezîr-i müşârun-ileyhsin ma‘rifetinle mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 246

انیس

Boğaz ma‘a Aktaş kâdîsına ve Kengırı sancağı mütesellimi (Boş) - *zide kadruhûya*- hüküm ki

Boğaz kazâsına tâbi‘ Dere nâm karye sâkinlerinden Veli nâm kimesne gelüp yine karye-i mezbûre sükkânından Kâdıoğlu Süleymân ve karındaşı Halîl ve ... oğlu Hasan ve ... başusunın oğlu Mûsâ dimekle meşhûr kimesneler birbirleriyle müttefikân yüz seksen senesinde bunun anbarını kırıp yüz keyl mikdârı hintasıyla otuz aded koyununu hılâf-ı şer‘-i şerîf sirkat idüp ziyâde gadr-i küllî eyledüklerin bildirüp şer‘le görülüp mezkûrların hılâf-ı şer‘-i şerîf sirkat eyledükleri ol mikdar keyl hinta ile koyunları kendüye alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene 1190

Hüküm: 247

شوقی

Dergâh-ı mu‘allâm Kapucıbaşılardan Bolı hâssı voyvodası (Boş) -*dâme mecdühû-* ve Çağa kâdîsına hüküm ki

Çağa kazâsına tâbi‘ Şihneler nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u hareketi olmayup dahl

icâb itmez iken Çağa kasabası sâkinlerinden mütegalibeden Hâcî Bâkî oğlu Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmadığından nâşî bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın harman yerinde mevcûd olan on sekiz keyl hinta mahsûlını ahz ve bir aded mülk anbarını zabt ve yine karye-i merkûme sâkinlerinden Hâcî Mansûr oğlu Hüseyin ve karındaşı Ahmed nâm kimesneler dahi ma‘lûmü’l-keyl hinta ve mahsûlını ahz ve talep eyledikde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 248

Bolu voyvodasına ve Pavlu kâdîsına hüküm ki

Pavlu kazâsı sâkinlerinden Hasan ve Abdullâh ve Mehmed ve Hâcî Hasan nâm kimesneler gelüp bunlar kazâ-i mezbûra tâbî‘ (boş) nâm karye[de] vâkî‘ yirmi üç seneden berü iştirâken mutasarrıf oldukları mülk değirmenlerinde âharın alakası olmayup müdâhale olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hâcî Hüseyin ve Hüseyin Beşe dimekle ma‘rûf kimesneler hılâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî müdâhale ve bundan akdem murâfa‘a-i şer‘ oldukların mezbûrların değirmen-i mezkûrda alâkaları olmadığı şer‘an sâbit ve men‘ u def‘ olmuşiken bunlar tahsîl-i ilm için diyâr-ı ahara gittiklerinden mezkûrlar birbirleriyle yekdîl ve yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf değirmen-i mezbûrî tagallüben zabt ve gadr-i küllî eyledüklerin ve bu bâbda da‘vâlarına mutâbık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp şer‘le görölüp mezbûrların fuzûlî zabt eyledükleri değirmenleri alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

[28a]

Hüküm: 249

شوقى

İznik kâdîsına hüküm ki

Medîne-i İznik kasabası sâkinlerinden Hayriyye nâm hâtûn gelüp bunun babası Mustafâ nâm kimesne fevt oldukda kasaba-i mezbûrede vâkı' iki dönüm(?) ma'lûmetü'l hudûd mülk bağı irsen buna intikâl idüp lâkin ... sagîre bulunduğundan kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Vali(?)Ahmed nâm kimesne bağı-ı merkûmı zabt ve yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Kethüdâ Mustafâ nâm kimesneye fuzûlî ve bi-gayrı hakkın bey' idüp ol dahi ... irişüüp bâliğa ve da'vâya kâdire olmağla bey'i ... olmayup mezkûr ile terâfu'-ı şer' ve şer'an sâbit ve hükm ve tenbîh olumuşiken mezkûr Mustafâ hevâsına tâbi' Müfti Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesneye iştirâ virilüp ziyâdesiyle gadr eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmдан fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp babası müteveffâ-yı merkûmeden müntakil mezkûrun zabt eyledüğü mülk bağı alıvirilüp ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 250

حسبى

Hüdâvendigâr sancağı mutasarrıfına ve Burusa monlasına hüküm ki

Şerîfe nâm hâtûn rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl sunup bunun Burusa sâkinlerinden ... Yani nâm zimmî zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü cihet-i şer'den üç yüz guruş alacağı olup taleb eyledikde hılâf-ı şer'-i şerîf edâda ta'allül ve muhâlefet ve kâh bi'l-küllîye inkâr ile gadr sevdâsında oldığın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmдан fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görülüp mesfûrun zimmetinde olan meblağ-ı merkûm hakkı tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüp bi-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmeyüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim⁵⁶ recâ itmeğün mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

⁵⁶ +emr-i şerîfim

Hüküm: 251

مصفى

Kocaili sancağı mutasarrıfı (Boş) –*dâme iclâlühû-* ve İznikmid kâdîsına hüküm ki

İznikmid sükkânından Seyyid Süleymân –*zîde şerefühû-* arz-ı hâl idüp bunun İznikmid’de mutasarrıf olduğu bir bâb mülk menziline mâhiyyesi kırk guruş icâre ile sâbıkan Kocaili mutasarrıfı Kasım –*dâme ikbâlühû-* yüz seksen senesinden berü derûnunda sâkin olup zimmetinde mücemmâ‘ olan icâresini mûmâ-ileyhden taleb eyledükde virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğın bildirüp mahallinde şer‘le görölüp zimmetinde mücemmâ‘ olan hakkı alıvırilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum recâ ve suâl olundukda menzil-i merküm kadîmden berü livâ-i mezbûr mutasarrıfları ikâmet idegeldikleri mahsûs konaklardan olmayup fî’l-vâkı‘ bunun mülk-i iştirâsına olup öteden berü tarafından tâlibine icâr olunagelmekle paşa-yı mûmâ-ileyh dahi minvâl-i muharrerüzere merkümdan istîcâr ve ikâmet itmişiken icâb iden icâresini virmeyüp zimmetinde kaldığı vâkı‘ ise paşa-yı mûmâ-ileyhin sâkin olduğu eyyâmın zimmetinde mücemmâ‘ olan icâresi ba‘de’s-sübût merkûma alıvırilüp ihkāk-ı hakk olunmak için sudûr iden musahhah fermân-ı âlî mücebince tarafından vekîl-i şer‘îyle mahallinde murâfa‘aya havâle ile bu makûleye Dîvân-ı Hümayûn tarafından emr-i şerîf virilegeldiği tahrîr olmağla sen ki Kocaili mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin. Çavuş mübâşeretile mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 252

مصفى

Beğbazarı kazâsı nâibine ve voyvodasına hüküm ki

Beğbazârı sükkânından Ali Bekâr oğlu İbrâhîm nâm kimesne arz-ı hâl idüp bu ücret ile hıdmet ider makûlesinden olup Beğbazârı sükkânından Tatar oğlu Halîl ve oğlu Mollâ Ali nâm kimesnelere yüz seksen senesinden berü ücret ... hıdmet idüp ba‘dehû hıdmet eylediği müddetin ecr-i mislini mezkûrlardan taleb eyledikde hılâf-ı şer‘-i şerîf

virmeğe ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmın fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüp ücreti her ne ise alıvırılup icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğün mahallinde şer'le görölmeğe için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 253

مصفی

Anadolu vâlisi vezîre ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Kütahya sükkânından Hasan nâm kimesne arz-ı hâl idüp bunun yüz seksen dokuz senesinde yine Kütahya mütemekkinlerinden sarrâf Aleksandri nâm zimmî ile ahz u [i]'tâya müteallik beynlerinde hesâbları olmağla bundan akdem muhâsebeleri ru'yet ve bunun zimmetinde zuhûr iden üç bin beş yüz guruşın edâ idüp mesfûrun yedine virdüğü tahvîlin ... ve mesfûra üç yüz üç guruş deyni kalup meblağ-ı mezkûr havâle ba 'de'l-kabûl ... olunan ... mesfûrun yedinde kaldığından ketm ü ihfâ ve Kütahya sükkânından Çavuşlar kethüdâsı [Boş] nâm kimesne ile yekdil ve bunı huzûr-ı şer'e ihzâr ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince mürâfa'a-i şer' olduklarında buna şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken mezkûr bunı hılâf-ı şer'-i şerîf ahz ve kırk gün habs ve cebren ve karhan ve kerhen ol mikdâr deyni edâ itmek üzere yedinden tekrâr tahvîl alup bu makûle çemîr ü kere(?) ile ikrâr-ı deyn ve tahvîl şer'an sahîh ve mu'teber değil iken ve hakk ile gadr ve zulm-i sarîh eylediklerinden gayri bi-gayrı hakkın emvâl ü eşyâsın gasben ahz eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmın fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'an görölüp cebren ve kerhen ... ile bi-gayrı hakkın ahz eyledikleri emvâl ü eşyâsı alıvırılup fimâ-ba'd mükerrer akça mutâlebesiyle ta'addî ve rencîde ve remîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer'le görölmeğe için yazılmıştır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 254

نجاتی

Hüdâvendigâr sancağı mutasarıfına Yenişehir-i Bursa kazası nâibine hüküm ki

Seyyid ... -*zîde şerefu*hü- gelüp bunun taht-ı nikâhında olan Bursa sâkinelerinden Âmine nâm hâtûn fi'l-asl ... kimesnenin câriyesi değil iken Bursa'da sâkin Haffâ⁵⁷ İsmâ'îl ve Hammâl ve Hasan ve Fâtıma nâm hâtûn bir birleriyle yekdîl ve bin yüz seksen senesinde Arap Ayşe nâm hâtûnun iğvâsıyla bunun menkûhası mezbûreyi câriyedür deyü Yenişehir-i Bursa'da sâkin Hâfız Hüseyin nâm kimesneye bey' idüp gadr itmeleriyle bu dahi zevcesi mezbûreyi mezbûr Hüseyin'den talep eyledükde virmekde ta'allül üzere olduğın bildirüp şer'le görülüp ... olan mezbûrdan alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene 1190

[28b]

Hüküm: 255

İzmir kâdîsına hüküm ki

Eyâlet-i Cezâyir'in za'ım müteferrikalarından Halîl bin Sâlih -*zîde kadruhü*- gelüp Sığla sancağında İzmir nâhiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan on iki bin altı yüz akça timâr ile Eyâlet-i Cezâyir'in za'ım müteferrikalığı mutasarıfı el-Hâc Abdullâh'ın fevtinden müteferrikalığı ile ma'an seksen yedi senesi Reb'u'l-âhîrinin üçüncü gününden bi'l-fi'l Kapudân-ı deryâ vezîrim Gazi Hasan Paşa-*edâme'llâhu te'âlâ iclâlahü*- tarafından kendüye tevcih olunup virilen tezkere mücebince seksen sekiz senesi Ramazân-ı şerîfinin on dokuzuncı gününde dahi âsitâne-i aliyyemden berât ve hâlâ üzerinde olduğu Defter-i Hâkânî'de mukayyed ve timâr-ı mezbûr karyelerini Defter-i Hâkânî ve yedinde olan berât-ı şerîfim mücebince tarafından mültezimi Mustafâ nâm kimesneye zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmı ahz murâd eyledükde taraf-ı âhardan bir vechile dahl icâb itmez iken mütegalibeden olan kimesne hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve berât-ı şerîfe mugâyir zabtına ve mahsûl ve rüsûmuna mûmâna'at ve gadr sevdâsında oldukların bildirüp timâr-ı mezbûr karyeleri Defter-i Hâkânî ve berâtı mücebince zabt ve mahsûl ve rüsûmun tarafından mültezimi mezbûra ahz u

⁵⁷ Ayakkabıcı

kabz itdirilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i berât âhardan bir ferdi dahl u kabz itdürmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûznâmçe-i Hümâyûnum'a mürâca'at olundukda timâr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda merkûm Halîl bin Sâlih'e tevcîh ve hâlâ berât-ı şerîfimle üzerinde olduğı mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L. sene [1]190

Hüküm: 256

حامى

Kastamonı kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi'... nâm karyeden Mahmûd nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed iken yine kazâ-i mezbûrdan Hayri oğlı Ali ve Hâcî Ahmed oğlı oğlı Mehmed nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve bin yüz seksen senesinde hevâlarına tâbi' ehl-i örfе istinâden bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın üçyüz guruşun gasben ahz ve gadr u ta'addî eyledüklerin ve mezbûrlar ile bir dürlü mukâvemete iktidârı olmayup ahvâli diğеr gün olduğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 257

حامى

Bergama kâdîsına ve Bergama hâssı voyvodasına hüküm ki

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm Tarhala⁵⁸ nâm-ı diğeri Soma kâdîsı *-zîde fazluhû-*südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp İstanbul sâkinlerinden olup Tarhala kazâsına tâbi' Soma kasabasında müsâfereten sâkin Seyyid Mehmed bin İlyâs nâm kimesne meclis-i şer'e varup Bergama kazâsına tâbi' Yörecik(?)nâm karye sükkânından sâbıkan nevâhî-yi Bergama kazâsı nâibi olan el-Hâc Halîl Efendi dimekle ma'rûf kimesne nevâhî-yi Bergama kazâsında niyâbeti ... emriyle alıvirüp iktizâ iden şehriyyelerini merkûmun ibrâmıyla bin yüz seksen dört senesinden berü arpalık sâhibine edâ ve teslîm eylediği şehriyyelerinden gayr-i ez-teslîmât iki bin altı yüz elli beş guruş bâkî kalmağla Hâcî Halîl zimmetinde alacağı kalup meblağ-ı merkûmı Soma kasabasında sâkin karındaşı Tatar İbrâhîm nâm kimesneye teslîm eyle deyü tenbîh ve havâle itmekle el-hâletü hâzihî karındaşı merkûm İbrâhîm'e havâle eylediği meblağ-ı mezbûrdan merkûm Hâcî Halîl yedinden ne mikdâr akça kabz eylediğini merkûm İbrâhîm'den suâl takrîri... arz u i'lâm olunmasını istid'â eylediğine binâen merkûm Tatar İbrâhîm'den suâl olundukda ol dahi cevâbında karındaşı merkûm Seyyid Mehmed'in mezbûr Hâcî Halîl'den havâle eylediği sâlifü'z-zikr şehriyye akçasından ceste ceste Hâcî Halîl'in bana teslîm ve ben dahi sana edâ ve teslîm eylediğim bin elli beş guruşdur bin elli beş guruşdan mâ-adâ merkûm Hâcî Halîl yedinden akça alurum deyü takrîr itmekle alâ mevâcib(?) takrîrdan mâ-adâ merkûm Seyyid Mehmed'in matlûbı meblağ-ı merkûmı Hâcî Halîl'den taleb ve da'vâya havâle olduğu bi'l-iltimâs arz u i'lâm eylediği eelden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 258

نجاتی

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Umri Beğ nâm karye ahâlîleri gelüp yine karye-i mezbûrede sâkin karye-i mezbûrede vâki' müteveffâ Umri nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği câmi'-i şerîfin hatîbi Osmân Efendi ve imâmı Hâşim Efendi ve müezzini Mustafâ Efendi dimekle ma'rûf kimesnelerin karye-i mezbûre toprağında bi'l-fi'l zabt ve

⁵⁸Soma kazasının tarihi yerleşim yerlerinden ve bugünkü Darkale köyü

tasarruflarında hâne-i avârıza bağlu tekâlîf alınmak için îcâb ider kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri olmağla karye-i mezbûreye evâmir-i şerîfemle vârid olan tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni bunlar ile ma‘an cem‘ine me‘mûra edâ itmeyüp hisselerini bunlara çekdürüp ziyâde gadr u ta‘addî ve perîşanlıklarına bâis oldukların bildirüp evâmir-i şerîfemle vârid olan tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine düşeni bunlar ile ma‘an cem‘ine me‘mûra edâ itdirilüp hılâf-ı kânûn bunlara çekdirüp gadr u ta‘addî itdürmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eyledükleri ecluden mahallinde şer‘ ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 259

نجاتی

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Umrı Beğ nâm karye ahâlîsi gelüp karye-i mezbûre sükkânından serdâr-ı sâbık Mehmed nâm kimesnenin bi‘l-fi‘l zabt ve tasarrufunda hâne-i avârıza bağlu tekâlîf alınmak îcâb ider kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri olmağla evâmir-i şerîfemle karyelerine vârid olan tekâlîfden tahammülüne göre hissesine düşeni bunlar ile ma‘an cem‘ine me‘mûra edâ itmeyüp hisselerini bunlara çekdirüp ziyâde gadr u ta‘addî ve perîşanlıklarına bâ‘is olduğın bildirüp evâmir-i şerîfemle vârid olan tekâlîfden tahammülüne göre hissesine düşeni bunlar ile ma‘an cem‘ine me‘mûra edâ itdirilüp hılâf-ı kânûn bunlara çekdirüp gadr u ta‘ddî itdürmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid‘â eyledükleri ecluden mahallinde şer‘ ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 260

حسبی

Bursa mollâsına ve Mihaliç(?) kazâsı nâibine hüküm ki

Medîne-i Burusa mütemekkinlerinden tüccâr tâifesinden Kork nâm zimmî gelüp ... Mihaliç kazâsı sâkinlerinden ... nâm zimmî zimmetinde cihet-i ... şer‘den bin yüz seksen senesinden berü bâ-temessük bin guruş alacak hakkı olmağla bi‘d-defa‘ât taleb eyledükde bî-vech-i şer‘î virmekte ta‘allül ve muhâlefet ve mesfûrun kasaba-i mezbûrede ba‘zı kimesnelere isnâdı olması hasebiyle bir vechile mukâvemete iktidârı olmayup ahvâli diğerk gûn olduğın bildirüp mübâşir ma‘rifetiyle Burusa‘ya ihzâr ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Huzûrunda terâfu‘-ı şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını recâ eyledüğü ecluden âhar husûsa me‘mûr mübâşir ma‘rifetiyle mahalinde şer‘le görölüp ihkāk-ı hakk ve eğer mümkün olmazsa Burusa‘ya ihzâr ve ihkāk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhır-ı Ş. sene 1190

[29a]

Hüküm: 261

ندیم

İznikmid kâdîsına hüküküm ki

İznikmid kasabası sâkinlerinden Ali nâm kimesne gelüp İznikmid kasabası sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne zuhûr ve benim oğlum Hasan nâm sagîr senin yanında hıdmetkâr iken (Boş) nâm kimesnenin bin yüz seksen senesinde bârgirine bindirüp bârgirden düşürüp fevt olmağla diyetini senden alurum deyü iddi‘â ve bundan akdem mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmayup mu‘arazadan men‘ olundukda sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Seni mu‘arazadan men‘ eyledüm iddi‘â olunan diyetin resmini iki yüz guruş vir deyü ta‘addî olduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik şeyhü‘l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince amel olunup hılâf-ı şer‘ ve mugâyir-i münîf tarafından ol vechile akça mutâlebesiyle ta‘addî olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene 1190

Hüküm: 262

نسيمة

Anadolu vâlisine ve Edremid kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Seyyid Mehmed nâm sipâhî südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp Karesi sancağında Edremid nâhiyesinde Kırklar nâm karye ve gayrıda beş bin dört yüz kırk üç akça berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârının baş kalemi olan karye-i Kırklar [el]-mezbûre müşterekleriyle kayd ve berâtına dâhil olmağla sâlifü'z-zikr Kırklar karyesi müşterekleri olan yine karye-i Kırklar el-mezbûre ve gayrıdan iki bin dokuz yüz kırk üç akça tereke ile mutasarrıf Ali ve yine Edremid nâhiyesinde Kargılı nâm karye ve gayrıdan yedi bin üç yüz seksen iki akça timâra mutasarrıf Mehmed veled-i İsmâ'îl ve yine Edremid nâhiyesinde mezra'a-i Kara Kâdir ve gayrıdan beş bin altı yüz altmış üç akça timâra mutasarrıf Ali ve yine Edremid nâhiyesinde Çiftlik-i Yahya Kâdir ve gayrıdan yedi bin dokuz yüz seksen sekiz akça timâra mutasarrıf İbrâhîm ve yine Çiftlik Yahya Kâdir el-mezbûre ve gayrıdan yedi bin dokuz yüz seksen sekiz akça timâra mutasarrıf Ahmed nâm sipâhîler ile ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmı kânûn ve defter mûcebince ahz ve kabz murâd eyledükde bir dürlü dahl îcâb itmez iken mirlivâ-i Karesi hâssından nefsi-i Edremid'i hâs tarafından voyvodası olan Emîn Ağa dimekle ma'rûf kimesne nefsi-i Edremid'i Defter-i Hâkânî mûcebince hâss-ı mezbûr tarafından zabta kanâ'at itmeyüp sâlifü'l-beyân Kırklar karyesine dahi hılâf-ı Defter-i Hâkânî voyvoda-i mezbûrî fuzûlî müdâhale ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmın tagallüben ahz idüp gadr eyledüğün bildirüp karye-i Kırklar el-mezbûre müşterekleri mezkûrlar ile ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî kendüye zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmı kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirülüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî voyvoda-i mezbûrî fuzûlî ol vechile müdâhale itdürülmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Rûznâmçe-i Hümâyûn ve Defter-i İcmâl ve Mufasal'e mürâca'at olundukda Edremid nâhiyesine tâbi' elli iki nefer re'âyâ ile karye-i Kırklar hâsıl resm-i çift ve bennâk ve mücerred ve hinta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî yedi bin sekiz yüz seksen beş akça yazı ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de iki bin dokuz yüz kırk üç akçası ifrâz ve ber-icmâl ve bir def'a dahi ol mikdâr akçası ifrâzve ber-icmâl ve bir def'a dahi bin beş yüz akçası ifrâz ve ber-icmâl ve bir def'a dahi bin beş yüz akça

ifrâz ve ber-icmâl ve bir def'a dahi beş yüz akçası ifrâz ve yine Edremid nâhiyesine tâbi' ... nâm karye ve gayrihî ile bir görülüp iki bin altı yüz akça olduğu ber-icmâl ve icmâl-i evvel tamâmen merkûm Seyyid Mehmed'in kaydında ve sâni dahi tamâmen merkûm Ali'nin timârı ve sâlis tamâmen Mehmed veled-i İsmâ'îl ve râbi'in iki bin akçası Ali ve üçer yüz akçaları dahi İbrâhîm ve Ahmed kaydlarında olup karye-i Edremid nâhiyesine tâbi' mahallât ve neferât ile nefsi-i Edremid ve hâsıl-ı Bazâr ve Şem'hâne ve Bozhâne(?) ve resm-i keyl ve bâd-ı hevâ ve resm-i arûs yirmi üç bin akça yazı ile olduğu Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle [tahrîr] ve Defter-i İcmâl'de nefsi-i Balıkesir-i ve ma'a gayrihî bir görülüp mirlivâ-i Karesi havâssından olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmıştır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 263

Kal'abendleriçün Anadolu vâlisine hitâben tekrâr emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî evâsıt-ı Zâ sene [1]190

زاتي

Yenişehir-i Burusa kazâsı nâibine hüküm ki

es-Seyyid Ali -zîde kadruhû- gelüp Hüdâvendigâr sancağında Yenişehir nâhiyesine tâbi' on sekiz nefer re'âyâ ve sekiz aded çiftlik ile karye-i Barcınlu karye-i mezbûreyi mülkiyet üzere mutasarrıfı Şâhzâde(?) Hâtûn Sinân Beğ'e hibe ve Sinân Beğ dahi Edirne'de olan imâretine vakf itmiş Hüdâvendigâr'dan nişân-ı hümâyûn var deyü mukayyed ve Defter-i Atık ve Köhne'de resm-i çift ve bennâk ve hınta ve şa'îr ve öşr-i bağât yekûn ma'a gayrihî on beş bin akça yazı ile Defter-i Evkâf'dan muharrir kalemiyle tahrîr olduğu Defter-i Hâkânî'de vemûmâ-ileyh es-Seyyid Ali -zîde kadruhû- ber-vech-i meşrûta berât-ı âlişanımla mütevellîsi olduğu cediti müteveffâ mîr-i mîrân Sinân Paşa'nın Edirne'de binâ eylediği câmi'-i şerîf ve imâreti vakfi karyelerinden Yenişehir-i Burusa kazâsına tâbi' Barcınlu karyesi toprağında zirâ'at idenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir öşür ile sâlâriyeleri bu âna gelince cânib-i vakfa bilâ kusûr edâ iderler iken ba'zıları işbu

sene-i mübâreke de ba'zı müfsidlerin iğvâ ve tahrîkleriyle noxsân teklîf ile ta'allül ve muhâlefet üzere oldukların mütevellî-i mûmâ-ileyh ba'de'l-inhâ ve istid'â kânûn üzere amel olunmak için sene-i mezbûre evâsıt-ı Cumâde'l-ülâsında emr-i şerîfim sâdır olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'umda der-kenâr olmağla şimdi karye-i mezbûre re'âyasından Civye Mehmed ve Kırcalı Hayâlî oğlu Ali ve Mehmed ve Topal nâm kimesneler emr-i âlişânıma adem-i itâ'at birle refikleriyle müttahiden zirâ'atcileri tahrîk iderek noxsân virdirmek za'mıyla vakfın ihtilâlına bâ'is ve mahsûl ü vakfın kesr u ve noxsânına mü'eddâ oldukların bildirüp sıyâneten li'l-vakf müfsid-i mezbûrlar bundan sonra dahi hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i emr-i şerîf zirâ'tcileri tahrîk ve idlâl ile nizâm-ı vakfa müeddâ iderler ise Kütahya kal'asına kal'a-bendleri i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Defter-i Evkâf'a mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukları vech-i muharrer târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mukayyed ve karye-i mezbûre toprağında zirâ'at itdikleri zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terkelerinden kânûn üzere sekizde bir oşür ile sâlâriyeleri taraf-ı vakfa alıvırilüp hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet ve mezbûrlar dahi zirâ'atcileri tahrîk ve iğvâları ile idlâl ve mahsûl ahz u kabzına mûmâna'at itdirilmemek üzere emr-i âlişânım sudûrı kânûna muvâfık olup tahrîk ve idlâlde ısrâr eyledikleri sûretde ... i'lâm olunmak husûsı emr-i âliye menût olduğın bi'l-fi'l reîsü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd -*dâme mecduhû*- i'lâm itmeğın i'lâmı mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene [1]190

Hüküm: 264

نافذ

Anadolu vâlisine ve Karahisâr-ı Na'llu kâdîsına hüküm ki

Mustafâ -*zîde kadruhû*- gelüp uhde-i iltizâmında olan ... Hâcî Mustafâ ve Uzun Hüseyinzâde Ahmed ve Ömer nâm zâ'îm ve sipâhîlerin ze'âmet ve timârları karyelerinden seksen beş ve seksen altı senelerinde hâsıl ve der-anbâr eylediği iki bin gurusluk mahsûlını Karâhisâr-ı Na'llu'da sâkin Güzelce imâm oğlu Seyyid Ali dimekle ma'rûf kimesne hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt idüp taleb eyledükde edâda

ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldukların bildirüp şer'le görülüp mezbûrun fuzûlî zabt eylediği mahsûl alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

[29b]

Hüküm: 265

حسبى

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Kütahya sâkinelerinden Alîme nâm hâtûn gelüp bu kendü hâlinde olup hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup şer'an ta'addî olmak îcâb itmez iken yine Kütahya sâkinelerinden Fâtımâ nâm hâtûn kendü hâlinde durmadığından yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf darb-ı şedîd ile darb idüp mezbûrenin şerr u tasallutuna bir vechile emn ü râhatı sülûb oldığın bildirüp çavuş mübâşeretiyle şer'le görülüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâabında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin.Sana hitâben hüküm-i hümâyûnum recâ itmeğin sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin ve çavuş mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 266

معينى

Anadolu vâlisi vezîre ve Daday kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Akpınar nâm karye sâkinlerinden Mustafâ nâm kimesne ile zevcesi Gülsüm nâm hâtûn gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketleri olmayup ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken yine karye-i mezbûr sâkinlerinden eşrâf-ı(?) mütegallibe Kaygı(?) oğlu Deli Musli nâm kimesne kendü hâlinde olmayup karye-i

mezbûre sükkânından oğlu Hasan ve gelini Fâtımâ nâm kimesneler ile yekdil ve yekcihet ve bin yüz doksan senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın mücerred icrâ-yı garaz ve ahz-ı intikâm kasdıyla bunların üzerlerine âlât-ı harbile hücum ve şütüm-ı galîza ile şetm ve hetk-i ırz eylediklerinden mâ-adâ mezbûre Fâtımâ nâm hâtûnı dahi darb-ı şedîd ile ile darb ve bi-gayrı hakkın dahi helâk ve ziyâde gadr u ta‘addî ve ahvâlleri perîşân oldukların ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 267

معيني

Daday kazâsı nâibine ve Kastamonı sancağı mütesellimi (Boş) -zîde kadruhûya-hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Akpınar nâm karye sâkinlerinden Mustafâ nâm kimesne gelüp yine karye-i mezbûre sâkinlerinden bunun karındaşı Mehmed nâm kimesne bin yüz seksen senesinde sefer-i hümâyûnda fevt oldukda evlâd-ı zükûrî kalmayup mutasarıf olduğu emvâl ü eşyâ ve emlâk ve sâir terekesi irs-i şer‘le bununla zevcesi Fâtımâ nâm hâtûna intikâl idüp henüz taksîm olmadan karye-i mezbûr sâkinlerinden eşrâf(?) ve cebâbireden Kaygı oğlu Deli Musli nâm kimesne karındaşı müteveffâ-yı mezbûrın zevcesini cebren oğluna nikâh idüp yine karyede sâkin oğlu Hasan ve zevcesi mezbûre ile yekdil ve yekcihet ve hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın karındaşı müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil emvâl ü eşyâ ve emlâk ve sâir tereke-i mezkûrun cümlesini ahz u kabz itmeleriyle bu dahi mezkûrlardan hisse-i irsiyyesini talep eyledikde mezkûrlar şirrete sülûk ve mücerred garaz-ı fâsîdelerin icrâ için bunun üzerine hücum ve ... ve hetk-i ırz ve hevâlarına tâbi‘ ba‘zı kimesnelere istinâden virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve küllî gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görölüp karındaşı müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil hisse-i irsiyyesi alıvirilüp icrâyı

şer‘ ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr- şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 268

نجاتی

Anadolu vâlisine ve Burusa mollâsına ve Yenişehir-i Burusa nâibine hüküm ki

Ali nâm kimesne gelüp bunun Emîn Abbâs(?) ve Uşacı(?) İbrâhîm ve Kôr Hâfız Ahmed ve Kara Mollâ dimekle ma‘rûf kimesneler zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle yüz seksen senesinden berü ber-mûceb-i temessük beş yüz elli guruş alacak hakkı olmağla taleb eyledikde edâda ta‘allül ve mezbûrlar[ın] hâlâ taht-ı hükûmet ve kazânızda mürûr-ı ubûr üzere oldukların bildirüp buldukları mahalde şer‘le görölüp alıvirilmek için yazılmışdır.

Fîevâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 269

نجاتی

Anadolu vâlisine ve Yarhisâr kâdîsına hüküm ki

Güzelce(?)sâkinlerinden ... zümresinden Ali nâm kimesne gelüp bunun bin yüz seksen senesinde timâr tarîkiyle Yarhisâr kazâsına tâbi‘ Bazarcık ve ... karyeleri binâlarında(?) tarîk-i câddede kendü hâlinde gider iken zikr olunan karyeler ahâlîlerinden ve kurâ-i mezbûr toprağında sâkin Karanaklı(?) Hâcı Osmân ahâlîlerinden ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler bunun tarîkini kat‘ ve üzerinde mevcûd nükûd ve eşyâ bin guruşluk malını gasb-ı gâret idüp gadr eyledüklerin bildirüp şer‘le görölüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 270

ر اسم

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Emrûdli nâm karyede Musli(?) Efendi mescid-i şerîfinde bi’l-fi’l berât-ı şerîfimle imâm olan sülehâdan Hâfiz Ömer -*zîde salâhuhû*- gelüp bu mescid-i mezbûrda hâlâ berât-ı şerîfimle imâm olup edâ-yı hıdmet idüp bu makûle eimme ve hutebâ muktedâ-yı nâs oldukları i‘tibâriyle rüsûm-ı ra‘iyyet ve bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i sâire mutâlebesiyle ta‘addî olunmak îcâb itmez iken kasaba zâbiti tarafından resm-i ra‘iyyet ve ehl-i örf tâifesi tarafından bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i sâire talebiyle hılâf-ı kânûn ta‘addîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda şeyhülislâmdan da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp mücebince kânûn üzere amel ve hılâf-ı kânûn ol vechile zâhir olan ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

[30a]

Hüküm: 271

نانلي

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından hâlâ Saruhan sancağı mütesellimi Kara Osmânzâde el-Hâc Ahmed -*dâme mecduhû*- ve Mağnisa nâibi mevlânâ (Boş) -*zîde ilmuhûya*- hüküm ki

Müderresînden Abdurrahmân Paşazâde Mîr Mustafâ -*zîde ilmuhûnun*- mâlikâne uhdesinde olan Musli(?) mukâta‘ası aşîreti perâkendelerinden Saruhan sancağında sâkin re‘âyâ-i mukâta‘a-i mezbûr üzerlerine edâsı muktezî rüsûmât-ı mu‘tâdelerin ber-müceb-i emr ve defter sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Tamâmen tarafına edâ ve teslîm eyledüklerinden sonra tarafından ve taraf-ı âhardan ziyâdesine mutâlebe ile tecrîm ve tağrîm ve vücûhât-ı uhrâ ile tekdîr ve ta‘addî olunmaları îcâb ve iktizâ itmez iken re‘âyâ-yı merkûme üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmât-ı mu‘tâdaların ahz ve kabza adem-i kanâ‘at birle tarafından mebâliğ-i vefire mutâlebesiyle tekdîr ve

tecrîme tasaddî ve sâir vesîle ile rencîde ve ta‘ddî olunmaları perâkende ve perîşânlıkları rû-nümâ ve ol vechile hâsılât-ı mukâta‘a-i merkûmenin kesr ü tezyîline bâdî eyledüğün mîr-i mûmâ-ileyh bâ-arz-ı hâl inhâ ve mârru‘z-zikr re‘âyâ-yı mukâta‘a-i merkûm üzerlerine edâsı muktezî ve rûsûmât-ı mu‘tâdelerin ber-mûceb-i emr ve defter tamâmen edâ eyledüklerinden sonra tarafından ve taraf-ı âhardan mugâyir-i şer‘-i mutahhar ziyâdesine mutâlebesi ve vücûhât-ı sâire ile ta‘addî ve rencîde olunmayup himâyet ve sıyânet olunmak bâbında sana hitâben emr-i münîfim sudûrını istid‘â itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi memâlik-i mahrûsetü’l-mesâlik-i pâdişâhânemden kâtın vedî‘atu’llah olan re‘âyâ ve berâyâ ve fukarâ ve acezenin ve tahsîs-i mîr-i mûmâ-ileyhin mukâta‘ası re‘âyâsının vücûh-ı mezâlim ve ta‘addiyâtından masûn olup âsûdegî-i emn ü râhatı ve her vechile himâyet ve sıyânet olunmaları husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak matlûb ve mültezem-i pâdişâhânem olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin. Mukâta‘a-i mezbûr re‘âyâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmât-ı mu‘tâdelerin ber-mûceb-i defter tarafına tamâmen edâ ve teslim eyledüklerinden sonra hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ziyâdesine mutâlebesiyle tecrîm ve tağrîm misüllü rencîde ve ta‘adîden mücânebet ve mücib-i perâkende ve perîşânlıkları olur hâlden vukû‘ında mübâ‘adet eyleyüp her vechile himâyet ve sıyânete ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene 1190

Hüküm: 272

Gürle nâm-ı diğêr Bazârköy kâdîsına hüküm ki

Seyyid Ahmed *-zîde şerefühü-* gelüp bu kendi umûr ve husûsunu ru‘yet için işbu sene-i mübârekede Gürle nâm-ı diğêr Bazârköy kazâsına tâbi‘ Yeni nâm karyeye vardığında zümre-i zimmiyân tâifesi eşkiyâsından Basdıkcı(?) Abram nâm zimmi kendü hâlinde olmayup hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın üzerine hücum ve sarığın boğazına takup bunı darb-ı şedîd ile ve mecrûha ve ol vechile ziyâde gadr ve zîk eyledüğün ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince karye-i mezbûre zâbiti ma‘rifetiyle şer‘le görölüp icrâ-yı şer‘ ve

ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnm recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 273

صبری

Anadolu vâlisi (Boş) ve Bolı sancağında vâki‘ Kurıkavak nâhiyesine nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ İnciler nâm karye sâkinlerinden Hüseyin nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine mezbûra tâbi‘ Seviller(?) nâm karye sâkinlerinden Hâcı Beğ oğlu İbrâhîm nâm kimesne buna adâveti olmakdan nâlşî ahz-ı intifâ‘ için ... tâbi‘ ehl-i örfe istinâden yüz seksen senesinde bunun hlâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasben yirmi sekiz gurusunu ahz idüp gadr-i küllî eyledüğün bildirüp şer‘le görölüp mezbûrun hlâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasben ahz eylediği ol mikdâr gurusu hakkı tamâmen tahsîl ve kendüye alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 274

Yabanâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezûra tâbi‘ Korkmaz(?) nâm karye ahâlîleri gelüp bunların karye-i mezbûrede kadîmü’l-eyyâmdan berü mürûr u ubûr eyledikleri tarîk-i âmda âharın bir vechile alâkası yoğiken karye-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne tarîk-i mezbûrî hlâf-ı şer‘ ve mugâyir-i kadîm su tarîkine ulağı tutup bunlar araba ve hayvânâtlarıyla mürûr u ubûr murâd eylediklerinde yol benimdir deyü mezbûr Mehmed bunları mürûr u ubûrdan men‘ ve ol vechile ta‘addîden hâlî olmadığın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp şer‘le görölüp ber-mûceb-i

fetvâ-yı şerîfe zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri eelden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 275

حالتى

Hâlâ Aydın muhassılı vezîr Abdullâh Paşa'ya hüküm ki

İstanbul'da Şehremini kurbunda vâkı' Deniz Abdâl mahallesi sâkinelerinden müteveffâ Simkeş Ali Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin kerîmesi Züleyhâ nâm hâtûn südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp yine İstanbul sâkinlerinden Simkeş Mustafâ nâm kimesne dokuz sene mukaddem mezbûreyi kendisine akd-i nikâh idüp bir sene mürûrundan sonra bilâ nafaka ve kisve-bahâ bırakup Âsitâne'den firâr ve seksen senesinden berü nâ-bedîd ve bir pâre harçlık irsâl itmeyüp bu bi'l-cümle cihâz ve sâir emvâl ü eşyâsını fûruht idüp düyûn-ı kesîreye giriftâr ve kût-ı yevmiyyeye muhtâc ve sefile kalup ahvâli diğêr-gûn ve mezbûr Simkeş Mustafâ sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Hâlâ Delîlbaşın bulunan kimesnenin ma'iyetinde delîl neferâtından olduğı ve tarafından (Boş) -zîde kadruhûyu- vekîl ta'yîn eylediğın bildirüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle zevc-i mezbûr Simkeş Mustafâ li-ecli'l-murâfa'a âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â-yı inâyet ve Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden suâl olundukda mezbûre Züleyhâ merkûm Mustafâ'nın taht-ı nikâhında iken sene-i merkûmeden berü hılâf-ı şer' mezbûreyi bilâ nafaka ve kisve-bahâ terk eylemesi gadri mûcib olmağla istid'âsı üzere li-ecli'l-murâfa'a der-aliyyeme ihzârı menût-ı ra'y-i âlî olduğı derkenâr olmağla derkârı mûcebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmıştır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

[30b]

Hüküm: 276

شوقى

Gerede kazâsında nâibü'ş-şer' mevlânâ (Boş) -*zîde ilmuhûya*- hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh el-Hâc Mehmed Emîn -*zîde ilmuhûsun*-.

Südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp⁵⁹ Bolı sancağında Gerede kazâsına tâbi' Avşar dîvânında Bıçakçılar karyesinde Hoşhan(?) Mehmed Fakye nâm vâkıfın karye-i mezbûre ahâlîsinden Hasan b. el-Hâc Hasan nâm kimesne eben an-ceddin evlâd-ı zükûrından oldığını karye-i merkûme ahâlîsinden sinn ü ihtiyâr kimesneler ihbâr itmeleriyle vâkıf-ı mûmâ-ileyhin karnen ba'de karnin ve batnen ba'de batnin ebnâsına vakf u şart eylediği Virancık çiftliğine ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mezbûr Hasan mutasarrıf olmak üzere mûcebince ve mâliyeden müceddedâ yedine berât-ı âlişânım virilmek recâsına arz ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Defter-i Evkâf'a mürâca'at olundukda Bolı sancağında Gerede nâhiyesine tâbi' bir nefer re'âyâ ile karye-i Avşar dîvânında Bıçakçılar köyünde Hoşhan Mehmed Fakih'in ve karındaşı Murâd Fakih'in ve Hüsey'nin ve Ahmed'in atası Mûsâ'nın Virancık ulu bir çiftlik vakf-ı ebnâdır karnen ba'de karnin batnen ba'de batnin deyü mukayyedir Defter-i Atık hâliyâ Seydî Ahmed Emirzâde ve Zülfikâr ve Esmerîn mutasarrıflardır bâ-berât-ı cedîd-i âlişân ve hâmilî tahtında resm-i çift ve hınta ve şa'îr yekûn ma'a gayrihî yüz elli akça yazı ile Defter-i Evkâf'da muharrir kalemiyle tahrîr olundığı mastûrve mukayyed bulunmağla bu takdîrce vakf çiftlik-i mezbûr hıyn-i tahrîrden bu âna gelince ne vechile zabt u tasarruf oluna gelmişdir ve sâir evlâd-ı vâkıfdan kimesne olmayup mezbûr Hasan'ın sahîhan evlâd-ı zükûr-ı vâkıfdan olduğu karye-i mezbûre ahâlîsinden mevkûfu'l-küllî bî-garaz kimesneler hazır oldukları hâlde ba'de'l-istifsâr sıhhât ve hakîkatî tekrâr arz u i'lâm-ı tevakkuf eylediğin bi'l-fi'l reîsü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd -*dâme mecduhû*- i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince ba'de't-tafahhus arz u i'lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 277

شوقى

⁵⁹ +gönderüp

Araç kâdîsına ve Kastamonı sancağı mütesellimine hüküm ki

Merkûze sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne sÛdde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketi olmayup üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken Araç kazâsı sâkinlerinden Ahmed nâm sipâhî dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde ehl-i örf tâifesiyle ittifâk ve bunı ahz der-zincîr iki gün habs eylediğinden mâ-adâ hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın dört yüz guruşın alup ziyâde gadr-i küllî eylediğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi oldığın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer'le görölmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 278

نافذ

Bursa kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Bursa kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Arif - *zîde ilmuhûsun*-. SÛdde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp mahrûse-i Bursa'da vâkı' Bozmacı esnâfının kethüdâları es-Seyyid Sâlih bin Seyyid Ali ve el-Hâc Mustafâ bin Mehmed ve Mollâ İbrâhîm bin Mustafâ ve es-Seyyid Ahmed bin Ali ve Mehmed Beşe bin Abdullâh ve Hüseyin Beşe bin Abdullâh nâm kimesneler ile sâirleri meclis-i şer'e varup esnâf-ı mezkûrdan Serkiz ve Artin ve Simatil ve Abram ve Sefer oğlı Mığırđıç ve Kor(?) oğlı Bağdasar ve Kara oğlan nâm zimmîler mahzarlarında müteveffâ Dâvûd Paşa evkâfından olup mahrûse-i mezbûrede kâin Bit Bazârı dimekle arîf sÛkda vâkı' iki yüz seneden berü esnâf-ı mezkûra mahsûs dekâkîn bundan akdem bi-kazâ'i'llâhi te'âlâ muhterik oldukda dekâkîn-i merkûmeyi mutasarrıfları cedîd ve esnâf-ı mezbûr üstâdları dahi kemâ fi'l-evvel sâkin olmağla müte'ahhid olmuş iken mesfûrdan Serkiz ve Artin ve Simatil ve Abram ve Sefer oğlı ve Mığırđıç ve Bağdasar ve Kara oğlan sÛk-ı kadîmi terk ve yeni Hallâclar sÛkında kul hod ile bazâr ihdâs ve iki yüz senelik bazârı ta'tîl ve nizâm-ı kadîme mugâyir harekete muzırr olmalarıyla sıyâneten li'l-

vakfi'ş-şerîf hâlî ve vakf-ı şerîf harâb olduğu bedîhî olmağla musakkafât-ı vakf-ı şerîf bundan akdem ma'rifet-i şer'le nizâm ve temşiyet virilmek murâd olunduktan mesfûrûndan sonra Yeni Hallâclar sûkına otuz neferden mütecâviz Bozmacı esnâfi bizim mukaddem Bit Bazârı sûkında sâkinler olup iki def'a muhterek ve hâlî ve harâb olmağla Yeni Hallâclar sûkında sâkin olup ve yedimizde dahi emrimiz vardır deyü bin yüz seksen dokuz senesi evâsıt-ı Saferu'l-hayr târihiyle müverrah bir kıt'a emr-i şerîf ibrâzıyla ta'allül itmeleriyle kadîmî sâkin oldukları Bit Bazârında ikâmet iden ve nakl itmeleri için tenbîh-i şer'î olmuşiken sûk-ı merkûma nakl ve iskândan imtinâ' itmeleriyle fîmâ-ba'd âhar sûkı ihdâs eyledikleri Hallâclar Bazârında ikâmetden men' u def' ve öteden berü i'tibâr olunan Bit Bazârı sûkına nakl ve iskân olunmaları bâbında vâkı'-i hâlî hüküm-i hümâyûnum virilmek recâsına bi'l-iltimâs arz eylediğın eelden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

[31a]

Hüküm: 279

Anadolu vâlisine ve Göynük kazâsı nâibine hüküm ki

Mustafâ -zide kadruhû- gelüp yüz seksen dört [ve] beş senelerinde uhde-i iltizâmında olan Çalıkzâde Mehmed Sa'îd ve mîr-âhurzâde Seyyid Mehmed Emîn karındaşı Mustafâ ve müşterekleri Hasan nâm za'îmlerin ze'âmetleri mülhakâtından Göynük kazâsına tâbi Kınık(?) ve Fakılar karyelerden hâsıl ve der-anbâr olunmuş iki yüz seksen guruşluk mahsûller Göynük kazâsında sâkin Hâcî Selâme(?) dimekle ma'rûf kimesne hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt idüp ziyâde gadr eylediğın bildirüp şer'le görölüp mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî zabt [eylediği] mahsûl alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölme için emr yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 280

نافر

Keles kazâsı nâibine hüküm ki

Keles kazâsı ahâlîsi gelüp üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve sâir evâmir-i şerîfe ile vârid olan tekâlîfi emr ve defter mücebince cem'ine me'mûra edâda kusûrları olmayup ta'addî olunmaları îcâb itmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin Akkeçilü oğlu Mehmed ve karındaşı Ömer nâm kimesneler a'yânlık iddi'âsıyla kendü nefsleriyçün on bir kîse akça tevzî' ve cebren tahsîl ile zulm ü ta'addîlerinden perâkende ve perîşân olmalarına bâis olmadıkların bildirtüp mezbûrların ol vechile a'yânlık iddi'âsıyla vâki' olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda fîmâ-ba'd bilâd ve kazâlarında a'yân olanlarından biri fevt olup ve yâhud fukarâya zulmü ve mahalli-i nizâma hareket zuhûrına binâen bilâd-ı kuzât azl u ihrâcî lâzım gelüp yerine âharın a'yân nasbı iktizâ eylediğın ol bile ve kazânın bi'l-cümle ahâlî ve re'âyâlarının muhtârları olan mu'tedil ve münsif ve mu'temed-i aliyye kimesne her kim ise ma'rifet-i şer'le a'yân nasb ve ta'yîn olup lâkin vülât ve hükkâm. taraflarından muhtâr-ı ahâlî olmayan kimesnelerden celb-i meâdde içün mugâyir-i emr-i hümâyûn ale'l-umûm ahâlî ve re'âyânın muhtâr ve matlûbları olmayan zalemeden kimesnelere a'yânlık içün buyuruldı mürâselesiyle virildiğı ve ahâlî ve re'âyâya emr ve defterden ziyâde zulmen akça tevzî' ve tahsîl-i şer'î ve âhar vechile cevr ve zulme tasaddî olunduğı ahâlî tarafından der-aliyyeme şikâyetleri nefsi'l- evâmire mutâbık oldığı bi't-tecessüs tahkîk olundukda bu misüllülerin a'yân nasb ile zulmlerine ruhsat viren vülât ve hâcenin azl u te'dîbleri icrâ olunmuşiken te'kîdi hâvî yüz seksen iki senesi evâsıt-ı Ramazân'ında Anadolu ve Rumeli'nin üçer kollarına Dîvân-ı Hümâyûn'um tarafından mufassal ve meşrûh evâmir-i şerîfim tahrîr ve irsâl olunduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı L.sene [1]190

Hüküm: 281

صبری

Anadolu vâlisine ve Ayaş kâdîsına hüküm ki

Seyyidetü'l-muhaddarât Hanım Sultân *-dâmet uluvvuhânın-* ber-vech-i meşrûta mütevelliyesi olduğu vâlidesi merhûme Ayşe Sultân *-tâbet serâhânın-* evkâfi muzâfâtından Beğbazârı kasabasında vâki' çiftliklerin kethüdâ-yı sâbıkı kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Tabanlı oğlu Hâcî Hüseyin nâm kimesne zimmetinde yüz seksen senesinden berü ganem ve ganem bahâsından bin guruş bâkî kalmağla kable'l-edâ mezkûr Hâcî Hüseyin fevt olmağla terekesin kabz iden kasaba-i mezbûrede sâkin veresesinden ma'lûmu'l-esâmî kimesnelerden ve mâl-ı müteveffâdan talep olundukda edâda imtinâ' üzere olmalarıyla mahallinde şer'le ru'yet ve müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr guruş terekesin kabz iden veresesinden ve mâl-ı müteveffâdan tamâmen tahsîl ve vakfına me'mûr âdemine edâ ve teslîm itdirilmek bâbında emr-i âlî sudûrını müşârun-ileyhin kethüdâsı olan hassa silahşorlarımdan mîru'l-Hâc Ahmed *-zîde mecduhû-* bundan akdem istid'â ve mahallinde şer'le görülmek için işbu sene-i mübâreke evâil-i Cumâde'l-ûlâsında Beğbazârı nâibine ve voyvodasına mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim Beğbazârı mahkemesine lede'l vürûd ber-mantûk-ı emr-i âlî tefahhus olundukda Beğbazârı kazâsı derûnunda müteveffâ-yı mezbûr Hâcî Hüsey'nin veresesinden bir kimesne olmayup Ayaş kazâsında sâkin olduklarını Beğbazârı nâibi i'lâm itmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince verese-i merkûmlar ile Ayaş mahkemesinde terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrını müşârun-ileyhin kethüdâsı mûmâ-ileyh arz-ı hâliyle inhâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezkûrda emr-i şerîf virildiği mastûr-ı mukayyed bulunmağın sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 282

صیری

Aydın muhassılı vezîre ... nâibine hüküm ki

Erbâb-ı timârdan el-Hâc Mahmûd nâm sipâhî gelüp Sığla sancağında Çine nâhiyesinde ... nâm karye ve gayrıdan bâ-berât-ı âlişân mutasarrıf olduğu timârı karyelerini yüz seksen dokuz ve doksan senelerine mahsûben yedi yüz guruşa ... sâkinlerinden

Abdülkerîm Beğ oğlu Mustafâ Beğ dimekle ma'rûf kimesneye i'lâm ve ... iltizâm ve kabûl ve timâr-ı mezbûr karyelerini sinîn-i mezbûr... zabt ve vâkî' olan mahsûl ve rûsûmı ahz u kabz ve makbûzını bedel-i iltizâmına bâliğ olmuşiken seksen dokuz senesi iltizâmında mezkûrun zimmetinde elli guruş ve doksan senesi iltizâmından üç yüz elli min haysü'l-icmâ' (?) zimmetinde dört yüz guruş bâkî kalmağla bi'd-defâ'at talep eyledikde bî-vech-i şer'î virmekte ta'allül ve muhalefet ve gadr-i küllî sevdâsında oldığın bildirüp şer'le görülüp yedinde olan temessük mücebince mezkûrun zimmetinde bâkî kalan meblağ-ı merkûm tamâmen tahsîl ve alıvirilmek bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid'â eylediği ecluden vech-i meşrûh üzere şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

[31b]

Hüküm: 283

حالتى

Anadolu vâlisine ve Kütahya nâibine hüküm ki

Sen ki Kütahya kazâsı nâibi Mevlânâ Mehmed Halîl *-zîde ilmuhûsun-* südde-i sa'âdetüme mektûb gönderüp Kütahya'da vâkî' müteveffâ Germiyânzâde Ya'kûb Çelebi evkâfından olup kazâ-i mezbûra Emrûdili nâhiyesine tâbi' (Boş) nâm karye ahâlîsinden Ömer ve Osmân ve sâir ma'lûmu'l-esâmî kimesneler meclis-i şer'e varup bunlar karye-i mezbûre toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden şer'le müteveccih olan onda bir oşrlerin vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan (Boş) nâm kimesne tarafına edâda kusûrları olmayup bir vechile ta'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken Kütahya sâkinlerinden olup vakf-ı mezbûrun çayırları (?) olan Beşir oğlu Mustafâ ve Osmân nâm kimesneler mütevellî-i mezbûrî ta'sîr itmek bahânesiyle her-bâr (?) karye-i mezbûreye varup hâsıl olan terekesin şer'le müteveccih olan onda bir oşrlerin almağla kanâ'at itmeyüp ziyâde mutâlebesiyle ve sâir bed' ve mezâlim ve ta'addiyât ile hılâf-ı şer' ve kânûn bunları bi-gayrı hakkın darb-ı şedîd ile darb ve şütüm-ı galîza ile şetm ve her birlerine dürlü dürlü cevr u eziyyet iderek bi-gayrı hakkın bin yüz seksen senesinde ehl-i örf tâifesine istinâden sekiz yüz guruşların gasben ahz idüp

mezbûrların şerr u mazarratlarından emniyetleri külliyyen sülûb(?) ve ol vechile perâkende ve perîşân olmalarına bâis ve bâdî oldukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfeleri olmağla mezbûrların hılâf-ı şer' ve kânûn ol vechile zâhir olan zulm ü ta'addîleri üzerlerinden men' u def' ve bi-gayrı hakkın fuzûlî aldıkları ol mikdâr gurusları tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvırılüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında istirhâmımızı der-aliyyeye i'lâm idivir deyü ilhâh ve fi'l-hakîka hâl minvâl muharrer üzere olduğına senin ilmin muhît olmağın hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâki' hâli bi'l-iltimâs arz eylediği ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 284

ندیم

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Bolı hâssı voyvodasına ve Gerede kâdîsına hüküm ki

Gerede kazâsına tâbi' Satanlı⁶⁰ nâm karye sâkinlerinden Kâdı oğlı Mehmed dimekle ma'rûf kimesne gelüp karye-i merkûme toprağında vâki' ma'lûmetü'l-hudûd yerlere yine karye-i merkûme sâkinlerinden Kâdı oğlı Ali ve Bayram oğlı Yûsuf ve karındaşları Ahmed ve Süleymân ve İsmâ'îl ve Mustafâ nâm kimesneler iştirâken eben an-ceddin mutasarrıf ve beher sene zabt u zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ idgelmişleriken mezkûrûn mütegalibeden olmalarıyla birbirleriyle ve yekdil ve mücerred tamâ'-ı âmillerinden nâşî müstakillen zabt itmek irâdeleriyle iştirâken zabt ve zirâ'atine mâni' ve bunun oğlı Memiş nâm kimesneyi ol yerlerden hissesin zirâ'at için gönderdikde darb-ı şedîd ile darb eylediklerin gayri hevâlarına tâbi' ehl-i örfe istinâden bunun yüz gurusın zulmen ahz ve ziyâde gadr u ta'addî eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmndan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölüp zulmen aldıkları ol mikdâr gurus alıvırılüp ihkâk-ı hakk olunmak ve ol yerleri iştirâken zabt u tasarrufuna muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer' ve kânûn üzere amle olunmak için yazılmışdır.

⁶⁰ Bu köy Sapanlı köyü olmalı.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 285

ندیم

Aydın muhassılı vezîre ve Yenişehir-i Aydın kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yenice nâm karye sâkinlerinden Monla Ahmed nâm kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi olmayup ve üzerine dahi şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Tireli Ahmed ve Hâfız Ali dimekle ma‘rûf kimesneler ile Hâcî Mustafâ nâm kimesne kendü hâlinde olmayup mücerred garaz sevdâ ile hevâlarına tâbi‘ ehl-i örfe istinâden dört yüz gurusunu gasb u gâret ve ziyâde gadr u ta‘addî eyledükleri ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer‘le görülüp mezkûrların gasb u gâret eyledikleri ol mikdâr gurusu tamâmen tahsîl ve bî-kusûr alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden mahallinde şer‘le görölmek içün yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 286

ندیم

Aydın muhassılı vezîre ve Yenişehir-i Aydın kâdîsına hüküm ki

Yenişehir-i Aydın kazâsına tâbi‘ Yenice nâm karye sâkinlerinden Monla İsmâ‘îl nâm kimesne gelüp bunun vâlidesi Âişe nâm hâtûnun babası Hâcî İsmâ‘îl nâm kimesne bin yüz seksen senesinde fevt oldukda terekesi irsen bunun vâlidesi mezbûre ile li-ebeveyn er karındaşı Mehmed nâm kimesneye ba‘de‘l-intikâl kable‘l-kısmet vâlidesi mezbûre dahi müteveffiyeye olup tereke-i mezkûrdan hissesi una intikâl itmişiken terekesini mezkûr Mehmed’in zabt [ve] mezkûr Mehmed dahi fevt olup tereke-i mezkûrun cümlesini yine karye-i merkûme sâkinlerinden oğulları İsmâ‘îl ve Ahmed nâm

kimesneler ile metrûkesi Râziye hâtûn zabt idüp şimdi vâlidesi mezkûreden müntakil hisse-i irsiyyesini taleb eyledikde virmekde ta'allül ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ömer nâm kimesne dahi fevt olmayup terekesi bunun şahsında bulunmuşiken yine karye-i merkûme sâkinlerinden ecânibden Halîl oğlu Mustafâ nâm [kimesne] dahi zabt idüp gadr-i küllî itdiklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğın bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer'le görülüp hakk-ı irsiyyesi alıvirilüp ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde [şer'le] görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 287

نافذ

Anadolu vâlisine ve Göynük kâdîsına hüküm ki

Mustafâ -zîde kadruhû- gelüp yüz seksen iki senesinden berü uhde-i iltizâmında olan ze'âmet ve timâr karyelerinden Göynük kazâsına tâbi' Köroğlı mahallesi ve Merkeb geniş(?) ve Fakılar karyelerinden hâsıl olup ve der-anbar eylediği öşr mahsûluna Göynük kazâsında sâkin Bursak(?) oğulları ve yine kazâ-i mezbûra tâbi' Fakılar nâm karyede sâkin Meahmûd ve Köroğlı İbrâhîm ve Türkmenoğulları dimekle ma'rûf kimesneler zimmetlerinde bin sekiz yüzguruşluk ma'lûmı'l-keyl mahsûl alacak hakkı olup taleb eyledikde bî-vech-i şer'î edâda ta'aallül ve muhâlefet ve gadr-i küllî irâdesinde oldukların bildirüp şer'le görülüp alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 288

ساجل

Gürle nâm-ı diğeri Bazârköy kâdîsına hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından iftihâru[']l-emâcid] Mir Ali -*dâme mecduhû-* gelüp mütevellîsi olduğu cecdi müteveffâ Mahmûd Çelebi ibn-i İbrâhîm Paşa'nın medîne-i İznik'de binâ eylediği imâret-i âmiresi evkâfından Gürle nâm-ı diğer Bazârköy kazâsına tâbi' Çeltikci ve Nâzırlar nâm karyeler hudûdları dâhilinde vâkı' yine kazâ-i mezkûra tâbi' Cingenler(?) karyesi ahâlîleri ve sâirleri müceddeden üç sene mukaddem bilâ izn iki yüz dönümden mütecâviz yer açup zirâ'at itmeleriyle zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyeleri vakf için talep olundukda biz ol yerleri kûhîden açdık öşr virmeziz ve gâh âharın toprağındadır deyü hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet birle üç seneden berü virmeyüğp hâlâ zimmetlerinde kaldığın ve vakf-ı şerîfe gadr olundığın inhâ ve zikr olunan karye topraklarından sonradan açılan yerleri zirâ'at idenlerin zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyeleri ... tamâmen tahsîl ve tevliyeti hasebiyle vakf için kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene [1]190

Hüküm: 289

ساجل

Mîr-i mîrân Kocaili sancağı mutasrîfına ve Gürle nâm-ı diğer Bâzarköy kâdîsına hüküm ki

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Mîr Ali -*dâme mecduhû-* gelüp mütevellîsi olduğu cecdi müteveffâ Mehmed Çelebi ibn-i İbrâhîm Paşa'nın medîne-i İznik'de binâ eylediği imâret-i âmiresi evkâfından Gürle nâm-ı diğer Bâzarköy kazâsına tâbi' Çeltikci ve Nâzırlar nâm karyeler hudûdları dâhillerinde üç sene mukaddem yine kazâ-i mezbûra tâbi' Cingenler(?) karyesi ahâlîleri ve sâirleri bilâ-izn iki yüz dönümden mütecâviz yer açup zirâ'at itmeleriyle taraf-ı vakfdan izni müş'ir temessük teklîf olundukda ba'zı müfsid ve müteharriklerin tahrîk ve iğvâlarıyla zikr olunan yerleri kendimiz açduk temessük almazız deyü ta'allül ve îrâd-ı vakf-ı şerîfin kesr ü noksânına bâis oldukların bildirüp ol yerleri açanlara tapu ile teklîf olunup imtinâ' eyledikleri sûretde talep üzerine tapu ile virilüp zirâ'at itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminden kânûnı suâl olundukda mûmâ-ileyhin mütevellîsi olduğu

bâlâda mezkûr vakf karyelerin sınırları dâhilinde ... açılan yerler mütevellî-i mûmâ-ileyhin ve yâhud tarafından vekîlin izni olmadın fuzûlî açılmış ise ve on sene geçmiş değil ise alıvirmek ve resm-i tapu ile ecânibden teklîf olunup kabûl idüp alurlar ise ânlara virile almayup kûhîden biz açdık deyü ta'allül iderler ise sâhib-i arz resm-i tapu ile âhara virüp zirâ'at itdirilmek kânundur deyü tahrîr olunmağın kânun üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene [1]190

Hüküm: 290

Tashîh(?) olunduğı vechile tebdil olunmuşdur.

[Fî] evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

زكى

Anadolu vâlisine Bergama voyvodasına ve Soma kâdîsına hüküm ki

Sarrâf tâifesinden Boğos nâm zimmî gelüp bunun Soma sâkinlerinden Hasan Ağa dimekle arîf kimesne zimmetinde seksen iki senesi Şa'bânu'l-mu'azzamının gurreti târihiyle müverrah iki kıt'a memhûr ve ma'mûl-ı bih temessükât müceblerince alacağı olan on dokuz bin üç yüz yirmi dört guruşu edâda muhâlefetden âhar husûsa me'mûriyetle mukaddemâ ol havâlîye dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan Mîr ... - *dâme mecduhû-* mübâşeretiyile ve ma'rifet-i şer'le tamâmen tahsîl ve edâda inâd ve muhâlefet eylediğı sûretde âsitâne-i aliyeme ihzâr olunmak için sâdir olan emr-i şerîf kapucıbaşı mûmâ-ileyh Soma'ya vürûdunda mezbûr Hasan meblağ-ı mezbûrı ikrâr ve birkaç ay mürûrunda mahsûlâtını fûruht ve tekmîlen irsâl iderim deyü ta'ahhüdlerine binâen ihzârı te'hîr olup zimmetinde iken merkûm Hasan vefât eylediğı mukaddem ba'de'l-inhâ terekesini kabz iden kazâ-i mezbûrda sâkin kebîr oğlı Mustafâ nâm kimesne ile evlâd u sagâyirinin vasîsinden tahsîl ve tarafına irsâl ve eğer edâda muhâlefet iderlerise mezbûr Mustafâ ile verese-i sagâyirinin vasîsi âsitâne-i sa'âdetüme ihzâr olunmaları istid'â eyledükde ber-müceb-i temessükât verese-i merkûm meblağ-ı mezbûrı mahallinde edâda muhâlefet iderlerise istid'âsı üzere mezbûr Mustafâ ile verese-i sagâyirinin vasîsinden li-ecli't-terâfu' âsitâne-i sa'âdetüme ihzâr olunmaları bâbında sudûr iden emr-i âlîye mugâyir merkûmân edâda muhâlefet ve ibtâl-i hakk ve

gadr murâd eyledüğü ba‘de’l-inhâ ber-mûceb-i temessükât müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr terekesin kabz iden oğlı merkûm ile verese-i sagâyirinin vasîsinden mübâşir ma‘rifetiyle tamâmen tahsîl ve irsâl ve yine edâda muhâlefet iderlerise Dîvân-ı Âlî’de mürâfa‘a olunmak için âsitane-i aliyyeme ihzâr olunmaları için bundan akdem emr-i âlî sudûrını ba‘de’l-istid‘â mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde lede’l-müdâfa‘a şer‘an sâbit olan hakkı edâda muhâlefet iderlerise mezbûrân ve der-sa‘âdetüme ihzâr olunmaları iktizâ eyledüğün reîsü’l-küttâb-ı sâbık i‘lâm ve i‘lâmı mücebince amel olunmak için sâdır olan emr-i âlî mübâşirle mahallinde lede’l-vusûl Anadolu vâlisi ol havâlîde bulunmamak takrîbiyle mübâşir-i mûmâ-ileyhi mahall-i mebûrede ... ve meblağ-ı mezbûrı tevfiğ birle tahsîl olunmadığın mukddemâ inhâ ve mübâşir-i sâbık mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle merkûmân edâda muhâlefet iderlerise âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunmaları için ba‘de’l-istid‘â Anadolu vâlisi ma‘rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak için yüz seksen dokuz senesi Zi’lhıccesi evâhirinde sudûr iden emr-i âlî ... mezkûr Mustafâ ve verese-i sagâyirinin vasîsi meblağ-ı mezbûrı huzûr-ı şer‘e ihzâr ve ba‘zı mahallerde olan alacaklarını ahz ve meblağ-ı mezbûrı edâ eylemek üzere ta‘ahhüdünün taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye edâsıyla mübâşir-i merkûmı i‘âde ... mugâyir-i ta‘ahhüd ve hılâf-ı emr-i âlî Bergama’dan dahi irsâl olunup arz u te’hîr ve isdâr ... eyledüğün bildirüp bâ-ma‘rifet-i mübâşir mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince bu def‘a dahi mezbûrân edâda muhâlefet iderlerise der-alıyyeme ihzâr olunmaları bâbında müceddeden hükm-i münîfim sudûrını istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfim virildiği mastûrve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince mübâşir ma‘rifetiyle âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]190

Hüküm: 291

حامی

Anadolu vâlisine ve Boyabâd kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Seğircik nâm karye sâkinlerinden Süleymân ve Ali ve Ömer ve Hüseyin ve sâir ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler gelüp bunlar kendü hâllerinde ırzlarıyla

mukayyed hılâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye vaz‘ u ta‘addîleri olmayup üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kovaz nâm karye sükkânından olup dâimâ ibâdullâhı ehl-i örfe gamz u tecrîm ve nehb-i emvâl ve hetk-i ırz âdet-i müstemirresi olan Sâlih nâm kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde ve hılâf-ı şer‘-i şerîf mevâd isnâdıyla her birleri rahnedâr ve bâkire kızlarını dahi cebren ahz ve kahran ahz ve küfvi olmadan eşhâs makûlelerine verdiğiinden mâ‘adâ bu def‘a dahi mezkûr Süleymân’ın kız karındaşını cebren ahz ve kendü âdemîsine verüp bunun emsâli zulm ü ta‘addîsinin nihâyeti olmayup ve mezbûr zaleme ve mütegalibeden ve derebeyi zümresinden olduğından ... min-vechin ikrârları olmayup elinden âciz kaldı ahvâlleri gâyet dîğger-gûn olduğın bildirüp şer‘le görülüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk ol cevvhile olan zulm ü ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak ve bu bâbda emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecluden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene [1]190

[31b]

Hüküm: 292

کلامی

Bursa Haremeyn-i şerîfeyn müftîsi vekîline hüküm ki

Abdurrahmân gelüp bâ-berât-ı âlişân mütevellîsi olduğı merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Yıldırım Bâyezid Hân -*tâbe serâhu*- evkâfi karyelerinden Bursa kazâsına tâbi‘ Su sığırlığı ve Samanlı ve tevâbi‘i karyeleri topraklarında kadîmden berü zirâ‘at olup öşr ve resmleri vakf-ı mezbûr tarafından alına gelen yerlerden ba‘zı kimesne tasarruflarında olan yerlere eşcâr[r] [ve] öşr ve resmlerin birkaç sene öşr bedeli mukâta‘a virdükden sonra eşcârın ... hubûbât zer‘ itmeleriyle ol makûlelerin eşcâr ve zer‘ olunan hubûbdan hâsıl(?) olan mahsûlden şer‘le müteveccih olan öşrlerin taleb eyledükde mücerred öşrinin senede mukâta‘a virmek vakf-ı mezbûr mütevellîlerinden yedinde temessük vardır ve zevcesine mukâta‘a virdün deyü hılâf-ı kânûn virmekde ta‘allül vakf-ı şerîfe gadr sevdâsında oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfik şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virüldüğün bildirüp hâsıl olan mahsûllerinden şer‘le

müteveccih olan öşrleri vakf için alıvirilüp hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kânûn üzere amel olunmak için emr yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene 1[1]190

Hüküm: 293

نجيب

Anadolu vâlisine ve Konrapa ma'a Üskübî kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Ünlü nâm karye sâkinlerinden Monla Hüseyin bin Ahmed dimekle ma'rûf kimesne gelüp bunun karye-i mezbûr toprağında vâkı' lede'l ... ve ... babasından müntakil ma'lûmetü'l-hudûd mülk arsasında âharın alâkası olmayup müdâhale olunmak îcâb itmez iken karye-i merkûme sâkinlerinden mütegalibeden Veli bin Mahmûd nâm kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde arsa-i merkûmı fuzûlî zabt ve üzerine tagallüben binâ ihdâs eyledüğü ebniyyesinin zarar-ı şer'îsi meclis-i ma'rîfet-i şer'le men' ve arsa-i merkûme kendüye teslîm ve huccet-i şer' olundukdan sonra mezbûr Mahmûd zuhûr ve ben men' olunan ebniyye-i müceddeye bir mikdâr masârıfı olup telef olmağla senden alurum deyü hılâf-ı şer' ve mugâyir-i huccet-i şer'iyye müdâhale ve ta'addîden hâlî olmadığın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesin olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer'iyyesi mücebince amel olunup mezbûrun ol vechile olan müdâhale ve ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Sana hitâben emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecluden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâhir-i L.sene [1]190

Hüküm: 294

حسنی

Anadolu vâlisi vezîrim Abdullâh Paşa'ya hüküm ki

Kal'acık Keskin'i kazası nâibi Mevlânâ es-Seyyid es-Şeyh Ahmed -zîde ilmuhû- mektûb gönderüp sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Bu def'a eyâlet-i Sivas'dan menâsıbına vürûdun esnâsında kazâ-i mezbûreden kifâyet mikdârı zehâyir ahâlîleri hâzır u müheyyâ eyledüğin zahîre cem'ine me'mûr mübâşirin Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezbûra lede'l-vürûd ahâli-i kazâdan zehâyir-i merkûmenin bedelini hılâf-ı emr-i âlî mutâlebe ve ta'cîz bilâ tazyîk ve zehâyir bedeli merkûma virilmediğinden sana iştikâ için kazâ-i mezbûrdan hurûc ve kazâ-i mezbûra tâbi' Kocani(?) nâm karyeye lede'l-vusûl mücerred celb-i mâl kasdıyla ahâlîden ve zümre-i fukarâdan Hüseyin ve Hasan nâm kimesneleri bilâ müdde'â ahz ve kayd u bend ile habs ve gadr-i küllî zulm-i sarîh olmağla ahâlî-i mezbûre keyfiyyet-i hâli vukû'ı üzere der-devlet-medâra mahzar eyledin sen dahi mahzarımızı masdak-ı i'lâm idivir deyü mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe ilhâh ve iltimâs ve keyfiyyet-i merkûme minvâl-i muharrer üzere olmağla ol bâbda hükmi-şerîfim virilmek recâsına vâkı' hâli bi'l-iltimâs arz ve Dîvân-ı Hümâyûn'umdan suâl olundukda sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Tarafından müte'ayyen mübâşir-i merkûm bilâ müdde'â üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmaksızın mezbûrânı hılâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ahz ve kayd u bend ile mahbûsen götürdüğü vâkı' ise mezbûrları oldukları mahâlde ıtlâk ve sebîllerini tahliye eylemek üzere sana hitâben emr-i şerîf i'tâsı ra'y-i âlîye menût olduğu tahrîr olmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Fukarâ-yı ra'iyetin mezâlîm ve ta'addiyâtından himâyesi matlûb-ı şâhânem olmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi vedâyi'-i Rabbü'l-enâm olan ahâlî-i fukarâya bu gûne rikkât-i adâlet iktirân-ı hüsrevânemden izni zulm ü ta'addî olduğına kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmadığına binâen tarafından müte'ayyen mübâşir-i merkûm mezbûrânı bilâ müdde'â üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmaksızın hılâf-ı şer' ve bilâ emr-i hümâyûn ahz ve kayd u bend ile mahbûsen götürüp mugâyir-i rızâ-yı hümâyûnum ol vechile ta'addî olundığı vâkı' ise mezbûrânı oldukları mahâlden ıtlâk ve sebîllerini tahliye eyleyüp ser-i mü rencîde vü remîdeden mücânebet eylemen bâbında

Fî evâhir-i L. sene 1190

Hüküm: 295

شوقی

Sâlihli kazâsı nâibine hüküm ki

Konar göçer Türkmen tâifesinden Mahmûd nâm kimesne sütte-i sa'âdetüme gelüp bu hâlâ Sâlihli kazâsında olmağla kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken bunun hâlâ taht-ı nikâhında olan menkûhası (Boş) nâm hâtûn bundan akdem hâmile iken hatâen sükût vâki' olup dahl icâb itmeyüp bir cürm ile müttehem olmuş değil iken sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin senin zevcen mezbûreden sükût vâki' olmuş keşf iderim ve keşf nâmıyla akça vir deyü tarafından hılâf-ı şer'-i şerîf ta'addî olunduğundan gayri kazâ-i mezbûr serdârı ve voyvoda ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi celb-i mâl sevdâsıyla üzerine musallat ve cerîme nâmıyla birer mikdâr akça vir deyü bilâ müdde'â cebr ü ta'addî ve ahvâli diğere-gûn olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâm dan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mücebince amel olunup hılâf-ı şer' ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf tarafından keşf akçası nâmı ve serdâr ve voyvoda ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi ol vechile cerîme nâmıyla bilâ müdde'â akça mutâlebesiyle kendüye ta'addî itdirilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer'le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

[32a]

Hüküm: 296

حسبى

Dazkırı kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki Dazkırı kazâsı nâibi mevlânâ Osmân -zîde ilmuhûsun- gelüp Dazkırı kazâsına tâbi' Başmakçı nâm karye sâkinlerinden müderrisîn-ı ikrâmdan Mustafâ -zîde ilmuhû- ile el-Hâc Hasan Çelebi ve Ahmed Çelebi dimekle ma'rûf kimesneler ve sâirleri bi-esrihim meclis-i şer'e varup bunlar kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ateşzâde Mahmûd Beğ dimekle arîf kimesneden bundan iki sene mukaddem bâ-temessük dokuz bin guruş istikrâz idüp meblağ-ı mezbûrî edâya iktidârları olmadığından meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde değer bahâsıyla dokuz bin guruşluk kıymetlü hinta ve şa'îr ve keçi ve deve ve kara sığır ve camuş ve ... vekillerinden bey' ve hucet-i şer'iyeye mücebince

amel olunmak [ve] hılâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i hucdet-i şer‘iyye ta‘addî itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum recâsına vâki‘ hâl ve bi’l-iltimâs [recâ] iyledükleri eelden mahallinde şer‘le görülmek için emr yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene 1190

Hüküm: 297

ندیم

Gölpazarı ve Yenice-i Taraklu kazâları nâiblerine hüküm ki

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçeği ocağı mîr-i piyâdelerinden İsmâ‘îl mîr piyâde -zîde *mecduhû*-südde-i sa‘âdetüme gelüp Hüdâvendigâr sancağında Gölpazarı nâhiyesinde Mürdelü nâm karye ve gayrıdan yetmiş iki bin kırk dört akça ze‘âmete mîr-i piyâdelik ve dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalığı berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup ve ze‘âmetinin baş kalemi olan sâlifü’z-zikr Mürdelü karyesi ve ze‘âmeti mülhakâtından Yenice nâhiyesine tâbi‘ Çiftlik-i Hasan der-karye-i Evrenose ise ve icmâllerine dâhil olan kurâ icmâllü ze‘âmeti karyelerinden olup ve bu makûle icmâllü ze‘âmet karyeleri serbest olmak kânûn mukarrer olmağla vâki‘ olan resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i arûsâne ve kul ve câriyemizde müjdegânesi ve sâir bâd-ı hevâlarına mîr-i-mîrân ve mîrlivâ ve mütesellim ve voyvoda ve serdâr ve subaşı ve sâir ehl-i örf tâifesi taraflarından bir vechile dahl ve ta‘arruz olunmak îcâb itmez iken ehl-i örf tâifesi taraflarından resm-i serbestiyyesine hılâf-ı kânûn fuzûlî müdâhale olunduğun bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire’nde mahfûz Ruznâmçe-i Hümayûn ve Defter-i İcmâl’ime mürâca‘at olundukda Gölpazarı nâhiyesine tâbi‘ Defter-i İcmâl’de dört bin dört yüz seksen beş akça yazar Mürdelü karyesi ve ma‘a gayrihâ bir görilüp on sekiz bin üç yüz doksan altı akça ze‘âmet-i mîr-i piyâdegân livâ-i Hüdâvendigâr deyü ber-icmâl ve Yenice nâhiyesine tâbi‘ bin beş yüzakça yazar Çiftlik-i Hasan der-karye-i Evrenose ma‘a gayrihâ bir görilüp elli üç bin altı yüz elli akça olduğu ze‘âmet sâbikan mîr-piyâde itmiş deyü ber-icmâl olup ve icmâl-i mezbûr tamâmen mûmâ-ileyh İsmâ‘îl’in mîr-i piyâdenin kaydında olduğu mastûr ve mukayyed olunmağın imdi icmâllü ze‘âmet karyeleri ... olmak ve kânûn mukarrer olmağla rüsûm-ı serbestiyyelerine hâricden dahl olunmak câiz değildir bu

bâbda Defter-i Hâkânî mücebince kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 298

شوقى

Karamürsel kazâsı nâibine hüküm ki

Karamürsel kasabasında bundan akdem fevt olan el-Hâc Mehmed Ağa dimekle arîf kimesnenin sagîr oğlu Abdülhamîd'in validesi ve vasiyyesi Nefise nâm hâtûn tarafından vekîl-i şer'îsi Ömer bin Hasan kısmet-i askeriyye mahkemesinde meclis-i şer'-i münîrde kasaba-i mezbûre sükkânından olup bundan akdem mezbûre Nefise hâtûn iltimâsıyla bâ-fermân-ı âlî âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunan Köle Hüseyin dimekle ma'rûf kimesne mahzarında terâfu'larında sagîr-i mezkûrun mâlından ahz eyledi deyü iddiâ eylediği on bir bin yedi yüz seksen guruş ve mezbûre Nefise'nin kezâlik vasiyyesi olduğu zevce-i evveli Altunizâde İbrâhîm Ağa dimekle meşhûr kimesnenin sagîr oğlu Abdülkâdir'in dahi zimmî nâsda olan hukûkdan fuzûlî ahz eyledi deyü ashâbının iddiâ eyledükleri bin dört yüz kırk sekiz buçuk guruş dahi ashâbı mezbûr Köle Hüseyin'den taleb ve da'vâ esnâsında mezkûr Köle Hüseyin firâr idüp ba'dehû kasaba-i mezbûreye varup ve bundan akdem âsitâne-i aliyyeme ihzariyçün bir defa dahi mübâşir irsâl olundukda adem-i itâ'atinden nâşî kasaba-i mezbûrede ihtifâ eylediğini kasaba-i mezbûre ahâlisinden bî-garaz ma'lûmu'l-esâmî kimesneler ihbâr itmeleriyle da'vâları fasl u hâl(?) olunmak için mezbûr Köle Hüseyin'in kefli olan Kurıyemişçi el-Hâc Mehmed Emîn ve mübâşiri çavuş ma'rifetiyle tekrar âsitâne-i aliyyeme ihzârı bâbında emr-i âlî sudûrını istid'â eyledükleri askerî kassâmı es Seyyid Ali -zîde ilmuhû- i'lâm itmeğin i'lâmı mücebince çavuş mübâşeretiyle ihzâr olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

Hüküm: 299

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Muhaddarâtdan Zeynep hâtûn gelüp berât-ı şerîfimle ber-vech-i meşrûta mütevelliyesi olduğu Burusa ve İznik'de vâkı' merhûm ve mağfûrun-lehâ Hafza Sultân bint-i Sultân Mehmed Hân -*tâbe serâhûnun*- câmi'-i şerîfi evkâfi karyelerinden Gemlik kazâsına tâbi' Kumla-i kebîr ve Kara Hâcı ve (Boş) nâm karye topraklarında vâkı' kadîmden zirâ'at olunup öşr ve resmi alına gelen yerler üzerine kurâ-i mezbûr ahâlîlerinden ba'zıları sonradan bilâ-izn-i mütevelliyeye-i vakf bir iki seneden berü fuzûlî bağlar gars idüp lâkin üç sene geçmeyüp üzüm gelmemekle tarafından vekîli ol makûle bağları kal' itdirilüp berâ-yı üslûb-ı sâbık üzere zirâ'at murâd eyledükde mezkûrlar kal' itdirmeziz deyü ta'allül ve muhâlefet ve vakf-ı şerîfe gadr eyledüklerin bildirüp ol bağlar kal' ve kadîmîsi üzere zirâ'at itdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

[32b]

Hüküm: 300

ليب(?)

Burusa mollâsına hüküm ki

Bâbü's-sâ'âdetüm ağası nezâretinden âsûde evkâfdan mahrûse-i Burusa'da vâkı' Gülçiçek nâm hâtûn vakfının meşrûtiyyet üzere mütevelliyeleri muhaddarâtdan Şerife Fâtımâ Hanım ve Şerife Refiye Hanım -*zîdet iffetühâ* - ile mürtezika-i vakf südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp bundan akdem vakf-ı mezbûrun umûrını ru'yet ve vezâyif-i vakfi sadâkat üzere vezâyif edâ eylemek şartıyla Burusa'da sâkin Aşkî el-Hâc Mehmed nâm kimesne mûmâ-lileyhânın taraflarından eğerçe kâim-makâm nasb olunmuş olup ancak mezbûr el-Hâc Mehmed umûr-ı vakfi idâreye adem-i kudreti zâhir ve bir yarar ve yedi seneden berü tayyârân-ı vakf-ı izâ'at(?) ve telef ve ekserîsini kendü umûrına sarf ve istihlâk ile mürtezika-i vakfin vazîfeleri pesmânde akde te'hîr olduğından mürtezika-i mûmâ-ileyhâyı tazyîk ve tasdi' eylediklerine binâen taraflarından merkûma birkaç def'a tenbîh olundukda mâl-ı vakfi ve vezâyifî cümlesin hükkâm ve zâbite virür ânlara bir pâre virmem ve umûrına sarf iderim deyü cevâba âgâz ve ol vechile vakfin harâbına bâis ve mürtezika ve sâir ashâb-ı vezâyife gadr-i küllî

eylediğinden başka vâkıfenin câmi‘-i şerîfi ve türbesi harâbe-müşrif ve umûr-ı vakfın bi‘l-küllîye ibtâlîne bâdiyy-i müstakille olmağla merkûm Mehmed azl ve yerine müstakîm-i mürtezikadan cümlelerin muhtârı sulehâdan İbrâhîm bin Mehmed Halife - *zîde salâhûhû*- ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetiyle bu def‘a müceddeden mûmâ-ileyhâ taraflarından kâim-makâm nasb ve ta‘yîn olundığından zimmetinde müterâkim emvâl-i vakfi bi‘d-defa‘ât mutâlebe olundukda edâda ta‘allül ve muhâlefet üzere olduğın inhâ ve merkûm Mehmed’in zimmetinde olan gerek mâl-ı vakf ve gerek vezâyif ma‘rifet-i şer‘le ru‘yet ve ba‘de‘l-muhâsebe zimmetinde her ne zuhûr ider ise zâhire ihrâc ve tahsîl ve hâlâ kâim-makâm-ı mütevellî olan mûmâ-ileyh İbrâhîm’e teslim birle fîmâ-ba‘d kâim-makâmlık umûrına bî-vech-i şer‘î müdâhale ve ta‘allül ve muhâlefet itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrını istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûn’um kaleminden suâl olundukda bâlâda zikr olundığı üzere sâbık kâimmakâm-ı mütevellînin ma‘rifet-i şer‘le muhâsebesi ru‘yet ve ba‘de’s-sübût zimmetinde zuhûr iden vezâyif ve mâl-ı vakf her ne ise zâhire ihrâc ve tahsîl ve hâlâ kâim-makâm-ı mütevellîye kemâl-i sadâkat ve istikâmet üzere hıfz itmesiyçün ma‘rifet-i şer‘le teslim itdirilüp bî-vech-i şer‘î ta‘allül ve muhâlefet ve bilâ-sened fuzûlî kâim-makâmlık umûrına müdâhale itdirilmemesini hâvî mahallinde şer‘e havâle ile Dîvân-ı Hümâyûn’umdan emr-i şerîf yazılagedüğü tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzere mahallinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

Hüküm: 301

ندیم

Gürle ma‘a Bazârköy kazâsı nâibine hüküm ki

Bazârköy kazâsına tâbi‘ ... nâm karye ahâlîleri gelüp karye-i mezbûre toprağında kadîmü’-leyyâmdan berü mahsûs ve müteneffil hayvânâtları ra‘y olunup otundan ve suyundan intifâ‘ eyledikleri mer‘â-yı kadîmelerine sonradan kışla ... hılâf-ı kânûn ta‘addî olunmak îcâb itmez iken civârlarında vâkı‘ (Boş) nâm karye sâkinlerinden Sâlih ve Şahbâz oğulları (Boş) ve (Boş) nâm kimesneler zuhûr ve ol mer‘âyı biz kışla ideriz ve hayvânâtımızı kışladırız deyü hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîm müdâhale ve ta‘addî ve bunların hayvânâtlarının sefâletlerine bâis oldukların ve bu bâbda

da'vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüĝin bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mûcebince amel olunup hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i kadîme müdâhale ve ta'addîleri men' u def' ve mer'â-yı mezbûrda kadîmi üzere bunlara hayvânâtların ra'y itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüĝi eelden kânûn üzere amel [olunmak] içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 302

سزایی

Taşköpri kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kocaili nâm karye ahâlîlerinden yeniçeri zümresinden ma'lûmu'l-esâmî kimesneler gelüp bunlar bi'l-fi'l ... dirliğe mutasarrıf dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden olup avârız ve sâir evâmir-i şerîfimle vârid olan tekâlîfden tahammüllerine göre hisselerine isâbet ideni karye-i mezbûre ahâlîsiyle ma'an edâ idüp hılâf-ı kânûn resm-i ra'iyet ve bilâ emr-i şerîf tekâlîf şâkka⁶¹ talebiyle ta'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken karye-i mezbûre mültezimi tarafından hılâf-ı kânûn resm-i ra'iyet ve ehl-i örf tâifesi taraflarından dahi bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka mutâlebesiyle ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüp hılâf-ı kânûn ol vechile zâhir olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri eelden kânûn üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

⁶¹ İslâm devletlerinde vergiler "tekâlîf-i şer'iyeye" ve "tekâlîf-i fevkalâde" diye ikiye ayrılabilir. Şer'î hükümlere dayanan ve ayrıntıları fıkıh kitaplarında yazılı bulunan tekâlîfe tekâlîf-i şer'iyeye, bunların dışında kalan ve devlet tarafından halka yüklenen vergilere tekâlîf-i fevkalâde denir. Fevkalâde vergiler de "tekâlîf-i örfiyeye" ve "tekâlîf-i şâkka" olarak iki kısımdır. Tekâlîf-i örfiyeye, aslında şeriatın kaynaklarından biri olan örfeye dayanan ve genellikle savaş gibi ihtiyaçlarda tahsil edilen vergilerdir. Osmanlılar'da avârız türü vergiler böyledir. Bu tür vergilere "tekâlîf-i âdiye (mu'tâde)" adı da verilir. Tekâlîf-i örfiyeye şeriatın cevaz verdiği genellikle kabul edilmiştir. Çünkü bu tür vergilerde hakkaniyet ve adalet olduğu var sayılır. Tekâlîf-i şâkka ise ağır vergiler olup haklarında şer'î cevaz bulunmayan ve genellikle haksız kabul edilen yükümlülüklerdir. (Ahmet Tabakoĝlu, "Tekâlîf", DİA., c.40, s.336-337, İstanbul 2011)

Hüküm: 303

نجاتی

Tire kazâsı nâibine hüküm ki

Mehmed -*zîde kadruhû*- gelüp Haremeyn-i Şerîfeyn evkâfı mukâta‘alarından hâlâ bunun iltizâmında olan Dâru’l-kurâ mukâta‘ası mülhakâtından Tire kazâsı toprağında ma‘lûmu’l-esâmî kimesnelerin tasarruflarında olan ma‘lûmu’l-hudûd yerlerinden Defter-i Hâkânî’de maktû‘ yazılmış mezkûrların ol yerlerde zer‘ eyledikleri penbenin hâsıl olan penbelerinden öşre mu‘âdil maktû‘ların taleb eyledükde hılâf-ı kânûn ve defter edâda ta‘allül ve muhâlefet ve mukâta‘a-i mezbûrun mahsûluna kesr-i noksânına bâis oldukların bildirüp öşre mu‘âdil maktû‘ları alıvirilüp hılâf-ı kânûn ve defter ta‘allül ve muhâlefet itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

[33a]

Hüküm: 304

Mağnisa kazâsı nâibine hüküm ki

Medîne-i Mağnisa’da vâkı‘ müteveffâ Ali Beğ Câmî‘-i şerîfnde yevmî sekiz akça vazîfe ile hâlâ berât-ı şerîfimle salâ müezzini olan sâdât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed -*zîde şerefühû*- gelüp uhdesine lâzım gelen hıdmeti edâ idüp berâtı mücebince hıdmeti mukâbelesinde müstahak oldığı yevmî sekiz akça vazîfesini vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Mağnisa kazâsı sâkinlerinden (Boş) nâm kimesneden taleb eyledikde mezbûra(?) müsâ‘ade var iken bin yüz seksen senesinden berü iki senelik mücemma‘ olan vazîfesini virmekde ta‘allül ve muhâlefet eylediğın bildirüp berât-ı mücebince hıdmeti mukâbelesinde müstahak oldığı vazîfesi her ne ise tamâmen tahsîl ve bî-kusûr mütevellî-i merkûmdan kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 305

زاتي

Anadolu vâlisine ve Yedidîvân kâdîsına hüküm ki

Eimme ve hutebâdan Mehmed *-zîde salâhuhû-* gelüp Bolı sancağında Yedidîvân nâhiyesine tâbi' karye-i Musli(?) dîvânında Dâvûd fakyenin tutduğu yerleri Bâyezid-i Hüdâvendigâr vakf itmiş üç müdlük yerdir imâmete meşrûtdur deyü mukayyedir Defter-i Atîk hâliyâ hâsıl resm-i zemîn ve hinta yekûn ma'a gayrihî yüz kırk altı akça yazı ve yine Yedi Dîvân nâhiyesine tâbi' iki aded zemîn ile karye-i Yedi Dîvân kazâsında üç pınarı fakye taht-ı tasarrufunda oşri(?) yerleri merhûm Bâyezid-i Hüdâvendigâr vakf idüp imâmete meşrûtdur deyü vakfnâme virmiş deyü mukayyedir. Defter-i Atîk hâliyâ imâm Muharrem Fakye mutasarrıf bâ-berât-ı hümâyûn hâsıl resm-i zemîn ve hinta ve oşr-i meyve yekûn ma'a gayrihî yüz seksen akça yazular ile Defter-i Evkâf'da muharrir kalemiyle başka başka tahrîr olundığı Defter-i Hâkânî'de mukayyed deyü merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Yıldırım Bâyezid Hân *-tâbe serâhûnun-* Gerede'de vâkı' câmi'-i şerîfinin bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle imâm ve hatîbi olmağla Defter-i Hâkânî'de mukayyed sâlifü'z-zikr yerleri ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmın kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz murâd eyledikte dahl olunmak îcâb itmez iken ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesneler hılâf-ı Defter-i Hâkânî fuzûlî müdâhale ve ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüp sâlifü'z-zikr yerler ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî kendüye zabt ve vâkı' olan mahsûl ve rüsûmı kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirilüp ecânib ve ashâb-ı ağrâzdan olanları hılâf-ı Defter-i Hâkânî bir dürlü dahl u ta'arruz itdirilmemek bâbında hükmi hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Defter-i Evkâf'a mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mûcebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

Hüküm: 306

مفتي

Bolı hâssı voyvodasına ve Üskübî kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâlîflerin tevzî' ve defter mûcebince kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olan cem'ine me'mûr olan Gedik Ali nâm kimesneye edâ ider ve sâir kusûrları olmayup müdâhale olunmak îcâb itmez iken mezbûr kendüye tâbi' kırk elli nefer atlu âdem ile karyelerine varup bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın üçer beşer yüz guruşı kendü nefsiyçün tevzî' ve cebren tahsîl ve evleri üzerlerine konup müft ü meccânen yem ve yimek ve koyun ve kuzı ve bal ve yağ ve sâir zâhirelerin alup perâkende ve perîşân olmalarına bâis ve bâdî ve bunun emsâli zulm ü ta'addîsinin nihâyeti olmadıkların bildirüp mezbûrun hılâf-ı şer'-i şerîf cebren kendü nefsiyçün aldığı ol mikdâr guruş hakları ashâblarına alıvırılup ol vechile olan zulm ü ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden kânûn üzere mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 307

سزایی

Sultân öni sancağı mutasarrıfı (Boş) -*dâme mecduhûya*- ve Eskişehir kâdîsına hüküm ki

Eskişehir kasabası sâkinlerinden el-Hâc Abdi ve el-Hâc Mehmed nâm kimesneler gelüp bunlar dahi kendü hâllerinde ırzlarıyla mukayyed olup hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîleri olmayup ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kör Rıdvân Ahmed dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve kazâ-i mezbûra tâbi' Hacin nâm karye sâkinlerinden eşkiyâ tâifesinden Kacı ve Soğacıoğulları ve Ali Beğ oğlu ve Hâcî Ömer oğlu ve Hâcî Bekir ve sâir ma'lûmu'l-esâmî kimesne benim mûrisim Veli Beğ oğlu Mahmûd nâm kimesneyi tüfenk kurşunuyla katl itmeleriyle sizin tahrîk ve ifsâdınız ile katl olundu deyü hılâf-ı şer'-i şerîf ifk ü iftirâ ile ta'addî ve rencîdeden hâlî olduğun bildirüp şer'le görölüp hılâf-ı şer'-i şerîf ol vechile zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında

emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecluden mahallinde şer'le görülmek için emr-i hümayûnum yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 308

قیاسی

Anadolu vâlisine ve Uluborlı kâdîsına hükü ki

es-Seyyid Abdullâh *-zîde şerefu-hû-* gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup zevcesi Şerîfe Halime nâm hâtûn işbu sene-i mübâreke bağdan şehre gelür iken yine Uluborlı kazâsı sükkânından Sakallıoğlu Kanlı Mustafâ dimekle ma'rûf kimesne sâir refikleriyle âlet-i harb ile mezbûrenin önüne eyitüp üzerine hücûm ve kesr-i ırz eyledikleri ecluden üç aylık hamlini vaz' eylediğinden başka ehl-i örfe istinâden menzilini basup hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın iki bin beş yüz guruşdan mütecâviz emvâl ü eşyâsını gasb u gâret idüp gadr eylediğın bildirüp şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükmi-i hümayûnum recâ ve Dîvân-ı Hümayûnum kaleminden suâl olundukda husûs-ı mezbûr hukûk da'vâsı olmağla mezbûrun hasmı mezkûr sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma'rifetinle bulunduğı mahalden ahz ve meclis-i şer'e ihzâr ve merkûm ile terâfu'-ı şer' ve müdde'âsını vech-i meşrûh üzere ba'de'l-isbât ber-muktezâ-yı şerî'at-i garrâ ihkâk-ı hakk olunmak için Dîvân-ı Hümayûnum tarafından emr-i şerîf virildiğı tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

[33b]

Hüküm: 309

نجیب

Gökçedağ kâdîsına hüküm ki

Bergama kurâlarından Gökçedağ kazâsına tâbi‘ (Boş) nâm karye sâkinlerinden ma‘lûmu’l-esâmî re‘âyâlar gelüp bunlar karye-i merkûmenin defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından olup âhardan rûsûm-ı ra‘iyyet mutâlebe olunmaları îcâb itmez iken Kepsut kasabası zâbiti olanlar ve tarafından ba‘zı kimesneler zuhûr ... otuz sene mukaddem zâbiti olduğın kasaba-i mezbûrede birkaç sene sâkin olmuşuz ... re‘âyâma ... sizden rûsûm-ı ra‘iyyet alurum deyü hılâf-ı kânûn ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da‘vâlarına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğın bildirüp mezbûrun hılâf-ı kânûn rûsûm-ı ra‘iyyet mutâlebesiyle vâkı‘ olan müdâhale ve ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itdikleri eelden hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ emr-i münîf ta‘addî ve müdâhale olunmamak için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 310

Husûs-ı mezbûrede iştibâh vâki‘ olmağla sıhhat ve hakîkati üzere arz u i‘lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır. 29 Z. sene [1]190

نجيب

Anadolu vâlisi vezîre ve Bigadiç ve Balıkesri kazâları nâiblerine hüküm ki

Kepsud kazâsına tâbi‘ kurâ ahâlîlerinden ma‘lûmu’l-esâmî kimesneler gelüp bunlar kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer‘ kimesneye ta‘addîleri olmayup müdâhale olunmaları îcâb itmez iken zümre-i eşkiyâdan ve ... Veli’nin bölük başlarından kazâ-i merkûma tâbi‘ (Boş) nâm karyeden ... oğlı Ali ve ... karyesinden Halîl Hasan ve karındaşı Mustafâ nâm bölük başılar kendü hâllerinde olmayup altmış neferden mütecâviz eşkiyâyı başlarına cem‘ ve kazâ-i mezbûr derûnunda keşt ü güzâr ... mazlûmını tekdîr ve bin yüz seksen senesinde bunlar üç yüz guruşlarıyla ma‘lûmu’l-ecânîs hayvânlarını hılâf-ı şer‘-i şerîf tagallüben ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eylediklerin ve mezbûrlar firâr ve hâlâ taht-ı hükûmet-i kazâlarınızda mürûr u ubûr oldukların bildirüp buldukları mahalde şer‘le görülüp mezbûrların hılâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasb ve ahz eyledikleri ol mikdâr akça ve ecânîs hayvânâtları kendülere alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında sen ki vezîr-i

müşârun-ileyhsin. Sana emr-i şerîfîm recâ eyledükleri ecluden sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. ... ile mahhalinde şer‘le görülmek için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 311

فہیم

Burusa arpalık Karesi sancağı mutasarrıfına ve sancağ-ı merkûme dâhilinde vâkı‘ zikri âtî mezbûrun bulunduğı mahallin kâdîsına hüküm ki

Mustafâ nâm [kimesne] gelüp bunun karındaşı dergâh-ı âlî cebecilerinden Osmân Ağa dimekle ma‘rûf kimesne işbu sene-i mübârekede sancağ-ı merkûme dâhilinde iltizâmen uhdesinde olan timârların zamâne zabt u ta‘şîr için tarafından Bostânî Ali kimesneye irsâl ve merkûm dahi zabt u ta‘şîr ider iken karındaşı mezbûr fevt olup verâseti irsen buna intikâl itmekle mezbûr Ali karındaşı merkûmun vefâtı haberin istid‘â eyledikde âsitâneye gelmeyüp tefsîrât ve eşyâ ve senedât-ı şer‘iyye ahz ve sancağ-ı mezbûr havâlîlerinden keşt ü güzâr olduğundan bir vechile mukâvemet mümkün olmadığın bildirüp sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin. Ma‘rifetinle bulunduğı mahalde şer‘le görölüp mezbûrun yedinde olan akça ve eşyâ ve senedâtı tahsîl ve bi‘l-verâse kendüye alıvirilüp ihkāk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın sen ki Karesi sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin. Şer‘le görülmek için emr yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene 1190

Hüküm: 312

رامز

Durağan kâdîsına hüküm ki

Durağan kazâsına tâbi‘ Kömürken/Gömürgen nâm karye sükkânından el-Hâc Ömer nâm kimesne gelüp yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin müezzin oğlu Mehmed nâm kimesne bin yüz seksen senesinde zuhûr ve karye-i mezbûrda vâkı‘ anbârdan

ma'lûmu'l-mikdâr eşyâm sirkat olundı deyü bundan da'vâ ve muslihûn tavassutuyla ani'l-kâr danasıyla ma'an bir re's kara sığır iki ve yedi guruş nakd akça üzerine sulh ve ba'de'l-ahz yine eşyâ-yı mesrûkasını iddi'â ve lede't-terâfu' sulh-ı mezkûr üzerine musâlaha ve huccet i'tâ ve ol makûle terâfu'-ı şer'le görölüp fasl olunup kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet ve ibrâ-yı zimmet birle kibel-i şer'den huccet-i şer'iyeye virilmemek [ve] da'vânın tekrâr istimâ'ı memnû' iken mezkûr def' u mündefi' olmayup da'vâ ihdâsıyla ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadığım ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildiğin bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet müceblerince amel olunup mezkûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ol vechile zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

Hüküm: 313

نجاتی

Kastamonı kâdîsına hüküm ki

Tabakzâde Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne gelüp medîne-i Kastamonı mahallâtından Köyceğiz mahallesi sâkinlerinden Gubârzâde Hasan Ağa ve Hatîb oğlu Mehmed Beşe ve Kirişçi Hâcî Hüseyin ve Evhad Molla Ali ve Çavuş oğlu Abdullâh ve İbrâhîm ve Mustafâ nâm kimesneler bundan akdem meclis-i şer'de mûmâ-ileyhin mahzarında mahallemiz hudûdunda vâkı' kadîmden birimize(?) gelmez olup hark cereyân iden ma'lûmu'l-hudûd(?) ağacı arsa-i sâlibe(?) üzerine fuzûlî bir debbâğhâne kârhânesi binâ ve beş seneden berü mülkiyet üzere zabt ideriz deyü ba'de'd-da'vâ ve's-suâl mezbûr mehmed cevâbında arz-ı mezkûr üzerine târih-i i'lâmdan yirmi bir sene mukaddem medîne-i mezbûre mütesellimi izni ve ma'rifet-i şer'le nefsim için ... ile bir debbâğhâne ve kârhâne binâ ve mülkiyet üzere yirmi bir seneden berü ... zabt iderim deyü mazmûnları ta'addîlerine muvâfık bir kıt'a huccet-i şer'iyeye ve bir kıt'a tezkere ibrâz ve müdâfa'a ve hâl-i minvâl üzere olduğu bi'l-muvâcehe kurânın şer'an sâbit ve yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ile mahall-i mezbûr ahâlîlerinden müdde'iyûn müdâhaleleri men' ve huccet-i şer'iyeye olmağla huccet-i şerîfe ve fetvâ-yı şerîfe ve tezkeresi müceblerince debbâğhâne vâkı' olan ve kimesneye zararı olmadın cem'-i kesîr ihbâr sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Dâimâ ilmin muhît olmağla ol bâbda

vâkı‘ hâli bundan akdemce bi’l-iltimâs arz eylediğın ecluden mahallinde müteveccih görölmek için[34a] işbu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî’ul-ûlâsında virilen emr-i şerîf ber-takrîb ... oldığın bildirüp ... müceddeden hükm-i hümayûnum recâ ve Dîvân-ı Hümayûn’umda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda târih-i mezbûrda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim virildüğü mastûrve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî eâil-i Zâ. sene 1190

Hüküm: 314

نجيب

Anadolu vâlisine ve Göynük kâdîsına hüküm ki

Dâru’s-sa‘âdeti’ş-şerîfem ağası silâhşorlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Osmân - *zîde kadruhû-* gelüp bunun kazâsında Dervîş Ahmed dimekle meşhûr kimesne zimmetinde bin yüz seksen dokuz senesinden berü huccet-i şer‘den bâ-temessük dokuz yüz guruş alacağı olmağla bâ-mektûb bi’d-defâ‘at taleb eyledikte şirrete sülûk bî-vech-i şer‘î virmekte ta‘allül ve gadr sevâsında oldığın bildirüp mahallinde şer‘le görölüp mezkûrun zimmetinde olan olmikdâr guruş hakkı kendüye alıvirilüp icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 315

صامی

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Sen ki nâib-i mûmâ-ileyh Mehmed Habîb -*zîde ilmuhusun-* südde-i sa‘âdetüme mektûb gönderüp medîne-i Kütahya’da vâkı‘ müteveffâ Hisâr Beğ câmi‘-i şerîfinin imâmeti senevî bir müd hinta vazîfe-i mu‘ayyene ile eben an-ceddinin Halîl Halîfe’nin nişân-ı hümayûn berâtıyla üzerinde iken bilâ-cürm ve bi-gayrı hakkın dört ay zincîrde habs ve

eziyet olunarak cebren ve kahran berâtını yedinden ahz ve gaddâr zümresinden Seyyid Ahmed bana kasd-ı yed eyledi deyü kendinin ... askerî berâtıyla mutasarrıf olduğu yine medîne-i mezbûrede vâkı‘ Germiyânzâde Ya‘küb Çelebi vakfı mahsûlundan olmak üzere yevmî iki akça vazîfe ve senevî bir müd kille(?) ile du‘â-gûy ve yevmî bir akça vazîfe ile dahi cüzhânlık cihetlerini ber-takrîb aldığı arz ile mübâdeleden ... ve gadr eylediğin ahâlîden dokuz nefer kimesneler ... Kütahya kazâsı nâibi el-Hâc Mehmed Sâdik arz ve ... vâkı‘ olduğundan imâmet-i mezbûr mezkûr Seyyid Ahmed’in ref’inden(?) sâhib-i evveli mezkûr Halîl Halîfe’ye işbu sene-i mübâreke Muharrem’inin on birinci gününde ibkâ ve berât olundukda hasmı mezbûr Seyyid Ahmed nâib-i cedîdi itmâ‘ ve aldığı i‘lâmıyla gadr sevdâsındadır deyü huzûr-ı âsafânedede mürâfa‘a olmadıkca imâmına zarar gelmemek üzere sene-i mezbûre Cumâde’l-ûlâsında dahi kaydına şerh virildiği derkenâr olmağla şimdi imâmet-i mezbûr mutasarrıfı mezkûr Halîl Halîfe için dört sene mukaddem töhmetine binâen Kütahya kal‘asına kal‘a-bend ve ba‘de’l-ıtlâk yirmi gün mürûrundan sonra hüsn-i rızâsıyla imâmet-i mezbûreyi merkûm Seyyid Ahmed’e ferâgat ve mukâbelesinde zikir olunan cihâtı kabûl ve üzerine tevcîh ve berât itdirilmişken ferâğ-ı mezbûre ikrâr-ı mu‘teber ile olmuşdur deyü ma‘zûl nâibden aldığı i‘lâmıla ref’inden üzerine berât-ı mezkûr Seyyid Ahmed’e gadr olduğunu bî-garaz müslimînden sekiz nefer kimesneler alâ-tarîki’s-şehâdet ihbâr eylediler deyü imâmet-i mezbûr mezkûr Halîl Halîfe’nin ref’inden mezbûr Seyyid Ahmed Halîfe’ye ibkâ buyrulması recâsıyla medîne-i mezkûre nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mehmed Habîb -zîde ilmuhû- mühri mutâbık arz eylediğin bi’l-fi’l reîsü’l-küttâbım olan el-Hâc Ömer ve Halîl -dâme mecduhû- i‘lâm itmeğin husûs-ı merkûmda iştibâh vâkı‘ olmağla sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin. Ma‘rifetinle bî-garaz kimesnelere tarafeyne gadr ve himâyet olmaksızın tahrîki gibi tefahhus ve minvâl ve tashîh ve tahkîk ve ... alâ vukû‘ arz u i‘lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ.sene [1]190

Hüküm: 316

Patrik istid‘âsıyla te’kîd ve teşdîdi muhtevî emr-i şerîf yazılmışdır.

28 S. sene [1]195

زكى

Burusa kâdîsına hüküm ki

Mahrûse-i mezbûre mahallâtından Azaz oğlu mahallesinde sâkin ehl-i islâm ve zimmet ahâlî ve re'âyâsı gelüp diyâr-ı âhardan ticâret tarîkiyle âmed-şud iden müste'men tüccârına mahsûs mahrûse-i mezbûrede vâkî' hân olup mârru'z-zikr tüccâr öteden berü hân-ı merkûma nüzûl ve anda kendü hâllerinde ikâmet ve kâr u kesb ve ticâret ile gelüp bu ana değin mahalle aralarında menzil isticârıyla mütemekkin oldukları yoğiken tâife-i mezbûreden Bariko Filadan ve refiki ... nâm zimmîler hân-ı mezbûr ... imtinâ' ve icrâ-yı fesâd ve mel'anet kasdıyla mahalle-i mezbûrede ziyâde akça i'tâsıyla menzil isticâr ve derûnunda tevattun eyledüklerinden gayri kendü hâllerinde dahi olmadıklarından ehl ü iyâlleriyle hılâf-ı şer'-i ta'arruz ve fi'l-i şeni' birle ve hetk-i ırz itmek misüllü harekât-ı kabîha ve fesâdât-ı şeni'aya ictisâr ve envâ'-ı fuhşiyâyâ cesâret eyledüklerinden emn ü râhatları bi'l-külliyeye münselib ve keyfiyet-i merkûme ber-minvâl-i muharrer üzere olduğına cânib-i şer'den huccet-i şer'iyeye dahi virilmişiken mugâyir-i huccet-i şer'iyeye ve muhıll-i nizâm-ı memleket harekete tasaddî ve ol vechile ta'addî eyledüklerin bildirüp huccet-i şer'iyeye mugâyir hılâf-ı şer'-i şerîf vâkî' olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ ve Dîvân-ı Hümâyûn'umdan suâl olundukda mahrûse-i mezbûre li-ecli't-ticâre âmed-şud iden tâcirleri öteden berü tüccâra mahsûs olan hâna nüzûl ve anda kendü hâlleriyle ikâmet ve ticâretleriyle iştigâl ide gelmişiken tâcirân-ı mesfûrân muhıll-ı nizâm'-ı memleket hân-ı mezbûrda mukîm olmayup mahalle-i mezbûre arasında menâzil isticârıyla bâlâda mastûrhılâf-ı şer' ve mukaddem virilen huccet-i şer'iyeye mugâyir harekât ve ta'addiyâyâ tasaddîleri vâkî' ise hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer'iyeye mesfûrânın zâhir olan ta'addîlerini ma'rifet-i şer'le men' için mahallinde şer'e havâle ile ve bu makûleye Dîvân-ı Hümâyûn'um tarafından emr-i şerîf virilegeldiği tahrîr olunmağla vech-i muharrer mahallinde şer'le görülmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

Hüküm: 317

İznikmid kâdîsına hüküm ki

Merhûm Sultân Selîm *-tâbe serâhû-* evkâfî mütevellîsi Mustafâ Reşid *-dâme mecduhû-* gelüp merhûm müşârun-ileyhin Kocaili ve Tavşancılı mukâta‘ası mülhakâtından kazâ-i mezbûra tâbi‘ vakf kurânın defterde mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ba‘zıları kadîmî sâkin oldukları vakf kurâyı terk ile kalkup varup civârda vâki‘ kurâda mütemekkin olmalarıyla vakf-ı mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle ol makûle sunûf-ı re‘âyâyı kadîmî karyelerine nakl ve iskân murâd eyledükde hılâf-ı kânûn ta‘allül ve vakf-ı mezbûr mahsûlünün kesrine bâdî oldukların bildirüp ol makûle defterlü re‘âyâları vakf-ı mezbûr zâbiti ma‘rifetiyle kaldırılıp kadîmî karyelerine nakl olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin kânûn-ı kadîmle kânûn üzere iskân için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

[34b]

Hüküm: 318

Reîsü’l-küttâb i ‘lâmî mücebince tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhir-i L. sene [1]197

صبری

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağı mutasarrıfı (Boş) Paşa *-dâmet meâlîhi-* ve Sabancı nâibine hüküm ki

Ashâb-ı hayrâtdan müteveffâ Kıssahân Hâcî Muslihiddîn evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere bâ-berât-ı âlişân iştirâken mütevellîsi olan Mehmed *-zîde kadruhû-* gelüp Sabancı kazâsı muzâfâtından Ada nâhiyesine tâbi‘ karye-i Ağaç köyi karye-i mezbûre yanında olan Küçümeç nâm mezra‘a ile müteveffâ Muslihiddîn Kandırı kâdılığınan Havlu Hâcî köyünde binâ eylediği mescidin biri câmi‘den hâricinde büyü-üt-ı müte‘addide mescid buk‘a mesâlihine ... Kalasañç(?) deresi üstüne binâ eylediği köprünün meremmâtına vakf eyleyüp şöyle şart eylediği gibi cümle hâsıl zabt olunup beş sehm ola. Sehm-i evvel mezbûr köprü meremmetuna sarf oluna. Sehm-i sâni buk‘a-yı mezkûre meremmetine sarf oluna. Sehm-i sâlis mescideyn-i mezbûreynin imâm ve hatîb ve müezzinine sarf oluna. Sehm-i râbi‘ câmi‘-i mezbûr-ı ahîrde okuyanlara ve buk‘a-yı mezkûrede ta‘âma sarf oluna. Sehm-i hâmis mezkûr mevlânâ

Muslihiddîn mutasarrıf ola. Andan sonra evlâd-ı sulbiyyesi mutasarrıf ola. Evlâd-ı sulbiyyeden sonra evlâd-ı evlâdı mutasarrıf ola. Neslen ba'de-neslin ve fer'an ba'de-aslin şart itdi deyü Defter-i Evkâf'da muharrir kalemiyle tahrîr olunduğı Defter-i Hâkânî'den ve Üsküdâr kazâsı muzâfâtından Kandırı nâhiyesinde Kıssahân Hâcî Muslihiddîn mezra'ası ve vakfının ber-vech-i meşrûtiyyet bâ-vazîfe-i mu'ayyene tevliyeti evlâd-ı vâkıfdan Mehmed ve Hüsâmeddîn ve Ahmed ve Hasan ve Hüseyin ve veledâneş ve Âişe ve Fâtıma veledâneşin başka ve câmi'in bâ-vazîfe-i mu'ayyene imâmet ve hitâbeti dahi Mehmed veled-i Kebîr(?) ve yevmî dört akça ile kitâbeti Ali veled-i İbrâhîm Halîfe ve yevmî bir akça ile müezzinliği Mehmed Halîfe ibn-i Hasan ve üç akça ile cibâyeti Ahmed Halîfe'nin başka başka beravât-ı şerîfemle üzerlerinde olduğı Anadolu muhâsesinden ve yine Kandırı nâhiyesinde Sinirkesen cisrinin köprüciliğı dahi Abdullâh ve Mehmed ve Ali ve Seyyid Ali bin Mustafâ ve Seyyid Mehmed bin Ali'nin başka başka askerî berâtıyla üzerlerinde ... dahi ba'zı kesân üzerlerinde olduğı Rûznâmçe-i askerîden ve vakf-ı mezbûrun mütevellîsi tarafından mültezim olanlarca ve menfa'atlarıyçün mahsûl-i vâkıfdan ber-mûceb-i şart-ı vâkıf ehl-i murtezikanın hisselerine isâbet ideni virilüp ekall-i kalîl nesne virüp ve câmi'-i kebîr bâbı ta'mîr itmeyüp vakf-ı mezbûrun bi'lcümle harâbına bâdî ve bâ'is oldukların câmi' ve mescid-i şerîfin imâm ve hatîb ve müezzin ve köprinin köpricisi ve mürtezika-i sâiresi meclis-i şer'de inhâ eyledüklerin Kandırı nâhiyesi nâibi Mehmed Hilmi ba'de'l-arz fimâ-ba'd karye-i mezbûrenin mahsûlâtından Defter-i Hâkânî ve şurût-ı vâkıf icrâ olunmak bâbında Defter-i Hâkânî mûcebince işbu sene-i mübârekede emr-i şerîfim sudûrundan sonra mürtezika-i vakf ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî müstahak oldukları mahsûlâtı varup Sabancı'da almakda su'ûbet derkâr olmağla câmi'-i mezbûrun mü'ezzini Seyyid Mustafâ nâm kimesneyi bi'lcümle mürtezika-i vakf taraflarından bâ-huccet-i şer'iyye tevkîl ve nâib ta'yîn itmeleriyle vâkı' hâli hükm-i hümayûnum sudûri recâsına nâib-i mezbûr tekrâr arz itmeğın mukaddemâ sâdir olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak içün sene-i mezbûre evâil-i Ramazân'ında bir kıt'a ve vakf-ı mezbûrun Sabancı kazâsında ve Kandırı nâhiyesinde vâkı' musakkafât-ı icârâtı mütevellî tarafından cem' ve tahsîl ve yed-i mütevellîde zabt ve mürtezika-i vakfın yedlerinde olan berâtları mûcebince ve şurût-ı vâkıf mûcebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerini öteden berü mütevellî-i vakf yedinden alagelmişler iken bu esnâda câmi-i mezbûr mürtezikalarından hatîb ve imâm olan Mehmed ve diğeri Mehmed ve kayyim Mollâ Yâsîn ve mü'ezzin Seyyid Mustafâ ve sâir emr-i âlîde isimleri mezkûr kimesneler birbirleriyle yekdil ve hevâlarına tâbi'

nâiblerden bir takrîb i'lâm ve hucet ahz ve berâtları mücebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerini mütevellî-i vakf yedinden almazız deyü nizâ'a tasaddî ve taraflarından Seyyid Mustafâ'yı tevkîl ile vakf-ı mezbûrun musakkafâtına ta'arruz ve ta'addî eyledüklerin mütevellî-i merkûm Mehmed arz-ı hâliyle inhâ ve men' u def' olunmak ba'de'sş-şer' mahallinde şer'le görülmek için mâh-ı mezbûrenin evâsıtında dahi başka emr-i şerîfim sâdır olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'umdan ihrâc olunmağla şimdi mütevellî-i mezbûr Mehmed câmi'-i mezbûrun imâm ve müezzini ve sâir mürtezikaları öteden berü sehmlerini mütevellî-i vakf yedinden alagelmişler iken kanâ'at itmeyüp karye-i mezbûreyi biz zabt ideriz deyü ve ta'sîre ve Defter-i Hâkânî'de şart ve ta'yîn olunan sehmi kabz ideriz deyü iddi'â ve Kandırî nâibi ilhâh ve taraflarından Mollâ Mustafâ nâm kimesne vekîl olmak üzere i'lâm ve hucet ahz ve emr-i âlî isdâr itdirmeleriyle mahsûl-i vakfı bi'lkülliye zabt ve vakf-ı şerîfe ve kendüye gadr eyledüklerin inhâ ve mezbûrların isdâr itdirdikleri emrin kaydı terkîn mürtezika-i vakf-ı mezbûr mahsûl-i vakfdan berâtları mücebince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin kânûn-ı kadîm üzere mütevellî yedinden ahz idüp karye-i mezbûreye ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve karye-i mezbûre ber-müceb-i Defter-i Hakânî vakf-ı mezbûr mütevellîleri taraflarından zabt ve ta'sîr ve hâsıl olan mahsûlünden mürtezika-i vakfın berâtları ve Defter-i Hâkânî ve şart-ı vâkıf müceblerince hıdmetleri mukâbelesinde müstahak oldukları vazîfelerin edâ itmeleri kânûna muvâfık ve ber-vech-i muharrer mütevellî-i vakf tarafından mürtezikaya tamâmen edâ eyledükden sonra kendümüz zabt ve ta'sîr ve eshâmı biz kabz itdiririz deyü müdâhale ve ta'arruz itmeleri mugâyir olmağla ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim sudûrî iktizâ idüp mürtezikanın isdâr itdirdikleri emrin kaydı terkîn husûsı sarâhaten fermân-ı âlîye muhtâc olduğın bi'l-fi'l reisü'l-küttâb olan el-Hâc Ömer Vahîd -*dâme mecduhû*- i'lâm itmeğın i'lâmı mücebince mürtezikanın aldıkları emrin kaydı terkîn ve kânûn üzere mütevellî-i vakf tevliyet-i mezkûreyi zabt ve ashâb-ı vezâyifin vazîfelerini bilâ-noksân ashâbına edâ eylemek üzere müdâhale olunmamak için yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. Sene 1190

[35a]

Hüküm: 319

صبری

Çeşme kazâsı nâibine hüküm ki

Mustafâ -zîde kadruhû- gelüp hâlâ uhde-i iltizâmında olan havâss-ı hümâyûnumdan Karaburun mukâta'ası mülhakâtından Suğla sancağı Çeşme nâhiyesine tâbi' Bünyân nâm karyenin hâsıl-ı tahtında öşr-i bağın yazılmağla karye-i mezbûr toprağında vâki' bağların hâsıl olan üzümlerinden şer'le müteveccih olan onda bir öşrlerin ahz u kabz itmek murâd eyledikte bâğât-ı hâbı biz öşr virmeyiz resm-i dönüm virürüz hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i kânûn öşrlerin virmekde ta'allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduklarından bildirüp şer'le müteveccih olan öşrleri alıvirilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i resm-i dönüm virürüz deyü ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz Defter-i İcmâl ve Mufassal'e mürâca'at olundukda Çeşme nâhiyesine tâbi'otuz dokuz nefer re'âyâ ile karye-i Bünyân ve mahsûl-ı resm-i çift ve hinta ve şa'îr ve hâsıl-ı bâğât an ... ve süyez(?) ve incir ve gayrıda yekûn ma'a gayrihî on beş bin yedi yüz akça yazı ile Defter-i Mufassal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de mukâta'a-i gümrük iskelesine ve Karaburun ve gayrihî ile bir görilüp havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene 1190

Hüküm: 320

ندیم

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Kütahya kazâsı muzâfâtından Altuntaş nâhiyesine tâbi' Çal nâm karye sâkinlerinden Mustafâ bin Abdullâh nâm kimesne gelüp Kütahya sükkânından Sungur Beğ voyvodası Seyyid Halîl bin Osmân nâm kimesneye benim için akça vir deyü emr itmiş değil iken mezkûr Halîl zuhûr ve şerrine⁶² sülûk ve ehl-i örf tâifesinden sana mübâşir geldikte sen de firâr idüp seninçün yüz on beş guruş akça virdim senden alurum deyü iddi'â ve bundan akdem terâfu'-ı şer'-i şerîf olduklarında bunun üzerine şer'an bir

⁶² +şerrine

nesne sâbit olmayup ol vechile akça mutâlebesiyle mu‘ârazadan men‘ birle taraf-ı şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye virilmişken mezkûr Halîl kâni‘ ve mündefi‘ olmayup bin yüz seksen senesinde bunun menziline basup âlet-i harbile üzerine hücum ve bir sagîr veledin helâk ve mezkûr mütegalibeden olmağla mukâvemet ve ihkâk-ı hakk mümkün olmaduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve i‘lâm-ı şer‘iyye mücebince şer‘le görölüp ber-müceb-i fetvâ-yı şerîfe ihkâk-ı hakk ve ol vechile akça mutâkebesiyle mugâyir-i i‘lâm kendüye ta‘addî itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği eelden mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

Hüküm: 321

صبری

İzmir monlâsına ve Çeşme kazâsı nâibine hüküm ki

Hüseyin ve Mehmed Sa‘id -zîde kadruhû- bâb-ı sa‘âdetüm ağası nezâretinde olan evkâfdan ber-vech-i mâlikâne bâ-berât-ı âlişân iştirâken uhdelerinde olan selâfîn-i izâmdan Hüdâvendigâr-ı esbakın Mağnisa’da binâ eylediği câmi‘-i şerîfi vakfından Suğla sancağında İzmir nâhiyesine tâbi‘ Değirmenburnı ve Çeşme nâhiyesine tâbi‘ Kösederesi ve Kızılkilise nâm-ı diğêr Germiyancık karyelerinin hâsılları tahtlarında öşr-i bâğât yazılmağla ber-müceb-i Defter-i Hâkânî kurâ-i mezbûr topraklarında vâkı‘ bağların hâsıl olan üzümlelerinden şer‘le müteveccih olan onda bir öşrlerin mûmâ-ileyhânın taraflarından voyvodaları ahz u kabz murâd eyledikde bâğât ashâbı biz öşr vermeyiz resm-i dönüm virirüz deyü hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i kânûn öşrlerin virmekde ta‘allül ve muhâlefet ve ol vechile vakf-ı şerîf mahsûlunun kesr u noksân-ı tezyîline bâdî oldukların bildirüp şer‘le müteveccih öşrleri alıvirilüp bâğât ashâbı hılâf-ı Defter-i Hâkânî resm-i dönüm virürüz deyü ta‘allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ ve Defterhâne-i Âmire’nde mahfûz-ı be-rûz-ı Defter-i İcmâl ve Mufassal’e mürâca‘at olundukda İzmir nâhiyesine tâbi‘ yüz otuz dokuz nefer re‘âyâ ile karye-i Değirmenburnı ve mahsûl-ı resm-i çift ve hinta ve şa‘îr hâsıl-ı bâğât an küfne ve mürd ve arıs ve engûr ve bâdem ve zerdâlû ve cevz ve gayrihâ ve öşr-i bâğât yekûn ma‘a gayrihâ on yedi bin üç yüz elli akça ve Çeşme

nâhiyesine tâbi‘ üç yüz yetmiş dört nefer re‘âyâ ile karye-i Kösederesi ve mahsûl [resm-i] çift ve hinta ve şa‘îr hâsıl-ı bağât an küfne ve nevîz ve turşu ve bâdem yekûn ma‘a gayrihî yirmi beş bin akça ve yine Çeşme nâhiyesine tâbi‘ seksen dokuz nefer re‘âyâ ile karye-i Kızılkilise nâm-ı diğer Germiyancık ve mahsûl resm-i çift ve hinta ve şa‘îr ve bâğât ve bağçe-i meyve ve ma‘a gayrihâ on bir bin yedi yüz elli akça yazı ile Defter-i Mufassal’de muharrir kalemiyle başka başka tahrîr ve Defter-i İcmâl’de havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından iken zikr olunan karyeler ile Hüdâvendigâr-ı esbakın nefsi-i Mağnisa’da binâ eylediği câmi‘-i şerîfe vakf olmak üzere dokuz yüz seksen dört târihiyle zabt olduğu sâbit [ve] defter olduğu mastûr-ı mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

Hüküm: 322

Gemlik kazâsı nâibine hüküm ki

Muhaddarâtdan Zeyneb Hâtûn gelüp ber-vech-i meşrûta berât-ı şerîfimle mütevelliyesi olduğu Bursa ve İznik’de vâki‘ merhûme ve mağfûrun-lehâ Hafza Sultân bint-i Sultân Mehmed Hân -*tâbe serâhûnun*- câmi‘-i şerîfi evkâfı karyelerinden Gemlik kazâsına tâbi‘ Kumla-i kebîr ve Karaçay(?) ve (Boş) nâm karyeler topraklarında vâki‘ kadîmî bağlardan defterde resm-i dönüm yazılıp yedi sene geçüp mesâhâ olunmamağla kânûn üzere mesâhâ emr yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

[35b]

Hüküm: 323

زاتي

Anadolu vâlisine ve Boyabâd kâdisına hüküm ki

Abdülazîz ser-etıbbâ ve Mehmed Emîn -*zîde ilmuhûmâ*- ile Mîr Hasan -*zîde kadruhû*- gelüp havâss-ı hümâyûnumdan ber-vech-i mâlikâne iştirâken berât-ı âlişanımla

uhdelerinde olan mahsûl ... Kastamonı mukâta'ası mülhakâtından Boyabâd nâhiyesine tâbi' yüz altmış dört nefer re'âyâ ve on yedi aded zemîn ile dört bin beş yüz yirmi akça yazusu olan çeltükciyân karyelerinden Akçasu nâm-ı diğêr Kızıлтаş karyesi mümtâz ve mu'ayyen hudûdı dâhilinde kadîmden öşr ve resmi havâss-ı hümâyûnum tarafından ahz u kabz oluna gelen yerleriyle ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî taraflarından voyvodaları olan (Boş) -zîde kadruhû- zabt ve vâki' olan mahsûl ve resmin kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itmek murâd eyledikde dahl olunmak îcâb ve iktizâ itmez iken ravza-i münevvere vakfi mütevellîsi olan (Boş) nâm kimesne ile Mûsâ Fakye vakfi mütevellîsi Hâcî Mustafâ nâm kimesne zuhûr ve ravza-i münevvere vakfi mütevellîsi mezkûr vakf-ı mezbûrun Defter-i Hâkânî'de mukayyed Boyabâd nâhiyesine tâbi' yirmi iki nefer re'âyâ ve dört aded zemîn ol mikdâr eşyâ ile dört yüz akça yazusu olan Akçasu karyesini ve mezbûr Hâcî Mustafâ dahi yüz akça yazu ile mukayyed benim ... ve ravza-i münevvere vakfi olan sâlifü'z-zikr Akçasu karyesinden zabta ferâgat itmeyüp birbirleriyle yekdil ve havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından olan mârru'z-zikr Akçasu nâm-ı diğêr Kızıлтаş karyesiçün ravza-i münevvere vakfi olan mezkûr Akçasu karyesidir deyü hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve fuzûlî müdâhale ve taraflarından voyvodaları merkûmun zabtına muhâlefet ve gadr sevдâsında oldukların bildirüp karye-i Akçasu nâm-ı diğêr Kızıлтаş el-mezbûre mümtâz ve mu'ayyen hudûdı dâhilinde kadîmden öşr ve resmi havâss-ı hümâyûnum tarafından alına gelen yerleriyle ber-mûceb-i Defter-i Hâkânî havâss-ı hümâyûnum tarafından voyvodaları merkûma zabt ve vâki' olan mahsûl ve rüsûmun kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz itdirilüp mütevelliyân-ı merkûmânı hılâf-ı Defter-i Hâkânî ol vechile bir dürlü dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz olan Defter-i İcmâl ve Mufasssal ve Defter-i Evkâf'a mürâca'at olundukda Boyabâd nâhiyesine tâbi' çeltükciyân deyü yazıldığı mahalde yüz altmış dört nefer re'âyâ ve on yedi aded zemîn ile karye-i Akçasu nâm-ı diğêr Kızıлтаş hâsıl-ı çift ve hinta ve şa'îr ve bâd-ı hevâ ve arûsiyye ma'a üstübânî(?) yekûn dört bin beş yüz yirmi yazu ma'a kurâ-i sâire deyü Defter-i Mufasssal'de muharrir kalemiyle tahrîr ve Defter-i İcmâl'de havâss-ı hümâyûnum mülhakâtından ve yine Boyobâd nâhiyesine tâbi' yirmi iki nefer re'âyâ ve dört aded zemîn ve dört âsiyâb ile karye-i Akçasu vakf-ı ravza-i münevvere hazret-i rasûl aleyhi's-salâtü ve's-selâm zemîn ve edâ ve teslîm ve havâle mezîd hâsıl ve altı yüz akça yazu ve yine Boyobâd nâhiyesine tâbi' karye-i Akçasu mukarrer nîm çiftlik der-tasarruf-ı Mûsâ Fakye hâlâ der-tasarruf-ı. Halîl ve der-ihdiyâr deyü mukayyed olup der-Defter-i Atîk hâlâ der-tasarruf-ı Ahmed bâ-berât hâsıl yüz akça yazular ile Defter-i

Evkâf'da muharrir kalemiyle başka başka tahrîr olunduğı mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince kânûn üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâil-i Zâ. sene [1]190

Hüküm: 324

رامز

Kastamonı kâdîsına ve Kastamonı mütesellimine hüküm ki

Ömer nâm kimsene gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olup hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u hareketi olmayup ve üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Kastamonı kazâsına tâbi' Karacaarak nâm karye sükkânından mütegalibe ve cebâbireden Hasan Beşe oğlı dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayup bin yüz seksen senesinde üç yüz elli ve bir def'a dahi yetmiş cem'an dört yüz yirmi guruşıyla bir aded tüfenk ve bir top Şam alacası ve beş keyl şa'îr ve altmış vukıyye olmak üzere beş kovan aselini hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasben ahz itmekle taleb eyledükde virmekde muhâlefet ve gadr-i küllî eylediğın bildirüp şer'le görülüp mezkûrun hılâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hakkın gasben ahz eylediği mârru'z-zikr mebâliğ ve tüfenk ve alaca ve ... aseli alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene 1190

Hüküm: 325

حامى

Anadolu vâlisine ve Taşköpri kâdîsına hüküm ki

Taşköpri kazâsına tâbi' Ağca kavak nâm karye sâkinlerinden Hüseyin ve Süleymân nâm kimesneler gelüp bunların karye-i merkümede vâkı' eben an-ceddin mutasarrıf oldukları ma'lûmetü'l-hudûd mülk-i meşrû'asında âharın alâkası olmayup şer'an bir vechile müdâhale olunmak îcâb itmez iken mülk arsa-i mezbûrun üzerine su dolup bir müddet

meks ve mu'attal oldukda yine karye-i mezbûre sâkinlerinden eşirrâdan Ali Beğ oğlu Ali ve İbrâhîm ve Halîl Efendi oğlu Hâfîz ve karındaşı Mollâ Ahmed dimekle ma'rûf kimesneler bunların mülk arsalarında olan suyu âhar mahalle icrâ itmeleriyle ol suyun gitmesi bizim fi'limiz ile olmağla ol mülk arsa dahi bizim olmuş olur deyü bin yüz seksen senesinde hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ve tagallüben zabt ve üzerine eşcâr gars idüp ta'addî itmeleriyle bundan akdem murâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarında zikr olunan mülk arsa bunların eben an-ceddin mülk-i meşrû'a arsaları olduğu şer'an sâbit ve zâhir ve bunlara hükm ve eşcârlarının zarar-ı şer'ileri birle taraf-ı şer'den yedlerine huccet-i şer'iyeye virilmişiken mezkûrlar hevâlarına tâbi' kâdıyı itmâ' ile cebren yedlerinde olan huccet-i şer'iyelerin alup şakk ve arsa-i mezbûrı tagallüben zabt idüp küllî gadr ve zulm-i sarîh eyledüklerinden ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhülişlâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfeleri mücebince şer'le görölüp mezbûrların hılâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî [zabt] eyledikleri mülk arsaları alıvirilüp ihkâk-ı hakk ve eşcârlarının dahi zarar-ı şer'îsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri eelden mahallinde şer'le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

Hüküm: 326

Karâhisâr-ı sâhib kâdîsın hüküm ki

Karâhisâr-ı sâhib kazâsına tâbi' (Boş) nâm karye ahâlîsi gelüp yine karye-i mezbûre ahâlîsinden el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin bunların karyeleri toprağında bi'l-fi'l zabt u tasarrufunda hâne-i avârıza bağı tekâlîf alınmak îcâb ider emlâk ve yerleri var iken üzerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfim vâkı' tekâlîfden a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibârıyla tahammülüne göre hissesine düşeni taleb eylediklerinde mezbûr el-Hâc Mehmed ben hatibim deyü hılâf-ı kânûn tahammülüne göre hissesine düşeni virmeyüp cümlesin bunlara çekdirüp ziyâde gadr ve recene eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülişlâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp mücebince şer'le görölüp emr-i şerîfim vâkı' tekâlîfden a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibârıyla tahammülüne göre hissesine isâbet ideni bunlar ile ma'an edâ itdirilüp mezbûr hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı münîfe ben hatibim deyü ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri eelden mahallide şer'le görölme için yazılmışdır.

[36a]

Hüküm: 327

Bolı voyvodasına ve Oniki Dîvân kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Mustafâ ve Osmân nâm sipâhî gelüp Bolı sancağında Oniki Dîvân nâhiyesinde ... nâm karye ve gayride üç bin yedi yüz iki akça timâr yetmiş târihi ve berâtıyla üzerinde iken cülûs-ı hümâyûnun vukû'ına binâen doksan senesi Cemâziye'l-ûlâsında tecdîdeden berât ve hâlâ üzerinde olduğu Defter-i Hâkânî'de mukayyed ve timâr-ı mezbûr karyelerini Defter-i Hâkânî ve berâtı mücebince zabt ve mahsûl ve rüsûmı ahz murâd eyledikde âhardan dahl îcâb itmez iken ecânibden Çelebi oğlu Ahmed ve Kara Dervîş oğlu Halîl Ağa ve Akça Şa'bân oğlu dimekle ma'rûf kimesneler ile Buhur(?) oğlu ve Furuncı(?) oğlu nâm kimesneler birbirleriyle yekdil ve seksen senesinden berü timâr-ı mezbûr karyelerini tarafindanzabt itdirmeyüp tagallüben kendüleri zabt ve mahsûl ve rüsûmı ahz u kabz idüp gadr eylediklerin bildirüp timâr-ı mezbûr karyeleri kendüye zabt ve mahsûl ve rüsûmı kânûn ve defter mücebiince ahz u kabz itdirilüp hılâf-ı Defter-i Hâkânî ve mugâyir-i berât ecânibden olan mezbûrları ve âharı dahl ü ta'arruz itdirilmeyüp men' u def' ve fuzûlî ahz eyledikleri mahsûl ve rüsûmı alıvrilüp ta'allül ve nizâ' itdirilmemek bâbında hükmi hümâyûnum recâ ve Defterhâne-i Âmire'mde mahfûz ve Rûznâmçe-i Hümâyûn'uma mürâca'at olundukda timâr-ı mezbûr hâlâ berâtla merkû Mustafâ veled-i Osmân'ın üzerinde olduğu mastûrve mukayyed bulunmağın Defter-i Hâkânî mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Hüküm: 328

ملیجی

Anadolu vâlisine ve Uluborlı kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kabaca kebîr nâm karyeden Hâcî Mûsâ gelüp bu kendü hâlinde iken karye-i mezbûreden pehlivân Süleymân ve Bekir ve Ahmed nâm kimesneler kendü hâllerinde olmadıklarından nâşî yüz seksen senesinde hılâf-ı şer‘-i şerîf ta‘arruz ve ehl-i örfe istinâden iki bin beş yüz guruşın gasben ahz ve ziyâde gadr u ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp şer‘le görölüp alıvirilüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğün mahallinde şer‘le görölme için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 90

Hüküm: 329

ساجل

Gerede kâdîsına hüküm ki

Erbâb-ı timârdan Ahmed nâm sipâhî gelüp Bolı sancağında Viranşehir nâhiyesinde Taşlu nâm karye ve gayrıda bâ-berât-ı âlişân mutasarrıf oldığı timârı karyelerinden Gerede kazâsına tâbi‘ Kirasvirân nâm karye toprağında zirâ‘at idenlerin zirâ‘atleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir öşr ile sâlâriyeleriyle defterlü re‘âyâlarının sâir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince tarafından bâ-temessük mültezimi Hasan nâm kimesne ahz u kabz murâd eyledikde hılâf-ı kânûn edâda ta‘allül ve muhâlefet ve timârı mahsûlüne gadr murâd eylediklerin bildirüp karye-i mezbûr toprağında zirâ‘at idenlerin zirâ‘atlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinden sekizde bir öşr ile sâlâriyeleriyle defterlü re‘âyâlarının sâir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince tarafından mültezimi mezbûr Hasan’a ahz u kabz itdirilüp hılâf-ı kânûn ta‘allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 330

ساجل

Kirmastı kazâsı nâibine hüküm ki

Yûsuf ve Mehmed -zîde kadruhû- gelüp mukâta'ât-ı ... Hazret-i Ebâ Eyyûb el-Ensârî aleyhimü'r-rahmân el-bârî vakfının ber-vech-i mâlikâne iştirâken uhdelerinde olan Mihâlîççık ve tevâbi'-i karyelerinden Kirmastı kazâsına tâbi' Kazâ-i kebîr ve sagîr ve Deyecik(?) ve sâir kurâ ve mezârî' topraklarında zirâ'at idenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir oşr ile sâlâriyeleri talep olundukda ecânibden ba'zıları sâdât ve askerî zâdesinden olduğına binâen sekizde bir oşr ile sâlâriye virmezüz noksân virürüz deyü hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefet ve mahsûl-ı vakf-ı şerîfe gadr eylediklerin bildirüp kurâ-i mezbûr topraklarında zirâ'at idenlerin hâsıl eyledikleri terekelerinden kânûn üzere sekizde bir oşr ile sâlâriyeleri alıvirilüp hılâf-ı kânûn noksân teklîf ile ta'allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecluden oşr husûsunda sâdât ve askerî ve re'âyâ müsâvî olmağla bu bâbda kânûn üzere amel olunsun deyü yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 331

ملیحی

Yalakâbâd nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kacak(?) nâm karye sâkinlerinden Midillici(?) oğlı Ahmed nâm kimesne gelüp karye-i mezbûre sükkânından mu'âmeleci(?) tâifesinden Ali nâm kimesneden bin yüz seksen senesinde istiğrâz eylediği yüz guruş mukâbelesinde karye-i mezbûre toprağında vâkı' ma'lûmu'l-hudûd mülk bağına rehn ü vaz' itmekle meblağ-ı mezbûr bunun üzerine beher sene devr-i şer'î ve ilzâm-ı ribh olunmuş değil iken mezbûr bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla iki yüz guruşunu ahz eyledikten sonra fevt olmağla karye-i mezbûre sâkinelerinden kızları Âmine ve Fâtımâ nân hâtûnlar ile karındaşı Hüseyin nâm kimesneler tekrâr mâl ve murâbaha talebiyle bunun bağına fuzûlî zabt ve mahsûlını istihlâk ve ziyâde gadr eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp şer'le görülüp bilâ devr-i şer'î murâbaha nâmıyla alınan akçası asl-ı mâle zâm ... bağı kendüye alıvirilüp ihkâk-ı hakk

olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

[36b]

Hüküm: 332

حالتى

Boyabâd kazâsı nâibine hüküm ki

Ahmed Çavuşzâde Mustafâ nâm kimesne gelüp bunun babası mezkûr Ahmed Çavuş bin yüz seksen senesinde fevt oldukda kazâ-i mezbûra tâbi' Gömürgen nâm karye toprağında vâki' zabt u tasarrufunda olan ma'lûmetü'l-hudûd tarlaları meccânen buna intikâl ve bu dahi babası yerlerin zabt ve zirâ'at murâd eyledikde âhardan bir vechile dahl ta'arruz olunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûre tâbi' Ericikli(?) nâm karye sükkânından Habîb Hasan nâm kimesne zuhûr ve ol tarlaları babası müteveffâ Ahmed Çavuş'dan hâl ü hayâtda satun almışidim deyü bilâ-temessük ve bilâ-izn sâhib-i arz fuzûlî zabt idüp gadr u cerîme eylediğin ve bu bâbda da'vâına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe mücebince amel olunup babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntekal tarlaları kendüsüne alıvirilüp hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i fetvâ-yı münîfe mezkûr Hasan'ı ol vechile ta'addî ve nizâ' itdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eylediği ecluden kânûn üzere amel olunmak için emr yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

Hüküm: 333

زكى

Birgi ve Durgudlı kazâları nâiblerine ve Ödemiş ve Durgudlı ve Ahmedlü voyvodaları - *zîde kadruhûya*- hüküm ki

Ödemiş mukâta'ası karyelerinden Birgi kazâsına tâbi' Bademiye karyesi sâkinlerinden Mehmed ve Halîl nâm kimesneler ile verese-i sâire gelüp bunların babaları karye-i mezbûrede sâkin Arapbaşzâde(?) el-Hâc İsmâ'îl dimekle arîf kimesne kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer' ... vaz' u hareketi yoğiken karye-i mezbûrede sâkin şekâvet ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ve hetk ü ağrâz ile me'lûf ve meşhûr Tonka'nın Kara ve Gılan dimekle ma'rûf kimesneler öteden berü kendü hâlinde olmaksızın bunların babaları merkûm İsmâ'îl işbu sene-i mübâreke iyd-i fitrın üçüncü pençsenbe gicesi yatsı namâzın edâ için abdest alur iken şakiyy-i mezbûr avâneleri basup tüfenk kurşunuyla darb ve hılâf-ı şer' ve ve bi-gayrı hakkın birle firâr ve ol vechile gadr u ta'addî ve şakiyy-i merkûm el-yevm ve siz ki Durgudlu ve Ahmedlü voyvodaları mûmâ-ileyhsiz. Beynlerinizde geşt ü güzâr üzere olduğundan icrâ-yı hakk mümkün olmayup mağdûr oldukların bildirüp siz ki mevlânâ ve voyvodagân-ı ileyhsiz, Ma'rifetinizle merkûm ile bulunduğu mahallinde husemâsıyla terâfu' ve muktezâ-yı şer' olup icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid'â eyledükleri ecluden siz ki mevlânâ ve voyvodagân-ı mûmâ-ileyhsiz. ma'rifetiniz ile mahallinde terâfu'-ı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene 1190

Hüküm: 334

صاری

Anadolu vâlisine ve Kütahya kazâsı nâibine hüküm ki

Müderrişin-i kirâmdan Ödemişli Ali hâce-i serây-ı Galata -zîde ilmuhû- gelüp İstanbul sâkinlerinden Abdi Ağa dimekle ma'rûf kimesnenin dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Cura(?) oğlu Mîr Mehmed -dâme mecduhûnun- kâtibi Kütahya kazâsına tâbi' Tokmak nâm karyede sâkin Ahmed Efendi dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bâ-temessük yüz seksen dört senesinden berü yüz üç guruş alacağı olup meblağ-ı mezbûrun edâsına mevlânâ-yı mûmâ-ileyh kefil-i bi'l-mâl olmağla kefâletine binâen meblağ-ı mezbûrı merkûm Abdi bundan ahz itmekle bu dahi meblağ-ı mezbûrı merkûm kâtib Ahmed'den taleb eyledikde avk(?) ve te'hîr ile edâda ta'allül üzere olduğın bildirüp şer'le görülüp ber-vech-i muharrer mezkûrun zimmetinde [olan] yüz üç

guruş alıvırilüp bî-vech-i şer'î ta'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 335

نجاتی

Güzelhisâr kazâsı nâibine hüküm ki

Mîr İbrâhîm -zîde kadruhû- gelüp bu Güzelhisâr'da Haydâr(?) vakfının berât-ı şerîfem mütevellîsi olup vakf-ı mezbûrun hâsılâtından Güzelhisâr'da sâkin karındaşı Mehmed Beğ dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin yüz seksen senesinden berü dokuz bin guruş mâl-ı vakf alacağı olmağla vakf için bi't-teveccüh taleb eyledikde merkûm Mehmed ekl ü bel' itmek için dürlü illet ve ihânet ile bî vech-i şer'î virmekde ta'allül ve vakf-ı mezbûrun zararı bâis olduğın bildirüp şer'le görilüp mezbûrun zimmetinde olan ol mikdâr guruş mâl-ı vakf bi't-teveccüh vakf için alıvırilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 336

هاشم

Niğde kazâsı nâibine hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Umur Beğ nâm karyede sâkin Âmine nâm hâtûn südde-i sa'âdetüme arz-ı hâl idüp bunun oğlı Ahmed nâm kimesne yine kazâ-i mezbûra tâbi' Büyük Kumla nâm karyede müsâfereten sâkin iken işbu sene-i mübâreke Ramazân-ı Şerîfi'nde karye-i Kumla el-mezbûre sükkânından ma'lûmu'l-esâmî kimesneler merkûmı bi-gayrı hakkın katl ve cesedini ihfâ ve gadr-i küllî eylediklerin eylediklerin bildirüp mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le ru'yet ve icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle

mahallinde şer'le görölüp ihkāk-ı hakk mümkün olmazsa keyfiyyet arz u i'lâm olmak bâbında

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

[37a]

Hüküm: 337

Çubukâbâd kazâsı nâibine hüküm ki

Âsüde evkâfdan Ankara'da vâki' müteveffâ Sarı Hatîb evkâfi karyelerinden Çubukâbâd kazâsına tâbi' Saray nâm karye re'âyâlarından Mustafâ ve dahi ma'lûmu'l-esâmî kimesneler gelüp bunlar karyeleri toprağında zirâ'atleriyle hâsıl eyledikleri öşrlerin karyelerinde olan anbara nakl idüp hılâf-ı kânûn akreb bâzâr teklîfi ile ta'addî ve rencîde olunmaları îcâb itmez iken vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Seyyid Ömer Efendi dimekle ma'rûf kimesne ile karındaşı terekeniz öşrini akreb bâzâra nakl itdiririz deyü ta'addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp bunların terekeleri öşrlerin karyelerinde olan anbara nakl eylediklerinden sonra hılâf-ı kânûn akreb bâzâr teklîfi ile ta'addî ve rencîde itdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum recâ eyledikleri ecluden kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 338

Anadolu vâlisine ve Kütahya ve Doğanhisârı nâibine hüküm ki

Doğanhisârı kazâsında sâkin şekâvetiyle meşhûr ... oğlu Süleymân ve karındaşı Deli Mustafâ nâm şakîler kasaba-i mezbûrede mükîm olan meşâyihden Seyyid Süleymân - *zide şerefühûnun*- katl kasdıyla hânesini basup oğlu Seyyid İbrâhîm'i ve hânesinde müsâfiri ...hâneli Kâsım Ağa oğlu Hasan ve Küçük Sipâhî nâm kimesneleri bi-gayrı hakkın katl ve on bin kuruşlukdan mütecâviz emvâl ü eşyâsını ... gâret ve hânesini külliyyen ihrâk ve ba'dehû oğlu Seyyid İbrâhîm'in zevcesini mezbûr ...oğlu kendüye cebren tenkîh ve zulm ü ta'addî eylediği ve mezbûr ... oğlu Karaman vâlisinin dîvân

kâtibine beş kîse rüşvet i'tâ eylediğinden nâşî şakiyy-i mezkûrlara sâhib olduğundan ibtâl-i hakk ve gadr eylediği ba'de'l-inhâ ... Karaman vâlisi ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle merkûm Konya'ya irsâl ve terâfu'-ı şer' ve ihkāk-ı hakk mümkün olmaz ise mübâşir ma'rifetiyle âsitâne-i aliyyeme ihzâr olunmak bâbında sene-i ... evâsıt-ı Şevvâl'inde bir kıt'a ve ba'dehû mezbûr ... oğlu Süleymân emr-i şerîf-i mezkûra adem-i itâ'at ve diğeri Süleymân dahi firâr eylediği Karaman vâlisi tarafından bi'l-mükâtebe ifâde ve inhâ olunduğunu hâvî Konya nâibinin vürûd iden arzının mazmûnı işbu sene-i mübâreke Cümâde'l-evâhirinde şerh virildiği ve ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i âlişân mübâşir ma'rifetiyle vürûdunda mezbûrlar dere beği olduklarına binâen adem-i itâ'at birle mübâşirleri tartetmeleriyle emr-i âlişânın ... ve icrâsı mümkün olmayup şerr ü mazarratları müzdâd ve mezbûrun râzı gelüp ve üç seneden berü Akşehir'de sâkin ve ehl ü iyâli ... misüllü mezbûrun ... ve mahsûlât ve mevrû'âtı zabtında olup gadr-i zulm-sarîh eyledikleri beyânıyla Anadolu vâlisi ma'rifetiyle buldukları mahalde ahz ve Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve Kütahya nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda ehl-i ırz ' ve ihkāk-ı hakk ve şerr ü mazarratları dahi ... Akşehir kâdîsı arz ve mezbûr ... oğlunun adem-i itâ'ati ve diğeri Süleymân'ın firârî sebebiyle ber-vech-i mevrûh Anadolu vâlisine hitâben husûs-ı ra'y-i âlîye menût olduğundan bi'l-fi'l reîsü'l-küttâbım olan el-Hâc Ömer Vahîd -*dâme mecduhû*- i'lâm ve i'lâmı ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlişânım mücebince amel olunmak bâbında dahi sene-i mezbûre evâsıt-ı Şa'bân'ında tekrâr bir kıt'a evâmir-i şerîfem sâdır olduğu Dîvân-ı Hümâyûn'um kaleminde mastûrve mukayyed olup bu def'a Akşehir kâdîsı mevlânâ Osmân -*zîde fazluhûnun*- vârid olan i'lâmında Akşehir'de vâkı' Doğanhisârı kazâsından üç beş seneden berü zuhûr iden merkûm ... oğlu Süleymân kemâl-i tuğyândan nâşî livâ-i mezbûr mutasarrıflarına âid olan imdâd-ı hazariyyeyi virmediğinden mâ-adâ iki seneden berü mutasarrıflar hâssını dahi bilâ temessük fuzûlî zabt ve ta'şîr ve kazâ-i mezbûrun bâzâr harcını ve resm-i gümrük ve sâir âidâtını bi'l-küllîye zabt idüp yevmen fe yevmen şekâvet ve tuğyânı müzdâd ve livâ-i mezbûrun ihtilâlîne bâdî olmağla Akşehir mütesellimi ma'rifetiyle merkûm huzûr-ı şer'e ihzâr ve şerr ü mazarratı men' u def' olunmak bâbında emr-i âlişânım sudûrî istid'â olunmuş mezbûr ... oğlu Süleymân'ın Dîvân-ı Anadolu'ya li-ecli'terâfu' ihzârı bâbında emr-i şerîf sâdır olmuşken şimdi ... mezbûr zımnında mahallinde ehl-i ırz ' için emr-i şerîf sudûrî istid'âsı ... mebnî ve mukaddemki emre mu'âriz ve münâfi olmağla işbu da'vâ dahi sen ki Anadolu vâlisi vezîr-i müşârun-ileyhsin.Huzûrunda veyâhud mukaddem sâdır olan emr-i şerîf mücebince ... sâbıka-i mezkûre Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunduktan sonra ve dahi bu husûs

istid'â olundığı üzere mahallinde ... ru'yet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin. Mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mezkûr ... oğlı Süleymân'ı ma'rifetinle Dîvân-ı Anadolu'ya ihzâr ve Kütahya nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda ba'de't-ehl-i ırz ' ve ihkāk-ı hakk(?)mahallinde ru'yeti istid'â olunan husûs-ı mezbûrı dahi Dîvân Anadolu'da mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda ru'yet ve ... şer'-i ... ihkāk-ı hakk ... için bu husûs istid'â olundığı vechile mahalline havâle ve Doğanhisârı nâibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh huzûrunda icrâ-yı şer' birle mezkûrun şerr ü mazarratı men' u def' olunmak husûsuna ihtimâm ve siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz. Ber-vech-i muharrer ... ile icrâ-yı şerî'at-ı mutahhara ve tenfiz-i evâmîr-i münîfeme ihtimâm ... ve iltikâ-i tâm eylemeniz bâbında deyü yazılmışdır.

Hüküm: 339

عونی

Anadolu vâlisine ve Kurşunlu kâdisına hüküm ki

Kazâ-i mezbûra tâbi' Taş ... nâm karye sâkinlerinden Ali Efendi dimekle ma'rûf kimesne gelüp bu kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve hılâf-ı şer'-i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayup şer'an dahl dahl îcâb itmez iken yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Bekir kızı(?) oğulları dimekle ma'rûf Mehmed ve karındaşı İbrâhîm nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup birbirleriyle yekdil ve bin yüz seksen senesinde ehl-i örfе istinâden yüz elli guruşın gasb u gâret eylediklerinden başka yine karye-i mezbûre toprağında vâki' mutasarrıf olduğu ma'lûmu'l-hudûd mülk arsasını dahi tagallüben zabt idüp gadr eylediklerin ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildirüp fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer'le görölüp alıvirilüp icrâ-yı şer' ve ihkāk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecluden mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

[37b]

Hüküm: 340

رشحى

Kurşunlu kâdîsına hüküm ki

Vakf karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi Şeyh Yûnus Aslıcık nâm karye sâkinlerinden Hasan ve Ahmed ve İmreze nâm kimesnelere gelüp bunlar karye-i mezbûre toprağında vâki' ma'lûmetü'l-hudûd yerlere eben an-ceddin ammîleri oğlu Ahmed nâm kimesne ile şer'an ve müştereken mutasarrıf ve her sene zabtu zirâ'at ve öşr ve resmin sâhib-i arza edâ iderler iken müşterekleri mezbûr Ahmed fevt olup oğlu ve kızı ve sâir müştereklerinden mukaddem tapu ashâbından kimesnesi hâlî kalmayup ol yerlerde olan hissesiyçün ... tapuya müstahak ve hakk-ı tapuyu müştereken aldıkları i'tibârıyla bunların olmağla sâhib-i arzdan bî-garaz müslimîn takrîr eyledikleri ve resm-i tapu ile müşterekleri müteveffâ-yı mezbûrun hissesini almağa tâlib iken sâhib-i arz bunlara virmeyüp hılâf-ı kânûn ecânibden Hızıroğlu Mustafâ nâm kimesneye virüp fuzûlî bunlara gadr-i küllî eyledüğün bildirüp ol yerleri müşterekleri müteveffâ-yı mezbûrun hissesini bî-garaz müslimîn takrîr eyledikleri resm-i tapu ile sâhib-i arzdan kendülere alıvrilüp hılâf-ı kânûn ta'allül ve muhâlefetve nizâ' itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecluden mahallinde şer' ve kânûn üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ. sene [1]190

Hüküm: 341

نجاتى

Anadolu vâlisi vezîre ve Sandıklı kâdîsına hüküm ki

Sandıklı kasabası sâkinlerinden Seyyid Osmân nâm kimesne gelüp yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Ödemişli oğlu Seyyid Mehmed ve karındaşı Hâfız Hasan ve karındaşları kızı Şerife ve Hadîce nâm hâtûn nefsi Sandıklı kasabası sükunda vâki' ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları mülk yağhâne dükkânlarından nısf hisselerini derûnunda olan kazgan ve âlât-ı sâiresiyle yüz doksan guraşa bâ-hucet-i şer'iyye buna bey'-i bî-tâ'î ile bey' ve teslîm ve bu dahi tesellüm ve semeni olan meblağ-ı mezbûr mezbûrlara tamâmen teslîm idüp mülk i iştirâsı olan nısf hissesine şer'an dahl icâb itmez iken merkûme hâtûn zuhûr ve zevci kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne ile yekdil ve hisse-i merkûmı nâdim(?) aldım deyü da'vâ ve lede'l-mürâfa'a

mezbûrenin iddi'âsı ... olup bî-vechin mu'ârazadan men' birle cânib-i şer' den bunun yedine huccet-i şer' iyye virilüp ve ol huccet-i şer' iyyenin bâlâsına üç def'a dahi imzâ olmuşiken mezbûrenin zevci merkûm Ahmed bin yüz seksen senesinde hevâsına tâbi' ehl-i örfeden mübâşir getirüp bi-gayrı hakkın bunun otuz beş gurusın gasben ahz idüp gadr u ta'addîden hâlî olmadığın ve taraf-ı şer' den yedine i'lâm-ı şer' î virildüğün bildirüp huccet-i şer' iyyesi mücebince şer' le görülüp merkûm Ahmed'in bi-gayrı hakkın aldığı ol mikdâr gurus kendüye alıvirilüp mezbûrenin dahi ol vechile zâhir olan zâhir olan ta'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer' le görülmek için emr yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

Hüküm: 342

حامى

Burusa mollâsına hüküm ki

Mahrûse-i Burusa sükkânından Süleymân nâm kimesne gelüp kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Hafize ve Fâtımâ nâm hâtûnların hâl-i sagîrelerinde babaları Şeyh Muhyiddîn nâm kimesneden müntakil mahrûse-i mezbûrede Arab mahallesinde vâki' bir bâb mülk menzillerini mezbûretânın vasiyyeleri vâlideleri (Boş) nâm hâtûn zarûret-i deynlerin(?) ma'rifet-i şer' le ba'de'l-müzâyede bâ-huccet-i şer' iyye dört yüz altmış guruşa buna bey' ve teslîm ve bu dahi iştirâ ve on seneden berü bilâ-nizâ' mutasarrıfiken mezbûr bâliğ olmalarıyla zuhûr ve mübeddel tasaddî ve ba'zımız mezbûrenin sana bey'ini yedinden alup zabt ideriz deyü fuzûlî müdâhale ve terâfu'-ı şer' olduklarında vech-i muharrer üzere olduğu şer'an sâbit ü zâhir ve buna hükm ve mezbûrelerin müdâhaleleri men' birler ol huccet-i şer' iyye üzerine imzâ olmuşiken mezbûretân def' ve men' olmayup mücerred ta'cîz ve celb-i mâl sevdâsıyla her gelen hukkâma tecrîm-i ta'addîden hâlî olmadıkların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe virildiğün bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer' iyye mücebince amel olunup mezbûrların hılâf-ı şer' -i şerîf ve mugâyir-i huccet-i şer' iyye ol vechile zâhir olan müdâhaleleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer' le görülmek için yazılmıştır.

Fî evâsıt-ı Zâ.sene [1]190

TIPKI BASIM

Handwritten notes at the top of the right page, including the number '2' and various illegible script.

Main body of handwritten text on the right page, written in a dense cursive script.

Handwritten notes at the bottom of the right page, including the number '12' and various illegible script.

Handwritten notes at the top of the left page, including the number '3' and various illegible script.

Main body of handwritten text on the left page, written in a dense cursive script.

Handwritten notes at the bottom of the left page, including the number '11' and various illegible script.

۱
 در صورتی که در وقت جنگ...
 ۲
 لیس
 ۳
 لیس
 ۴
 لیس
 ۵
 لیس
 ۶
 لیس
 ۷
 لیس
 ۸
 لیس
 ۹
 لیس
 ۱۰
 لیس
 ۱۱
 لیس
 ۱۲
 لیس
 ۱۳
 لیس
 ۱۴
 لیس
 ۱۵
 لیس
 ۱۶
 لیس
 ۱۷
 لیس
 ۱۸
 لیس
 ۱۹
 لیس
 ۲۰
 لیس
 ۲۱
 لیس
 ۲۲
 لیس
 ۲۳
 لیس
 ۲۴
 لیس
 ۲۵
 لیس
 ۲۶
 لیس
 ۲۷
 لیس
 ۲۸
 لیس
 ۲۹
 لیس
 ۳۰
 لیس

۱
 در صورتی که در وقت جنگ...
 ۲
 لیس
 ۳
 لیس
 ۴
 لیس
 ۵
 لیس
 ۶
 لیس
 ۷
 لیس
 ۸
 لیس
 ۹
 لیس
 ۱۰
 لیس
 ۱۱
 لیس
 ۱۲
 لیس
 ۱۳
 لیس
 ۱۴
 لیس
 ۱۵
 لیس
 ۱۶
 لیس
 ۱۷
 لیس
 ۱۸
 لیس
 ۱۹
 لیس
 ۲۰
 لیس
 ۲۱
 لیس
 ۲۲
 لیس
 ۲۳
 لیس
 ۲۴
 لیس
 ۲۵
 لیس
 ۲۶
 لیس
 ۲۷
 لیس
 ۲۸
 لیس
 ۲۹
 لیس
 ۳۰
 لیس

در این کتاب که در بیان...

فصل اول در بیان...

فصل دوم در بیان...

فصل سوم در بیان...

فصل چهارم در بیان...

و در این کتاب که در بیان...

فصل اول در بیان...

فصل دوم در بیان...

فصل سوم در بیان...

فصل چهارم در بیان...

118
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

49
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

120
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

121
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

122
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

126
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

127
الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

الحمد لله الذي جعل القرآن من انوار
الهدى والرحمة والهدى والرحمة والهدى والرحمة

کتاب الفقه... در بیان...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

31 بیان در قضایا...

قضایا...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

32...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

33...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

34...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

بوی ابرو...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

37...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

38...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

39...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...
و در بیان...

از موهن و در این موهن و در این موهن ...

192 ...

193 ...

194 ...

195 ...

... (Marginal notes on page 92)

روم از آن ...

... (Text block on page 33)

... (Text block on page 33)

... (Text block on page 33)

... (Marginal notes on page 33)

153
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

154
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

155
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

156
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

157
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

158
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

159
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

160
قوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك
وقوله وقد انعم الله علينا
والمسلمين من بعدك

حکایت اولی و ثانی و قطعه منکره جا
درین بیان هر دو سوره که در کتب معتبره مذکور است و در بعضی کتب
مذکور است و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است
و در بعضی کتب مذکور است و در بعضی کتب مذکور است

مردم در آنجا که...
از این جهت که...
و اینست که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

از این جهت که...
و اینست که...
از این جهت که...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

بوجه دیگر که در بعضی متون...
متن اصلی که در بعضی متون...
بوجه دیگر که در بعضی متون...

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

تاریخ

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

تاریخ

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

تاریخ

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

تاریخ

از منتهی ریشه و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...
 و ...

231
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

232
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

233
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

234
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

235
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

236
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

237
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

238
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

239
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

240
فخرنا...
فخرنا...
فخرنا...

تاریخ طبری در بیان سلسله پادشاهان ایران

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

و چون در این سلسله پادشاهان ایران که در این کتاب مذکور است از سلسله ساسانیان است که در این کتاب مذکور است...

243
 و...
 ...
 ...

244
 ...
 ...
 ...

245
 ...
 ...
 ...

246
 ...
 ...
 ...

247
 ...
 ...
 ...

248
 ...
 ...
 ...

250
 ...
 ...
 ...

251
 ...
 ...
 ...

252
 ...
 ...
 ...

253
 ...
 ...
 ...

254
 ...
 ...
 ...

دقیقاً در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

دقت در کارگاه... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر... کلاه که بر سر...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

والمعنى ان كل واحد من هذه الاربعة...

309 اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

310 اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

311 اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

312 اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

313 اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

لستونکه سارک اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

اوله صخره نما ... در وقت که در آنجا ...

وینا وینا دین وینا دین...
عده از سزای او...
نفس منور...
وینا دین...
عده از سزای او...
نفس منور...

324
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

325
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

326
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

327
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

328
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

329
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

330
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

331
نفس منور...
عده از سزای او...
نفس منور...

بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

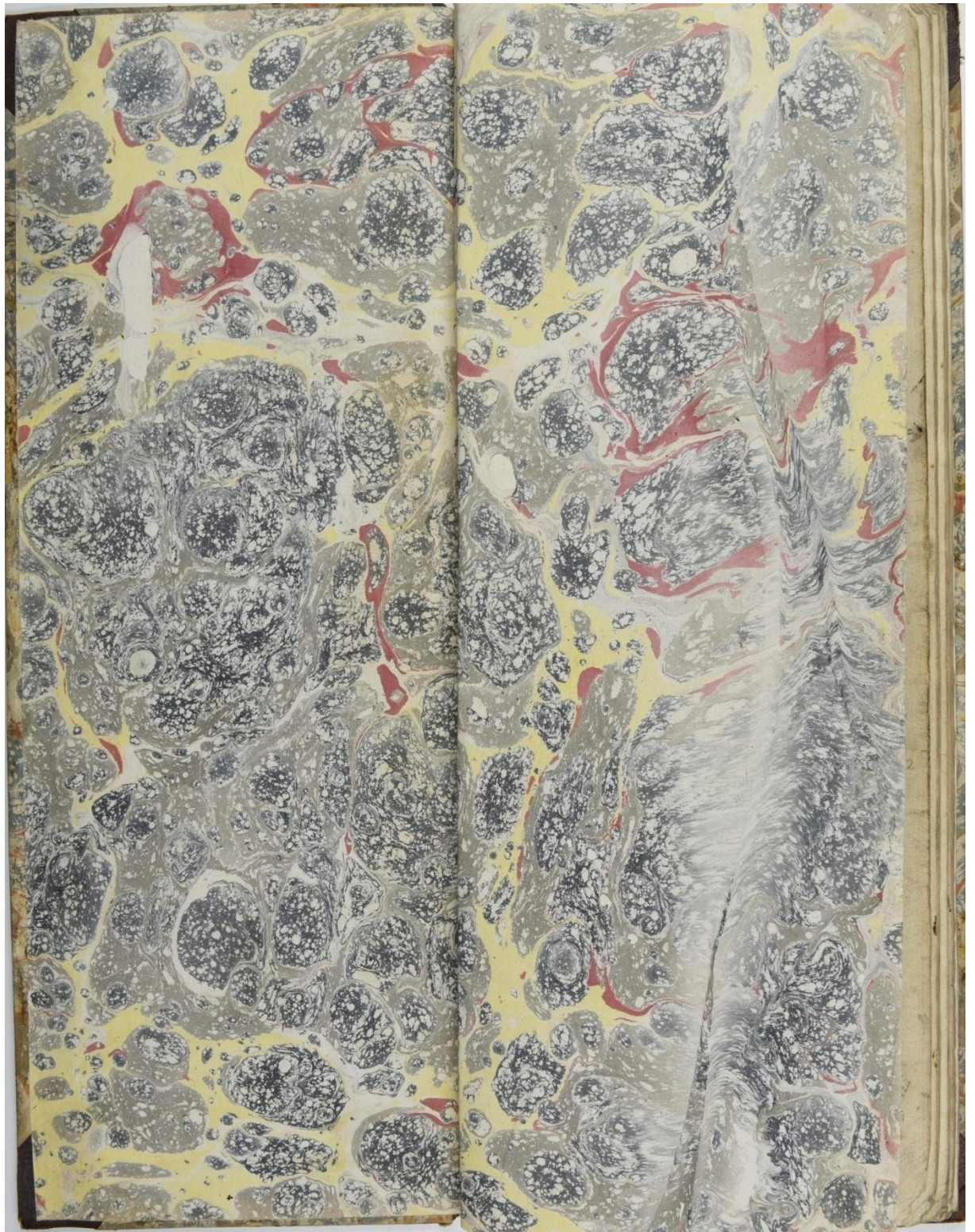
بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

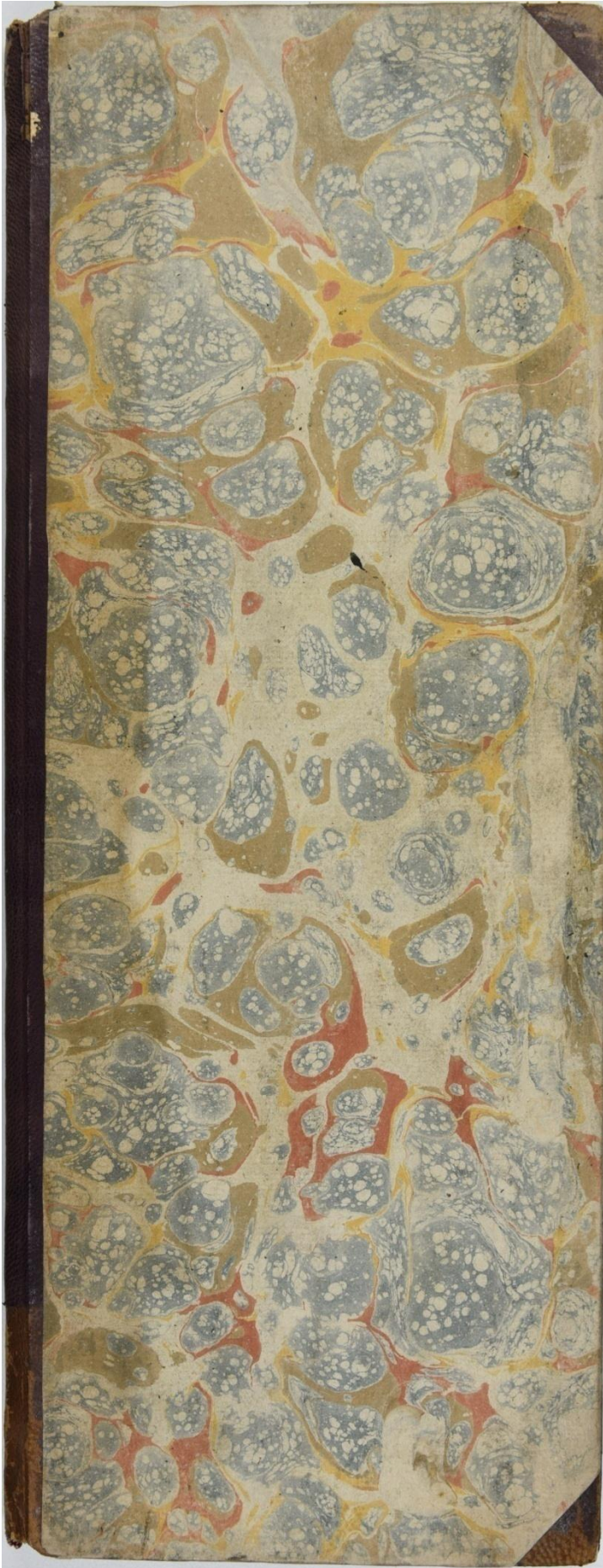
بوی از او فخر بر ما...
در هر جا که در این کتاب...
صفت و صفات او در...
از این جهت که...
حق است که...
بهر وجهی که...
فخر و شرف او...
محل

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
وقد تم انشاء هذا الكتاب في شهر
ربيع الثاني سنة ١٢٨٥ للهجرة
على يد الفقير المذنب
عبدالله بن عبدالمطلب
الحميري الحنظلي

٣٩١
الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
وقد تم انشاء هذا الكتاب في شهر
ربيع الثاني سنة ١٢٨٥ للهجرة
على يد الفقير المذنب
عبدالله بن عبدالمطلب
الحميري الحنظلي

٣٩٢
الحمد لله الذي جعلنا من خلقه
وقد تم انشاء هذا الكتاب في شهر
ربيع الثاني سنة ١٢٨٥ للهجرة
على يد الفقير المذنب
عبدالله بن عبدالمطلب
الحميري الحنظلي

KAYNAKÇA

- Abdülkadir ÖZCAN, “*Karlofça Antlaşması*”, DİA, C.24, S.504-507, İstanbul, 2001
- Abdülkadir ÖZCAN, “*Pasarofça Antlaşması*”, DİA, C.34, S.177-181, İstanbul, 2007
- Abdülkerim ERDOĞAN, *Şeyh Ali Semerkandî ve Sığircık Suyu*, Reyhan Basım Yayın
Ankara, 2010
- Ahmet TABAKOĞLU, “*Resim*”, DİA, C.34, S.582-584, İstanbul, 2007
- Erhan AFYONCU, “*Defterhâne*”, DİA, C.9, S.100-104, İstanbul, 1994
- Erhan AFYONCU, “*Sipahi*”, DİA, C.37, S.256-258, İstanbul, 2009
- Erol ÖZVAR, “*Voyvoda*”, DİA, C.43, S.129-131, İstanbul, 2013
- Feridun EMECEN, “*Çift Resmi*”, DİA, C.8, S.309-310, İstanbul, 1993
- Feridun EMECEN, “*Zâhir el-Ömer*”, DİA, C.44, S.90-91, İstanbul, 2013
- Feridun Emecen, *Bennâk*, DİA, C.5, S.458-459, İstanbul 1992
- Halil SAHİLLİOĞLU, “*Ahkâm Defteri*”, DİA, C.1, s.551, İstanbul, 1988
- Hüseyin GÖCEN, *Sığircık Suyu Şeyhleri*, Toplumsal Tarih Dergisi, Sy.298, S.38-48,
Ekim 2018
- İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. 5, Atatürk Kültür, Dil ve
Tarih Yüksek Kurumu Yayınlar
- Kemal BEYDİLLİ, “*Küçük Kaynarca Antlaşması*”, DİA, C.26, S.524-527, İstanbul,
2002
- Mehmet ÖZ, “*Tahrir*”, DİA, C.39, S.425-429, İstanbul, 2010
- Mehmet GENÇ, “*Mâlikâne*”, DİA, C.27, S.516-518, İstanbul, 2003
- Mehmet GENÇ, “*İltizam*”, DİA, C.22, S.154-158, İstanbul, 2000
- Mehmet Ali BÜYÜKKARA, “*Vehhâbîlik*”, DİA, C.42, S.611-615, İstanbul, 2012
- Mücteba İlgürel, *Levent*, DİA, C.27, s.149-151, İstanbul 2003

Münir Aktepe, “*Abdülhamid I*”, DİA, C.1, S.213-216, İstanbul, 1988

Nurettin Rüştü Büngül, Eski Eserler Ansiklopedisi I, Tercüman 1001 Temel Eser;94,
İstanbul

Yücel ÖZKAYA, “*Mütesellim*”, DİA, C.32, S.203-204, İstanbul, 2006

